

รายงานการวิจัย

แนวทางการจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพ
การศึกษาหลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จังหวัดเชียงใหม่

ทรงศักดิ์ พรมดี และคณะ

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ประจำปีงบประมาณ 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

แนวทางบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพ
การศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จังหวัดเชียงใหม่

GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF EDUCATIONAL TECHNOLOGY
MANAGEMENT OF THE EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE SYSTEM
IN THE MASTER DEGREE OF BUDDHISM AND PHILOSOPHY IN
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY LANNA CAMPUS
CHIANG MAI PROVINCE

ทรงศักดิ์ พรมดี
พระมหาวิเศษ ปญญาวชิโร
พระครูสมุห์ธนโชติ จิรธมโม
อุเทน ลาพิงค์
โผน นามณี

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ประจำปีงบประมาณ 2563

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา 2. เพื่อพัฒนาแนวทางบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา 3. เพื่อเสนอแนวทางบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตร วิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) เก็บข้อมูลเอกสาร และใช้แบบสัมภาษณ์ ประชากรกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แล้วนำเสนอในรูปแบบเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา ขาดความชัดเจน ด้านแผนบริหารจัดการหลักสูตรคณาจารย์เจ้าหน้าที่ใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อศึกษาน้อย การบริหารจัดการหลักสูตรใช้รูปแบบเอกสาร 2) การพัฒนาแนวทางบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา ผลประเมินในปีการศึกษา 2563 ประเมินแบบออนไลน์ ผลคะแนนรวมได้ 3.70 เกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับ พอใช้ และเทียบกับผลประเมินในปี 2562 ผลประเมินได้ 3.64 เกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับ พอใช้ สรุปว่าแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพหลักสูตร มีเกณฑ์มาตรฐานไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาหลักสูตรควรมีการนำเทคโนโลยีการศึกษามาประยุกต์ใช้ เพื่อรองรับระบบประกันคุณภาพหลักสูตร และควรมีวารสารศาสนาและปรัชญา ประชาสัมพันธ์บทความและงานวิจัยออกไปสู่สังคม

คำสำคัญ : แนวทางบริหาร, เทคโนโลยี, ประกันคุณภาพ

ABSTRACT

The research findings were as follows: This research article the objectives are: 1. To study the problem of educational technology management School of Buddhism and Philosophy in Mahamakut Buddhist University Lanna Campus 2. To develop educational technology management for guidelines 3. To propose educational technology management guidelines for curriculum quality assurance. This research is a qualitative research to used Documentary data collection, And use the interview form Purposive Sampling Populations were presented in a descriptive fashion.

The results of the research were as follows: 1) the problem of educational technology management Lack of clarity in the curriculum management plan, the faculty staff use less technology materials for education The management of the curriculum uses almost document format; Assessment results in academic year 2020, assessed online the overall score was 3.70 benchmarks were fair and compared with the assessment results in 2019, the assessment results were 3.64 benchmarks at fair level, concluding that the educational technology management guidelines for developing the curriculum quality assurance system. 3) Curriculum development guidelines should apply educational technology; to support the curriculum quality assurance system and should have religious and philosophical journals Public relations articles and research go out into Globalization society

Keywords : Management Guidelines, Technology, Quality Assurance

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเล่มนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากสถาบันวิจัยญาณสังวร ในโครงการสนับสนุนบุคคลากรด้านการทำวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2563 ตามหนังสือที่ อว 7911/0336 ลงวันที่ 15 กันยายน 2563 ได้มีมติอนุมัติให้ดำเนินการโครงการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสตราจารย์ สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ประจำปีงบประมาณ 2563 ปรากฏรายละเอียดตามสำเนามติที่ 79/2563 คณะผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณคณะผู้บริหารและบุคคลากรประจำสถาบันวิจัยญาณสังวรมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณพระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์ (ผศ.ดร.) รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ขอกราบนมัสการขอบคุณประธานกรรมการตรวจสอบและประเมินงานวิจัยจากสถาบันญาณสังวรพร้อมคณะกรรมการ และที่สำคัญงานวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์ได้เพราะได้รับความอนุเคราะห์จาก พระมหาวิเศษ ปญญาวิโร, กรรมการและที่ปรึกษา ที่ให้คำแนะนำในการแก้ไขเพิ่มเติมข้อมูลทำให้งานวิจัยเล่มนี้แล้วเสร็จและสมบูรณ์ตามมาตรฐานของงานวิจัยในระดับสถาบันอุดมศึกษา จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงในการให้ความเมตตาอนุเคราะห์ในการทำงานวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบนมัสการขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ล้านนา พระมหาสกุล มหาวิโร (ผศ.ดร.) ขอขอบพระคุณผู้ช่วยอธิการบดี ผศ. ดร.ตระกูล ขำนาญและ ศาสตราจารย์ ดร.พลิน แดงจวง ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ให้คำแนะนำในการปรับปรุงเนื้อหาสาระเครื่องมือวิจัย เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณท่านคณาจารย์ที่ร่วมในการทำงานวิจัยในครั้งนี้ อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา พนักงานเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย และนักศึกษาปริญญาโท ที่ช่วยให้ข้อมูลและนำมาซึ่งงานวิจัยฉบับนี้ให้เสร็จสมบูรณ์ได้ รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีได้กล่าวมาแล้ว ณ ที่นี้ ที่ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ และให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

สุดท้ายนี้ คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานวิจัยเล่มนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของพระรัตนตรัย บิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้ผู้วิจัยและคณะ ได้มีโอกาสในการสร้างประโยชน์ในทางการศึกษาที่ดีตลอดไป

ทรงศักดิ์ พรหมดี

และคณะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภูมิ	ซ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ปัญหาวิจัย	4
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	4
1.4 นิยามศัพท์	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
1.7 หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้	7
2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558	8
2.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษา	21
2.3 แนวคิดทฤษฎีหลักในการบริหารจัดการศึกษา	22
2.4 การบริหารจัดการตามแบบ PDCA	31
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา	38
2.6 นโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการใช้สื่อเทคโนโลยีการศึกษา	42
2.7 แนวทางพัฒนาการใช้เทคโนโลยีการศึกษาเพื่อประกันคุณภาพหลักสูตร	53
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	63

2.9	สรุปกรอบแนวคิด	66
3	วิธีดำเนินการวิจัย	68
3.1	รูปแบบของการวิจัย	68
3.2	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	69
3.3	ขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย	70
3.4	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	72
3.5	การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	75
3.6	การเก็บข้อมูล	75
3.7	การวิเคราะห์ผลข้อมูลและประมวลผล	76
3.8	การนำเสนอข้อมูล	76
4	สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	77
4.1	บริบทมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา	77
4.2	บริบททั่วไปของหลักสูตร	79
4.3	เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสิ่งสนับสนุนการศึกษาของวิทยาเขตล้านนา	85
5	ผลการวิจัย	99
5.1	ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อ การประกันระบบคุณภาพการศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา	99
5.2	ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อ การพัฒนาประกันคุณภาพการศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา	121
5.3	ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อพัฒนาประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา	139
6	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	145
6.1	สรุปผลการวิจัย	145
6.2	อภิปรายผลการวิจัย	146
6.3	ข้อเสนอแนะ	147
	บรรณานุกรม	149
	ภาคผนวก	154

ภาคผนวก ก	รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	147
ภาคผนวก ข	หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	149
ภาคผนวก ค	แบบวิเคราะห์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย	153
ภาคผนวก ง	หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลพื้นที่วิจัย	168
ภาคผนวก จ	หนังสือตอบรับการตีพิมพ์บทความวิจัยในวารสารระดับฐาน TCI และ หนังสือรับรองผ่านจริยธรรมวิจัยในมนุษย์	184
ประวัตินักวิจัย		186

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 อาจารย์ประจำหลักสูตร	81
5.1 ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการประกันระบบคุณภาพการศึกษา หลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา ด้านวิชาการ	92
5.2 แสดงชื่อ/ตำแหน่งของผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก (Key-informant) ในการสัมภาษณ์ ใน แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา จำนวน 10 รูป/คน	98
5.3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำแนกเป็น กลุ่มที่ 1-2 ได้แก่ ผู้บริหาร นักศึกษาที่จบหลักสูตร นักศึกษาที่กำลังใช้หลักสูตร และ ผู้ใช้บัณฑิต ข้อมูล จำแนกเพศ อายุและหน้าที่ โดยใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์ และสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างในแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา จำนวนทั้งสิ้น 40 รูป/คน	100
5.4 ผลการศึกษาเอกสาร SWOT Analysis ปัญหาของการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการประกันระบบคุณภาพการศึกษา หลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา	117
5.5 ผลการสังเกตสภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการภายในหลักสูตร ปัญหาของการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการประกันระบบคุณภาพการศึกษา หลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา	122
ค_1 แบบประเมินเพื่อวิเคราะห์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหา	155
ค_2 แบบสังเกตเพื่อการศึกษาอิสระ	166

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
2.1	36
2.2	67
4.1	83
4.2	84

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
4.1	ห้องโสต สำหรับคณาจารย์เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลงานโสต 85
4.2	ภาพอุปกรณ์เครื่องเสียงควบคุมงานโสต 85
4.3	อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ควบคุมระบบเครื่องเสียงงานโสต 86
4.4	เทคโนโลยีสารสนเทศสื่อสิ่งสนับสนุนการศึกษา ด้านอินเทอร์เน็ต และอุปกรณ์ 86
4.5	อุปกรณ์ระบบสัญญาณไวเลสส์ (Wiles) ให้นักศึกษาได้ใช้ เข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการค้นคว้าข้อมูลเพื่อการศึกษา ณ ตึก MBU 4 ชั้น 2 87
4.6	ตาราง วัสดุ-อุปกรณ์ที่ใช้ในห้องเรียนทั้งหมด 87
4.7	ตาราง วัสดุ-อุปกรณ์ที่ใช้ในห้องเรียนทั้งหมดของตึก MBU 4 88
4.8	ห้องศูนย์บัณฑิตวิทยาลัย เพื่อให้นักศึกษาได้ติดต่อประสานงานในการดำเนินการเรื่องเอกสารและงานธุรการของเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย 88
4.9	เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยกำลังปฏิบัติหน้าที่ตามภาระงาน อำนวยความสะดวกแก่อาจารย์พิเศษที่เชิญมาบรรยายในแต่ละชั่วโมง และนักศึกษาที่มาติดต่อ 89
4.10	เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยกำลังปฏิบัติหน้าที่ตามภาระงาน อำนวยความสะดวกแก่อาจารย์พิเศษที่เชิญมาบรรยายในแต่ละชั่วโมง และนักศึกษาที่มาติดต่อ 89
4.11	อาคาร MBU 3 ห้องสมุดกลางของวิทยาเขตล้านนาแหล่งค้นคว้างานวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ 90
4.12	นักศึกษาที่เข้าใช้ห้องสมุดต้องผ่านเครื่องเช็คระบบสถิติอัตโนมัติโดยสามารถกรหัสจากบัตรนักศึกษาในการผ่านเข้าออกแต่ละครั้ง 90
4.13	ห้องสมุดใช้เครื่องสะแกนแบบตรวจนับดัชนี นักศึกษาที่เข้าใช้บริการห้องสมุดนำบัตรประจำตัวนักศึกษารูดเข้า-ออก เพื่อเก็บสถิติในการบริหารและปรับปรุง 91
4.14	นักศึกษาที่เข้าใช้บริการ ห้องสมุดต้องปฏิบัติตามระเบียบการใช้เคร่งครัด 91
4.15	เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์และระบบสืบค้นห้องสมุด 92
4.16	เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์และระบบสืบค้นห้องสมุด 92
4.17	นักศึกษากำลังใช้ระบบสืบค้นจากฐานข้อมูลและเว็บไซต์ห้องสมุด 93
4.18	ห้องสืบค้นวิทยานิพนธ์-สารนิพนธ์ของนักศึกษาที่จบการศึกษา วิทยานิพนธ์จากสถาบัน ภายนอก สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา และสาขาวิชาอื่นๆ แยกห้องและหมวดหมู่เพื่อง่ายต่อระบบสืบค้น 93
4.19	ระบบสารบัญหมวดหมู่ และรหัสสืบค้นวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ 94

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.20 ห้องสืบค้นวิทยานิพนธ์-สารนิพนธ์ สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา สาขาวิชา อื่นๆ แยกห้องและหมวดหมู่เพื่อจ่ายต่อระบบสืบค้น	94
4.21 ชั้นวางหนังสือและเอกสารวิชาการทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ของนักศึกษาที่จบการศึกษา วิทยานิพนธ์จากสถาบัน ภายนอก แยกห้องและหมวดหมู่เพื่อจ่ายต่อระบบสืบค้น	95
4.22 ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา กำลังฝึกเรียนรู้เทคนิค และวิธีการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการเขียนวิทยานิพนธ์	95
4.23 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา กำลังฝึกเรียนรู้ การใช้ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการสืบค้นข้อมูล เพื่อการวิจัยในฐาน ข้อมูลต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ	96
4.24 ห้องสัมมนาและสอบป้องกัน นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา กำลังสัมมนาหัวข้อ วิทยานิพนธ์ บรรยายโดย ดร.สิมมัต โคตรรสุโพธิ์ ผู้เชี่ยวชาญจากภาควิชาปรัชญา ศาสนา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	96
4.25 ห้องพักอาจารย์ประจำสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา นักศึกษาเข้าพบที่ปรึกษา	97
4.26 ห้องพักและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่คณาจารย์สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา	97
4.27 นักศึกษาที่จะเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาหลักและร่วมตามแบบเอกสารคู่มือนัดพบ	98
4.28 ภูมิทัศน์ลานน้ำพุหน้าอาคารเรียนตึก MBU4 สภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ ที่อยู่ ภายในบริเวณวัดเจติยหลวงอันเป็นรมณีสถานที่เหมาะสมแก่ การศึกษาด้าน ศาสนาและปรัชญาเป็นอย่างมาก	98

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาของโลกยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization word) ซึ่งกำลังมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านข้อมูลข่าวสาร เราจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ และประยุกต์เข้ากับโลกไอทีได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการรู้จักพึ่งตนเอง พัฒนาตนเอง คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น รู้จักวิเคราะห์สถานการณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ควบคู่ไปกับการเป็นคนดีมีศีลธรรม เตรียมพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงนี้ (ภานรินทร์ ปัญญาจรสกุล, 2553, หน้า 2) ระบบอินเทอร์เน็ต สื่อสารสนเทศถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับชีวิตมนุษย์ทุกคนในสังคม ซึ่งในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าเป็นยุคแห่งข่าวสารสนเทศแบบดิจิทัล แหล่งสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้ามิได้ มีขีดจำกัดเพียงในห้องสมุด ตำรา เอกสารหรือสื่อสิ่งพิมพ์เท่านั้น หากแต่มีแหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ เช่น อินเทอร์เน็ต ที่ได้รับการยอมรับว่าทันสมัย สามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก ด้วยวิธีการทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงสารสนเทศได้ไม่จำกัดทั้งเวลาและสถานที่ ความตระหนักในความสำคัญและการใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง สำหรับประเทศไทยรัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญของการ ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ดังจะเห็นได้จากการที่คณะรัฐมนตรี มีมติยอมรับในหลักการของนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ ซึ่งใจความของภารกิจหลักประการหนึ่งคือ การลงทุนพัฒนาคุณภาพของพลเมือง ได้แก่ การสร้างพลเมืองที่อ่านออกเขียนได้และบุคลากรมีทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเพียงพอ (ชิษณุพงศ์ พรวนตันไทร, 2556, หน้า 2)

ระบบการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ได้ปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วเช่นเดียวกัน ซึ่งได้มีการปฏิรูปจากทบวงมหาวิทยาลัยเดิม มาเป็นกระทรวงอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม (อว) และภายใต้กฎกระทรวงหรือระเบียบการจัดการศึกษา ที่ยังอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษา เนื่องจากการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีระบบ โดยต้องมีการวางแผนที่ชัดเจน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติมีการตรวจประเมิน และนำสิ่งที่ได้จากการสังเกต ผลสะท้อนกลับ และสิ่งที่ได้เรียนรู้มาพัฒนาสถาบันการศึกษา (อ้างในภานรินทร์ ปัญญาจรสกุล, Fox, (1995) Dixon and Edwards, (2002), p. 15) การประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การประกันคุณภาพภายนอก และการประกันคุณภาพภายในซึ่งเป็นเรื่องที่ต้อง ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในสถานศึกษาเป็นสำคัญ คุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งที่ต้องทำตลอดเวลา ทำต่อเนื่อง ทำให้ดีขึ้น และต้องพัฒนาไปเรื่อยๆ

คุณภาพจะเกิดขึ้นได้จำเป็นต้องมีการประกันคุณภาพ เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่น กับผู้รับบริการ คือผู้เรียน และผู้รับผลกระทบ ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและประเทศชาติ แสดงถึงรูปแบบการบริหารจัดการ และวิธีการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาที่มีมาตรฐาน และมีคุณภาพทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาต้องมุ่งบริหารจัดการศึกษาสู่คุณภาพ และมาตรฐานอย่างจริงจัง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา, 2554, หน้า 10)

เทคโนโลยีในปัจจุบันจึงมีบทบาทสำคัญ ในการพัฒนาการเรียนการสอนแบบออนไลน์และยกระดับการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย เปิดโอกาสให้ครู อาจารย์ นักเรียน และนักศึกษา สามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ที่หลากหลาย หรือ เสมือนหนึ่งมี “ห้องสมุดโลก” (Library of the World) เพียงปลายนิ้วสัมผัส ตัวอย่างเช่น ครูและนักเรียนสามารถค้นหาหรือสืบค้นข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่างๆ ได้ทั่วโลก โดยไม่มีข้อจำกัดทางด้านสถานที่และเวลา (Anywhere & Anytime) คนอาจารย์และนักเรียนที่ด้อยโอกาสอันเนื่องมาจากความห่างไกลทุรกันดาร ขาดแหล่งห้องสมุดที่ดีสามารถค้นหาข้อมูลข่าวสารและความรู้ได้อย่างเท่าเทียมกันมากยิ่งขึ้น เด็กนักเรียนเองสามารถร่วมกันผลิตข้อมูลในแขนงต่างๆ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับพันธุ์พืช ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ชุมชนศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อเผยแพร่แลกเปลี่ยนกับเด็กทั่วโลก ในขณะที่ครูสามารถนำเนื้อหา ทางวิชาการที่มีประโยชน์ เช่น บทความทางวิชาการ เอกสารการสอน ลงในเว็บไซต์เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาและแลกเปลี่ยนภายในวงการศึกษาซึ่งกันและกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 3) แนวคิดในการพัฒนาการศึกษาจำเป็นต้องปรับเพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุตามวิสัยทัศน์ที่พึงประสงค์โดยการให้การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักการเรียนรู้ รู้วิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเองในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย โดยเน้นการศึกษาที่ยึดผู้เรียน เป็นศูนย์กลางของพัฒนาการศึกษา ให้โอกาสผู้เรียนมีบทบาทในการพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ความมุ่งหวังดังกล่าวมีผลให้องค์ประกอบหนึ่งของการจัดการศึกษา ที่เรียกว่าเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2554, หน้า 75)

คณะกรรมการการอุดมศึกษามีหน้าที่หลักสำคัญ ประการหนึ่งคือการพิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยได้จัดทำมาตรฐานการอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาด้านวิชาการและวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มีความทัดเทียมกัน และได้ประกาศใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับต่างๆ มาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัจจุบันได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับต่างๆ พ.ศ. 2548 เพื่อประโยชน์ในการรักษามาตรฐานวิชาการ

และวิชาชีพ เป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การรับรองวิทยฐานะและมาตรฐานการศึกษา โดยสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดดำเนินการหลักสูตรใหม่ หรือหลักสูตรปรับปรุงใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ในการควบคุมกำกับมาตรฐาน จะพิจารณาจากการบริหารจัดการหลักสูตรทุกหลักสูตร ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่ได้ประกาศใช้เมื่อ พ.ศ.2548 และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2552 ตลอดระยะเวลาที่มีการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรดังกล่าว

หลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาเป็นหลักสูตรที่ได้รับการอนุมัติจาก สกอ. เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2559 ถึงปัจจุบัน และหลักสูตรปรับปรุงมาแล้วจำนวน 2 ครั้งในรอบ 5 ปี ซึ่งเมื่อนักศึกษาจบการศึกษาจากสถาบันไปแล้วหลายรุ่นและจำเป็นต้องนำความรู้ดังกล่าวไปใช้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงานสำหรับในการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรนั้น สอดคล้องกับสถานะของสังคมในปัจจุบันในยุคโลกาภิวัตน์ เทคโนโลยีการศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักศึกษา แต่ปัญหาด้านประสิทธิภาพด้านการเรียนการสอน การทำวิทยานิพนธ์ และการเข้าถึงข้อมูลทางสื่อเทคโนโลยีการศึกษายังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์เท่าที่ควร สอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยการประเมินหลักสูตรในสี่ด้านที่ผ่านมาพบว่า ด้านบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อม และด้านสื่อสารสนเทศ การศึกษา ของหลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา พบปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย พบว่าผู้ศึกษาอยู่ในกลุ่มผู้สูงวัยอายุเฉลี่ย 50-85 ปี การเข้าถึงสื่อสารสนเทศหรือเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจึงค่อนข้างลำบากด้วยข้อจำกัดทางวัยวุฒิ และบางกลุ่มเป็นพระสงฆ์ที่มีมุมมองด้านเทคโนโลยีเป็นสิ่งต้องห้ามเพราะท่านเน้นการปฏิบัติธรรมในที่สงบ (ทรงศักดิ์ พรหมดี และคณะ, 2559, หน้า 75-78) เป็นต้น

ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร และเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากขึ้นในการนำไปใช้ประกอบกับคณาจารย์ของสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา ซึ่งมีส่วนร่วมในการดำเนินการบริหารหลักสูตร ต่างก็ต้องทราบดีถึงคุณภาพของหลักสูตร ที่กำลังใช้อยู่นี้ว่ามีคุณภาพมากนักน้อยเพียงใด โดยเฉพาะปัญหาที่กำลังเกิดขึ้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร ศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา เพื่อพิจารณาให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบันและจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ยังไม่ปรากฏว่า มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ได้มีการศึกษาวิจัยแนวทางการใช้เทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตร สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีการศึกษา มาช่วยในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัย และตอบโจทย์ด้านการวิจัยในด้านพุทธศาสนาและปรัชญาในยุคโลกาภิวัตน์ที่แท้จริง ผู้วิจัยในฐานะคณะกรรมการประจำหลักสูตร ผู้รับผิดชอบหลักสูตรจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า “แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาไวรัสโคโรนา (Covid-19) เป็นปัญหาที่กระทบไปทุกภาคส่วน รวมถึงปัญหาการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรต้องเรียนออนไลน์ ดังนั้น ความจำเป็นเร่งด่วนใน ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารและผู้รับผิดชอบในการ ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในนำไปใช้ เพื่อผลักดันไปสู่แนวทางการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของมหาวิทยาลัยให้ทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization word) ยุคแห่งการ เปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว และสามารถปรับประยุกต์เทคโนโลยีสมัยใหม่กับศาสนศาสตร์ได้อย่างลงตัว และมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการบริหารจัดการหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐาน ต่อไป

1.2 ปัญหาวิจัย

1. สภาพปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศศึกษามีลักษณะ รูปแบบอย่างไร 2. แนวทางการพัฒนาบริหารจัดการหลักสูตร และเทคโนโลยีการศึกษาในการประกัน คุณภาพการศึกษา ของหลักสูตรศาสนาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาควรมี ลักษณะอย่างไร 3. แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพ การศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ควรมีรูปแบบลักษณะอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาพุทธศาสนาและ ปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาพุทธศาสนาและ ปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา ในการประกัน คุณภาพหลักสูตรศาสนาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

1.4 นิยามศัพท์

แนวทาง หมายถึง ทางปฏิบัติที่ควรทำเพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหาร จัดการหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง กระบวนการดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การจัดการหน่วยข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำไปใช้

เทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ กับงานด้านการศึกษา อันได้แก่ การจัดเก็บข้อมูลและประมวลผลฐานข้อมูล การพัฒนาระบบสารสนเทศช่วยการเรียนการสอน การวางแผนและการบริหารการศึกษา การวางแผนหลักสูตร การแนะแนวและบริการ การทดสอบวัดผล การพัฒนาบุคลากรและสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

การพัฒนาประกันคุณภาพการศึกษา (quality assurance) หมายถึง การทำกิจกรรมหรือการปฏิบัติการในภารกิจหลักอย่างมีระบบตามแผนที่กำหนดไว้ โดยมีการควบคุมคุณภาพ (quality control) การตรวจสอบคุณภาพ (quality auditing) และการประเมินคุณภาพ (quality assessment) จนทำให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพ มาตรฐานของปัจจัยนำเข้าระบบและกระบวนการผลิต ผลผลิต และผลลัพธ์ของการศึกษาประกอบด้วย การประกันคุณภาพระดับหลักสูตร (SAR) และการประกันคุณภาพระดับสถาบัน (TQF) ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาลเพื่อให้ทุกหลักสูตรได้มาตรฐานในระดับ (TQR) เป็นที่ยอมรับในระดับประเทศและนานาชาติ

หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่การวิจัยในครั้งนี้ คือ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

1.5.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key informants) ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกผู้วิจัย จึงได้แบ่งกลุ่มประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้บริหารหลักสูตร คณะกรรมการหลักสูตร และเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย และ กลุ่มที่ 2 ได้แก่ นักศึกษาที่จบหลักสูตร นักศึกษาที่กำลังใช้หลักสูตรและผู้ใช้บัณฑิต ดังนี้

กลุ่มที่ 1

1. ผู้บริหารวิทยาเขตล้านนา	จำนวน	4	รูป/คน
2. คณะกรรมการหลักสูตร	จำนวน	5	รูป/คน
3. เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย	จำนวน	5	รูป/คน

กลุ่มที่ 2

4. นักศึกษาที่จบหลักสูตร	จำนวน	6	รูป/คน
5. นักศึกษาที่กำลังใช้หลักสูตร	จำนวน	10	รูป/คน
6. ผู้ใช้บัณฑิต	จำนวน	5	รูป/คน
รวมทั้งหมด	จำนวน	35	รูป/คน

1.5.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการตอบวัตถุประสงค์ 3 ข้อ ดำเนินการตามขอบเขตต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาในการประกันคุณภาพหลักสูตรศาสนาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ศึกษาครอบคลุมต่อไปนี้

- 1) แนวคิดทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา
- 2) สภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาในหลักสูตร

2. เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาในการประกันคุณภาพ หลักสูตรศาสนาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จังหวัดเชียงใหม่

- 1) วิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาของหลักสูตร ในการประกันคุณภาพภาพระดับหลักสูตร
- 2) วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาของหลักสูตร ในการประกันคุณภาพระดับหลักสูตร

3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาในหลักสูตรศาสนาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

- 1) สรุป วิเคราะห์ ปัจจัย เงื่อนไขของสภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาของหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา
- 2) พัฒนาแนวทางการใช้เทคโนโลยีศึกษามาปรับประยุกต์ ใช้บริหารจัดการหลักสูตรศาสนาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา ในการประกันคุณภาพระดับหลักสูตรและระดับสถาบัน ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางในการบริหารจัดการหลักสูตรเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญาที่มีมาตรฐาน
2. ได้แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างเป็นระบบและรูปแบบที่ชัดเจน

3. ได้แนวทางพัฒนาระบบงานประกันคุณภาพการศึกษาในรูปแบบเทคโนโลยีสารสนเทศและนำไปปรับปรุงหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัยเขตและวิทยาลัยที่เปิดสอนด้านพุทธศาสนาและปรัชญา

4. หน่วยงานที่มีส่วนในกระบวนการจัดการศึกษาได้นำไปปรับประยุกต์ใช้เพื่อประกอบการในการตรวจสอบระบบประกันคุณภาพการศึกษาทางไกลหรือออนไลน์

5. ได้แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ศาสนาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา โดยการนำเอารูปแบบการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษามาปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้หลักสูตรได้พัฒนาศักยภาพไปสู่ฐาน TQR ต่อไป

1.7 หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานที่มีการบริหารจัดการหลักสูตรเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญาทั่วไป

2. หน่วยงานของมหาวิทยาลัยที่เปิดหลักสูตรการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างเป็นระบบ และรูปแบบที่ชัดเจน

3. หลักสูตรได้แนวทางพัฒนาระบบงานประกันคุณภาพการศึกษา ในรูปแบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และนำไปปรับปรุงหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนด้านพุทธศาสนาและปรัชญา

4. หน่วยงานที่มีส่วนในกระบวนการจัดการศึกษาได้นำไปปรับประยุกต์ใช้เพื่อประกอบการในการตรวจสอบระบบประกันคุณภาพการศึกษาทางไกลหรือออนไลน์

5. ได้แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรศาสนาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา โดยการนำเอารูปแบบการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา มาปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากตำราเอกสาร ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดของเนื้อหาตามลำดับนี้

- 2.1 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558
- 2.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษา
- 2.3 แนวคิดทฤษฎีหลักในการบริหารจัดการศึกษา
- 2.4 การบริหารจัดการตามแบบ PDCA
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา
- 2.6 นโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการใช้สื่อเทคโนโลยีการศึกษา
- 2.7 แนวทางพัฒนาการใช้เทคโนโลยีการศึกษาเพื่อประกันคุณภาพหลักสูตร
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.9 สรุปกรอบแนวคิด

2.1 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 โดยที่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 ได้ประกาศใช้มาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว จึงมีความจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าว สำหรับการผลิตบัณฑิตระดับอุดมศึกษา ที่เหมาะสมกับพลวัตของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยมีเจตนารมณ์ให้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 รองรับการบริหารจัดการหลักสูตรให้ได้คุณภาพตามกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และตามจุดเน้นของแต่ละสาขาวิชา ฉะนั้นอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 และมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการอุดมศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ 8/2558 เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 จึงออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558” ดังต่อไปนี้ (ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 132 ตอนพิเศษ 295 ง, หน้า 13)

1. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการนี้เรียกว่า “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558”

2. ให้ใช้ประกาศกระทรวงนี้สำหรับหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต (การศึกษาหลังปริญญาตรี) ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง (การศึกษาหลังประกาศนียบัตรบัณฑิต หรือปริญญาโท) ระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอกทุกสาขาวิชา สำหรับหลักสูตรที่จะเปิดใหม่และหลักสูตรเก่าที่จะปรับปรุงใหม่ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนและให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

3. ให้ยกเลิก ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548” ลงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548

4. ในประกาศกระทรวงนี้ “อาจารย์ประจำ” หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์และศาสตราจารย์ ในสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรนั้น ที่มีหน้าที่รับผิดชอบตามพันธกิจของการอุดมศึกษาและปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลาสำหรับอาจารย์ประจำที่สถาบันอุดมศึกษารับเข้าใหม่ตั้งแต่เกณฑ์มาตรฐานนี้เริ่มบังคับใช้ต้องมีคะแนนทดสอบความสามารถภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษาเรื่อง มาตรฐานความสามารถภาษาอังกฤษของอาจารย์ประจำ “อาจารย์ประจำหลักสูตร” หมายถึง อาจารย์ประจำที่มีคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตรที่เปิดสอน ซึ่งมีหน้าที่สอนและค้นคว้าวิจัยในสาขาวิชาดังกล่าว ทั้งนี้ สามารถเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรหลายหลักสูตรได้ในเวลาเดียวกัน แต่ต้องเป็นหลักสูตรที่อาจารย์ผู้นั้นมีคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร “อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร” หมายถึง อาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีภาระหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผน การควบคุมคุณภาพ การติดตามประเมินผลและการพัฒนาหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องอยู่ประจำหลักสูตรนั้นตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษาโดยจะเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกินกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้ ยกเว้นมหาวิทยาลัยหรือสหวิทยาการ ให้เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้อีกหนึ่งหลักสูตรและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสามารถซ้ำได้ไม่เกิน 2 คน “อาจารย์พิเศษ” หมายถึง ผู้สอนที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำ

5. ปรัชญาและวัตถุประสงค์

1) หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ เน้นการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพให้มีความชำนาญในสาขาวิชาเฉพาะ เพื่อให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ สามารถปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น โดยเป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีลักษณะเบ็ดเสร็จในตัวเอง

2) หลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอก มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนา การศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษาและ มาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล เน้นการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพ ที่มีความรู้ ความสามารถระดับสูง ในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยกระบวนการวิจัยเพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ ใหม่ได้อย่างมีอิสระ รวมทั้ง มีความสามารถในการสร้างสรรค์จรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ เชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญกับศาสตร์อื่นได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรมและ จรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ ทั้งนี้ในระดับปริญญาโท มุ่งให้มีความรู้ความเข้าใจใน กระบวนการสร้างและประยุกต์ใช้ความรู้ใหม่เพื่อการพัฒนางานและสังคม ในขณะที่ระดับปริญญา เอก มุ่งให้มีความสามารถในการค้นคว้าวิจัยเพื่อสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่หรือนวัตกรรม ซึ่งเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนางานสังคม และประเทศ

6. ระบบการจัดการศึกษา ใช้ระบบทวิภาค โดย 1 ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ภาค การศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ สถาบันอุดมศึกษาที่ เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิต โดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับ การศึกษาภาคปกติสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบไตรภาค หรือระบบจตุรภาค ให้ถือ แนวทางดังนี้ ระบบไตรภาค 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษา ปกติ มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 12 สัปดาห์ หน้า 14 เล่ม 132 ตอนพิเศษ 295 ง ราชกิจจานุเบกษา 13 พฤศจิกายน 2558

โดย 1 หน่วยกิต ระบบไตรภาค เทียบได้กับ 12/15 หน่วยกิตระบบทวิภาค หรือ 4 หน่วยกิต ระบบทวิภาค เทียบได้กับ 5 หน่วยกิต ระบบไตรภาค ระบบจตุรภาค 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษา ปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 10 สัปดาห์โดย 1 หน่วย กิต ระบบจตุรภาค เทียบได้กับ 10/15 หน่วยกิต ระบบทวิภาคหรือ 2 หน่วยกิต ระบบทวิภาค เทียบ ได้กับ 3 หน่วยกิต ระบบจตุรภาคสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาระบบอื่น ให้แสดงรายละเอียด เกี่ยวกับระบบการศึกษานั้นรวมทั้งรายละเอียดการเทียบเคียงหน่วยกิตกับระบบทวิภาคไว้ในหลักสูตร ให้ชัดเจนด้วย

7. การคิดหน่วยกิต

1) รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมง ต่อภาค การศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

2) รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา ปกติให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

3) การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา ปกติให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

4) การทำโครงการหรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย ที่ใช้เวลาทำโครงการหรือกิจกรรมนั้นไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต ระบบทวิภาค

5) การค้นคว้าอิสระ ที่ใช้เวลาศึกษาค้นคว้าไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

6) วิทยานิพนธ์ ที่ใช้เวลาศึกษาค้นคว้าไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

8. โครงสร้างหลักสูตร

1) ประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต

2) ปริญญาโท ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต โดยแบ่งการศึกษาเป็น 2 แผน คือ

แผน ก เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

แบบ ก 1 ทำเฉพาะวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติมหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้โดยไม่นับหน่วยกิต แต่จะต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด

แบบ ก 2 ทำวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

แผน ข เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการศึกษางานรายวิชา โดยไม่ต้องทำวิทยานิพนธ์ แต่ต้องมีการค้นคว้าอิสระไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต และไม่เกิน 6 หน่วยกิต

3) ปริญญาเอก แบ่งการศึกษาเป็น 2 แบบ โดยเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพชั้นสูง คือ

แบบ 1 เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่ก่อให้เกิด ความรู้ใหม่ สถาบันอุดมศึกษาอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติมหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้น ก็ได้โดยไม่นับหน่วยกิต แต่จะต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด ดังนี้

แบบ 1.1 ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต

แบบ 1.2 ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต

ทั้งนี้ วิทยานิพนธ์ตามแบบ 1.1 และแบบ 1.2 จะต้องมีมาตรฐาน และคุณภาพเดียวกัน

แบบ 2 เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพสูง ก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ และศึกษางานรายวิชาเพิ่มเติม ดังนี้

แบบ 2.1 ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

แบบ 2.2 ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต ทั้งนี้ วิทยานิพนธ์ตามแบบ 2.1 และแบบ 2.2 จะต้องมีมาตรฐานและคุณภาพเดียวกัน

9. การรับและเทียบโอนหน่วยกิต สถาบันอุดมศึกษาอาจยกเว้นหรือเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชา หรือวิทยานิพนธ์จากหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต และหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ให้กับนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ ที่สามารถวัดมาตรฐานได้ ทั้งนี้ นักศึกษาต้องศึกษาให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร และเป็นไปตามหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาเข้าสู่อุดมศึกษาในระบบ และแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเทียบโอนของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาอนึ่ง ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต หากเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทในสาขาวิชาเดียวกันหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน ให้เทียบโอนหน่วยกิตได้ไม่เกินร้อยละ 40 ของหลักสูตรที่จะเข้าศึกษา

10. จำนวน คุณวุฒิและคุณสมบัติของอาจารย์

1) ประกาศนียบัตรบัณฑิต

อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการ ที่ได้รับการเผยแพร่ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการ อย่างน้อย 3 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการต้องเป็นผลงานวิจัยสำหรับหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตทางวิชาชีพ อาจารย์ประจำหลักสูตรต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพนั้น ๆ

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวนอย่างน้อย 5 คน มีคุณวุฒิ ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือชั้น ต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และมี ผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับ การเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการต้องเป็นผลงานวิจัย กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวน หรือมีจำนวนนักศึกษาน้อยกว่า 10 คน ทางสถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอจำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีนั้นให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาเป็นรายกรณี

อาจารย์ผู้สอน ต้องเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ ที่มีคุณวุฒิขั้นต่ำ ปริญญาโทหรือเทียบเท่า ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน และ

ต้องมีประสบการณ์ด้านการสอนและมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาและเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง ในกรณีของอาจารย์พิเศษ อาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิปริญญาโท แต่ทั้งนี้ต้องมีคุณวุฒิต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี ทั้งนี้อาจารย์พิเศษต้องมีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ 50 ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น สำหรับหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตทางวิชาชีพ อาจารย์ผู้สอนต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพนั้น ๆ

2) ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง

อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำ ปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษา เพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการต้องเป็นผลงานวิจัย (หน้า 17 เล่ม 132 ตอนพิเศษ 295 ง ราชกิจจานุเบกษา 13 พฤศจิกายน 2558)

สำหรับหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูงทางวิชาชีพ อาจารย์ ประจำหลักสูตรต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพนั้น ๆ

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวนอย่างน้อย 5 คน มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งศาสตราจารย์ และมีผลงาน ทางวิชาการที่ไม่ใช่ ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการต้องเป็นผลงานวิจัยกรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวนหรือมีจำนวน นักศึกษาน้อยกว่า 10 คน ทางสถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอจำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตรที่มีนั้นให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาเป็นรายกรณี

อาจารย์ผู้สอน ต้องเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ ที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน และต้องมีประสบการณ์ด้านการสอนและมี ผลงานทางวิชาการ ที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง ในกรณีของอาจารย์พิเศษ อาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิปริญญา

เอกแต่ทั้งนี้ต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี ทั้งนี้อาจารย์พิเศษต้องมีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ 50 ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้นสำหรับหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูงทางวิชาชีพ อาจารย์ผู้สอนต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพนั้น ๆ

3) ปริญญาโท

อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการต้องเป็นผลงานวิจัย

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวนอย่างน้อย 3 คน มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 รายการในรอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการต้องเป็นผลงานวิจัย กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวน หรือมีจำนวนนักศึกษาต่ำกว่า 10 คน ทางสถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอจำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีนั้นให้คณะกรรมการการอุดมศึกษา พิจารณาเป็นรายกรณี

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ

แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและการค้นคว้าอิสระ ต้องเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาและเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการ ต้องเป็นผลงานวิจัย 2) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) ต้องมีคุณวุฒิและคุณสมบัติ ดังนี้

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่เป็นอาจารย์ประจำ ต้องมีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการเช่นเดียวกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับในระดับชาติ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระไม่น้อยกว่า 10 เรื่อง

กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการตามที่กำหนดข้างต้น ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงเป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรง

หรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น และแจ้งคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบ

อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ต้องประกอบด้วยอาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน รวมไม่น้อยกว่า 3 คน ทั้งนี้ ประธานกรรมการสอบต้องไม่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักหรืออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม โดยอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ต้องมีคุณวุฒิคุณสมบัติและผลงานทางวิชาการ ดังนี้

(1) กรณีอาจารย์ประจำหลักสูตร ต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่าหรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาและเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลังโดยอย่างน้อย 1 รายการต้องเป็นผลงานวิจัย

(2) กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับในระดับชาติ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ ไม่น้อยกว่า 10 เรื่องกรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการตามที่กำหนดข้างต้น ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงเป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น และแจ้งคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบ

อาจารย์ผู้สอน ต้องเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ ที่มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอนและต้องมีประสบการณ์ด้านการสอนและมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาและเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง ทั้งนี้ อาจารย์พิเศษต้องมีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ 50 ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น

4) ปริญญาเอก

อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำ ปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลังโดยอย่างน้อย 1 รายการต้องเป็นผลงานวิจัย

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวนอย่างน้อย 3 คน มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือชั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งศาสตราจารย์ และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 รายการในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการต้องเป็นผลงานวิจัย

กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวน หรือมีจำนวนนักศึกษาน้อยกว่า 10 คน ทางสถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอจำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มิฉะนั้นให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาเป็นรายกรณี

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ต้องเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือชั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการต้องเป็นผลงานวิจัย 2) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) ต้องมีคุณวุฒิและคุณสมบัติ ดังนี้

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่เป็นอาจารย์ประจำ ต้องมีคุณวุฒิ และผลงานทางวิชาการเช่นเดียวกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า 5 เรื่อง

กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการ ตามที่กำหนดข้างต้น ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงมาก เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น และแจ้งคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบ

อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ต้องประกอบด้วยอาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน รวมไม่น้อยกว่า 5 คน ทั้งนี้ประธานกรรมการสอบต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก โดยอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ต้องมีคุณวุฒิ คุณสมบัติ และผลงานทางวิชาการ ดังนี้

1) กรณีอาจารย์ประจำหลักสูตร ต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือชั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดใน

การพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการต้องเป็นผลงานวิจัย

2) กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับ ในระดับนานาชาติ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า 5 เรื่อง กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่มีคุณวุฒิ และผลงานทางวิชาการ ตามที่กำหนดข้างต้น ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงมากเป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ โดยผ่านความเห็นชอบจากสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น และแจ้งคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบ

อาจารย์ผู้สอน ต้องเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ ที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่่าปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้น หรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน และต้องมีประสบการณ์ด้านการสอนและมีผลงานทางวิชาการ ที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง

ในกรณีรายวิชาที่สอนไม่ใช่วิชาในสาขาวิชาของหลักสูตร อนุโลมให้อาจารย์ที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งทางวิชาการต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ ทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนได้ ทั้งนี้ อาจารย์พิเศษต้องมีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ 50 ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น

11. ภาระงานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ

1) อาจารย์ประจำหลักสูตร 1 คน ให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักของนักศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอกตามหลักเกณฑ์ ดังนั้นกรณีอาจารย์ประจำหลักสูตรมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการตามเกณฑ์ ให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโทและเอกรวมได้ไม่เกิน 5 คน ต่อภาคการศึกษากรณีอาจารย์ประจำหลักสูตรมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และดำรงตำแหน่งระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป หรือมีคุณวุฒิปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ขึ้นไปและมีผลงานทางวิชาการตามเกณฑ์ ให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโทและเอกรวมได้ไม่เกิน 10 คนต่อภาคการศึกษา

กรณีอาจารย์ประจำหลักสูตรมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์และมีความจำเป็นต้องดูแลนักศึกษาเกินกว่าจำนวนที่กำหนดให้เสนอต่อสถาบันพิจารณาแต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 15 คนต่อภาคการศึกษา หากมีความจำเป็นต้องดูแลนักศึกษามากกว่า 15 คน ให้ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นรายกรณี

2) อาจารย์ประจำหลักสูตร 1 คน ให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระของนักศึกษาปริญญาโทได้ไม่เกิน 15 คน หากเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ ให้คิดสัดส่วนจำนวนนักศึกษาที่ทำวิทยานิพนธ์ 1 คน เทียบได้กับจำนวนนักศึกษาที่ค้นคว้าอิสระ 3 คน แต่ทั้งนี้รวมแล้วต้องไม่เกิน 15 คนต่อภาคการศึกษา

3) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ต้องทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และ/หรืออาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ และ/หรืออาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรนั้นด้วย

12. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

- 1) ประกาศนียบัตรบัณฑิต จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- 2) ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตหรือปริญญาโท หรือเทียบเท่า
- 3) ปริญญาโท จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- 4) ปริญญาเอก จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ที่มีผลการเรียนดีมากหรือปริญญาโทหรือเทียบเท่า และมีผลการสอบภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการอุดมศึกษากำหนด

13. การลงทะเบียนเรียนและระยะเวลาการศึกษา ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 15 หน่วยกิตในแต่ละภาคการศึกษาปกติ และให้ใช้เวลาศึกษาในแต่ละหลักสูตร ดังนี้

- 1) ประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ให้ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 3 ปีการศึกษา
- 2) ปริญญาโท ให้ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 5 ปีการศึกษา
- 3) ปริญญาเอก ผู้ที่สำเร็จปริญญาตรีแล้วเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกให้ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 8 ปีการศึกษา ส่วนผู้ที่สำเร็จปริญญาโทแล้วเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกให้ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 6 ปีการศึกษา การลงทะเบียนเรียนสำหรับผู้เข้าศึกษา แบบไม่เต็มเวลาให้สถาบันอุดมศึกษา กำหนดจำนวนหน่วยกิตที่ให้ลงทะเบียนเรียนได้ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ โดยเทียบเคียงกับจำนวนหน่วยกิต ที่กำหนดข้างต้นในสัดส่วนที่เหมาะสม หากสถาบันอุดมศึกษาใดมีเหตุผลและความจำเป็นพิเศษ การลงทะเบียนเรียน ที่มีจำนวนหน่วยกิตแตกต่างไปจากเกณฑ์ข้างต้นก็อาจทำได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อมาตรฐาน และคุณภาพการศึกษา

14. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษา นักศึกษาจะต้องปฏิบัติ ดังนี้

- 1) ประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ต้องเรียนครบตาม จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า
- 2) ปริญญาโท

แผน ก แบบ ก 1 เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่า ชั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้ง และต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้ สำหรับผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือระดับนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการ การอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

แผน ก แบบ ก 2 ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า พร้อมทั้งเสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าชั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้ง และต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้ ผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือระดับนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศ คณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่องหลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ ผลงานทางวิชาการ หรือนำเสนอต่อที่ประชุมวิชาการโดยบทความที่นำเสนอฉบับสมบูรณ์ (Full Paper) ได้รับการตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceedings) ดังกล่าว

แผน ข ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้อง ได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า และสอบผ่านการสอบ ประมวลความรู้ (Comprehensive Examination) ด้วยข้อเขียนและ/หรือปากเปล่าในสาขาวิชานั้น พร้อมทั้งเสนอรายงานการค้นคว้าอิสระและสอบผ่านการสอบปากเปล่าชั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้ง โดยเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้ และรายงานการค้นคว้าอิสระ หรือส่วนหนึ่งของรายงานการค้นคว้าอิสระต้องได้รับการเผยแพร่ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่สืบค้นได้

3) ปริญญาเอก

แบบ 1 สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) เพื่อเป็นผู้มีสิทธิขอทำวิทยานิพนธ์ เสนอวิทยานิพนธ์ และสอบผ่านการสอบปากเปล่าชั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้ง ซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายใน และภายนอกสถาบัน และต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้สำหรับผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการ สำหรับการเผยแพร่ ผลงานทางวิชาการ อย่างน้อย 2 เรื่อง

แบบ 2 ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้อง ได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า สอบผ่านการสอบวัด คุณสมบัติ (Qualifying Examination) เพื่อเป็นผู้มีสิทธิขอทำวิทยานิพนธ์ เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่าน การ

สอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้ง ซึ่งจะต้องประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอกสถาบันและต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้ สำหรับ ผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับ ให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศ คณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

15. ชื่อประกาศนียบัตรและชื่อปริญญา

1) ประกาศนียบัตรบัณฑิต ให้ใช้ชื่อว่า “ประกาศนียบัตรบัณฑิต (Graduate Diploma)” อักษรย่อ “ป.บัณฑิต (Grad. Dip.)” แล้วตามด้วยชื่อสาขาวิชาต่อท้าย

2) ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ให้ใช้ชื่อว่า “ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง (Higher Graduate Diploma)” อักษรย่อ “ป.บัณฑิตชั้นสูง (Higher Grad. Dip.)” แล้วตามด้วย ชื่อสาขาวิชา ต่อท้าย

3) ปริญญาโทและปริญญาเอก สถาบันอุดมศึกษาที่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย ปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาไว้แล้ว ให้ใช้ชื่อปริญญาตามที่กำหนดในพระราช กฤษฎีกานั้น ในกรณีที่ปริญญาใดยังมีได้กำหนดชื่อไว้ในพระราชกฤษฎีกา หรือกรณีที่สถาบันอุดม- ศึกษาใดไม่มีการตรา พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาให้ ใช้ชื่อปริญญาตามหลักเกณฑ์ การกำหนดชื่อปริญญา ตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

16. การประกันคุณภาพของหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของ หลักสูตร โดยมีองค์ประกอบในการประกันคุณภาพอย่างน้อย 6 ด้าน คือ

- 1) การกำกับมาตรฐาน
- 2) บัณฑิต
- 3) นักศึกษา
- 4) คณาจารย์
- 5) หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน
- 6) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

17. การพัฒนาหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยโดยมีการประเมิน และ รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรทุกปีการศึกษาเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร เป็นระยะ ๆ อย่างน้อย ตามรอบระยะเวลาของหลักสูตร หรือทุกรอบ 5 ปี

18. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะ พิจารณา และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2558

(พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

2.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษา

การประกันคุณภาพทางการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง และผู้บริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด การประกันคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการ “ป้องกัน” ไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพและผลผลิตไม่มีคุณภาพ

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษาที่ได้มีการพัฒนากันอยู่ในขณะนี้ มีแนวคิดเพื่อส่งเสริมและเสนอแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา โดยมีการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพ และการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน
2. การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
3. การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงานที่กำกับดูแลในเขตพื้นที่ และหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลาง ซึ่งถึงแม้จะเป็นบุคคลภายนอก แต่ก็ยังถือว่าเป็นการประเมินภายใน เพราะดำเนินการ โดยหน่วยงานที่อยู่ในสายการบริหารของสถานศึกษา ซึ่งจะดำเนินการตรวจเยี่ยมและประเมินสถานศึกษาเป็นระยะๆ ตามที่กำหนดโดยหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อให้ความช่วยเหลือ และส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพอันเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นองค์การมหาชน

สรุปได้ว่าโรงเรียนที่จะเข้ารับการประกันคุณภาพทางการศึกษานั้นต้องเตรียมความพร้อมคือการปฏิบัติให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด พร้อมทั้งการตรวจสอบคุณภาพที่เรียกว่าการประเมินตนเองจากต้นสังกัด และรอรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) ในทุก ๆ 5 ปี

2.2.2 แนวคิดตามหลักการบริหาร

ตามหลักการบริหารนั้น การประกันคุณภาพภายใน เป็นกระบวนการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพให้เป็นที่ไปตามมาตรฐานที่ต้องการ หลักการและกระบวนการบริหารดังกล่าวเป็นสิ่งที่ใช้ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ โดยจะต้องมีกระบวนการวางแผน ทำตามแผน ตรวจสอบประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ เพื่อให้การทำงานได้ผลและมีคุณภาพ กระบวนการพัฒนาคนในสถานศึกษาเหมือนกับการสร้างบ้าน ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกดำเนินการ เมื่อสร้างเสร็จก็เสร็จเลย แต่กระบวนการสร้างคนนั้น ผู้ที่เป็นสถาปนิกคือ ครู และผู้บริหาร เป็นบุคคลภายในต้องร่วมพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพดี ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยไม่หยุด ผู้บริหารและครูในสถานศึกษามีการร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ต้องพัฒนาเด็กให้มีคุณสมบัติเป็นอย่างไร ถ้าจะให้เด็กมีคุณสมบัติ ช่วยกันคิด และช่วยกันวางแผน (Plan) ช่วยกันทำ (Do) ช่วยกันตรวจสอบ (Check) ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง (Action) เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายกำหนดอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้น โดยร่วมกันทำงานเป็นที่มีการควบคุมคุณภาพ และการตรวจสอบคุณภาพคือ กระบวนการบริหาร เพื่อพัฒนาคุณภาพตามหลักการบริหารโดยการควบคุมคุณภาพ คือ สถานศึกษาต้องร่วมกันวางแผน และดำเนินการตามแผน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย มาตรฐานการศึกษา ส่วนการตรวจสอบคุณภาพ คือการที่สถานศึกษาร่วมกันตรวจสอบ เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นที่ไปตามเป้าหมาย

หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน

หลักการสำคัญการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามแนวคิดข้างต้น ได้แก่

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพ ให้เป็นที่ไปตามมาตรฐานการศึกษา
2. ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา
3. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษา

2.3 แนวคิดทฤษฎีหลักในการบริหารจัดการศึกษา

2.3.1 ความหมายของการบริหารการศึกษา (Educational Administration)

ความหมายของ “การบริหารการศึกษา (Educational Administration)” โดยดูจากคำว่า “การบริหารการศึกษา” ซึ่งประกอบด้วยคำสำคัญ 2 คำ คือ คำว่า “การบริหาร (Administration)” และ “การศึกษา (Education)” ดังนั้น จะขอแยกความหมายของคำทั้งสองนี้ความหมายของคำว่า

“การบริหาร” มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย ทั้งคล้ายๆ กันและแตกต่างกัน ขอยกตัวอย่าง 6 ความหมาย ดังนี้ (หวน พิณรุฬห์, 2548, หน้า 1)

การบริหาร คือ ศิลปะของการทำงานให้สำเร็จโดยใช้บุคคลอื่น

การบริหาร คือ การทำงานของคณะบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่ร่วมกันปฏิบัติการ ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

การบริหาร คือ การที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันทำงาน เพื่อจุดประสงค์อย่างเดียวกัน

การบริหาร คือ กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันดำเนินการให้บรรลุจุดประสงค์ร่วมกัน

การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์และศิลปะนำทรัพยากรการบริหาร (Administrativeresource) มาประกอบการตามกระบวนการบริหาร (Process of administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหาร คือ ศิลปะในการทำให้สิ่งต่างๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ หมายความว่า ผู้บริหารไม่ใช่ผู้ปฏิบัติ แต่ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานจนเป็นผลสำเร็จ ตรงตามจุดหมายขององค์การหรือตรงตามจุดหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว

จากความหมายของ “การบริหาร” ทั้ง 6 ความหมายนี้ พอสรุปได้ว่า การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ ส่วนความหมายของ “การศึกษา” ก็มีผู้ให้ความหมายไว้คล้ายๆ กัน ดังนี้

การศึกษา คือ การรอกงามหรือการจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมแก่ผู้เรียน เพื่อผู้เรียนจะได้รอกงามขึ้นตามจุดประสงค์

การศึกษา คือ ความเจริญรอกงาม ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

การศึกษา คือ การสร้างเสริมประสบการณ์ให้ชีวิต

การศึกษา คือ เครื่องมือที่ทำให้เกิดความเจริญรอกงามทุกทางในตัวบุคคล

จากความหมายของ “การศึกษา” ข้างบนนี้พอสรุปได้ว่า การศึกษา คือ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถและความเป็นคนดี เมื่อนำความหมายของ “การบริหาร” มารวมกับความหมายของ “การศึกษา” ก็จะได้ความหมายของ “การบริหารการศึกษา” ว่า “การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถและความเป็นคนดี” ซึ่งมีส่วนคล้ายกับความหมายของ “การบริหารการศึกษา” ที่มีผู้ให้ไว้ ดังนี้

การบริหารการศึกษา คือ กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชนหรือสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ทักษะ ทักษะ พฤติกรรม ค่านิยมหรือคุณธรรม ทั้งในด้านการสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่

ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผน และไม่เป็นระเบียบแบบแผน

การบริหารการศึกษา คือ กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีต่อบุคคล เพื่อให้บุคคลพัฒนาตรงตามเป้าหมายของสังคม ที่ตนดำรงชีวิตอยู่

ดังนั้น จึงสรุปความหมายของ “การบริหารการศึกษา” ได้ว่า “การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความเป็นคนดี” กลุ่มบุคคลเหล่านี้ต่างร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งสิ้น การจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้นจะต้องมีการดำเนินการในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล การจัดอาคารสถานที่และพัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลมาดำเนินการหรือมาทำการสอนในสถาบันการศึกษาการปกครองนักเรียนเพื่อให้ นักเรียนเป็นคนดีมีวินัยและอื่นๆ ซึ่งการดำเนินงานเหล่านี้รวมเรียกว่า “ภารกิจทางการบริหารการศึกษา” หรือ “งานบริหารการศึกษา” โดยมีนักภารกิจทางการบริหารการศึกษาหรืองานบริหารการศึกษา ได้ให้คำนิยามไว้ ดังนี้

กมล ภูประเสริฐ (2547, หน้า 41) สำหรับภารกิจทางการบริหารการศึกษา หรืองานบริหารการศึกษา มีผู้แบ่งไว้ คล้ายๆ กัน คือ ได้แบ่งงานของผู้บริหารการศึกษาไว้ 7 ประการ ด้วยกัน ดังนี้

1. งานวิชาการ
2. งานบุคคล
3. งานกิจการนักเรียน
4. งานการเงิน
5. งานอาคารสถานที่
6. งานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
7. งานธุรการ

นงนภัส เทียงกมล (2550, หน้า 33) ได้จำแนกงานบริหารการศึกษา ออกเป็น 5 ประเภท (โดยนำ งานการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานธุรการ ที่ กมล ภูประเสริฐ แบ่งไว้มารวมอยู่ในประเภทเดียวกัน) ซึ่งมีดังนี้

1. งานวิชาการ
2. งานบริหารบุคคล
3. งานบริหารกิจการนักเรียน
4. งานธุรการ การเงินและบริการ
5. งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

กล่าวได้ว่า ภารกิจในการบริหารการศึกษา หรืองานบริหารการศึกษา โดยทั่วไปจำแนกออกเป็น 5 ประเภท ด้วยกันคือ

1. การบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารงานธุรการ
3. การบริหารงานบุคคล
4. การบริหารกิจการนักเรียน
5. การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ขออธิบายขยายความงานบริหารการศึกษา ทั้ง 5 ประเภท ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ การทำแผนการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การประเมินผลการวัดผล และการนิเทศการสอน เป็นต้น การบริหารการศึกษาเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ คนจะมีคุณภาพ คือมีความรู้ ความสามารถ ความคิดและความเป็นคนดีได้ จะต้องมีการเรียนการสอนหรือจะต้องมีการบริหารงานวิชาการนั่นเอง การบริหารงานวิชาการจึงถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา คงไม่ผิดนักในสถาบันการศึกษา ทั้งมหาวิทยาลัยหรือโรงเรียนต่างๆ จะมีฝ่ายวิชาการด้วย ซึ่งจะเรียกชื่อต่างๆ กันไป เช่น รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ เป็นต้น

2. การบริหารงานธุรการ เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับงานการเงิน วัสดุครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ งานสารบรรณ งานรักษาพยาบาล และงานบริการต่างๆ เป็นต้น ซึ่งงานเหล่านี้เป็นงานที่สนับสนุนงานวิชาการอย่างมาก เช่น งานวิชาการจะประสบความสำเร็จได้ต้องมีอาคารสถานที่ มีห้องเรียน มีห้องปฏิบัติการ มีโต๊ะเก้าอี้ มีสื่อการสอนต่างๆ มีงานบริการให้ความสะดวกต่างๆ ซึ่ง สิ่งเหล่านี้เป็นบทบาทของการบริหารงานธุรการนั่นเอง การบริหารงานธุรการ จึงมีส่วนช่วยให้การพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้อย่างมากเช่นกัน บุคลากรที่ทำหน้าที่ฝ่ายธุรการในมหาวิทยาลัยมักจะใช้ชื่อว่า รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร รองคณบดีฝ่ายบริหาร (ถ้าใช้ “ฝ่ายธุรการ” น่าจะถูกต้องมากกว่า) ส่วนในโรงเรียนต่างๆ ไป มักใช้ชื่อว่า ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายธุรการหรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายธุรการ เป็นต้น

3. การบริหารงานบุคคล เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับบุคคล เริ่มตั้งแต่การสรรหาบุคคลมาทำงานหรือมาเป็นครู การจัดบุคคลเข้าทำงาน การบำรุงรักษาและการสร้างเสริมกำลังใจในการทำงาน การพัฒนาบุคคลและการจัดบุคคลให้พ้นจากงาน เป็นต้น การบริหารงานบุคคล เป็นงานที่มีส่วนในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพอย่างมากเช่นกัน เพราะในการสรรหาบุคคลมาทำงาน ถ้าสรรหาบุคคลที่เป็นคนเก่งคนดีมาเป็นครู จัดครูเข้าสอนตามความรู้ความสามารถ และความถนัดของเขา มีการพัฒนาครูให้เก่งให้เป็นคนดียิ่งขึ้นไป ย่อมจะสอนนักเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ถือว่ามีส่วนในการพัฒนา

คนให้มีคุณภาพนั่นเอง ในมหาวิทยาลัยวิทยาลัยบางแห่งมักจะมีบุคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานบุคคล คือผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ ซึ่งขึ้นกับรองอธิการฝ่ายบริหารในโรงเรียนต่างๆ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และผู้ช่วยฝ่ายธุรการ จะร่วมกันบริหารงานบุคคล เช่น การสรรหาบุคคลมาทำงาน การจัดบุคคลเข้าทำงาน การพิจารณาความดีความชอบและการพัฒนาบุคคล เป็นต้น

4. การบริหารกิจการนักเรียน เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับนักเรียน เช่น การปฐมนิเทศนักเรียน การปกครองนักเรียน การจัดบริการแนะแนว การบริการเกี่ยวกับสุขภาพนักเรียนการจัดกิจกรรมและการบริการต่างๆ เป็นต้น การบริหารกิจการนักเรียนถือว่าเป็นการพัฒนาบุคคลให้เป็นคนดี คนเก่ง ได้อย่างมากเช่นกัน เช่น การปกครองให้เด็กมีระเบียบวินัย การจัดกิจกรรม กีฬา กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมทางวิชาการ การจัดบริการแนะแนว เหล่านี้ล้วนทำให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง ยิ่งขึ้น ในมหาวิทยาลัยจะมีบุคลากรที่ทำหน้าที่นี้โดยตรง คือ รองอธิการบดี ฝ่ายนิสิตหรือรองอธิการบดีฝ่ายนักศึกษา ในโรงเรียนต่างๆ ไปจะมี ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครองหรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายปกครอง ถ้าหากจะเปลี่ยนมาใช้ “ฝ่ายกิจการนักเรียน” ก็น่าจะตรงกับการบริหารงานกิจการนักเรียนอย่างยิ่ง

5. การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นการบริหารงานที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน เช่น การสอนให้นักเรียนนำความรู้ที่เรียนไปใช้ที่บ้านที่ชุมชนและเผยแพร่แก่คนรอบข้างคนในชุมชนด้วย การช่วยแก้ปัญหาในชุมชน การให้นักเรียนเข้าไปเรียนหรือฝึกงานในชุมชน การเชิญผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาต่างๆ ในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน เป็นต้น การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนนี้ จะช่วยพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพได้เช่นกัน เพราะการให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ที่บ้านและในชุมชน จะมีคุณภาพดีกว่าการเรียนเพื่อรู้ อย่างเดียว การเชิญผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาต่างๆ ในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียนหรือการให้นักเรียนเข้าไปเรียนหรือฝึกงานในชุมชน ย่อมจะทำให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์กว้างขวางยิ่งขึ้น แสดงว่า การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มีส่วนพัฒนาคนให้มีคุณภาพด้วยเช่นกัน ส่วนบุคลากรที่ดำเนินงานด้านนี้ ย่อมมีหลายฝ่ายด้วยกัน ทั้งฝ่ายวิชาการ ฝ่ายธุรการ และฝ่ายกิจการนักเรียน

สรุปได้ว่า การบริหารเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการจัดการด้านงานการเงิน ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ ด้านอาคารสถานที่ ด้านงานสารบรรณ ด้านงานรักษาพยาบาลและงานด้านบริการต่างๆ ซึ่งงานเหล่านี้เป็นงานด้านการบริหารที่สนับสนุนงานวิชาการ งานด้านงบประมาณและบุคคลกร งานด้านกิจกรรมนักเรียนอย่างมาก ส่วนผลงานวิชาการจะประสบความสำเร็จได้ต้องมีอาคารสถานที่ที่มีห้องเรียน มีห้องปฏิบัติการ มีโต๊ะเก้าอี้ มีสื่อการสอนต่างๆ มีงานบริการให้ความสะดวกต่างๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นบทบาทของการบริหารแทบทั้งสิ้นจึงมีส่วนช่วยให้การพัฒนาคน ให้มีคุณภาพได้อย่างมาก

2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ได้มีนักปราชญ์ได้ให้แนวคิดไว้ ดังนี้

1. ความหมายและความสำคัญของการบริหารจัดการ

การบริหารและการจัดการมีความหมายใกล้เคียงกัน แต่ใช้ในบริบทต่างกัน กล่าวคือ การบริหาร (Administration) ใช้ในแวดวงของภาครัฐ หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคน ขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่างที่บุคคล ร่วมกันกำหนด โดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบและใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม ส่วนการจัดการ (Management) ใช้ในแวดวงของภาคเอกชน หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การโดยอาศัยบุคลากรและทรัพยากรทางการบริหาร (เนตรพัฒนา ยาวีราช, 2546, หน้า 2) การบริหารจัดการเกี่ยวข้องกับหลักการกว้างๆ 6 ประการ คือ 1) มีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป 2) กลุ่มบุคคลดังกล่าวร่วมมือกัน 3) ทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ด้วยความประสานสัมพันธ์และมีระบบ ระเบียบ กฎเกณฑ์ 4) การรู้จักใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม 5) ให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างที่กำหนดไว้ล่วงหน้า อย่างชัดเจน 6) วัตถุประสงค์ดังกล่าวได้ช่วยกันกำหนดขึ้นโดยทุกคนรับรู้และเห็นด้วยตรงกัน

การบริหารจัดการเป็นกระบวนการทางสังคมที่ประกอบด้วยการกระทำต่างๆ ที่นำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ที่เป็นกระบวนการทางสังคมก็เพราะการกระทำเหล่านี้ ส่วนใหญ่แล้วเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ เป็นกระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุมการใช้ทรัพยากรต่างๆ ขององค์การ ทรัพยากรประกอบด้วย มนุษย์ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ การเงิน วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนทรัพยากรข้อมูลขององค์การ เพื่อกำหนดและทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ ในสภาพแวดล้อมที่ผันแปรตลอดเวลา การบริหารจัดการจึงเป็นกระบวนการของการรวบรวมทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดเพื่อไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยผู้บริหารเป็นผู้ชี้แนะทรัพยากรมนุษย์ไปสู่การใช้ประโยชน์สูงสุดจากทรัพยากรอื่นที่ไม่ใช่มนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการนำทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรอื่นๆ ไปสู่จุดมุ่งหมายร่วมกันขององค์การ

การบริหารจัดการเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เป็นศาสตร์ (Science) เพราะเป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากการสืบค้น หาความรู้ใหม่ๆ ด้วยวิธีการเชิงวิทยาศาสตร์ มีการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล มีการตั้งสมมุติฐานและทดสอบสมมุติฐาน เป็นศิลป์ (Art) เพราะบุคคลต้องใช้ทักษะและความรู้ทางการบริหารที่ได้รับการพัฒนามาเป็นอย่างดีจากการฝึกฝน จากการทำงานร่วมกันกับบุคคลอื่นเพื่อให้บรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้ การบริหารจึงเกี่ยวพันกับทฤษฎี หลักการ กระบวนการและปัจจัยที่ช่วยใ้มนุษย์ สามารถดำเนินงานของหน่วยงาน องค์การ สังคมและประเทศชาติอย่างมีระบบระเบียบ เพื่อให้พัฒนาไปตามแนวทางที่กลุ่มชนนั้นมีความประสงค์ผ่านทาง

กิจกรรมที่กระทำร่วมกัน เพื่อความอยู่รอดและความเจริญก้าวหน้าของสังคม ความมีประสิทธิภาพทางการบริหารจัดการ หมายถึง การที่ผู้บริหารใช้ความสามารถในการกระทำสิ่งต่างๆ ในองค์การให้บังเกิดผล ตามเป้าหมายที่กำหนดโดยใช้ทรัพยากรทางการบริหารในจำนวนที่น้อยกว่าผลผลิตที่ได้ เป็นการตัดสินใจอย่างถูกต้องและการดำเนินงานโดยใช้ทรัพยากรให้เหมาะสมกับผลผลิต ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการหรือสำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้ ดังนั้นผลสำเร็จของการบริหารจัดการ จึงต้องมีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลควบคู่กันด้วย (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2545, หน้า 18)

การมีประสิทธิภาพจึงวัดจากทรัพยากรที่ใช้ (Input) กับผลผลิต (Output) ที่ได้ ถ้าได้ผลผลิตมาโดยใช้ทรัพยากรที่น้อยหรือประหยัดสุดก็ถือว่ามีประสิทธิภาพ ส่วนประสิทธิผล วัดจากความสามารถในการบรรลุเป้าหมายขององค์การซึ่งมักเป็นในระยะยาว บางครั้งการปฏิบัติงานอาจมีประสิทธิภาพแต่ไม่มีประสิทธิผล หากองค์การใดสามารถบรรลุ ทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลแสดงว่าองค์การนั้นมีผลิตภาพสูง (High Productivity) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลจึงเป็นดัชนีที่ใช้วัดความสำเร็จขององค์การว่า เลือกเป้าหมาย ที่เหมาะสมและบรรลุเป้าหมายนั้นได้ด้วยการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าหรือไม่ ดังนั้น ผู้บริหาร จึงต้องคำนึงถึงความพยายามทั้งสองสิ่งเพื่อจะบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งบ่อยครั้งจะพบว่าองค์การบางแห่งจะคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรโดยมีการวางแผนและกำหนดวิธีการนำไปใช้ อย่างมีประสิทธิภาพ

2. กระบวนการบริหารจัดการ

กระบวนการบริหารจัดการประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) การวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนในการกำหนดวัตถุประสงค์และพิจารณาถึงวิธีการที่ควรปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องตัดสินใจว่าบริษัทมีวัตถุประสงค์อะไรในอนาคตและจะต้องดำเนินการอย่างไรเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์นั้น การวางแผนประกอบด้วย

- (1) การดำเนินการตรวจสอบตัวเอง เพื่อกำหนดสถานการณ์ในปัจจุบันขององค์การ
- (2) การสำรวจสภาพแวดล้อม
- (3) การกำหนดวัตถุประสงค์
- (4) การพยากรณ์สถานการณ์ในอนาคต
- (5) การกำหนดแนวทางปฏิบัติงานและความจำเป็นในการใช้ทรัพยากร
- (6) การประเมินแนวทางปฏิบัติงานที่วางไว้
- (7) การทบทวนและปรับแผนเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลง และผลลัพธ์ของการควบคุมไม่เป็นไปตามที่กำหนด
- (8) การติดต่อสื่อสารในกระบวนการของการวางแผนเป็นไปอย่างทั่วถึง

2) การจัดองค์การ (Organizing) เป็นขั้นตอนในการจัดบุคคลและทรัพยากรที่ใช้ในการทำงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการทำงานนั้น หรือเป็นการจัดแบ่งงานและจัดสรรทรัพยากรสำหรับงาน เพื่อให้งานเหล่านั้นสำเร็จ การจัดองค์การประกอบด้วย

- (1) การระบุและอธิบายงานที่จะถูกนำไปดำเนินการ
- (2) การกระจายงานออกเป็นหน้าที่ (Duties)
- (3) การรวมหน้าที่ต่างๆ เข้าเป็นตำแหน่งงาน
- (4) การอธิบายสิ่งจำเป็นหรือความต้องการของตำแหน่งงาน
- (5) การรวมตำแหน่งงานต่างๆ เป็นหน่วยงานที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสม และสามารถบริหารจัดการได้

(6) การมอบหมายงาน ความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่
 (7) การทบทวนและปรับโครงสร้างขององค์การ เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงและผลลัพธ์ของการควบคุมไม่เป็นไปตามที่กำหนด

- (8) การติดต่อสื่อสารในกระบวนการของการจัดการองค์การเป็นไปอย่างทั่วถึง
- (9) การกำหนดความจำเป็นของทรัพยากรมนุษย์
- (10) การสรรหาผู้ปฏิบัติงานที่มีศักยภาพ
- (11) การคัดเลือกจากบุคคลที่สรรหามา
- (12) การฝึกอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต่างๆ
- (13) การทบทวนและปรับคุณภาพและปริมาณของทรัพยากรมนุษย์เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงและผลลัพธ์ของการควบคุมไม่เป็นไปตามที่กำหนด

(14) การติดต่อสื่อสารในกระบวนการของการจัดคนเข้าทำงานเป็นไปอย่างทั่วถึง

3) การชักนำ (Leading) เป็นขั้นตอนในการกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้น และชักนำความพยายามของพนักงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการให้ความพยายามของผู้จัดการที่กระตุ้นให้พนักงานมีศักยภาพในการทำงานสูง ดังนั้น การชักนำ (Leading) จะช่วยให้บรรลุผลสำเร็จ เสริมสร้างขวัญและกำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชา การชักนำประกอบด้วย

- (1) การติดต่อสื่อสารและอธิบายวัตถุประสงค์ให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ทราบ
- (2) การมอบหมายมาตรฐานการปฏิบัติงานต่างๆ
- (3) การให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานของการปฏิบัติงาน

(4) การให้รางวัลแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาบนพื้นฐานของผลการปฏิบัติงาน
 (5) การยกย่องสรรเสริญและการดำเนินดีตัวอย่างยุติธรรมและถูกต้องเหมาะสม

(6) การจัดหาสภาพแวดล้อมมากระตุ้นการจูงใจโดยการติดต่อสื่อสาร เพื่อสำรวจความต้องการและสถานการณ์เปลี่ยนแปลง

(7) การทบทวนและการปรับวิธีการของภาวะความเป็นผู้นำ เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงและผลลัพธ์ของการควบคุมไม่เป็นไปตามที่กำหนด

(8) การติดต่อสื่อสารโดยทั่วทุกแห่งในกระบวนการของภาวะความเป็นผู้นำ

4) การควบคุม (Controlling) เป็นการติดตามผลการทำงานและแก้ไขปรับปรุงในสิ่งที่จำเป็นหรือเป็นขั้นตอนของการวัดผลการทำงาน และดำเนินการแก้ไขเพื่อให้บรรลุผล ที่ต้องการการควบคุมประกอบด้วย

(1) การกำหนดมาตรฐาน

(2) การเปรียบเทียบและติดตามผลการปฏิบัติงานกับมาตรฐาน

(3) การแก้ไขความบกพร่อง

(4) การทบทวนและปรับวิธีการควบคุม เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลง และผลลัพธ์ของการควบคุมไม่เป็นไปตามที่กำหนด

(5) การติดต่อสื่อสารในกระบวนการของการควบคุมเป็นไปอย่างทั่วถึง

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการ คือ การบริหารจัดการจึงเป็นกระบวนการของการรวบรวมทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดเพื่อไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยผู้บริหารเป็นผู้ชี้แนะทรัพยากรมนุษย์ไปสู่การใช้ประโยชน์สูงสุดจากทรัพยากรอื่นที่ไม่ใช่มนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการนำทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรอื่นๆ ไปสู่จุดมุ่งหมายร่วมกัน ขององค์การการใช้ความรู้ที่เป็นศาสตร์และทักษะที่เป็นศิลป์ในการนำเอาทรัพยากรการบริหาร คือ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และการจัดการมาใช้เป็นกระบวนการ มีระบบระเบียบแบบแผน เพื่อสามารถดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ

ความหมายของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ

การพัฒนา (Development) หมายถึง การทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การกระทำหรือการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งดีขึ้น มีคุณภาพมากขึ้นโดยผ่านกระบวนการ วิธีการและเทคนิคที่เป็นระบบและต่อเนื่อง อันมีผลทำให้การกระทำหรือการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ (Efficiently) ประสิทธิภาพ (Effectively) ทำให้ผลงานหรือผลผลิตมีคุณภาพเป็นที่น่าพึงพอใจมากขึ้น การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ จึงหมายถึงการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารจัดการให้ดีขึ้นเหมาะสมกับช่วงเวลา สถานการณ์ บุคคลและเป้าหมายในการดำเนินงาน อันมีผลทำให้การปฏิบัติงานขององค์การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทำให้ผลผลิตขององค์การมีคุณภาพเป็นที่น่าพึงพอใจ

บุคคลสำคัญในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ คือ ผู้บริหาร เพื่อให้ผู้บริหารมีความสามารถในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ จะต้องมีการพัฒนาคุณภาพของผู้บริหาร เป็นประการสำคัญ นั่นคือ จะต้องมีการพัฒนาการจัดการ หมายถึง กระบวนการซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารได้มีโอกาสรับประสบการณ์ ความชำนาญ ตลอดจนทัศนคติใหม่ๆ ที่ถูกต้อง ที่จะเป็นผู้นำที่สมบูรณ์แบบ และสามารถประสบความสำเร็จในฐานะของหัวหน้างานที่ดี เป็นกิจกรรมประเภทหนึ่งซึ่งกำหนดขึ้นมาเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงาน และขยายความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการบริหารให้แก่ผู้บริหารที่อยู่ในองค์กรปัจจุบัน และเพื่อเตรียมผู้บริหารสำหรับอนาคต เป็นกระบวนการดำเนินกิจกรรมอย่างมีระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นสิ่งประกันว่า องค์กรจะมีผู้บริหารงานที่สามารถปฏิบัติงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพโดยสนองตอบความต้องการขององค์กรทั้งในปัจจุบันและอนาคต (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2548, หน้า 202)

วัตถุประสงค์ของการพัฒนาการจัดการ มีดังนี้

1. เพื่อหาทางช่วยให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพในตัวผู้บริหาร
2. เพื่อช่วยสร้างความพอใจแก่พนักงาน
3. เพื่อให้ถูกต้องกับบรรทัดฐานของประเพณีปฏิบัติที่ต้องการมีการดูแล และให้ความเจริญเติบโตแก่พนักงาน
4. เพื่อให้เป็นเครื่องมือช่วยลดหรือป้องกันการล้มเหลวในทางการบริหาร

สรุปได้ว่า การพัฒนาการจัดการหรือการพัฒนาความรู้ความสามารถในการบริหารของผู้บริหารจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการให้มีคุณภาพที่เหมาะสม เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรทางการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สำหรับสถานศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ จึงเป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารจัดการให้มีความเหมาะสมกับเป้าหมาย ในการจัดการศึกษา โดยใช้ทรัพยากรทางการบริหาร คือ บุคลากร (ครู) งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และการจัดการอย่างประหยัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมีคุณภาพ

2.4 การบริหารจัดการตามแบบ PDCA

2.4.1 ความเป็นมา

เดมมิ่ง เกิดที่เมืองซุส (Sioux) รัฐไอโอวา เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม ปี พ.ศ. 2443 เขาจบปริญญาตรีฟิสิกส์ จากมหาวิทยาลัยไวโอมิง ได้ปริญญาเอกฟิสิกส์คณิตศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยเยล เมื่อปี พ.ศ. 2471 ในระหว่างปี พ.ศ. 2471-2482 เขาทำงานอยู่กระทรวงเกษตรของสหรัฐอเมริกา ต่อมาปี พ.ศ. 2482-2488 ทำงานอยู่ที่สำนักสำมะโนประชากรอเมริกัน และโรงงานอุตสาหกรรมอาวุธของ

สหรัฐอเมริกา ในช่วงปี พ.ศ. 2489 จนกระทั่งถึงเสียชีวิตเมื่อปี พ.ศ. 2536 เดมมิงเป็นศาสตราจารย์ทางสถิติอยู่ที่มหาวิทยาลัยนิวยอร์ก

ช่วงต้นปี พ.ศ. 2483 เดมมิงได้พบกับชีวฮาร์ท (Schewhart) นักสถิติที่ห้องทดลองของบริษัทเบลล์ เทเลโฟน ในนิวยอร์ก ต่อมาได้รับความคิดเรื่องการควบคุมทางสถิติและความแปรปรวนเชิงสุ่มของกระบวนการทำงาน (random variation of a work process) มาจากชีวฮาร์ท ในภายหลังเดมมิงเริ่มตั้งตัวเป็นผู้บรรยายเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพในการผลิต เดมมิงออกไปบรรยายเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพในโรงงานทั่วสหรัฐอเมริกา แต่ในเวลานั้นผู้บริหารในสหรัฐอเมริกาให้ความสนใจเดมมิงไม่มาก

เดมมิง ไปญี่ปุ่นเมื่อ พ.ศ. 2490 สืบเนื่องมาจากหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 นายพลแม็กอาร์เธอร์ (MacArthur) ผู้บัญชาการกองกำลังทหารสหรัฐอเมริกาที่ยึดครองญี่ปุ่นอยู่ได้ไล่ผู้บริหารระดับสูงและระดับกลางของบริษัทใหญ่ ๆ ของญี่ปุ่นออก โทษฐานที่คนเหล่านั้นเข้าไปพัวพันกับสงครามเสร็จแล้วก็หุนคนรุ่นใหม่ขึ้นมาบริหารแทน นายพลแม็กอาร์เธอร์ ได้ขอความช่วยเหลือทางวิชาการมายังสหรัฐอเมริกา เริ่มจากการขอให้สหรัฐอเมริกาช่วยส่งคนไปทำสำมะโนประชากรที่ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกาจึงได้ส่งเดมมิงไป ตอนนั้นเดมมิงเริ่มประสบความสำเร็จมาบ้างแล้วจากการใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง (sampling methods) และเทคนิคการควบคุมทางสถิติเพื่อเพิ่มผลผลิตอุตสาหกรรมในสหรัฐอเมริกา เดมมิงจึงนำเทคนิคการควบคุมทางสถิติมาเผยแพร่ที่ญี่ปุ่นด้วย

ในเวลา 3 ปีต่อมา สหภาพนักวิทยาศาสตร์และวิศวกรญี่ปุ่นได้เข้ามาให้ความสนับสนุนเดมมิงในการเผยแพร่ความคิดเรื่องคุณภาพและการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต จนกระทั่งเดมมิงสามารถตั้งกลุ่มผู้บริหารหลัก เพื่อกระจายความคิดออกไปสู่ผู้บริหารอื่นๆ ใน พ.ศ. 2493 มีผู้บริหารมาเข้าร่วมถึง 400 กว่าคน ผู้บริหารที่อยู่ในกลุ่มนี้ล้วนแต่เป็นผู้นำในบริษัทสำคัญๆ เช่น โซนี่นิสสัน มิตซูบิชิและโตโยต้า สาเหตุที่ทำให้เดมมิงประสบความสำเร็จก็เนื่องมาจากคนญี่ปุ่นได้สนใจการควบคุมคุณภาพด้วยวิธีการทางสถิติมาก่อน แต่ยังขาดทฤษฎี ทฤษฎีการควบคุมทางสถิติของเดมมิง ทำให้คนญี่ปุ่นเข้าใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานได้ คนญี่ปุ่นจึงยอมรับแนวทางของเดมมิง นับว่าเดมมิงได้มีส่วนช่วยพัฒนาอุตสาหกรรมญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ต่อมาในภายหลังญี่ปุ่นจึงตั้งรางวัลเดมมิง (Deming Prize or Deming Award) ให้กับบริษัทที่มีผลงานดีเด่นในด้านคุณภาพมาตั้งแต่ พ.ศ. 2494 จนกระทั่งปี พ.ศ. 2523 โทมัส คีน เอ็นบีซีจึงนำเอาผลงานของเดมมิงกลับไปเผยแพร่ในสหรัฐอเมริกา ยกย่องให้เดมมิงเป็น “บิดาแห่งคลื่นลูกที่สามของการปฏิวัติอุตสาหกรรม (father of the third wave of the industrial revolution)” ชื่อเสียงของเดมมิงจึงเป็นที่รู้จักกันทั่วสหรัฐอเมริกาและทั่วโลก ในสหรัฐอเมริกามีการตั้งกลุ่มศึกษาและดำเนินตามทฤษฎีของเดมมิงเป็นจำนวนมาก นอกเหนือจากนั้นยังมีกลุ่มทำนองเดียวกันในอังกฤษ เนเธอร์แลนด์และนิวซีแลนด์ หลังเดมมิงเกษียณอายุก็ได้ไปบรรยายในระดับปริญญาโทและเอกที่มหาวิทยาลัยหลายแห่ง และได้รับ

แต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณของมหาวิทยาลัยนิวยอร์ก เมื่อปี พ.ศ. 2518 เดมมิ่งได้เขียนหนังสือ บทความ และจัดสัมมนาเรื่องคุณภาพเอาไว้เป็นจำนวนมาก

เดมมิ่ง (Deming Mycoted, 2004) กล่าวว่า การจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพขึ้น โดยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจรเดมมิ่ง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนการปฏิบัติตามแผนการ ตรวจสอบและการปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

Plan คือ กำหนดสาเหตุของปัญหา จากนั้นวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือทดสอบเพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น

Do คือ การปฏิบัติตามแผนหรือทดลองปฏิบัติเป็นการนำร่องในส่วนย่อย

Check คือ ตรวจสอบเพื่อทราบว่าบรรลุผลตามแผนหรือหากมีสิ่งใดที่ทำผิดพลาดหรือได้เรียนรู้อะไรมาแล้วบ้าง

Act คือ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง หากบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจหรือหากผลการปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผน ให้ทำซ้ำวงจรโดยใช้การเรียนรู้จากการกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว

การบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDAC) ตามแนวคิดของเดมมิ่งปัจจุบันจัดเป็นกระบวนการสากลที่ทุกคนทราบกันดี และถือเป็นเครื่องมือการบริหารที่จัดเป็นแกนร่วมของการบริหารที่หลากหลายบนพื้นฐานเดียวกันนั่นเอง

2.4.2 การบริหารจัดการทฤษฎีวงจรคุณภาพตามแนวคิดของเดมมิ่ง

รูปแบบการบริหารจัดการที่เป็นทฤษฎี ตามแนวคิดของบรรดานักคิดนักบริหาร และนักการศึกษาที่มีอยู่มากมาย แต่ไม่สามารถบอกได้ว่ารูปแบบใดที่ดีและสมบูรณ์ครบถ้วน เพราะการบริหารจัดการที่ดีมีได้ขึ้นกับการใช้ทฤษฎีหรือแนวความคิดของใคร แต่อยู่ที่การนำรูปแบบการบริหารจัดการมาใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เวลาและโอกาส เพื่อให้การดำเนินงานมุ่งสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในปัจจุบัน การทำให้การบริหารจัดการเป็นรูปแบบการปฏิบัติที่ดีและเหมาะสมที่สุด สำหรับการบริหารงานต้องมีการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการและการพัฒนาที่ดีที่สุดก็คือการพัฒนาในเรื่องคุณภาพของการบริหารจัดการสำหรับ วงการการศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้องเรียนรู้ในการบริหารคุณภาพเพื่อสร้างความมั่นใจ และเป็นหลักประกันต่อผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษา ได้ตามมาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะต่างๆ ตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมต้องการ เมื่อกล่าวถึงการบริหารงานคุณภาพ คนส่วนใหญ่จะรู้จักวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (Deming Cycle) กันเป็นอย่างดี คือ วงจร Plan-Do-Check-Act หรือ PDCA ซึ่งเรานำมาใช้ในการบริหารงานและในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในการบริหาร หากนำวงจร PDCA มาใช้จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยดี เพราะจะมีการปฏิบัติเป็นไป ตามขั้นตอนเพื่อให้ทำงานเสร็จสมบูรณ์อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพเชื่อถือได้และไว้วางใจได้

เรื่องวิทย์ เกษมสุวรรณ ได้เสนอขั้นตอนการบริหารงานวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (Deming Cycle) ไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. การจัดทำและวางแผน (Plan)

1) ทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนแล้วกำหนดหัวข้อควบคุม (Control Items) ซึ่งตามปกติได้แก่ Q-C-D-S-M-E (Quality Cost Delivery Safety Morale Environment)

2) กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องการบรรลุให้แก่หัวข้อควบคุมแต่ละข้อ

3) กำหนดวิธีดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

2. การปฏิบัติตามแผน (Do)

1) หาความรู้เกี่ยวกับวิธีดำเนินการนั้นด้วยวิธีการฝึกอบรมหรือศึกษาด้วยตนเอง

2) ดำเนินการตามวิธีการที่กำหนด

3) เก็บรวบรวมบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องและผลลัพธ์ของหัวข้อควบคุม

3. การติดตามประเมินผล (Check)

1) ตรวจสอบว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามวิธีการทำงานมาตรฐานหรือไม่

2) ตรวจสอบว่าค่าที่วัดได้ (ของตัวแปรที่เกี่ยวข้อง) อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานหรือไม่

3) ตรวจสอบว่า (ของหัวข้อควบคุม) ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่

4. การกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ไม่เป็นไปตามแผน (Act)

1) ถ้าการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามวิธีการทำงานมาตรฐานก็หามาตรการแก้ไข

2) ถ้าผลลัพธ์ได้ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ก็ค้นหาสาเหตุและแก้ไขที่ต้นตอ เพื่อมิให้เกิดปัญหาซ้ำขึ้นอีก

3) ปรับปรุงระบบการทำงานและเอกสารวิธีการทำงานมาตรฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้อธิบายกระบวนการพัฒนา คุณภาพการบริหารจัดการโดยใช้วงจรคุณภาพ ตามแนวคิดของเอ็ดวาร์ดเดมมิ่ง ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2549, หน้า 17-18)

1. การวางแผน (Plan) เป็นการคิดเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อจะทำงานให้สำเร็จ อย่างมีประสิทธิภาพในการวางแผนจะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลาและทรัพยากรที่จะต้องใช้เพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

1) การกำหนดเป้าหมาย เป็นการแสดงถึงคุณลักษณะหรือคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา ซึ่งควรระบุให้ชัดเจนและใช้เป็นหลักหรือทิศทางในการดำเนินงาน

2) การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย จะช่วยให้การวางแผนมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะจะทำให้ทราบว่าเป้าหมายใดสำคัญมากน้อยกว่ากันเพียงใด เพื่อกำหนดกิจกรรม บุคลากร ทรัพยากรและช่วงเวลาที่จะดำเนินการในการพัฒนาเป้าหมายนั้นๆ ให้เหมาะสม

3) กำหนดแนวทางดำเนินงานหรือวิธีปฏิบัติงาน โดยคิดโครงการหรือกิจกรรมที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จหรือตัวบ่งชี้ให้มีความชัดเจน

4) การกำหนดระยะเวลา จะช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพเพราะผู้ปฏิบัติจะได้ ทราบว่างานใดควรดำเนินการให้เสร็จเมื่อไร ต้องเร่งดำเนินการก่อนหรือหลังและยังเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารหรือผู้ที่มีหน้าที่กำกับดูแลจะได้ติดตามงานได้ว่า มีความก้าวหน้าตามแผนเพียงใด

5) การกำหนดงบประมาณ ควรคิดงบประมาณที่จะต้องใช้ในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมตามแผนอย่างรอบคอบ เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมายโดยมีการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า

6) การกำหนดผู้รับผิดชอบ เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้แผนดังกล่าวสามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรกำหนดไว้ให้ชัดเจนว่าใครรับผิดชอบในเรื่องใด

2. การปฏิบัติตามแผน (Do) เมื่อวางแผนการปฏิบัติงาน และบุคลากรร่วมกันดำเนินการตามแผนที่จัดทำไว้แล้ว สิ่งที่จะดำเนินการต่อไปคือ

1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข

2) จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3) กำกับ ติดตาม (Monitoring) ทั้งระดับรายบุคคล รายกลุ่ม รายหมวด รายฝ่าย เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามแผน

4) ให้การนิเทศ ในระหว่างการปฏิบัติงาน ผู้บริหารต้องกำกับและติดตามว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือแผนที่กำหนดไว้หรือมีปัญหาหรือไม่ หากไม่เป็นไปตามแผน หรือมีปัญหาจะได้ให้การนิเทศเพื่อปรับปรุงแก้ไข การกำกับและติดตามการปฏิบัติงานผู้บริหารอาจทำได้โดยสอบถามผู้ปฏิบัติงานหรือให้รายงานความก้าวหน้าของการทำงานเป็นระยะๆ อาจรายงานปากเปล่าหรือจัดทำรายงานเสนอเพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล/กลุ่ม/หมวด/ฝ่าย

3. การตรวจสอบประเมินผล (Check) เป็นกลไกสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง ควรมีการตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะๆ เพื่อพิจารณาว่าการดำเนินการเป็นไปในทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด มีจุดอ่อนจุดแข็งประการใด มีส่วนใดที่จะต้องปรับปรุงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่กำหนดมากที่สุด

4. การพัฒนาปรับปรุง (Act) เมื่อบุคลากรแต่ละคน แต่ละฝ่ายมีการประเมินผลสำเร็จเรียบร้อยแล้วก็ให้รวบรวมผลการประเมินมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แปลผลในภาพรวมแล้วนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนางานของตนเองต่อไป

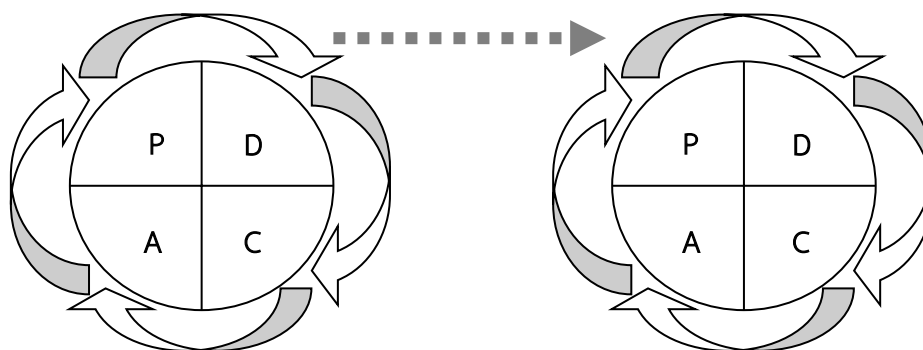
1) ในระหว่างการดำเนินงานและมีการตรวจสอบประเมินผล ผู้บริหารและบุคลากรสามารถนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการทำงานของตนเอง และปรับปรุงแผนการดำเนินงานได้เลยเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนและเป้าหมายที่กำหนดไว้

2) การวางแผนในระยะต่อไป ควรมีการวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุง หาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไข โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อนำไปพัฒนา ปรับปรุงการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

3) การดำเนินงานประเมินผลของสถานศึกษา ไม่ได้สิ้นสุดเพียงแค่ทำการประเมินตนเองเพียงครั้งเดียวแล้วหยุดเลย แต่ต้องทำตลอดเวลา ผลการประเมินที่จัดทำเสร็จแล้ว ถือเป็นข้อมูลที่แสดงถึงสภาพการดำเนินงานในขณะนั้น ซึ่งต้องมีการตรวจใหม่ว่าการดำเนินงานในช่วงต่อไป สอดคล้องกับเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาของสถานศึกษาอย่างไร การพัฒนาปรับปรุงตนเองจึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องไม่มีที่สิ้นสุด

ดังนั้น จึงสามารถสรุปขั้นตอนการทำงานของแนวคิดการบริหารคุณภาพตามวงจรคุณภาพของเดมมิง ทั้ง 4 ขั้นตอน ที่ต้องปฏิบัติต่อเนื่องไปไม่สิ้นสุด ดังภาพประกอบต่อไปนี้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

แผนภูมิที่ 2.1 วงจรคุณภาพ ตามแนวคิดของ เอ็ดวาร์ดเดมมิง

P = กำหนดแผน

D = ทำตามแผนที่กำหนด

C = ตรวจสอบผลกับแผน

A = หากไม่บรรลุแผนให้หาสาเหตุ
และวางแผนแก้ไขใหม่

A = หากบรรลุแผนให้รักษามาตรฐานไว้

P = วางแผนใหม่ ตั้งเป้าหมายให้สูงขึ้น

D = ทำตามแผนที่กำหนด

C = ตรวจสอบผลกับแผน

A = หากไม่บรรลุแผน ให้วางแผนแก้ไขใหม่

ที่มา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, (2548), คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา การบริหารระบบคุณภาพ, แผนภูมิ, หน้า 3

สรุปได้ว่า วงจร PDCA ประกอบด้วย “การวางแผน” อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อ “การปฏิบัติ” อย่างค่อยเป็นค่อยไป แล้วจึง “ตรวจสอบ” ผลที่เกิดขึ้น วิธีการปฏิบัติใดมีประสิทธิภาพที่สุด ก็จะจัดให้เป็นมาตรฐาน หากไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ ก็ต้องมองหาวิธีการปฏิบัติใหม่ หรือใช้ความพยายามให้มากขึ้นกว่าเดิม ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ขั้นตอนการวางแผนครอบคลุมถึงการกำหนดกรอบหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ฯลฯ พร้อมกับพิจารณาว่ามีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลใดบ้างเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนั้น โดยระบุวิธีการเก็บข้อมูลให้ชัดเจน นอกจากนี้จะต้องวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ แล้วกำหนดทางเลือกในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การวางแผนยังช่วยให้เราสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตและช่วยลดความเสี่ยงต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ ทั้งในด้านแรงงาน วัตถุดิบ ชั่วโมงการทำงาน เงิน เวลา ฯลฯ โดยสรุปแล้ว การวางแผนช่วยให้รับรู้สภาพปัจจุบัน พร้อมกับกำหนดสภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ด้วยการผสมผสานประสบการณ์ ความรู้และทักษะอย่างลงตัว โดยทั่วไปการวางแผนมีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภทหลักๆ ดังนี้ ประเภทที่ 1 การวางแผนเพื่ออนาคต เป็นการวางแผนสำหรับสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตหรือกำลังจะเกิดขึ้น บางอย่างเราไม่สามารถควบคุมสิ่งนั้นได้เลยแต่เป็นการเตรียมความพร้อมของเราสำหรับสิ่งนั้น ประเภทที่ 2 การวางแผนเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เป็นการวางแผนเพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเพื่อสภาพที่ดีขึ้น ซึ่งสามารถควบคุม ผลที่เกิดในอนาคตได้ด้วยการเริ่มต้นเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ปัจจุบัน ขั้นตอนการปฏิบัติ (DO) ขั้นตอนการปฏิบัติ คือ การลงมือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามทางเลือกที่ได้กำหนดไว้ ในขั้นตอน การวางแผนในขั้นนี้ต้องตรวจสอบระหว่างการปฏิบัติด้วยว่าได้ดำเนินไปในทิศทางที่ตั้งใจหรือไม่ พร้อมกับสื่อสารให้ ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบด้วย เราไม่ควรปล่อยให้ถึงวินาทีสุดท้ายเพื่อดู ความคับหน้ที่ที่เกิดขึ้น หากเป็นการปรับปรุงในหน่วยงาน ผู้บริหารย่อมต้องการทราบความคับหน้ที่อย่างแน่นอน เพื่อจะได้มั่นใจว่าโครงการปรับปรุงเกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) ขั้นตอนการตรวจสอบ คือ การประเมินผลที่ได้รับจากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แต่ขั้นตอนนี้มักจะถูกมองข้ามเสมอ การตรวจสอบทำให้เราทราบว่า การปฏิบัติในขั้นที่สองสามารถบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ สิ่งสำคัญก็คือ เราต้องรู้ว่า จะตรวจสอบอะไรบ้างและบ่อยครั้งแค่ไหน ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบจะเป็นประโยชน์สำหรับขั้นตอนถัดไป ขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสม (Act) ขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสม จะพิจารณาผลที่ได้จากการตรวจสอบ ซึ่งมีอยู่ 2 กรณี คือ ผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนที่วางไว้ หรือไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ หากเป็นกรณีแรกก็ให้นำแนวทางหรือกระบวนการปฏิบัตินั้น มาจัดทำให้เป็นมาตรฐาน พร้อมทั้งหาวิธีการที่จะปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไปอีก ซึ่งอาจหมายถึงสามารถบรรลุเป้าหมายได้เร็วกว่าเดิมหรือเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าเดิมหรือทำให้คุณภาพดียิ่งขึ้นก็ได้ แต่ถ้าหากเป็นกรณีที่สอง ซึ่งก็คือผลที่ได้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนที่วางไว้ เราควรนำข้อมูลที่รวบรวมไว้มาวิเคราะห์และพิจารณาว่าควรจะดำเนินการอย่างไรต่อไปนี้ มองหาทางเลือกใหม่

ที่น่าจะเป็นไปได้ ให้ความพยายามให้มากขึ้นกว่าเดิม ขอความช่วยเหลือจากผู้รู้ เปลี่ยนเป้าหมายใหม่ การวางแผนการดำเนินงานเราต้องกำหนดเป้าหมายที่ต้องการบรรลุผลสำเร็จ

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา

บทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา มีบทบาทที่สำคัญตรงที่เทคโนโลยีเป็นสิ่งที่มีความแรงผลักดัน และมีผลกระทบต่อการศึกษา เมื่อโลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้งทักษะที่ผู้เรียนจำเป็นต้องมีและเชี่ยวชาญ จึงต้องเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วตามไปด้วยจากการเติบโตของเศรษฐกิจโลกการเพิ่มขึ้นของสังคมหลากหลายวัฒนธรรม และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี ทำให้ผู้เรียนต้องเรียนรู้และใช้ทักษะใหม่ๆ ในการศึกษาและวิชาชีพผู้เรียนจำเป็นต้องเรียน เพื่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพโดยผ่านทาง การพูดและเขียน ต้องเรียนรู้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อหาวิธีในการแก้ปัญหาและพบกับสิ่งท้าทายในชีวิตประจำวัน และสำคัญที่สุด คือการให้ผู้เรียนเรียนอย่างสนุกมีความสุขในการเรียน ซึ่งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา สามารถช่วยให้มีวิธีการศึกษาที่แปลกใหม่และนำไปสู่จุดหมายที่ตั้งไว้ได้ ถ้าย้อนกลับมาดูพัฒนาการทางการศึกษาของประเทศไทยจะเห็นได้ว่าอาศัยความก้าวหน้าทางด้านการสื่อสาร เป็นส่วนประกอบสำคัญในการพัฒนาการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนมาตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทางไกล ตัวอย่างที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้ใช้ระบบนี้ ในการจัดการศึกษาซึ่งพบว่า การจัดการศึกษาเกี่ยวข้องกับ การพัฒนาทางด้านการสื่อสารทั้งสิ้น กล่าวคือ สมัยแรกที่กิจการไปรษณีย์เป็นที่นิยมใช้กันอย่างกว้างขวาง การสอนทางไกลก็จะไปเกี่ยวกับการบริการทางไปรษณีย์ คือการเอาสิ่งพิมพ์ในรูปแบบของตำราส่งไปทางไปรษณีย์เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนที่บ้าน ต่อมาเมื่อวิทยุเข้ามามีบทบาทในการสื่อสาร มหาวิทยาลัยทางวิทยุก็เกิดขึ้น และใช้สื่อวิทยุซึ่งเป็นสื่อเสียงในการสอน และก็อาจมีสื่อสิ่งพิมพ์ประกอบด้วย และเมื่อโทรทัศน์เข้ามามีบทบาทในการสื่อสารมวลชนก็เกิดมีมหาวิทยาลัยที่สอน โดยใช้โทรทัศน์ร่วมกับเอกสารสิ่งพิมพ์มาถึงยุคปัจจุบันมีการพัฒนาการด้านการสื่อสารหลายๆ อย่าง โดยมีความคิดว่าจะไม่ขึ้นอยู่กับสื่อสารใดสื่อสารหนึ่งเท่านั้น เพราะจะทำให้ ใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ ต้องใช้การสื่อสารหลายๆ รูปแบบที่เรียกว่า “การใช้สื่อสารแบบประสม”

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทที่สำคัญ ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ ให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ในวงการศึกษาก็ได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้มากขึ้น อีกทั้งการสื่อสารอย่างรวดเร็ว ของอุปกรณ์และระบบสารสนเทศประเภทต่างๆ อาทิ คอมพิวเตอร์ ดาวเทียมสื่อสาร อินเทอร์เน็ต ทำให้วงการศึกษามีมาตรการในการส่งเสริมสนับสนุน เพื่อให้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด กระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่ง ที่ทำหน้าที่ดูแลการจัด

การศึกษาของชาติ ได้มีแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศของกระทรวงไว้ 8 ประการ (อรุณ จันทวานิช , 2547, หน้า 34) สรุปได้ ดังนี้

1. เร่งรัดพัฒนาระบบและสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาในการเสริมสร้างคุณภาพ ประสิทธิภาพการเรียนการสอนและการเรียนรู้
2. เร่งรัดพัฒนาระบบสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และการกีฬา
3. เร่งรัดพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการบริหารและการจัดการตามภารกิจหลัก
4. เร่งรัดส่งเสริมสนับสนุนการจัดการระบบเครือข่ายและเครื่องคอมพิวเตอร์ครอบคลุม หน่วยงานทุกระดับอย่างทั่วถึงและเพียงพอ
5. เร่งรัดส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในการใช้และการพัฒนา เทคโนโลยีสารสนเทศให้สอดคล้องและตอบสนองภารกิจหลัก
6. ทำให้สามารถปรับปรุงดัดแปลงการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน แต่ละ คน
7. ทำให้ผู้เรียนมีอิสระในการที่จะเรียนโดยสามารถเรียนได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้อง นัดแนะ กับครูอาจารย์และไม่จำเป็นต้องจำกัดในองเวลา
8. ทำให้ผู้เรียนสามารถสรุปหลักการเนื้อหาสาระของบทเรียนแต่ละบทได้สะดวก และ รวดเร็ว

ประทีป ผลจันทร์งาม (2547, หน้า 19) กล่าวว่าเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาหมายถึง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับงานด้านการศึกษา อันได้แก่ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทต่างๆ อาทิ คอมพิวเตอร์ วิดิทัศน์ โทรทัศน์วิทยุ ดาวเทียมสื่อสาร ที่ใช้เพื่อการศึกษา ค้นคว้า ข้อมูลข่าวสาร การจัดเก็บข้อมูลและประมวลผลฐานข้อมูล การพัฒนาระบบสารสนเทศ ช่วยการเรียนการสอน การวางแผนและการบริหารการศึกษา การวางแผนหลักสูตรการแนะแนว และบริการการทดสอบวัดผล การพัฒนาบุคลากร เทคโนโลยีสารสนเทศที่เข้ามามีบทบาทต่อการศึกษา โดยเฉพาะเทคโนโลยี ทางด้านคอมพิวเตอร์และการสื่อสารโทรคมนาคมมีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา ดังนี้

1. เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีส่วนช่วยเรื่องการเรียนรู้ ปัจจุบันมีเครื่องมือที่ช่วย สนับสนุนการเรียนรู้หลายด้านมีระบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ระบบสนับสนุนการรับรู้ข่าวสาร เช่น การค้นหาข้อมูลข่าวสารเพื่อการเรียนรู้ใน World Wide Web เป็นต้น
2. เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาสนับสนุนการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการจัดการศึกษา สมัยใหม่จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลข่าวสาร เพื่อการวางแผนการดำเนินการติดตามและประเมินผล ซึ่งอาศัยคอมพิวเตอร์และระบบสื่อสารโทรคมนาคมเข้ามามีบทบาทที่สำคัญ

3. เทคโนโลยีสารสนเทศกับการสื่อสารระหว่างบุคคลในเกือบทุกวงการ ทั้งทางด้านการศึกษา จำเป็นต้องอาศัยสื่อสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคล เช่น การสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนโดยใช้องค์ประกอบที่สำคัญช่วยสนับสนุนให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เช่น การใช้โทรศัพท์ โทรสาร ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เทเลคอนเฟอเรนซ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2546, หน้า 6) กล่าวว่า เทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นระบบการประยุกต์ผลิตผลทางวิทยาศาสตร์ และวิศวกรรมผสมผสานกับหลักการทางสังคมวิทยาและมนุษยวิทยามาใช้ในการศึกษา เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยครอบคลุมการจัดและออกแบบระบบพฤติกรรมเทคนิคและวิธีการสื่อสาร การจัดสภาพแวดล้อม การจัดการเรียนการสอนและการประเมิน เพื่อให้เข้าใจได้ชัดเจนขึ้นเทคโนโลยีทางการศึกษา ในที่นี้จะมีความหมายครอบคลุมการผลิตการใช้และการพัฒนาสื่อสารมวลชน (ได้แก่ สิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต มัลติมีเดีย) และโทรคมนาคม (โทรศัพท์ เครือข่ายโทรคมนาคม การสื่อสารอื่น ฯลฯ) เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ได้ตามความต้องการของผู้เรียนในทุกเวลาและสถานที่

กิตติศักดิ์ เจริญศรี (2550, หน้า 93) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีการศึกษา คือการนำหลักการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้เพื่อการออกแบบและส่งเสริมระบบการเรียนการสอน โดยเน้นที่วัตถุประสงค์ทางการศึกษา ที่สามารถวัดได้อย่างถูกต้องแน่นอน มีการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนมากกว่ายึดเนื้อหาวิชา มีการใช้การศึกษาเชิงปฏิบัติโดยผ่านการวิเคราะห์และการใช้ซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ รวมถึงเทคนิคการสอนโดยใช้อุปกรณ์ต่างๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ สื่อการสอนต่างๆ ในลักษณะของสื่อประสมและการศึกษาด້วยตนเอง

วุฒิชัย ประสารสอน (2545, หน้า 100) ได้นำแนวคิดของกาเย่และบริกส์ Gagne and Briggs (1974) ในด้านของเทคโนโลยีการศึกษานั้น พัฒนามาจากการออกแบบการเรียนการสอน ในรูปแบบต่างๆ โดยรวมถึง

1. ความสนใจในเรื่องความแตกต่างๆ ระหว่างบุคคลในเรื่องของการเรียนรู้ เช่น บทเรียนแบบโปรแกรมและบทเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วย เป็นต้น
2. ด้านพฤติกรรมศาสตร์และทฤษฎีการเรียนรู้ เช่น ทฤษฎีการเสริมแรงของบีเอฟ สกินเนอร์ (B.F Skinner)
3. เทคโนโลยีด้านวิทยาศาสตร์กายภาพ เช่น ซอฟต์แวร์อุปกรณ์ประเภทต่างๆ รวมถึงสื่อสิ่งพิมพ์ด้วย

กิดานันท์ มลิทอง (2548, หน้า 73) ได้ให้ความหมายว่า เทคโนโลยีการศึกษา เป็นการประยุกต์เอาแนวคิด เทคนิควิธีการ วัสดุอุปกรณ์ การจัดระบบสารสนเทศและสิ่งต่างๆ มาใช้ในการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งในและนอกห้องเรียน

สมชาย กองหนู (2548, หน้า 88) กล่าวว่า เทคโนโลยีทางการศึกษามุ่งเน้นไปถึงการประยุกต์แนวคิดทางวิชาการด้านต่างๆมาใช้ในการปรับปรุง และดำเนินการเรียนการสอนมากกว่าจะเน้นไปทางด้านตัวเทคโนโลยีที่เป็นเครื่องมือ

พจนานุกรมศัพท์ทางการศึกษาได้ให้ความหมายของเทคโนโลยีการศึกษาว่า เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและประสานสัมพันธ์อย่างมีบูรณาการระหว่างบุคคลวิธีการเครื่องมือและการจัดระบบองค์การสำหรับวิเคราะห์ปัญหา วิธีแก้ปัญหาดำเนินการประเมินผล และการจัดการแก้ปัญหาเหล่านั้น ซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทุกลักษณะของการเรียนรู้เทคโนโลยีการศึกษา เป็นการให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการเรียนรู้ของมนุษย์ ให้ปฏิบัติได้ในรูปแบบของการเรียนการสอนอีกนัยหนึ่งก็คือการให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ (ทั้งด้านยุทธวิธีและด้านเทคนิค) เพื่อแก้ปัญหาทางการสอน เป็นความพยายามสร้างการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยออกแบบดำเนินการและการประเมินผลการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบบนพื้นฐานของการศึกษาวิจัยในการเรียนและการสื่อสาร (นพวรรณ คงเทพ, 2549, หน้า 19)

ดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้นสามารถสรุปได้ว่าเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึงการนำเอาวิทยาศาสตร์นำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด แต่อย่างไรก็ตามเทคโนโลยีการศึกษายังมีภาพลักษณ์ของโสตทัศนศึกษา (Audio Visual Education) อยู่มาก เป็นผลทำให้เทคโนโลยีการศึกษามีภาพที่บุคคลทั่วไปมอง และเข้าใจว่าธรรมชาติของเทคโนโลยีการศึกษานั้นหนักเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือ ตลอดจนการนำผลผลิตทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในระบบการศึกษา นับได้ว่าการที่บุคคลจำนวนมาก มีความเข้าใจในลักษณะดังกล่าวถือเป็นความเข้าใจที่ยังไม่ถูกต้องทั้งหมด เพราะธรรมชาติของเทคโนโลยีการศึกษาก็มีมิติหนึ่งคือเทคโนโลยีระบบ ที่เน้นเกี่ยวกับการจัดการการออกแบบ การวางแผนการดำเนินการตามแผนและการประเมิน ซึ่งเป็นการนำวิธีระบบมาใช้เพื่อแก้ปัญหา หรือจัดสภาพการณ์ทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ตามเป้าหมายของการพัฒนาที่แท้จริง

สรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทที่สำคัญ ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ ให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสื่อสารอย่างเต็มรูปแบบ รวมทั้งการสื่อสารอย่างรวดเร็วของอุปกรณ์และระบบสารสนเทศประเภทต่างๆ อาทิ คอมพิวเตอร์ ดาวเทียม สื่อสารอินเทอร์เน็ต ทำให้วงการศึกษาต้องมีมาตรการในการส่งเสริมสนับสนุน เพื่อให้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดกิจกรรมทางการศึกษา

2.6 นโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการใช้สื่อเทคโนโลยีการศึกษา

2.6.1 แนวโน้มของนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา

แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่างๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองมีผลทำให้มีความเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรมและเทคโนโลยีในระยะที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน พบว่าประเด็นที่น่าสนใจที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะต่างๆ ก่อให้เกิดนวัตกรรมประเภทต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. การรวมตัวของสื่อ เมื่อคอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาททำให้มีการนำสื่อเข้ามาใช้ร่วมกับคอมพิวเตอร์ในลักษณะสื่อประสม เช่น การใช้แผ่นวีดิทัศน์เชิงโต้ตอบ การใช้แผ่น ซีดี-รอมบันทึกข้อมูล เป็นต้น

2. สื่อขนาดเล็ก สื่อหลายชนิดที่เป็นนวัตกรรมที่ใช้กันอยู่ในขณะนี้เป็นวัสดุ และอุปกรณ์ที่มีใช้กันมานานแล้วแต่ในปัจจุบันได้อาศัยเทคโนโลยีช่วยในการคิดค้นและพัฒนา ให้มีขนาดเล็กลงและใช้ได้สะดวกขึ้น เช่น กล้องถ่ายวีดิทัศน์ การผลิตแผ่นซีดี

3. ความก้าวหน้าของคอมพิวเตอร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ในปัจจุบัน นอกจากจะมีขนาดเล็กลงแล้ว ยังมีสมรรถนะในการทำงานสูงกว่าเดิมมาก สามารถบรรจุเนื้อที่บันทึกข้อมูลได้มาก ทำงานได้อย่างรวดเร็วและมีราคาถูกลง ทำให้โรงเรียนต่างๆ สามารถซื้อมาใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างทั่วถึง

4. ระบบสื่อสารโทรคมนาคม ปัจจุบันการส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมทำให้ผู้เรียน ในซีกโลกหนึ่งสามารถเรียนรู้ไปได้พร้อมกับผู้เรียนอีกซีกโลกหนึ่ง โดยที่ผู้สอนและผู้เรียน ไม่จำเป็นต้องอยู่สถานที่เดียวกันก็สามารถทำให้เกิดการเรียนการสอนร่วมกันได้โดยการสอ ในลักษณะการประชุมทางไกลโดยวีดิทัศน์ (Video Teleconference)

5. อินเทอร์เน็ตและเวิร์ล ไรด์ เว็บ อินเทอร์เน็ตเป็นข่ายงานคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่มากครอบคลุมไปทั่วโลกและให้บริการแก่ผู้ใช้ได้หลายสิบล้านคนทั่วโลกในบริการต่าง ๆ กัน

6. ทางด่วนสารสนเทศ (Information Superhighway) เป็นพื้นฐานโครงสร้างสารสนเทศที่เป็นแนวคิดในการที่จะนำข่ายงานคอมพิวเตอร์ความเร็วสูงเชื่อมโยงบ้านโรงเรียน และสถานที่ทำงานต่างๆ ด้วยการใช้สื่อที่สามารถส่งข้อมูลด้วยความเร็วสูง

สรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานด้านการศึกษา อันได้แก่ การจัดเก็บข้อมูลและประมวลผลฐานข้อมูล การพัฒนาระบบสารสนเทศ ช่วยการเรียนการสอน การวางแผนและการบริหารการศึกษา การวางแผนหลักสูตร การแนะแนว และบริการการทดสอบวัดผลการพัฒนาบุคลากร เทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาท ต่อการศึกษาอย่างมาก โดยเฉพาะเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์และการสื่อสารโทรคมนาคม มีระบบคอมพิวเตอร์ในรูปแบบต่างๆ ระบบสนับสนุนการรับรู้ข่าวสาร เทคโนโลยีสารสนเทศ เข้ามาสนับสนุนการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการจัดการศึกษาสมัยใหม่จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลข่าวสารเพื่อการวางแผน การดำเนินการ การติดตามและประเมินผล ในเกือบทุกวงการ ทั้งทางด้านการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยสื่อ

สัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคล เช่น การสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนโดยใช้องค์ประกอบที่สำคัญช่วยสนับสนุนให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานต่อไป

2.6.2 ความหมายของ สื่อประสม (Multi Media)

สื่อประสม หมายถึง การนำเอาสื่อหลายๆ ประเภทมาใช้ร่วมกันทั้งวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในการเรียนการสอน โดยการใช้สื่อแต่ละอย่างตามลำดับขั้นตอนของเนื้อหาและในปัจจุบันมีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ร่วมด้วยเพื่อการพลิกหรือการควบคุมการทำงานของอุปกรณ์ต่างๆ ในการเสนอข้อมูลทั้งตัวอักษร ภาพกราฟิก ภาพถ่าย ภาพเคลื่อนไหวแบบวีดิทัศน์และเสียง

จากความหมาย ของคำว่าสื่อประสม นักเทคโนโลยีการศึกษาได้แบ่งสื่อประสมออก เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. สื่อประสม (Multimedia 1) เป็นสื่อประสมที่ใช้โดยการนำสื่อหลายประเภทมาใช้ร่วมกันในการเรียนการสอน เช่น นำวีดิทัศน์มาสอนประกอบการบรรยายของผู้สอน โดยมีสื่อสิ่งพิมพ์ประกอบด้วยหรือการใช้ชุดการเรียนหรือชุดการสอน การใช้สื่อประสมประเภทนี้ผู้เรียนและสื่อจะไม่มีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกันและจะมีลักษณะเป็น “สื่อหลายแบบ”

2. สื่อประสม (Multimedia 2) เป็นสื่อประสมที่ใช้คอมพิวเตอร์เป็นฐานในการเสนอสารสนเทศหรือการผลิตเพื่อเสนอข้อมูลประเภทต่างๆ เช่นภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ตัวอักษร และเสียงในลักษณะของสื่อหลายมิติ โดยที่ผู้ใช้มีการโต้ตอบกับสื่อโดยตรง

2.6.3 การนำสื่อประสมมาใช้ในการศึกษา

สื่อประสมมีประโยชน์ในด้านการศึกษาหลายๆ ประการ เช่น เป็นการดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เป็นการให้สารสนเทศที่หลากหลาย สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนแบบรายบุคคลได้เป็นอย่างดี ที่สำคัญช่วยให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบย้อนหลังและแก้ไขจุดอ่อนในการเรียนได้ ซึ่งเราสามารถนำสื่อประสมเพื่อการศึกษาได้ในลักษณะต่างๆ เช่น

1. เป็นเกมเพื่อการศึกษา คือ การใช้เกมในลักษณะของสื่อประสม ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี นอกเหนือไปจากความสนุกสนาน จากการเล่นเกมตามปกติ เกมต่างๆ จะมีการสอดแทรกความรู้ด้านต่างๆ เช่น คำศัพท์ ความหมายของวัตถุ แผนที่ทางภูมิศาสตร์ การฝึกทักษะด้านความเร็วในการคิดคำนวณ ฯลฯ เกมเพื่อการศึกษาเกมหนึ่งที่ได้รับคามนิยมเป็นอย่างมาก เพื่อให้ความรู้ด้านภูมิศาสตร์และฝึกทักษะด้านการค้นหา ได้แก่ เกมชื่อ Where in the World is Carmen Sandiago เป็นต้น

2. การสอนและการทบทวน คือ การใช้สื่อประสมเพื่อการสอนและทบทวน ซึ่งมีด้วยการหลายรูปแบบ เช่น การฝึกสะกดคำ การคิดคำนวณและการเรียนภาษา ผู้เรียนจะมีโอกาสเรียนรู้จาก

การสอนในเนื้อหาและฝึกปฏิบัติเพื่อทบทวนไปด้วยในตัวจนกว่าจะเรียนเนื้อหาในแต่ละตอนได้เป็นอย่างดี แล้วจึงเริ่มในบทใหม่ตามหลักของการสอน ใช้คอมพิวเตอร์ช่วย เช่น การเรียนภาษาต่างๆ

3. สารสนเทศอ้างอิง คือ สื่อประสมที่ใช้สำหรับสารสนเทศอ้างอิงเพื่อการศึกษา มักจะบรรจุอยู่ในแผ่นซีดี-รอม เนื่องจากสามารถบรรจุข้อมูลได้เป็นจำนวนมาก โดยจะเป็นลักษณะเนื้อหา นานาประเภท อาทิเช่น สารานุกรม พจนานุกรม แผนที่โลก ปฏิทินประจำปี สารทางการแพทย์ ประวัติศาสตร์ ฯลฯ

สรุปได้ว่า การนำนวัตกรรมการศึกษาจะช่วยให้การศึกษาและการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิมเกิดแรงจูงใจในการเรียนด้วยนวัตกรรมเหล่านั้น และประหยัดเวลาในการเรียน

2.6.4 สื่อหลายมิติ (HyperMedia)

สื่อหลายมิติ คือ การเสนอข้อมูลเพื่อให้ผู้รับสามารถรับสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ที่สื่อเสนอได้โดยการเชื่อมโยงข้อมูลจากรูปแบบหนึ่งไปยังอีกรูปแบบหนึ่งได้ในทันที ด้วยความรวดเร็ว ซึ่ง “สื่อหลายมิติ” (Hypermedia) นี้ได้พัฒนามาจาก “ข้อความหลายมิติ” (Hypertext) ซึ่งเป็นการเสนอเพียงข้อความตัวอักษร ภาพกราฟิกและเสียงที่มีมาแต่เดิม

2.6.5 ลักษณะของข้อความหลายมิติ (Hypertext)

ข้อความหลายมิติ (Hypertext) เป็นระบบย่อยของสื่อหลายมิติ (Hypermedia) เป็นการนำเสนอสารสนเทศที่ผู้อ่านไม่จำเป็นต้องอ่านเนื้อหาในมิติเดียวเรียงลำดับกันในแต่ละบทตลอดทั้งเล่ม โดยผู้อ่านสามารถข้ามไปอ่านหรือค้นคว้าข้อมูลที่สนใจในตอนใดก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องเรียงตามลำดับ (น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2554, หน้า 15-16) ลักษณะของ Hypertext ที่เห็นกันโดยทั่วไป เช่น Help ของ Windows ซึ่งจะมีข้อความอธิบายในเรื่องหนึ่งอยู่ แต่เมื่อมีคำเฉพาะหรือคำที่สามารถอธิบายในรายละเอียดได้อีก คำนั้นจะถูกเชื่อมโยงไปยังข้อความหรือไฟล์อีกไฟล์หนึ่งเพื่อให้ผู้ใช้เรียกดู

รูปแบบของข้อความหลายมิติมีลักษณะของการเสนอเนื้อหาที่ไม่เป็นเส้นตรงในมิติเดียว ผู้อ่านสามารถอ่านเนื้อหาข้อมูลในมิติอื่นๆ ได้โดยไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับตามเนื้อหา ทั้งนี้เพราะข้อความหลายมิติมีการตัดข้อมูลเป็นส่วนย่อยเป็นตอนๆ เรียกว่า “จุดต่อ” (nodes) และเมื่อผู้อ่านเรียกจุดต่อขึ้นมาอ่านเราเรียกว่า “การเลือกอ่าน” (browse) จุดต่อที่ผู้อ่านจะเรียกมาใช้อ่านนั้นก็เมื่อจุดต่อนั้นมีความเกี่ยวข้องกับข้อมูลหรือเนื้อหาที่กำลังอ่านอยู่ ณ จุดต่ออาจจะประกอบด้วย คำเพียง 2-3 คำ หรือเป็นข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องนั้นก็ได้ การติดต่อกันของจุดต่อนี้เกิดจากการ “เชื่อมโยง” (link) ซึ่งผู้อ่านสามารถกระโดดข้ามจากจุดต่อหนึ่งไปยังอีกจุดต่อหนึ่งได้โดยการคลิกเมาส์ที่ “ปุ่ม” (button) ซึ่งอาจทำไว้ในลักษณะตัวอักษรดำหนา ตัวอักษรสี ตัวขีดเส้นใต้ แถบคำ จุดดำ สัญลักษณ์ เช่น อาจเป็นรูปตาถ้าต้องการแสดงจุดต่อของรูปภาพหรือทำเป็นรูปลำโพง หรือไมโครโฟนเพื่อเสนอเสียงพูดหรือเสียงดนตรี ข้อมูลที่บรรจุในข้อความหลายมิติ อาจเปรียบเทียบได้

เสมือนกับเป็นบัตรหรือแผ่นฟิล์มใสหลายๆ แผ่นที่วางซ้อนกันเป็นชั้นๆ (stacks) ในแต่ละแผ่นจะบรรจุข้อมูลแต่ละอย่างลงไว้ โดยที่แผ่นแรกจะเป็นข้อมูลเริ่มต้นเพื่อให้อ่าน และสามารถใช้เป็นรายการเพื่อพาดพิงหรือค้นคว้าไปถึงข้อมูลในแผ่นอื่นๆ ต่อไป ข้อมูลเพิ่มเติมย่อยๆ หรือจุดต่อนี้จะปรากฏในกรอบเล็กหรือหน้าต่างเพื่ออธิบายข้อมูลเริ่มต้นนั้นให้กระจ่างแจ้งยิ่งขึ้นและจะดึงออกมาได้มากน้อยเท่าไรก็ได้ตามความต้องการ ต่อจากนั้นผู้อ่าน ก็สามารถข้ามไปอ่านเนื้อหาข้อมูลที่สนใจต่อไปได้และสามารถดึงจุดต่อออกมาใช้ได้ตลอดเวลา ตามต้องการ จากความหมายและลักษณะของสื่อหลายมิติที่ได้ทราบไปแล้วนั้นว่า จะเสนอข้อมูลในลักษณะตัวอักษร ภาพกราฟิกอย่างง่ายๆ ต่อมาเมื่อมีการพัฒนาข้อความหลายมิติให้สามารถบรรจุข้อมูลได้หลากหลายประเภทขึ้นจึงได้ชื่อว่าเป็น “ไฮเปอร์มีเดีย” (Hypermedia) หรือตามศัพท์บัญญัติของราชบัณฑิตยสถานว่า “สื่อหลายมิติ” (Hypermedia) เป็นการขยายแนวความคิด ของข้อความหลายมิติในเรื่องของการเสนอข้อมูลในลักษณะไม่เป็นเส้นตรงและเพิ่มความสามารถในการบรรจุข้อมูลในลักษณะของภาพเคลื่อนไหวแบบวีดิทัศน์ ภาพกราฟิกที่เป็นภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว ภาพสามมิติ ภาพถ่าย เสียงพูด เสียงดนตรี เข้าไว้ในเนื้อหาด้วย เพื่อให้ผู้ใช้ หรือผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาเรื่องราวในลักษณะต่างๆ ได้หลายรูปแบบมากขึ้นกว่าเดิม (กิดานันท์ มลิทอง, 2548, หน้า 269)

สื่อหลายมิติ (Hypermedia) เป็นเทคนิคที่ต้องการใช้สื่อผสมอื่นๆ ที่คอมพิวเตอร์สามารถนำเสนอได้ในรูปแบบต่างๆ ได้ทั้ง ข้อความ เสียง ภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว (น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2554, หน้า 53) Hypermedia เป็นการขยายแนวความคิดจาก Hypertext อันเป็นผลมาจากพัฒนาการของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ที่สามารถผสมผสานสื่อและอุปกรณ์หลายอย่างให้ทำงานไปด้วยกัน

2.6.6 จุดประสงค์ของการใช้สื่อหลายมิติ (Hypermedia)

1. ใช้เป็นเครื่องมือในการสืบค้น (Browsing) สืบไปในข้อมูลสารสนเทศหรือบทเรียนต่างๆ
2. ใช้เพื่อการการเชื่อมโยง (Linking) โดยผู้ใช้สามารถเชื่อมโยงแฟ้มข้อมูลต่างๆ ภายในระบบเดียวกัน ตลอดจนเชื่อมต่อไปยังเครือข่ายภายนอก เช่น การเชื่อมต่อกับ Intranet Internet เป็นต้น
3. ใช้ในการสร้างบทเรียน (Authoring) สร้างโปรแกรมนำเสนอรายงานสารสนเทศต่างๆ ซึ่งถือว่าเป็นโปรแกรมที่มีความน่าสนใจ เนื่องจากสามารถนำเสนอ ได้ทั้งภาพ เสียงและภาพเคลื่อนไหว

2.6.7 สื่อหลายมิติกับการเรียนการสอน

จากความสามารถของสื่อหลายมิติ ที่ช่วยให้ผู้ใช้สามารถสืบค้นข้อมูลที่เชื่อมโยงถึงกันได้หลากหลายรูปแบบได้อย่างรวดเร็วนี้เอง ทำให้มีสถาบันการศึกษาหลายแห่งมีการใช้สื่อหลายมิติ ในการเรียนการสอนในระดับชั้นและวิชาเรียนต่างๆ แล้วในปัจจุบัน

ตัวอย่างการใช้สื่อหลายมิติในการเรียนการสอน เช่น โรงเรียนฟอเรสต์ฮิลล์ เมืองแกรนด์ แรพิดส์ มลรัฐมิชิแกน สหรัฐอเมริกา ได้ใช้สื่อหลายมิติตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990 เป็นต้นมา โดยใช้ใน ลักษณะบทเรียนสื่อหลายมิติ โดยครูและนักเรียนได้ร่วมกันสร้างบทเรียนเกี่ยวกับการถูกทำลายของ ป่าฝนในเขตร้อน โดยเริ่มต้นด้วยการค้นคว้าหาเนื้อหาข้อมูลจากห้องสมุด แล้วรวบรวมภาพถ่าย ภาพเคลื่อนไหวและเสียงจากแหล่งค้นคว้าต่างๆ มาเป็นข้อมูล แล้วทำการสร้างบทเรียนโดยใช้ Hypercard และอุปกรณ์ต่างๆ ในการบันทึกข้อมูล เช่น ใช้เครื่องกราดภาพในการบันทึกภาพถ่าย ส่วนภาพเคลื่อนไหวและเสียงใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ต่อกับเครื่องเล่นแผ่นวีดิทัศน์และเนื้อหาบางส่วน บันทึกจากแผ่นซีดี-รอม ด้วย เนื้อหาถูกเชื่อมโยงโดย “ปุ่ม” เพื่อให้ผู้เรียนสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับ บทเรียนโดยการเลือกเรียนและศึกษาเนื้อหาตามลำดับที่ตนต้องการ นอกจากนี้ยังมีการเขียนบทเรียน การสอนใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในลักษณะสื่อหลายมิติ โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ เช่น Tool Book และ Author Ware ด้วย

2.6.8 ประโยชน์ของสื่อหลายมิติในการเรียนการสอน

ในการเรียนบทเรียนที่เขียนในลักษณะสื่อหลายมิติผู้เรียนสามารถเรียนรู้ข้อมูลจาก บทเรียน ได้มากมายหลายประเภทในลักษณะต่างๆ กันดังนี้

1. เรียกดูความหมายของคำศัพท์ ที่ผู้เรียนยังไม่เข้าใจได้ทันที
2. ขยายความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนด้วยการ
  - 1) ดูแผนภาพหรือภาพวาด
  - 2) ดูภาพถ่าย ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหวที่บันทึกจากเครื่องเล่นแผ่นวีดิทัศน์
  - 3) ฟังเสียงคำอธิบายที่เป็นเสียงพูด หรือฟังเสียงดนตรี เสียง special effect
3. ใช้สมุดบันทึกที่มีอยู่ในโปรแกรมเพื่อบันทึกใจความสำคัญของบทเรียน
4. ใช้เครื่องมือสำหรับกราดภาพในโปรแกรมนั้นเพื่อวาด แผนที่มโนทัศน์ (concept map) ของตนเพื่อให้เข้าใจบทเรียนได้ง่ายยิ่งขึ้น
5. สามารถเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ ที่สนใจขึ้นมาอ่านหรือดูเพิ่มเติมได้โดยสะดวก
6. ใช้แผนที่ระบบ (system map) เพื่อดูว่าขณะนี้กำลังเรียนอยู่ตรงส่วนใดของบทเรียน และเพื่อช่วยในการดูว่าจะเรียนในส่วนใดของบทเรียนต่อไป

2.6.9 ซีดี-รอม (Compact Disc-Read Only Memory : CD ROM)

ซีดี-รอม เป็นสื่อบันทึกประเภทสื่อแสง (optical media) ที่ทำการบันทึกและอ่านข้อมูลด้วย แสงเลเซอร์ได้หลากหลายรูปแบบมีลักษณะเป็นแผ่นพลาสติกกลม เส้นผ่าศูนย์กลาง 4.75 นิ้ว ผิวหน้า ด้วยโลหะสะท้อนแสงเพื่อป้องกันข้อมูลที่บันทึกไว้ สามารถบันทึกข้อมูลได้มากถึง 680 เมกะไบต์ ผู้ใช้สามารถอ่านข้อมูลจากแผ่นได้เพียงอย่างเดียวโดยไม่สามารถเปลี่ยนแปลง หรือลบข้อมูลเหล่านั้น

ได้ ซีดี-รอมนั่นก็คือ สื่อบันทึกที่เราเรียกกันว่า “แผ่นซีดี” ที่มาจาก คำภาษาอังกฤษว่า “Compact Disc” นั่นเอง

2.6.10 คุณสมบัติของซีดี-รอม

ซีดีรอมเป็นสื่อที่มีคุณสมบัติที่เป็นข้อได้เปรียบสื่ออื่นมากมายหลายประการ ได้แก่

1. ความจุข้อมูลมหาศาล ซีดี-รอม แผ่นหนึ่งสามารถบรรจุข้อมูลได้มากถึง 680 เมกะไบต์ เทียบเท่ากับหนังสือ 250,000 หน้า หรือข้อความในกระดาษพิมพ์ดีด จำนวน 300,000 แผ่น
2. บันทึกข้อมูลนานาประเภท เนื่องจากการบันทึกข้อมูลลงบนแผ่นซีดี-รอม อยู่ในระบบดิจิทัล จึงสามารถบันทึกข้อมูลในลักษณะตัวอักษร ภาพถ่ายสีและขาวดำ ภาพเคลื่อนไหว ภาพกราฟิก เสียงพูด และเสียงดนตรี ได้อย่างมีคุณภาพสูง
3. การสืบค้นฉับไว แม้ว่าซีดี-รอม จะบรรจุข้อมูลจำนวนมหาศาลไว้ก็ตาม แต่การค้นหาข้อมูลในแผ่นซีดี-รอมอยู่ในลักษณะ “เข้าถึงโดยสุ่ม” ซึ่งเป็นการเข้าถึงข้อมูล โดยใช้เวลาในการค้นหาได้รวดเร็วเท่ากันหมดไม่ว่าข้อมูลนั้นจะอยู่ในที่ใดของแผ่น
4. มาตรฐานสากลแผ่นซีดี-รอม อยู่ในรูปแบบมาตรฐานที่มีขนาดและลักษณะแบบเดียวกันหมดจึงทำให้สามารถใช้กับหน่วยขับซีดี-รอมหรือเครื่องเล่นซีดี-รอม ทั่วไปได้เหมือนกัน
5. ราคาไม่แพง จากความนิยมใช้ซีดี-รอมในปัจจุบัน จึงทำให้การผลิตแผ่นและเครื่องเล่นจำนวนมากมีต้นทุนที่ต่ำลง แผ่นและเครื่องเล่นซีดี-รอมทุกวันนี้จึงมีราคาลดลงมากจนสามารถซื้อหามาใช้กันได้อย่างแพร่หลายทั่วไป
6. อายุการใช้งานนาน แผ่นซีดี-รอม จะมีอายุใช้งานทนทานได้นานตลอดไป โดยที่แผ่นไม่ฉีกขาดและไม่มีรอยขีดขูดของหัวเข็มเนื่องจากใช้แสงเลเซอร์ในการอ่านข้อมูล ถึงแม้จะมีคราบสกปรกจากรอยนิ้วมือหรือฝุ่นละอองก็สามารถทำความสะอาดได้
7. ความคงทนของข้อมูล ซีดี-รอม เป็นสื่อที่ไม่กระทบกระเทือนต่อสนามแม่เหล็กจึงทำให้ข้อมูลอยู่คงที่ตลอดไปและที่สำคัญคือ ไม่ติดไวรัสเนื่องจากไม่สามารถบันทึกทับได้
8. ประหยัด เมื่อเทียบขนาดเนื้อที่การบันทึกข้อมูลระหว่างแผ่นซีดี-รอม กับแผ่นบันทึกแล้วจะเห็นได้ว่า ซีดี-รอม แผ่นหนึ่งสามารถบรรจุข้อมูลได้มากกว่าแผ่นบันทึก หลายร้อยเท่า
9. ความสะดวก เนื่องจากซีดี-รอม เป็นแผ่นที่มีขนาดเล็ก จึงทำให้ไม่เปลืองเนื้อที่ในการเก็บสามารถพกพาไปใช้ในสถานที่ต่างๆ ได้โดยสะดวก

2.6.11 ประเภทของข้อมูลบนซีดี-รอม

ซีดี-รอมในปัจจุบันมีการบันทึกข้อมูลทุกประเภทลงบนแผ่นเพื่อการใช้งานในลักษณะ “สื่อประสม” ข้อมูลอาจมีอยู่เพียงลำพังหรือรวมอยู่กับข้อมูลประเภทอื่นๆ ก็ได้ ประเภทต่างๆ ของข้อมูลมีดังนี้

1. ตัวอักษร ข้อมูลในลักษณะตัวอักษรเป็นประเภทของข้อมูลพื้นฐานที่นิยมบันทึกลงซีดี-รอมซึ่งบันทึกได้มากที่สุดถึง 680 ล้านอักขระ
2. เสียง เสียงที่บันทึกลงซีดี-รอมมีอยู่มากมายหลายประเภท โดยสามารถใช้บันทึกเสียงแบบ ADPCM ได้มากที่สุดถึง 18 ชั่วโมง นับตั้งแต่เสียงบีบจนถึงเสียงดนตรี
3. ภาพกราฟฟิก ภาพกราฟฟิกที่บันทึกลงบนแผ่นซีดี-รอมเป็นได้ทั้งภาพถ่ายและภาพวาดลายเส้นที่เป็นภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวทำจากโปรแกรมต่างๆ ซึ่งบันทึกอยู่ในสารระบบย่อยแยกต่างหากจากแฟ้มข้อมูลที่เป็นตัวอักษรหรือเสียง
4. วิดีทัศน์ การบันทึกภาพวิดีโอที่เล่นในเวลา 1 วินาทีต้องใช้เนื้อที่บรรจุข้อมูลถึง 22-27 เมกะไบต์ จึงทำให้ซีดี-รอมแผ่นหนึ่งที่มีความจุ 680 เมกะไบต์สามารถบรรจุภาพวิดีโอได้เพียง 30 วินาทีเท่านั้น

สรุปได้ว่า การสอนโดยใช้ข้อมูลที่มีความหลากหลายรูปแบบ ทั้งตัวอักษร ภาพกราฟฟิก ภาพกราฟฟิกเคลื่อนไหว ภาพเคลื่อนไหวแบบวิดีโอและเสียง รวมทั้งสารสนเทศนานาชาติเป็นนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อตอบสนองการเรียนการสอนทั้งทางตรงและทางอ้อมได้ในหลายลักษณะ การเรียนรู้ของผู้เรียน

2.6.12 ความจริงเสมือน (Virtual Reality : VR)

ความจริงเสมือน (Virtual Reality) หรือที่เรียกกันย่อๆ ว่า “วีอาร์” (VR) เป็นกลุ่มเทคโนโลยีเชิงโต้ตอบที่ผลักดันให้ผู้ใช้งานเกิดความรู้สึกของการเข้าร่วมอยู่ในสิ่งแวดล้อม ที่ไม่ได้มีอยู่จริง ที่สร้างขึ้นโดยคอมพิวเตอร์ พัฒนาการของความเป็นจริงเสมือนได้รับอิทธิพล มาจากแนวความคิดง่ายๆ แต่มีอำนาจมากเกี่ยวกับการที่จะเสนอสารสนเทศอย่างไรให้ดีที่สุด คือ ถ้าผู้ออกแบบสามารถให้ประสาทสัมผัสของมนุษย์มีความค่อยเป็นค่อยไปในปฏิสัมพันธ์ กับโลกทางกายภาพซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่ล้อมรอบตัวเราแล้ว มนุษย์ก็จะสามารถรับและเข้าใจสารสนเทศได้ง่ายขึ้น ถ้าสารสนเทศนั้นกระตุ้นการรับรู้สัมผัสของผู้รับ

เทคโนโลยีความจริงเสมือนสามารถเลียนแบบการรับรู้สัมผัสของโลกทางกายภาพได้โดยสร้างการรับรู้หลายทางในสิ่งแวดล้อมสามมิติขึ้นมา ความเป็นจริงเสมือนได้สร้างเนื้อหาสาระของสิ่งที่แสดงให้เห็นโดยการรับรู้ซึ่งเป็นผลลัพธ์ของคอมพิวเตอร์ เพื่อสนองต่อการเคลื่อนไหวทางกายภาพของผู้ใช้ที่สืบหาด้วยเครื่องรับรู้ของคอมพิวเตอร์

2.6.13 อุปกรณ์ในการทำงานของความเป็นจริงเสมือน

การทำงานของความเป็นจริงเสมือนประกอบด้วยอุปกรณ์สำคัญ 2 อย่าง คือ จอภาพสวมศีรษะและถุงมือรับรู้ โดยการทำงานร่วมกับซอฟต์แวร์โปรแกรมคอมพิวเตอร์

1. จอภาพสวมศีรษะ (Head-mounted display: HMD) หรือที่รู้จักกันว่า “ชุดแว่นตา” (goggles) ประกอบด้วยแว่นตาที่บรรจุจอมอนิเตอร์ขนาดเล็กซึ่งทำด้วยกระจก 3 มิติ เรียกว่า

“Stereoscopic glasses” ทำมุมกว้างประมาณ 140 องศา เพื่อให้ผู้ใช้สามารถมองเห็นสิ่งที่เป็นนามธรรมในลักษณะ 3 มิติ ในโลกของความเป็นจริงเสมือนได้

2. ถุงมือรับรู้ (sensor glove) เป็นถุงมือขนาดเบาที่มีเส้นใยนำแสงเรียงเป็นแนว อยู่ตามนิ้วและข้อมือเพื่อเป็นเครื่องรับรู้การเคลื่อนไหวและส่งสัญญาณไปยังคอมพิวเตอร์ เมื่อสวมถุงมือนี้อแล้วจะทำให้ผู้ใช้เข้าถึงสิ่งแวดล้อม 3 มิติ ถุงมือรับรู้จะทำให้ผู้ใช้จับต้องและรู้สึกได้ถึงวัตถุสิ่งของซึ่งไม่มีอยู่ที่นั่นจริงๆ

3. ซอฟต์แวร์โปรแกรมการที่จะให้ได้ภาพ 3 มิตินั้น จะต้องใช้ซอฟต์แวร์โปรแกรมเพื่อสร้างภาพบนคอมพิวเตอร์ด้วย เพื่อให้ผู้ใช้สามารถท่องสำรวจไปในโลกเสมือนจริงได้

2.6.14 ความเป็นจริงเสมือนเพื่อการศึกษา

ในวงการศึกษา นั้นเป็นที่ทราบกันดีว่าการสร้างจินตนาการเป็นวิธีการเสนอข้อมูลและมโนทัศน์แก่ผู้เรียนเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจและการปรับตัวให้เข้าได้ในสังคม การนำความเป็นจริงเสมือนมาใช้ในการศึกษาสามารถใช้ได้ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. สำรวจสถานที่และสิ่งของที่มีอยู่ที่ผู้เรียนยังไม่อาจเข้าถึงได้
2. สำรวจของจริงซึ่งถ้าไม่มีการเปลี่ยนสัดส่วนขนาด และระยะเวลาแล้วจะไม่สามารถสำรวจได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. สร้างสถานที่และวัตถุด้วยคุณภาพที่ดีขึ้นกว่าเดิม
4. มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่อยู่ในที่ห่างไกลออกไป โดยผ่านทางสมาคมที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน
5. มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลจริงในโลกความจริงเสมือน
6. มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งที่เป็นความเป็นจริงเสมือน

สรุปได้ว่า การจินตนาการเป็นวิธีการเสนอข้อมูลและมโนทัศน์แก่ผู้เรียนเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจและการปรับตัวให้เข้าได้ในสังคม การนำความเป็นจริงเสมือนมาใช้ในการศึกษาสามารถใช้ได้ในด้านต่างๆ ได้ดีขึ้น

2.6.15 อินเทอร์เน็ต (Internet)

อินเทอร์เน็ต คือ ระบบของการเชื่อมโยงข่ายงานคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่มาก ครอบคลุมไปทั่วโลก เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการสื่อสารข้อมูล เช่น การบันทึกข้อมูลระยะไกลการถ่ายโอนแฟ้ม เป็นต้น

อินเทอร์เน็ต คือ ข่ายของข่ายงาน (Network of networks) เนื่องจากเป็นข่ายงานขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงข่ายงานทั้งหมดทั่วโลกเข้าด้วยกัน โดยที่อินเทอร์เน็ตตั้งอยู่ในไซเบอร์สเปซ ซึ่งเป็นจักรวาลที่สร้างขึ้นโดยระบบคอมพิวเตอร์ ผู้ใช้คอมพิวเตอร์สามารถเข้าไปอยู่ในไซเบอร์สเปซได้ โดยใช้โมเด็มและติดต่อกับผู้ใช้คนอื่นได้

2.6.16 การใช้งานอินเทอร์เน็ต

เราสามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการทำงานได้มากมายหลากหลายประเภท ดังนี้

1. ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronics Mail: E-Mail) หรือที่เรียกกันสั้นๆ ว่า อี-เมล เป็นการรับส่งข้อความผ่านข่ายงานคอมพิวเตอร์ ผู้ใช้สามารถส่งข้อความจากข่ายงานที่ตนใช้อยู่ไปยังผู้รับอื่นๆ ได้ทั่วโลก
2. การถ่ายโอน (File Transfer Protocol: FTP) เป็นการถ่ายโอนแฟ้มข้อมูลประเภทต่างๆ จากคอมพิวเตอร์เครื่องอื่นมาบรรจุลงในคอมพิวเตอร์ของเราเอง
3. การขอเข้าใช้ระบบจากระยะไกล โปรแกรมที่ใช้ในอินเทอร์เน็ตเพื่อการขอเข้าไปใช้ระบบจากระบบโปรแกรมหนึ่งที่เราคุ้นเคยคือ เทลเน็ต (Telnet) เป็นการให้ผู้ใช้สามารถเข้าไปใช้ทรัพยากรหรือขอใช้บริการจากคอมพิวเตอร์เครื่องอื่น
4. การค้นหาแฟ้ม เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นระบบขนาดใหญ่ที่ครอบคลุมกว้างขวางทั่วโลก โดยมีแฟ้มข้อมูลต่างๆ มากมายอยู่ในระบบผู้ใช้สามารถสืบค้นมาใช้งานได้
5. การค้นหาข้อมูลด้วยระบบเมนู เป็นการใช้ในระบบยูนิคซ์เพื่อค้นหาข้อมูล และขอใช้บริการข้อมูลด้วยระบบเมนู
6. กลุ่มอภิปรายหรือกลุ่มข่าว (Newsgroup) เป็นการรวมกลุ่มของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่สนใจเรื่องเดียวกันแลกเปลี่ยนข่าวสารหรือแนวคิดกัน
7. บริการสารสนเทศบริเวณกว้าง (เวส) (Wide Area Information Server: WAIS) เป็นผลการใช้เวสเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลที่อยู่ในข่ายงานอินเทอร์เน็ตเข้าด้วยกัน
8. การสนทนาในข่ายงาน (Internet Relay Chat: IRC) เป็นการสนทนากันของผู้ใช้โดยมีการโต้ตอบกันทันทีโดยการพิมพ์ข้อความโต้ตอบกันผ่านเครือข่าย
9. สิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Publisher) หนังสือพิมพ์ วารสารและนิตยสาร เช่น TIME, ELLE โดยบรรจุเนื้อหาลงในเว็บไซต์ของตน
10. เวิลด์ไวด์เว็บ (World Wide Web: WWW) หรือที่เรียกสั้นๆ ว่า “เว็บ” เป็นการสืบค้นสารสนเทศที่อยู่ในอินเทอร์เน็ตในระบบข้อความหลายมิติโดยคลิกที่จุดเชื่อมโยง

2.6.17 อินเทอร์เน็ตในการศึกษา

เราสามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการศึกษาได้หลายรูปแบบ ได้แก่

1. การค้นคว้า เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นข่ายงานที่รวมข่ายงานต่างๆ มากมายไว้ด้วยกัน จึงทำให้สามารถสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ทั่วโลก
2. การเรียนและติดต่อสื่อสาร ผู้สอนและผู้เรียนสามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนติดต่อสื่อสารกันได้โดยที่ผู้สอนจะเสนอเนื้อหาบทเรียนโดยใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ผู้เรียนเปิดอ่านเรื่องราวและภาพประกอบที่เสนอในแต่ละบทเรียน

3. การศึกษาทางไกล การใช้อินเทอร์เน็ตในการศึกษาทางไกลอาจจะใช้ในรูปแบบของการสื่อสาร โดยการใช้บทเรียนที่อยู่ในไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์แทนหนังสือเรียน

4. การเรียนการสอนอินเทอร์เน็ต เป็นการฝึกอบรมเพื่อให้ผู้ใช้คอมพิวเตอร์สามารถใช้โปรแกรมต่างๆ เพื่อทำงานในอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การประยุกต์ใช้อินเทอร์เน็ต เป็นการใช้อินเทอร์เน็ตในกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับโรงเรียนและมหาวิทยาลัย เช่น การจัดตั้งโครงการร่วมระหว่างสถาบันการศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือการสอนในวิชาต่างๆ ร่วมกัน โดยเรียกว่า โรงเรียนบนเว็บแผ่นวีดิทัศน์เชิงโต้ตอบ (Interactive Video) เป็นการผสมผสานกันระหว่างเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และแผ่นวีดิทัศน์ในรูปของสื่อประสมที่ให้ทั้งภาพเคลื่อนไหวแบบวีดิทัศน์ภาพนิ่ง เสียงและตัวอักษร โดยมีการเรียกใช้ข้อมูลในลักษณะสื่อหลายมิติ เพื่อใช้ในการฝึกอบรมและการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษารายบุคคลและการศึกษาแบบอิสระ

2.6.18 อุปกรณ์ที่ใช้ในแผ่นวีดิทัศน์เชิงโต้ตอบ

1. เครื่องเล่นแผ่นวีดิทัศน์ เป็นเครื่องที่สามารถต่อเข้ากับเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ ในการเล่นเชิงโต้ตอบระดับ 3 ได้

2. จอภาพ เพื่อเสนอภาพจากเครื่องเล่นแผ่นวีดิทัศน์ ปกติแล้วมักใช้เครื่องรับโทรทัศน์เป็นจอภาพ แต่อาจจะใช้จอมอนิเตอร์ของเครื่องคอมพิวเตอร์รับภาพและตัวอักษรก็ได้

3. ชุดไมโครคอมพิวเตอร์ ประกอบด้วยหน่วยประมวลผลกลางที่ควรมีเนื้อที่แผ่นบันทึกแบบแข็งขนาดตั้งแต่ 100 เมกะไบต์ขึ้นไป

4. เครื่องเล่นซีดี-รอม เพื่อเสนอข้อมูลและเนื้อหาบทเรียนจำนวนมากที่ไม่สามารถบรรจุลงในจานบันทึกของคอมพิวเตอร์ได้หมด

5. อุปกรณ์รับข้อมูล เพื่อรับข้อมูลการตอบสนองของผู้เรียนในแต่ละขั้นตอนของบทเรียน ซึ่งอาจจะเป็นการตอบคำถามเป็นข้อความหรือการเลือกตอบก็ได้

6. เครื่องพิมพ์ เป็นเครื่องพิมพ์ที่ใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับพิมพ์ผลการเรียนหรือการตอบสนองของผู้เรียนออกมาบนกระดาษ

สรุปได้ว่า การผสมผสานกันระหว่างเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ วีดิทัศน์ในรูปของสื่อประสมที่ให้ทั้งภาพเคลื่อนไหวแบบวีดิทัศน์ภาพนิ่ง เสียงและตัวอักษร โดยมีการเรียกใช้ข้อมูลในลักษณะสื่อหลายมิติเพื่อใช้ในการฝึกอบรมและการเรียนการสอน

2.6.19 แนวโน้มของนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา

แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่างๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองมีผลทำให้มีความเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรมและเทคโนโลยีในระยะที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน พบว่าประเด็นที่น่าสนใจที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะต่างๆ ก่อให้เกิดนวัตกรรมประเภทต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. การรวมตัวของสื่อ เมื่อคอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาท ทำให้มีการนำสื่อเข้ามาใช้ร่วมกับคอมพิวเตอร์ในลักษณะสื่อประสม เช่น การใช้แผ่นวีดิทัศน์เชิงโต้ตอบ การใช้แผ่น ซีดี-รอมบันทึกข้อมูล เป็นต้น
  2. สื่อขนาดเล็ก สื่อหลายชนิดที่เป็นนวัตกรรมที่ใช้กันอยู่ในขณะนี้เป็นวัสดุ และอุปกรณ์ที่มีใช้กันมานานแล้วแต่ในปัจจุบันได้อาศัยเทคโนโลยีช่วยในการคิดค้นและพัฒนา ให้มีขนาดเล็กลงและใช้ได้สะดวกขึ้น เช่น กล้องถ่ายวีดิทัศน์ การผลิตแผ่นซีดี
  3. ความก้าวหน้าของคอมพิวเตอร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ในปัจจุบันนอกจาก จะมีขนาดเล็กลงแล้ว ยังมีสมรรถนะในการทำงานสูงกว่าเดิมมาก สามารถบรรจุเนื้อที่บันทึกข้อมูลได้มาก ทำงานได้อย่างรวดเร็วและมีราคาถูกลง ทำให้โรงเรียนต่างๆ สามารถซื้อมาใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างทั่วถึง
  4. ระบบสื่อสารโทรคมนาคม ปัจจุบันการส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมทำให้ผู้เรียน ในซีกโลกหนึ่งสามารถเรียนรู้ไปได้พร้อมกับผู้เรียนอีกซีกโลกหนึ่ง โดยที่ผู้สอนและผู้เรียน ไม่จำเป็นต้องอยู่สถานที่เดียวกันก็สามารถทำให้เกิดการเรียนการสอนร่วมกันได้โดยการสอน ในลักษณะการประชุมทางไกลโดยวีดิทัศน์ (Video Teleconference)
  5. อินเทอร์เน็ตและเวิร์ล ไซด์ เว็บ อินเทอร์เน็ตเป็นข่ายงานคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่มาก ครอบคลุมไปทั่วโลกและให้บริการแก่ผู้ใช้ได้หลายสิบล้านคนทั่วโลกในบริการต่าง ๆ กัน
  6. ทางด่วนสารสนเทศ (Information Superhighway) เป็นพื้นฐานโครงสร้างสารสนเทศที่เป็นแนวคิดในการที่จะนำข่ายงานคอมพิวเตอร์ความเร็วสูงเชื่อมโยงบ้าน โรงเรียน และสถานที่ทำงานต่างๆ ด้วยการใช้สื่อที่สามารถส่งข้อมูลด้วยความเร็วสูง
- สรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานด้าน การศึกษา อันได้แก่ การจัดเก็บข้อมูลและประมวลผลฐานข้อมูล การพัฒนาระบบสารสนเทศช่วยการเรียนการสอน การวางแผนและการบริหารการศึกษา การวางแผนหลักสูตร การแนะแนว และบริการ การทดสอบวัดผลการพัฒนาบุคลากร เทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทต่อการศึกษาอย่างมาก โดยเฉพาะเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์และการสื่อสารโทรคมนาคม มีระบบคอมพิวเตอร์ในรูปแบบต่างๆ ระบบสนับสนุนการรับรู้ข่าวสาร เทคโนโลยีสารสนเทศ เข้ามาสนับสนุนการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการจัดการศึกษาสมัยใหม่จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลข่าวสารเพื่อการวางแผน การดำเนินการ การติดตามและประเมินผล ในเกือบทุกวงการ ทั้งทางด้านการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยสื่อสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคล เช่น การสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนโดยใช้องค์ประกอบที่สำคัญช่วยสนับสนุนให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานต่อไป
- การนำโครงสร้างการบริหารจัดการตามโครงสร้างโรงเรียนนิติบุคคลมาบริหารจัดการ ภายในสถานศึกษา พร้อมกรอบภาระงานที่โครงสร้างโรงเรียนนิติบุคคลกำหนด เพื่อสะดวกต่อการบริหารจัดการและรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกจากสำนักงานรับรอง

มาตรฐานประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สมศ.อีกทั้งยังเป็นการกำหนดเป้าหมายของการศึกษาเพื่อให้ระดับทางการบริหารมีการพัฒนามากยิ่งขึ้น

2.7 แนวทางพัฒนาการใช้เทคโนโลยีการศึกษาเพื่อประกันคุณภาพหลักสูตร

2.7.1 แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา

กรมการวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อศึกษาระหว่าง พ.ศ. 2547–2549 ไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 1-29)

วิสัยทัศน์

ผู้เรียนสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาทุกแห่งมีโอกาสเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตการบริหารจัดการ การวิจัยการพัฒนาอาชีพการพัฒนาคูณภาพชีวิตโดยได้รับบริการอย่างทั่วถึงเท่าเทียมมีคุณภาพและประสิทธิภาพนำไปสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

พันธกิจ

นำ ICT มาสนับสนุนการจัดการศึกษาทั้งทางด้านการเรียนรู้และการบริหารจัดการและการพัฒนาการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนา ICT

1. จุดเน้น

- 1) การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนรู้
- 2) การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ
- 3) การผลิตและพัฒนาบุคลากรด้าน ICT
- 4) การกระจายโครงสร้างพื้นฐาน ICT เพื่อการศึกษา

2. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อประยุกต์ใช้ ICT ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนรู้
- 2) เพื่อประยุกต์ใช้ ICT ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการให้บริการทางการศึกษา
- 3) เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากร ICT ให้สอดคล้องกับการพัฒนา ICT ของประเทศ
- 4) เพื่อวิจัยและพัฒนา ICT ในการจัดการศึกษาและการพัฒนาอุตสาหกรรม ICT
- 5) เพื่อให้มีการเลือกใช้และกระจายโครงสร้างพื้นฐาน ICT ที่เกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ปฏิบัติการและบุคลากรสำหรับการพัฒนาการเรียนรู้อการบริหารจัดการ และการให้บริการทางการศึกษา

3. เป้าหมาย

- 1) ผู้เรียนในสถานศึกษาทุกคนมีโอกาสเข้าถึงสามารถใช้และมีทักษะ ICT เพื่อการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานหลักสูตรที่กำหนด
- 2) สถานศึกษาสามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ (ระดับประถมศึกษาร้อยละ 80 ภายในปี 2547 และทุกแห่งภายในปี 2548 ระดับมัธยมศึกษาทุกแห่งในปี 2546) และห้องสมุดประชาชน อย่างน้อยอำเภอละ 1 แห่ง
- 3) สถานศึกษามีระบบเครือข่ายในที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
  - อุดมศึกษาอาชีวศึกษาและสถานศึกษาที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ 400 เครื่องขึ้นไปมีเครือข่ายภายในเป็น GIGABIT
  - สถานศึกษาอื่นมีเครือข่ายภายในเป็น Fast Ethernet ไม่น้อยกว่า 100 Mbps
- 4) สถานศึกษาทุกแห่งจัดการเรียนการสอนและการใช้ ICT เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ รวมทั้งมีเว็บไซต์เพื่อให้บริการทางการศึกษา
- 5) มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาทุกแห่ง ระดับประถมศึกษาอย่างน้อยตำบลละ 1 แห่ง
- 6) มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการให้บริการทางการศึกษาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Courseware) ทุกระดับเน้นการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้
- 7) มีศูนย์รวมสื่อ (Courseware Center) ทุกเขตพื้นที่การศึกษาและมีห้องสมุด อิเล็กทรอนิกส์ (e-Library) ให้บริการเพื่อการเรียนรู้
- 8) หน่วยงานทางการศึกษาทุกแห่งใช้ ICT ในการบริหารจัดการมีเว็บไซต์ เพื่อให้บริการ ข้อมูลสารสนเทศและมีศูนย์ปฏิบัติการเพื่อรองรับ e-Government
- 9) ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนมีความรู้และมีทักษะการใช้ ICT ในการ จัดการเรียนการสอนการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานตามมาตรฐานทักษะ ICT ที่สอดคล้องกับ การปฏิบัติงาน
- 10) มีการวิจัยพัฒนาและการประยุกต์ใช้ ICT อย่างน้อยปีละ 100 เรื่อง

ยุทธศาสตร์

เพื่อให้บรรลุซึ่งวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการ สื่อสารอย่างเป็นรูปธรรมภายใต้เงื่อนไขที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภัยคุกคามของการพัฒนา เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2547-2549 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินการ 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การใช้ ICT เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนใช้ประโยชน์จาก ICT เพื่อการเรียนรู้จากแหล่งและวิธีการที่หลากหลาย โดยจัดให้มี การพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พัฒนาผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาหลักสูตรให้เอื้อ ต่อการประยุกต์ใช้ ICT เพื่อการจัดการเรียนการสอน เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ทางไกล จัดให้มีศูนย์กลางข้อมูลสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Courseware Center) ให้มีการเรียนการสอนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) จัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) จัดให้มีห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (e-Library) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (Life long Learning) นำไปสู่สังคมแห่งคุณธรรม และสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การใช้ ICT พัฒนาการบริหารจัดการและให้บริการทางการศึกษา พัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ ระบบฐานข้อมูล เพื่อการบริหารจัดการและพัฒนาบุคลากรทุกระดับ ที่เกี่ยวข้อง โดยความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาที่มีความพร้อมและเอกชน สร้างศูนย์ปฏิบัติการสารสนเทศ (Operation Center) เชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลระดับชาติและระดับกระทรวง รวมทั้งส่งเสริมการใช้ ICT เพื่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการและให้บริการทางการศึกษา ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่สอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การผลิตและการพัฒนาบุคลากรด้าน ICT เพื่อรองรับความต้องการกำลังคนด้าน ICT โดยจัดให้มีการพัฒนาหลักสูตร ICT ในทุกระดับการศึกษา พัฒนาผู้สอน และนักวิจัย ส่งเสริมการวิจัยและนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ รวมทั้งประสานความร่วมมือ กับองค์กรของรัฐและเอกชนทั้งในและต่างประเทศในการพัฒนาบุคลากรด้าน ICT เพื่อการพัฒนาการศึกษาและอุตสาหกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การกระจายโครงสร้างพื้นฐาน ICT เพื่อการศึกษาจัดให้มีการกระจายโครงสร้างพื้นฐาน ICT อย่างทั่วถึง มุ่งเน้นการจัดหาและใช้ทรัพยากรทางด้านเครือข่ายร่วมกันจัดหาระบบคอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์พื้นฐานที่ใช้ในการดำเนินการอย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยร่วมมือกับภาครัฐเอกชน ชุมชนและท้องถิ่นเตรียมบุคลากรปฏิบัติงานด้าน ICT ให้เพียงพอรวมทั้งการเสริมมูลค่าเพิ่มและการซ่อมบำรุงรักษาอุปกรณ์ ICT ที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงาน สรุปภาพรวมทิศทางของการจัดทำแผนแม่บทเพื่อการพัฒนา นโยบายเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีกรอบการวางยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา ในยุคของการเรียนการสอนที่มีเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือบทบาทของครูผู้สอนจะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมจากระบบเดิมที่เน้นการสอนมาสู่การเป็นผู้แนะนำ สนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ และมีความใฝ่รู้อยู่ตลอดเวลา ต้องมีทักษะการใช้เทคโนโลยีและทักษะการใช้ประโยชน์ จากสารสนเทศ รวมทั้งสามารถเป็นพี่เลี้ยงให้กับนักเรียนในการใช้ทักษะดังกล่าวเพื่อเข้าถึง คลังความรู้ของโลกสารสนเทศ

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในระบบการเรียนการสอนแบบ online จำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความพร้อมทางอุปกรณ์และเทคโนโลยีความแตกต่างทางสังคมวัฒนธรรมและระดับความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องส่งเสริมให้เกิดการใช้ประโยชน์จากคลังความรู้ของโลกและเครือข่ายทรัพยากรความรู้ต่างๆ ทั้งทางด้านข้อมูลสารสนเทศ ทรัพยากรบุคคลและเอกสารงานวิจัยต่างๆ นอกจากนี้ระบบการเรียนการสอนในยุคสารสนเทศต้องปรับปรุงหลักสูตรที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนการสอนอย่างมีส่วนร่วม (Participation) และแบบโต้ตอบ (Interactive)

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเนื้อหาการเรียน การจัดการทำเนื้อหาการเรียนการสอนในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศจะมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เทคโนโลยีสารสนเทศ จะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการนำพาผู้เรียนเข้าสู่คลังความรู้ของโลกและทรัพยากรความรู้ อันหลากหลาย เนื้อหาหลักสูตรต้องสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ มีความคิด วิจัย ญาณความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งการเป็นพลเมืองของโลกที่เข้าใจสังคมและความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษา การสร้างเครือข่ายสารสนเทศ เพื่อการศึกษามีความสำคัญยิ่งใน 3 มิติ คือ

1) การเชื่อมโยงเครือข่ายของครูหรือผู้บริหารการศึกษาเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ทั้งทางด้านการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนและการก้าวทันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2) การสร้างเครือข่ายในกลุ่มวิชาชีพและความรู้

3) การเชื่อมโยงเครือข่ายกับชุมชนธุรกิจและสังคม

5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านกายภาพ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพและสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงของประชาชนในกลุ่มต่างๆ จัดเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญเพื่อลดปัญหาช่องว่างทางเศรษฐกิจและทางโอกาสที่จะเผชิญอย่างรุนแรงระหว่างผู้ที่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ กับกลุ่มบุคคลที่ขาดโอกาสรัฐบาลในหลายประเทศตระหนักดีถึงศักยภาพของภาครัฐในปัจจุบัน ในการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งทิศทางนโยบายทางเศรษฐกิจที่มุ่งลดบทบาท ของภาครัฐลงให้ทำหน้าที่ในการสนับสนุนกลไกตลาดมากขึ้น ดังนั้นมาตรการการส่งเสริม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาจึงมีแนวโน้ม ที่ภาครัฐจะเป็นผู้วางกรอบและสร้างมาตรการจูงใจให้ภาคเอกชนลงทุน

6. ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งเชิงสถาบันในทุกประเทศที่ศึกษา ได้ดำเนินการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมารับผิดชอบดูแลด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาโดยเฉพาะทั้งนี้

เพื่อให้ทำหน้าที่ในการประมวลข้อมูล ศึกษาวิจัย ดำเนินการและติดตามประเมินผลให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

1) การส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยในการบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา การส่งเสริมสภาพแวดล้อมให้สังคมเกิดความตื่นตัวยอมรับและมีความกระตือรือร้นในการเปลี่ยนแปลงสู่สิ่งใหม่ เป็นมาตรการการส่งเสริมที่สำคัญอย่างหนึ่งรัฐบาลต้องมีมาตรการสร้างแรงจูงใจและระดมกำลังทั้งภาครัฐและเอกชน ครู ผู้ปกครองและชุมชนรอบโรงเรียน สนับสนุนนโยบายและแผนแม่บทที่รัฐบาลแต่ละประเทศได้จัดทำขึ้น

2) ความมุ่งมั่นของผู้นำประเทศและฝ่ายการเมือง ประการสุดท้ายรัฐบาลและฝ่ายการเมืองต้องมีความมุ่งมั่นและผลักดันให้นโยบายต่างๆ ที่วางไว้เดินไปอย่างต่อเนื่องจากกรณีศึกษาของทุกประเทศ นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาได้รับการสนับสนุนและผลักดันจากผู้บริหารระดับสูงของประเทศสนับสนุนทรัพยากรและจัดทำโครงการนำร่องต่างๆ

2.7.2 นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

1. กรอบแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 10-25)

1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สาระบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในส่วนที่จะเป็นกรอบในการพิจารณาจัดทำนโยบายพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อศึกษานั้นประกอบด้วย 2 ส่วนหลักคือส่วนที่ว่าด้วยสิทธิของบุคคลแนวทาง และเป้าหมายของการจัดการศึกษาในภาพรวมและในส่วนของหมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อศึกษามาตรา 63-มาตรา 69

2) กรอบแนวคิดอันเนื่องมาจากประสิทธิผล เพื่อให้การวางแผนกลยุทธ์ที่จะก่อให้เกิดประสิทธิผลตามศักยภาพของเทคโนโลยีตามความเป็นไปได้ของการลงทุนและการประยุกต์ใช้รวมทั้งการลดช่องว่างให้สังคมการวางแผนจึงมีกรอบขึ้นอันเนื่องจากประสิทธิผลที่คาดหวัง 3 ประการ คือ ความเท่าเทียม (Equity) คุณภาพ (Quality) ประสิทธิภาพ (Efficiency)

- กรอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ (IT2000) และแผนพัฒนาสื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคมเพื่อการพัฒนาคนและสังคม (พ.ศ.2542-2551)

3) นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา เพื่อให้แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อศึกษามีความชัดเจนต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงการวางแผนแบบองค์รวม (Holistic Approach) และสภาพความเป็นจริงของประเทศพร้อมกับกระแสโลกาภิวัตน์ และความก้าวหน้าเชิงรุกในระยะยาว จึงควรกำหนดแนวนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา 3 ประการ ดังนี้

- ให้งานที่เกี่ยวของดำเนินการเพื่อสร้าง “มูลค่าเพิ่ม” (Value Added) จากเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาที่ได้ลงทุนไปอย่างเร่งด่วนโดยให้ความสำคัญกับการจัดหาและเสริมสร้างซอฟต์แวร์เนื้อหาและหลักสูตรฝึกอบรมครูทุกระดับให้มีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตโดยมีเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน

- ให้งานที่เกี่ยวของดำเนินการเพื่อสร้าง “นโยบายความเท่าเทียม”(Equity Policy) ให้เกิดขึ้นในกระบวนการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของประเทศภายใน 2 ปี โดยให้ทุกโรงเรียนในประเทศมีและเข้าถึงอุปกรณ์ขั้นต่ำต่อไปนี้ไฟฟ้าโทรศัพท์เพื่อการเรียนการสอน 3 คู่สายคอมพิวเตอร์ 5 ชุดพร้อมซอฟต์แวร์และเนื้อหาตามข้อ 2.4.1 และอุปกรณ์ป้องกันกระแสไฟฟ้าตก (UPS) 5 ชุดพรินเตอร์ 1 เครื่องโทรทัศน์ขาวดำ 3 เครื่องวิทยุ 5 เครื่องบัญชีเพื่อเข้าถึงอินเทอร์เน็ตในโครงการ School Net 3 บัญชีต่อโรงเรียนบัญชีละ 100 ชั่วโมงต่อเดือน

- ให้งานที่เกี่ยวของดำเนินการตามนโยบาย “ก้าวกระโดด” (Quantum Jump Policy) โดยตั้งเป้าความสำเร็จและการลงทุนในระยะยาวดังนี้ครูและนักเรียนทุกคนมีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตภายในปี 2545 มีการผลิตเนื้อหาทางวิชาการทั้งในสื่อซีดีรอมและอินเทอร์เน็ตจากหน่วยงานหลักในส่วนกลางที่ใช้ประโยชน์ในระดับประเทศได้ปีละ 250 เรื่องและจัดสรรงบประมาณให้ท้องถิ่นและปัจเจกบุคคลผลิตเนื้อหากระจายในวงกว้างปีละ 500 ล้านบาทรวมทั้งจัดสรรงบประมาณเพื่อถ่ายทอดเนื้อหาต่างประเทศให้เหมาะสมกับท้องถิ่นปีละ 2,000 ล้านบาทภายในปี 2549 จำนวนคอมพิวเตอร์ต่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 1: 20 จำนวนคอมพิวเตอร์ต่อนักเรียนระดับประถมศึกษา 1 : 40 อินเทอร์เน็ตมีใช้ในทุกโรงเรียน อย่างเพียงพอทุกโรงเรียนมีระบบเครือข่ายภายในและใช้ซอฟต์แวร์บริหารการศึกษามาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศลงทุนในการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศรวมทั้งดึงดูดการลงทุนตรงจากต่างประเทศและส่งเสริมการลงทุนในการผลิตอุปกรณ์และระบบอันเนื่องมาจากความต้องการและตลาดเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการประกอบและผลิตอุปกรณ์คอมพิวเตอร์อุปกรณ์เครือข่ายตลอดจนอุตสาหกรรมการผลิตซอฟต์แวร์และสื่อมัลติมีเดียเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาตอบสนองต่อความต้องการของผู้ด้อยโอกาสคนพิการคนในชนบทตลอดจนประชาชนที่ต้องการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตมีคลื่นความถี่เพื่อการศึกษาที่มีคุณภาพและเพียงพอแก่ ความต้องการมีการลงทุนวิจัยและพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาปีละไม่ต่ำกว่า 400 ล้านบาทรวมทั้งมีระบบตรวจสอบและประเมินผลการพัฒนาและใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมและมีความโปร่งใสวางกฎเกณฑ์ตรวจสอบและประเมินผลการพัฒนา

2.7.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

1. ด้านซอฟต์แวร์

เร่งจัดหาซอฟต์แวร์ที่มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ประเภทปฏิบัติการ และการประยุกต์ที่มีอยู่แล้วในตลาด (Operating System and Applications Software) โดยวิเคราะห์และปรับให้เหมาะสมกับคอมพิวเตอร์รุ่นต่างๆ (ตั้งแต่ 80386 ไปจนถึง Pentium III) พร้อมคู่มือที่ใช้ง่าย (User-Friendly) ประกอบการทำงานและ/หรือจัดคู่มือการสอนที่เกี่ยวข้อง

2. เนื้อหา

1) เร่งจัดทำรายงานและจัดหาซอฟต์แวร์ประเภทเนื้อหา (Content) ที่มีอยู่แล้วในตลาด หากเป็นเนื้อหาต่างประเทศให้ปรับให้เหมาะสมกับท้องถิ่นตามความเหมาะสม ซึ่งนอกจากจะให้โรงเรียนมีเนื้อหาที่เป็นสาระความรู้แล้วยังจะก่อให้เกิดธุรกิจการปรับและพัฒนารองท้องถิ่นเองอีกด้วย

2) เร่งจัดหาซอฟต์แวร์สอนภาษา (ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ) เพื่อใช้ประโยชน์ในห้องปฏิบัติการทางภาษา

3) เร่งสืบค้นข้อมูลข่าวสารความรู้ที่มีประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่อยู่บนอินเทอร์เน็ต และไม่มีค่าใช้จ่ายใดใดเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ได้ทันทีหรือนำมาดัดแปลงก่อนสุดแล้วแต่กรณี

4) โครงการผลิตเนื้อหาในระดับชาติ 3 ระดับคือ

- ผลิตเนื้อหาโดยนำเข้าเนื้อหาทางการศึกษาจากต่างประเทศที่มีคุณค่า และจัดทำ การปรับ (Localize) ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นภายในประเทศ

- ผลิตเนื้อหาจากศูนย์กลางในเรื่องและหัวข้อที่ต้องอาศัยการระดมผู้เชี่ยวชาญจำนวนมากหรือมีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง

- ส่งเสริมให้ปัจเจกบุคคลครูโรงเรียนและสถาบันการเรียนรู้โดยทั่วไป ผลิตสื่อการเรียนรู้อยู่โดยใช้วิธีการให้ทุนจัดประกวดหรือประสานงาน

5) จัดทำเนื้อหาโดยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศในโครงการระดับชาติเพื่อสร้าง “เครือข่ายห้องสมุดดิจิทัล” (National Digital Library Network) ของประเทศโดยคำนึงถึงมาตรฐานการใช้งาน ความถูกต้องของข้อมูล การเชื่อมต่อและระบบการให้บริการแก่ผู้ใช้ ทั้งนี้ควรเน้นการสร้างระบบมาตรฐานของอินเทอร์เน็ตที่ง่ายแก่การใช้และการเข้าถึง

6) ส่งเสริมงานวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบและเนื้อหาในแต่ละสาขาวิชาที่จะประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยคำนึงถึงปัจจัยการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอีกทั้งการเอื้ออำนวยให้เกิดประโยชน์อย่างต่อเนื่องภายใต้การศึกษาตลอดชีวิตและการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. หลักสูตร

- 1) ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัยอยู่เสมอ
- 2) ปรับหลักสูตรการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สังคมศาสตร์ เพื่อประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในบทเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) ปรับหลักสูตรการเรียนการสอนทักษะภาษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษ

4. ด้านฮาร์ดแวร์

- 1) เร่งสำรวจอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์เช่นคอมพิวเตอร์ปริ้นเตอร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุปกรณ์ที่ชำรุด แล้วประสานงานกับหน่วยงานการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัย สถาบันราชภัฏ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาลัยอาชีวศึกษาและ/หรือเอกชนท้องถิ่นเพื่อให้บริการซ่อมแซม
- 2) ประสานงานให้สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลหรือวิทยาลัยอาชีวศึกษาจัดหลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูและช่างของโรงเรียนบางส่วนเข้าอบรมการซ่อมบำรุงคอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐาน
- 3) รมรงค์และจัดสรรอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ข้างเคียงที่ใช้แล้วจากภาครัฐและเอกชน โดยให้บริการตรวจสอบและซ่อมแซมอุปกรณ์มือสองเหล่านี้ ก่อนที่จะกระจายไปยังโรงเรียนที่มีความต้องการ
- 4) จัดให้มีการสอนพิมพ์ดีดโดยใช้เครื่องพิมพ์ดีดหรือคอมพิวเตอร์ เพื่อฝึกทักษะเบื้องต้นให้แก่ครูและนักเรียนรวมทั้งกำหนด “วินัยและจรรยาบรรณ” ในการใช้เครื่องห้องคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต
- 5) การฝึกอบรมสร้างโปรแกรมแห่งชาติในการสร้างทักษะของเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Literacy) รวมถึงการใช้คอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์พื้นฐานและอินเทอร์เน็ตให้กับครู ทั่วประเทศโดยกำหนดเป็นการฝึกอบรม 3 ระดับคือ
  - ระดับพื้นฐานให้ครูทุกคน
  - ระดับการประยุกต์ใช้โดยจัดประเภทการประยุกต์ใช้ที่เหมาะสม เช่นคอมพิวเตอร์เพื่อวิชาประวัติศาสตร์ วิชาคณิตศาสตร์ เป็นต้น
  - ระดับก้าวหน้าให้ครูคอมพิวเตอร์และครูท่านอื่นที่มีศักยภาพ และความสนใจ โดยอาจกำหนดให้มีส่วนสัมพันธ์กับความก้าวหน้าในวิชาชีพ สร้างความเข้าใจ กับคณาจารย์ถึงภารกิจในการปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีการเรียนรู้โดยมิได้คาดหวังจากครู ให้เป็นผู้ผลิตโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI/CAL) เสมอไปหากแต่ต้องการให้ครูเข้าใจ ถึงประโยชน์ของเทคโนโลยีสามารถใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตขั้นพื้นฐานและประยุกต์ใช้งานในฐานะ “ผู้ใช้” กับการเรียนการสอนของตนเอง นอกจากนี้การทำความเข้าใจกับครูในฐานะ “ผู้ชี้แนะ” ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วย

ตนเองมากยิ่งขึ้นในยุคที่นักเรียนสามารถค้นคว้าข้อมูล จาก World Wide Web และสื่อสารกับคนทั่วโลกได้มากเท่าๆ กับครูก็จะเป็นประโยชน์เช่นเดียวกัน

6) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- ไฟฟ้าเข้าถึงทุกโรงเรียน
- โทรศัพท์เข้าถึงทุกโรงเรียนและมีจำนวนเพียงพอแก่การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเช่น 1 คู่สายต่อนักเรียน 100 คนหรือสายเช่า (Leased Line) ความเร็ว 64K สำหรับโรงเรียนที่มีความพร้อม
- อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเข้าถึงทุกโรงเรียนโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย หรือคิดค่าใช้จ่ายในอัตราส่วนลดพิเศษ
- ทุกโรงเรียนมีเครือข่ายท้องถิ่น (LAN) ภายในเพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลมีซอฟต์แวร์ที่ใช้บริหารการศึกษามาตรฐานและให้บริการทางธุรการและวิชาการแก่นักเรียน
- ในระดับประเทศมีคลื่นความถี่เพื่อการศึกษา (Education Frequency) ที่เพียงพอต่อการใช้งานโดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้บริการการศึกษาทางไกลและการศึกษาเสมือน

7) การประเมินผลให้หน่วยงานที่รับผิดชอบตรวจสอบสภาพ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่องรวมทั้งจัดทำฐานข้อมูล เพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผนระยะยาว

8) การจัดการ

- จัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ เพื่อวางนโยบายติดตามตรวจสอบ และประเมินผลรวมทั้งจัดตั้งองค์กรเครือข่าย เพื่อให้บริการและความช่วยเหลือแก่โรงเรียน สถาบันจะต้องรายงานสภาพการพัฒนาทุกปี
- จัดให้มีศูนย์ประสานงานเพื่อเจรจาต่อรองราคา ในการจัดซื้อจัดจ้างอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ (รวมซอฟต์แวร์) ทั้งนี้เพื่อให้การจัดซื้อมีประสิทธิภาพ ศูนย์ดังกล่าวจะต้องมีกลไกในการตรวจสอบการทำงานเพื่อความโปร่งใส
- จัดให้มีกองทุนพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ

9) บทบาทของภาคเอกชน

- มีส่วนร่วมในฐานะอาสาสมัครหรือผู้บริจาคในโครงการเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาต่างๆ
- ร่วมจัดตั้งองค์กรเอกชนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ เช่น การระดมคอมพิวเตอร์ใช้แล้วไปให้โรงเรียนขาดแคลนในรูปแบบของการทอดผ้าป่า เป็นต้น
- มีส่วนสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับความต้องการในตลาดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์คอมพิวเตอร์

อุปกรณ์โทรคมนาคมและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตหรือโทรทัศน์ ตลอดจนอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์และมัลติมีเดีย นอกจากนี้ยังสามารถมีบทบาทในการผลิตเนื้อหาสาระทางวิชาการและการศึกษาเชิงสหสาขาการอีกด้วย ซึ่งหากพัฒนาไปถึงระดับหนึ่งแล้ว ยังสามารถแปรรูปเพื่อการส่งออกได้อีกด้วย

10) กลุ่มผู้ด้อยโอกาส

- จัดให้มีโครงการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่สนับสนุนกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการหรือแม้แต่เด็กที่มีความสามารถพิเศษ เพื่อให้มีโอกาสในการเรียนรู้เท่าเทียมกับกลุ่มอื่น ในขณะที่เดียวกันยังจะช่วยส่งเสริมงานอาชีพในอนาคตอีกด้วย

- จัดให้มีกองทุนพิเศษเพื่อสนับสนุนกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ในการมีและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

11) การสร้างความตื่นตัว

- จัดให้มี “สัปดาห์อินเทอร์เน็ต” เป็นประจำทุกปี

- ส่งเสริมให้โรงเรียนมีสโมสรคอมพิวเตอร์ชมรมอินเทอร์เน็ต

- ส่งเสริมให้นักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ริเริ่มโครงการอาสาสมัครเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา (IT Corps)

- จัดกิจกรรมให้กำลังใจแก่ผู้ผลิตครูและนักเรียนที่มีผลงานดีเด่นประจำปี

- จัดกิจกรรมให้ผู้บริหารทุกระดับมีความตื่นตัว และความเข้าใจในคุณประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

- สนับสนุนองค์กรเอกชนให้มีส่วนร่วมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาโรงเรียนในชนบทและท้องถิ่นห่างไกลความเจริญ ปัจจุบันแนวโน้มการใช้รูปแบบ e-Learning ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีมากขึ้น อาทิ โครงการเครือข่ายการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (KULN : Kasetsart University Learning Network) และมีการใช้ Meeting เพื่อก้าวเข้าสู่ e-University Learning Network โครงการจุฬาออนไลน์ของศูนย์การศึกษาต่อเนื่องแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์นวัตกรรมอุดมศึกษา) และมหาวิทยาลัยหลายแห่งเริ่มพัฒนาห้องเรียนให้เป็น e-Classroom เช่น มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยซึ่งตั้งเป้าหมายว่าจะจัดให้มี 100 ห้องภายในปี 2548 นอกจากสถาบันการศึกษาแล้วหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษาออนไลน์ ได้แก่ โครงการเรียนรู้แบบออนไลน์แห่งสวทช. (NSTDA Online Project : NOLP) เป็นหน่วยงานให้การศึกษออนไลน์ที่ถือว่าเป็นองค์กรธุรกิจสามารถเลี้ยงตัวเองได้ แต่รักษาคุณภาพทางวิชาการ มีการจัดทำระบบบริหารและถ่ายทอดการศึกษาในลักษณะโรงเรียน/มหาวิทยาลัยเสมือน (Virtual Institute) เน้นการเรียนรู้แบบใหม่ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และสร้างบทเรียนให้อยู่ในรูปแบบของการเรียนตามความสามารถของผู้เรียน (Competency Base

Larning : CBL) โดยหลักสูตรในช่วงแรกมุ่งสอนทางด้าน ICT เป็นหลัก โดยเน้นการใช้หลักสูตรการพัฒนา และการใช้ซอฟต์แวร์/ระบบสารสนเทศที่ทันสมัยเป็นมาตรฐานศูนย์การเรียนรู้ด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ (National e-Learning Center) เป็นโครงการทางคณะกรรมการรัฐมนตรี อนุมัติเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2545 ให้ทบวงมหาวิทยาลัยกระทรวงศึกษาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติดำเนินการ เพื่อสร้างสรรค์สถานที่ให้คนไทยให้สามารถเข้ามาเรียนร่วมกัน พันธกิจหลักของศูนย์มี 3 ประการ คือ

1. จัดการเรียนรู้ร่วมกันในลักษณะ e-Learning
2. จัดการฝึกฝนทักษะในลักษณะ e-Training และ
3. จัดแสดงนิทรรศการการประกวดและการแข่งขัน ซึ่งเชื่อมโยงการเรียนรู้ร่วมกัน สอดคล้องกันกับนโยบายของรัฐบาลในการปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาสังคมไทยเป็นสังคม แห่งความรู้ สถานภาพด้านการผลิตและการพัฒนาแบบเรียน ตำรา สื่อสิ่งพิมพ์และเทคโนโลยี เพื่อ การศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารทางการศึกษาเป็นส่วนสำคัญ ในการพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรองรับความต้องการในตลาดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรม การผลิตชิ้นส่วน อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์โทรคมนาคมและเครือข่ายคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ต หรือ โทรศัพท์ ตลอดจนอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์และมัลติมีเดีย นอกจากนี้ยังสามารถ มีบทบาทในการผลิต เนื้อหาสาระทางวิชาการและการศึกษาเชิงสหสาขาการอีกด้วย ซึ่งหากพัฒนาไปถึงระดับหนึ่งเพื่อให้ สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในทุกรูปแบบ

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กมลพรรณ กันทะทิพย์ (2552, หน้า บทคัดย่อ) การศึกษาคำนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการระบบสารสนเทศของโรงเรียน บ้านกองแขก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้รับผิดชอบงานด้านสารสนเทศของโรงเรียน ศึกษานิเทศก์และ คณะกรรมการสถานักเรียน ในปีการศึกษา 2552 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวข้างต้นและการประชุมปฏิบัติการ เพื่อจัดทำแนวปฏิบัติ ในการจัดการระบบ สารสนเทศของโรงเรียน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ความถี่และร้อยละ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า สภาพของการจัดการระบบสารสนเทศของโรงเรียนบ้านกองแขกส่วนใหญ่ได้มีปฏิบัติงานทุกด้าน คือ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลการตรวจสอบข้อมูลการ ประมวลผลข้อมูลการจัดหน่วยหรือคลังข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำข้อมูลไปใช้ ปัญหาที่พบ คือ บุคลากรมีจำกัด ภาระงานมาก บุคลากร ขาดความรู้ ความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติงาน แต่ละด้านของการดำเนินงานระบบ สารสนเทศ ได้รับงบประมาณในการดำเนินงาน ระบบสารสนเทศไม่เพียงพอ ขาดอุปกรณ์เทคโนโลยีที่

ทันสมัย ขาดเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ ในการประมวลผลข้อมูล ขาดห้องศูนย์สารสนเทศเพื่อใช้ในการจัดเก็บข้อมูลโดยเฉพาะ ขาดระบบค้นหาข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ บุคลากรและนักเรียนใช้ประโยชน์จากข้อมูล และสารสนเทศได้อย่างไม่เต็มศักยภาพ ส่วนแนวปฏิบัติในการจัดการระบบสารสนเทศ คือ ควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานด้านต่างๆ ตามระบบงานสารสนเทศและดำเนินการให้มีทั้งการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบและการนำผลไปใช้ในการปรับปรุง การปฏิบัติงานระบบ สารสนเทศอย่างครบวงจร

สถาพร กริธาธร (2556, หน้า บทคัดย่อ) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครูที่ใช้สื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของครูก่อนและหลังใช้ชุดโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพิ่มประสิทธิภาพการสอนและเพื่อศึกษาความพึงพอใจ ที่มีต่อชุดโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครู ที่ใช้สื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยดำเนินการด้วยการวิจัยและพัฒนาผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ 1. ชุดโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครู ที่ใช้สื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 90.07/91.85 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ไว้ คือ 80/80 2. ประสิทธิภาพการสอนของครู ที่ใช้สื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมหลังใช้ชุดโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพิ่มประสิทธิภาพการสอนสูงกว่าก่อนใช้ชุดโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพิ่มประสิทธิภาพการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 3. ครูที่ใช้สื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมีความพึงพอใจต่อชุดโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพิ่มประสิทธิภาพการสอนในระดับมาก

สุธาสนี สว่างศรี (2556, หน้า บทคัดย่อ) งานวิจัยเรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) สำรวจความจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3) จัดทำหลักสูตรการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4) พัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5. ติดตามผลการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เพ็ญจันทร์ คำคง (2559, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านปางมะเยา อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ

บุคลากรโรงเรียนบ้านปางมะเยา อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาปัญหา และความต้องการการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของบุคลากรโรงเรียนบ้านปางมะเยา อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ และ 3) เพื่อหาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนบ้านปางมะเยา อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านปางมะเยา จำนวน 1 คน ผู้ให้ข้อมูลรองได้แก่ หัวหน้าฝ่ายบริหาร 4 ฝ่าย ของโรงเรียนบ้านปางมะเยา หัวหน้าระดับชั้นของโรงเรียนบ้านปางมะเยา และครูผู้สอนจำนวน 3 คน ทำการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การวิเคราะห์ SWOT Analysis และการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของบุคลากรพบว่าผู้บริหารไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการวางแผนการมีส่วนร่วม จึงไม่ได้แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน ไม่ได้เลือกผู้มีความถนัดให้รับผิดชอบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ไม่มีการนิเทศที่ต่อเนื่อง มีเพียงการสั่งการจากผู้บริหาร 2) ปัญหาและความต้องการ การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของบุคลากรคือฝ่ายผู้ปฏิบัติขาดความตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติตามเกณฑ์การประเมินของมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 3) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ แบ่งการรับผิดชอบออกเป็น 2 ฝ่าย คือ 1) ฝ่ายผู้บริหารต้องเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยการกำหนดแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนต้องถ่ายทอดขั้นตอนให้บุคลากรได้รับรู้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง มีการกำหนดภาระงานให้บุคลากรรับผิดชอบและปฏิบัติให้เป็นงานปกติ และมีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคลากร 2) ฝ่ายผู้ปฏิบัติบุคลากรภายในโรงเรียนต้องไม่มีอคติต่อนโยบายหรือแนวทางปฏิบัติ ควรให้ความร่วมมือและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน ควรเปิดใจและยอมรับสิ่งใหม่ ด้วยการศึกษารเรียนรู้ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาใช้ในการทำงานปกติ เพื่อเป็นการพัฒนาตนเอง และโรงเรียน

กล่าวโดยสรุป บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาผู้ดูแลข้อมูลสารสนเทศ จำเป็นจะต้องพัฒนาวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี ซึ่งมีบทบาทภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารมิติใหม่ คือ การเรียนรู้การวางแผน การปรับโครงสร้างระบบงาน ภาวะผู้นำ การตรวจสอบติดตาม นิเทศและประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญและจำเป็นสำหรับพัฒนาองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องตระหนัก และพยายามจัดให้มีการพัฒนาและนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทั้งครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในบริบทของการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับควร ต้องตระหนักถึงความรู้และจะต้องเตรียมคนในยุคต่อไปให้พร้อม กับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา การสื่อสาร

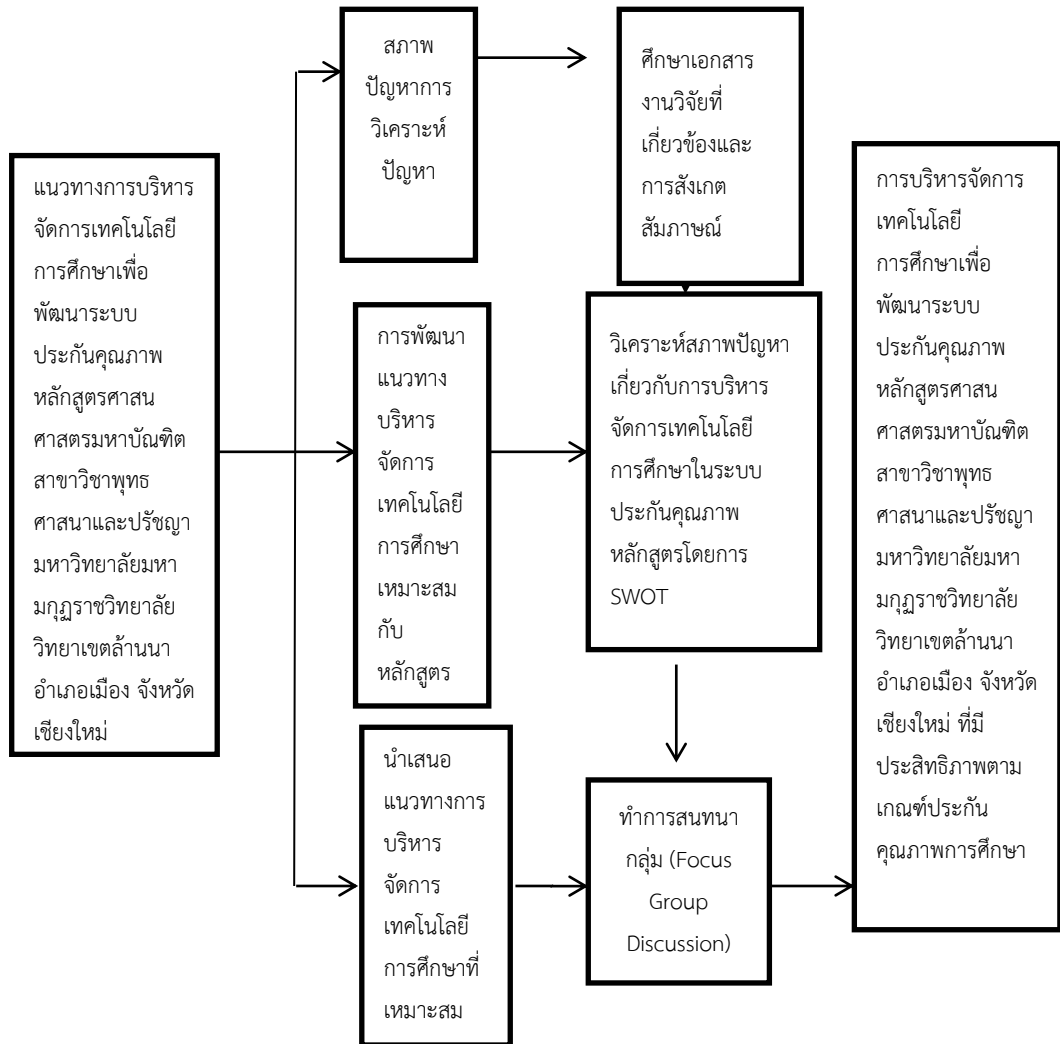
และเทคโนโลยี (ICT) นอกจากจะเป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับการบริหารจัดการในยุคปัจจุบันแล้ว ยังมีความจำเป็นสำหรับการจัดการเรียนการสอนด้วย เพื่อเป็นการสร้างบัณฑิตให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง โดยการปลูกฝังทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นหนึ่งในเกณฑ์ที่หลักสูตรได้ตั้งเป้าประสงค์ในการพัฒนา

ดังนั้น ในการศึกษาเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสตราจารย์บัณฑิตสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากตำรา เอกสาร ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังที่กล่าวมาข้างต้นนี้

2.9 สรุปกรอบแนวคิด

การศึกษา มุ่งที่จะศึกษาสภาพการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาการพัฒนาหลักสูตรตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา และแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรในการประกันคุณภาพการศึกษา โดยศึกษาค้นคว้า ตำราและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาประกอบการศึกษาดังกรอบแนวคิดในการวิจัย ต่อไป

แผนภูมิที่ 2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึก ในการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทของหลักสูตร ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 รูปแบบของการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 ขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย
- 3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.5 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.7 การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล
- 3.8 การนำเสนอข้อมูล

3.1 รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้นอกจากการศึกษา วิเคราะห์โครงสร้างเนื้อหารายวิชาจากเอกสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ในการศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรอาจารย์ผู้สอนโดยสรุปประเด็นที่สำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มนักศึกษาและกลุ่มอาจารย์ผู้สอน และใช้แนวคิดทฤษฎีในการบริหารที่มีคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming in Mycoted, 2004) เป็นการจัดการอย่างมีคุณภาพ เป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพขึ้น โดยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจรเดมมิ่ง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือการวางแผน การปฏิบัติตามแผนการตรวจสอบและการปรับปรุงแก้ไข คือ 1) Plan กำหนดสาเหตุของปัญหา จากนั้นวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือทดสอบเพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น 2) Do การปฏิบัติตามแผนหรือทดลองปฏิบัติเป็นการนำร่องในส่วนย่อย 3) Check ตรวจสอบเพื่อทราบว่าการบรรลุผลตามแผนหรือหากมีสิ่งใดที่ทำผิดพลาดหรือได้เรียนรู้อะไรมาแล้วบ้างและ 4) Act ยอมรับการเปลี่ยนแปลง หากบรรลุผลเป็นที่น่า

พอใจหรือหากผลปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแผนให้ท้วงจรซ้ำ โดยใช้การเรียนรู้จากกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่ได้ตั้งไว้โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร โดยผู้วิจัยขอเสนอวิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพจากโครงสร้างหลักสูตรและระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้อง กับหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ได้แก่ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน สำหรับนักศึกษาที่กำลังศึกษา และบัณฑิตที่จบการศึกษาแล้ว ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยจำแนกตามกิจกรรมที่ดำเนินการ ดังนี้

3.2.1 ประชากร

ประชากร คือ ประชากรกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key informants) ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกผู้วิจัย จึงได้แบ่งกลุ่มประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้บริหารหลักสูตร คณะกรรมการหลักสูตร และเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย และกลุ่มที่ 2 ได้แก่ นักศึกษาที่จบหลักสูตร นักศึกษาที่กำลังใช้หลักสูตร และผู้ใช้บัณฑิต ดังนี้

กลุ่มที่ 1

1. ผู้บริหารวิทยาเขตล้านนา	จำนวน	4	รูป/คน
2. คณะกรรมการหลักสูตร	จำนวน	5	รูป/คน
3. เจ้าหน้าที่ในมหาวิทยาลัย	จำนวน	5	รูป/คน

กลุ่มที่ 2

4. นักศึกษาที่จบหลักสูตร	จำนวน	6	รูป/คน
5. นักศึกษาที่กำลังใช้หลักสูตร	จำนวน	10	รูป/คน
6. ผู้ใช้บัณฑิต	จำนวน	5	รูป/คน
รวมทั้งหมด		35	รูป/คน

3.2.2 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan จากบัญชีรายชื่อของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ตั้งแต่ปี

การศึกษา 2554 -2558 รวม 5 ปีการศึกษา ตามกำหนดหลักสูตร จำนวนทั้งสิ้น 35 รูป/คน แบ่งเป็นปีการศึกษา ดังนี้

กลุ่มที่ 1

1. ผู้บริหารวิทยาเขตล้านนา	จำนวน	4	รูป/คน
2. คณะกรรมการหลักสูตร	จำนวน	5	รูป/คน
3. เจ้าหน้าที่ในมหาวิทยาลัย	จำนวน	5	รูป/คน

กลุ่มที่ 2

4. นักศึกษาที่จบหลักสูตร	จำนวน	6	รูป/คน
5. นักศึกษาที่กำลังใช้หลักสูตร	จำนวน	10	รูป/คน
6. ผู้ใช้บัณฑิต	จำนวน	5	รูป/คน
	รวมทั้งหมด	35	รูป/คน

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างจำนวน 35 คน ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จึงได้ประชากรกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 1 และ 2 จากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan จำนวน 35 คน

3.3 ขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการวิจัยมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการบริหารกลุ่มวิชาในหลักสูตร โดยการศึกษาจากเอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานในสายวิชาการและงานทะเบียน

ขั้นที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตร ผู้ที่เกี่ยวข้อง อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาด้วยการใช้แบบสอบถาม

ขั้นที่ 3 การสัมภาษณ์ เป็นการหาข้อมูล เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรในด้านต่างๆ เช่น จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร คุณภาพของหลักสูตร งบประมาณของมหาวิทยาลัย สื่ออุปกรณ์ การจัดผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน และผลที่เกิดกับนักศึกษา โดยเน้นใน 4 ด้าน เป็นเกณฑ์วิจัยตามที่กล่าวไว้ คือ ด้านบริบทหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้าหลักสูตร ด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร และด้านผลผลิตของหลักสูตร

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำร่างรายงานผลการบริหารจัดการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย

ขั้นที่ 5 จัดพิมพ์เอกสารรายงานการวิจัย (ฉบับสมบูรณ์)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิควิธีการวิจัย 4 วิธี ได้แก่

3.3.1 ศึกษาเอกสาร

เอกสาร ตำรา หลักการ แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ การศึกษา ตามกระบวนการบริหารงานแบบ PDCA ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา บทบาทของผู้บริหารในการบริหารจัดการเพื่อเตรียมความพร้อมรับการประกัน คุณภาพสถานศึกษาระดับหลักสูตร และภายนอกของสถานศึกษาระดับวิทยาเขตและระดับสถาบัน ศึกษาถึงบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร ศาสตราจารย์ ดร.มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญามหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สรุปรายงานปฏิบัติงานประจำปีการศึกษา 2563 ผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรศาสตราจารย์ ดร.มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา สรุปรายงานรายงานการประเมินคุณภาพภายใน รอบ 3 ปี ของหลักสูตรตามเกณฑ์ที่ สกอ. กำหนด ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการบริหารจัดการ เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินและประกันคุณภาพหลักสูตร ตามมาตรฐานตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 6 ด้าน สื่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ การใช้สารสนเทศ และ เทคโนโลยีการศึกษา แผนการปฏิบัติงานของและการพัฒนาหลักสูตร หนังสือ วารสาร รายงานการ วิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

3.3.2 การสังเกต

ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตสภาพ การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ตาม เกณฑ์มาตรฐานการประเมินและประกันคุณภาพหลักสูตร ตามมาตรฐานตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 6 ด้าน สื่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ การใช้สารสนเทศ และเทคโนโลยีการศึกษา การเตรียมความพร้อม ของผู้มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพศาสตราจารย์ ดร.มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา (โดยได้สร้างแบบฟอร์มแบบสังเกตแบบบันทึก ผลแบบ (มี) และ (ไม่มี) แล้วให้กลุ่มตัวอย่างเก็บข้อมูล) เนื้อหาคำถามในแบบสังเกตได้แก่สภาพการ บริหาร สภาพปัญหาการมีส่วนร่วม โดยมีเป้าหมายในการสังเกต ได้แก่ สภาพการเตรียมความพร้อม เพื่อรองรับการประกันคุณภาพศาสตราจารย์ ดร.มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนาเป็นอย่างไร สภาพการบริหารของศาสตราจารย์ ดร. มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา เป็นอย่างไร สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพศาสตราจารย์ ดร.มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธ ศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนาเป็นอย่างไร และบริบท ของศาสตราจารย์ ดร.มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนาเป็นอย่างไร เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.3.3 การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และจัดทำแบบสัมภาษณ์ขึ้นเองโดยผ่านความเห็นชอบจากที่ปรึกษาในการวิจัย และนำไปเก็บข้อมูลโดยการสุ่มแบบเจาะจง โดยแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 2 กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ประธานและคณะกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ผู้ให้ข้อมูลรอง ได้แก่ เจ้าหน้าที่งานประกันคุณภาพการศึกษาและส่วนงานด้านการจัดการศึกษา ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายจัดการศึกษา หัวหน้าสำนักงานวิทยาลัยศาสนศาสตร์ล้านนา และเจ้าหน้าที่ส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับงานบัณฑิต บัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต

3.3.4 การสนทนากลุ่ม

ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus groups) จำนวน 15 คน โดยเลือกจากกลุ่มตัวอย่างที่เจาะจงแล้วนำมาแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 2 กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูลหลักผู้บริหาร ได้แก่ ประธานและคณะกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 3 รูป/คน ผู้ให้ข้อมูลรองผู้ใช้หลักสูตรและผู้ใช้บัณฑิต ได้แก่ เจ้าหน้าที่งานประกันคุณภาพการศึกษาและส่วนงานด้านการจัดการศึกษา จำนวน 5 คน ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายจัดการศึกษา หัวหน้าสำนักงานวิทยาลัยศาสนศาสตร์ล้านนา และเจ้าหน้าที่ส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับงานบัณฑิตวิทยาลัย จำนวน 5 คน บัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 2 คน

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มุ่งที่จะศึกษาสภาพการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาการพัฒนาหลักสูตรตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาในยุคเทคโนโลยี และหาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตร ในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร โดยศึกษาค้นคว้า ตำราและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาประกอบการศึกษา เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ประมวลผลจากการศึกษา สภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา ในการประกันคุณภาพหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. ลักษณะของเครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง โดยเปิดประเด็นคำถามการสัมภาษณ์แบบกว้างๆ แล้วแทรกคำถามให้ตรงประเด็นไว้ภายใน เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลที่เป็นจริงและไม่เป็นการรบกวนผู้ให้ข้อมูลจนเกินไป แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สัมภาษณ์ใน 4 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้การสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพหลักสูตร สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ส่วนที่ 3 แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพหลักสูตร สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ส่วนที่ 4 เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพหลักสูตร สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

2. การสนทนากลุ่ม เป็นการร่วมพูดคุยกันอย่างสนิสนมระหว่าง ผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อให้มีการโต้แย้งได้พอเหมาะผู้นำสนทนาต้องกำหนดประเด็นคำถามล่วงหน้า ประกอบไปด้วย ประเด็นสำคัญ ได้แก่ สภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพหลักสูตร แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพหลักสูตร และนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการพัฒนา ระบบประกันคุณภาพหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา โดยผู้วิจัยใช้วัสดุอุปกรณ์ในระหว่างการสนทนากลุ่มได้แก่ อุปกรณ์บันทึกเสียง แบบบันทึกข้อมูล และกล้องถ่ายรูป และมีการบันทึกคลิปวิดีโอเป็นบางช่วง เพื่อให้ได้ข้อมูลแบบเติมเต็มในการสนทนากลุ่มด้วย

3.4.2 ขั้นตอนวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาได้ดำเนินการเป็นระบบ ดังนี้

1. ขั้นการเตรียมตัวทำงานภาคสนาม

1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา เพื่อขออนุญาตเชิญคณะกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน เข้าร่วมสนทนากลุ่ม พร้อม

ทั้งติดต่อประสานงานกับผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

2) จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ได้แก่ สมุดบันทึก อุปกรณ์บันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป ของที่ระลึกและคู่มือการสนทนากลุ่ม

3) ชักชวนทำความเข้าใจในหลักการ วิธีการและขั้นตอนการจัดสนทนากลุ่มเพื่อให้ผู้ดำเนินการ ผู้จัดบันทึกการสนทนาและผู้บริการทั่วไปมีความพร้อมในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4) ในบางกลุ่มเช่นนักศึกษาที่จบการศึกษาไปแล้ว แต่ยังสามารถติดต่อได้ ผู้วิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์ผ่านอุปกรณ์สื่อสาร เช่น โทรศัพท์มือถือหรือ โปรแกรมสนทนาโต้ตอบในอินเทอร์เน็ต หรือการใช้วิธีส่งแบบสอบถามแบบออนไลน์ และแบบ QR-code

2. ขั้นการดำเนินการสนทนากลุ่ม

1) ผู้วิจัยจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ที่จะใช้ในการสนทนากลุ่ม ให้พร้อมก่อนผู้เข้าร่วมสนทนาจะเดินทางมาถึง

2) สร้างความสัมพันธ์ที่ดีเมื่อผู้เข้าร่วมสนทนาเดินทางมาถึง โดยผู้วิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดสนทนาทุกคนพยายามพูดคุยและซักถามอย่างเป็นมิตรเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีก่อนเริ่มต้นสนทนา

3) ในขณะที่สนทนากลุ่ม ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการบันทึกเทป และจัดบันทึกการสนทนา ซึ่งต้องมีการชี้แจงถึงความจำเป็นก่อนที่จะดำเนินการบันทึกข้อมูล เพื่อให้ผู้ร่วมสนทนาเข้าใจและมีความสบายใจในการแสดงความคิดเห็น

4) เมื่อสนทนาเสร็จสิ้นลงผู้วิจัยแสดงความขอบคุณ ผู้ร่วมสนทนาทุกคน และดูแลอำนวยความสะดวกจนผู้ร่วมสนทนาเดินทางกลับ

3. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยดำเนินการทันทีที่การสนทนาสิ้นสุดลง โดยสรุปจากความคิดเห็นของผู้ดำเนินการสนทนา ผู้จัดบันทึก ผู้บริการทั่วไป และจากการสังเกตของผู้วิจัยเพื่อตรวจสอบข้อมูลและพัฒนารอบประเด็นในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

2) การเตรียมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์อย่างละเอียด ในการเตรียมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้วิธีการถอดรายละเอียดจากแบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มโดยตรวจสอบกับบันทึกการสนทนาที่ผู้จัดบันทึกได้จดไว้ ซึ่งจะมีรายละเอียดทุกอย่างตามหัวข้อและคำถามที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพื่อใช้ประกอบในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

4. ขั้นวิธีการวิเคราะห์

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสารแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ บันทึกการสนทนาของผู้จัดบันทึก โดยได้สรุปใจความจากเอกสารและเนื้อหาเนื้อหาที่สนใจซึ่งคำนึงถึงสถานการณ์ของกลุ่มเป้าหมาย

3.5 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร แล้วนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2. นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าตามข้อ 1 มาสร้างแบบสอบถามซึ่งพิจารณาจากกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย โดยใช้คำถาม 2 ประเภท คือ แบบปลายปิดและแบบปลายเปิด

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่อที่ปรึกษางานวิจัย (ผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันวิจัยญาณสังวร) ตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของเนื้อหาและสำนวนภาษาที่ใช้ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามที่ ที่ปรึกษาเสนอแนะ

4. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง จำนวน 3 ท่าน คือ

1) พระมหาสุกุล มหาวิโร, ผศ.ดร. ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขตล้านนา

2) ศ.ดร.พศิน แต่งจวง ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารการศึกษาศึกษา

3) ผศ. ดร. ตระกูล ชำนาญ ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยอธิการบดี

ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องด้านระเบียบวิธีวิจัย ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาของแบบสอบถาม และตรวจสอบความถูกต้องด้านอักษรและความสอดคล้องของเครื่องมือ (กำหนดค่า IOC ตามเกณฑ์กำหนด โดยค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.5 แล้วจึงนำไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย)

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

6. นำเครื่องมือที่สมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากสำนักงานศูนย์การศึกษาศันติพิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา เสนอต่อรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ไปแจกให้กลุ่มเป้าหมาย (ส่งเอกสารออนไลน์) จำนวน 35 คน โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมด้วยตนเอง

3. หลังจากเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ดำเนินการเรียงลำดับแบบสอบถามโดยการลงรหัสตามลำดับในระบบ พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลทุกฉบับ

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล

การวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลผลจากการศึกษาเอกสาร สังเกตพฤติกรรมอย่างไม่เป็นทางการ โดยสรุปการเขียนแบบบรรยายพรรณนา
2. การวิเคราะห์ผลของการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยนำข้อมูลที่ได้มาเขียนสรุปแบบพรรณนา

3.8 การนำเสนอข้อมูล

เมื่อได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์แบบตารางและแบบบรรยายขยายความตามแนวคิดและข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ การนำเสนอรายงานในการศึกษาวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 5 ส่วนประกอบด้วย บทที่ 1 เกี่ยวข้องกับบทนำ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย บทที่ 4 สภาพพื้นที่ศึกษา บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล บทที่ 6 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

เมื่อเล่มวิจัยสมบูรณ์แล้วก็นำเสนอรูปเล่มรายงานผลไปยังสถาบันวิจัยญาณสังวร พร้อมกับนำผลการวิจัยเป็นเขียนบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารฐาน TCI ตามระเบียบและเกณฑ์วิจัยต่อไป

บทที่ 4

สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

4.1 บริบทมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา เป็นวิทยาเขตลำดับที่ 5 ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จัดตั้งขึ้นโดยพระธรรมดิลก (จันทร์ กุสโล) เจ้าคณะภาค 4-5-6-7 (ธ) ซึ่งขณะนั้นดำรงสมณศักดิ์ที่พระเทพกวี โดยความเห็นชอบร่วมกันของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ และคณะศิษย์เก่า มหามกุฏราชวิทยาลัย ทั้งนี้ พระธรรมดิลก (ขันตี ขนดีโก) เจ้าอาวาสวัดเจดีย์หลวงวรวิหารในขณะนั้น ได้อนุญาตและอำนวยความสะดวกให้ใช้วัดเจดีย์หลวงวรวิหารเป็นสถานที่ตั้งและดำเนินกิจการ การเปิดดำเนินการ เริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 เป็นต้นมา

4.1.1 วัตถุประสงค์

1. เพื่อขยายการศึกษาของสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัยออกสู่ส่วนภูมิภาค
2. เพื่อจัดการศึกษาให้สนองนโยบายคณะสงฆ์และรัฐบาลไทย
3. เพื่อบริการการศึกษาและสร้างสรรค์กิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย
4. เพื่อเป็นศูนย์ศึกษาวิจัย และแหล่งข้อมูลวิชาการทางพระพุทธศาสนาในภาคเหนือ
5. เพื่อเป็นแหล่งรวมสร้างสรรค์งานวิชาการทางพระพุทธศาสนา ระหว่างผู้รู้ทั้งในและนอกประเทศ รวมทั้งให้บริการวิชาการพระพุทธศาสนาแก่ชุมชน
6. เพื่อทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของประเทศ

4.1.3 สถานที่ตั้ง

เลขที่ 103 วัดเจดีย์หลวง ถนนพระปกเกล้า ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

4.1.4 ปรัชญา (Philosophy)

“ความเป็นเลิศทางวิชาการ ตามแนวพระพุทธศาสนา” Academic Excellence based on Buddhism

4.1.5 ปณิธาน (Aspiration)

มุ่งมั่นผลิตบัณฑิตทางพระพุทธศาสนาให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีความสามารถในการคิดเป็นพูดเป็น ทำเป็น และคิดดี พูดดี ทำดี ตามแนวทางแห่งพระพุทธศาสนา

4.1.6 วิสัยทัศน์ (Vision Statements)

1. เป็นสถาบันการศึกษาที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติ

2. เป็นสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตของมวลชนที่ผลิตบัณฑิตตามแนวพระพุทธศาสนาและบุคลากรด้านต่าง ๆ ที่มีความรู้ความสามารถ มีศีลธรรมในการดำรงชีวิตแบบพุทธ

3. เป็นศูนย์กลางแห่งภูมิปัญญาทางพระพุทธศาสนาของโลกที่สามารถชี้นำและยุติความขัดแย้งในสังคมโดยใช้หลักพุทธธรรม

4. เป็นสถาบันที่เน้นทำวิจัยพัฒนาตามกรอบแห่งศีลธรรม ส่งเสริมงานวิจัยเชิงลึกด้านพระพุทธศาสนาและนำผลการวิจัยไปพัฒนาสังคมและคณะสงฆ์ ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

4.1.7 พันธกิจ (Mission)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีพันธกิจที่จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ดังนี้

1. ผลิตบัณฑิตทางด้านพระพุทธศาสนา ให้มีคุณสมบัติตามปรัชญาของมหาวิทยาลัยและกระจายโอกาสให้พระภิกษุสามเณร คฤหัสถ์ และผู้สนใจมีโอกาสศึกษามากขึ้น

2. วิจัยและพัฒนางานวิชาการ เพื่อสร้างองค์ความรู้ทางด้านวิชาการพระพุทธศาสนาใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และเผยแพร่องค์ความรู้ในระบบเครือข่ายการเรียนรู้ที่ทันสมัย

3. สร้างเสริมให้บริการวิชาการแก่สังคม ชุมชนและท้องถิ่น โดยเฉพาะวิชาการทางพระพุทธศาสนา เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และสร้างสันติสุขให้เกิดในสังคม ชุมชนและท้องถิ่น สามารถชี้นำสังคม และยุติข้อขัดแย้งในหลักวิชาการพระพุทธศาสนา และจริยธรรม

4. รวบรวมและจัดเก็บข้อมูล ด้านศาสนาและศิลปวัฒนธรรมเพื่อให้มหาวิทยาลัย เป็นแหล่งค้นคว้า ทำนุบำรุงรักษาภูมิปัญญาไทยและท้องถิ่น รวมทั้งสร้างชุมชนที่เข้มแข็งเพื่อให้มีภูมิคุ้มกันวัฒนธรรมที่ไม่เหมาะสม

5. ปรับปรุงระบบบริหารจัดการมหาวิทยาลัยให้ได้มาตรฐานสากล

4.1.8 วัตถุประสงค์หลัก (Objective)

1. ผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ ทั้งด้านความรู้และความประพฤติ

2. สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีภูมิคุ้มกัน และมีคุณภาพ

3. สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

4. สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน

5. สร้างระบบการบริหารองค์การให้เป็นองค์การที่มีมาตรฐานสากล

4.1.9 นโยบาย (Policy)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีนโยบายในด้านดำเนินงานให้สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์ทางด้านวิชาการพระพุทธศาสนา ที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน ทั้งด้านความรู้ ความประพฤติ มีพรหมวิหารธรรม
2. แสวงหาคณะความรู้ใหม่ๆ ด้านวิชาการพระพุทธศาสนา สังคมและด้านศิลปวัฒนธรรม
3. บริการวิชาการพระพุทธศาสนาแก่ชุมชนอย่างกว้างขวาง เป็นศูนย์กลางแห่งการแสวงหาความรู้วิชาการพระพุทธศาสนา
4. ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ สร้างภูมิคุ้มกันวัฒนธรรมที่ไม่เหมาะสม ดำรงความเป็นชาติไทยตามวิถีประเพณี และวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา
5. บริหารจัดการมหาวิทยาลัย ให้ทันสมัย มีความโปร่งใสเป็นธรรม เน้นประสิทธิผล มีระบบสวัสดิการที่ดี สอดคล้องกับการเรียนรู้ตามอัธยาศัย และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (บุญนำ สุนามถาวร, 2563)

สรุปว่า บริบทพื้นที่การศึกษา คือ ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ปณิธาน วัตถุประสงค์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ และนโยบาย การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยที่ผู้วิจัยได้ไปทำการศึกษา เรื่อง ความคาดหวังของนักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อเอามาทำเป็นสารนิพนธ์ในครั้งนี้

4.2 บริบททั่วไปของหลักสูตร

1. รหัสและชื่อหลักสูตร : 25481861109191

ภาษาไทย หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา

ภาษาอังกฤษ Master of Arts Program in Buddhism and Philosophy

2. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

ภาษาไทย ชื่อเต็ม : ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (พุทธศาสนาและปรัชญา)

ชื่อย่อ : ศน.ม. (พุทธศาสนาและปรัชญา)

ภาษาอังกฤษ ชื่อเต็ม : Master of Arts (Buddhism and Philosophy)

ชื่อย่อ : M.A. (Buddhism and Philosophy)

3. วิชาเอก : ไม่มี

4. จำนวนหน่วยกิต : ตลอดหลักสูตร 36 หน่วยกิต

5. รูปแบบของหลักสูตร

1) รูปแบบ : หลักสูตรระดับที่ 4 ปริญญาโท

2) ภาษาที่ใช้ : จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทย

3) การรับเข้าศึกษา : รับนักศึกษาไทยและต่างประเทศ

4) ความร่วมมือกับสถาบันอื่น : ไม่มี

5) การให้ปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา : ให้ปริญญาสาขาวิชาเดียว

6. สถานภาพของหลักสูตรและการพิจารณาอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตร :

- 1) เป็นหลักปรับปรุง พ.ศ.2559 ปรับปรุงจากหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา พ.ศ. 2554
- 2) เริ่มใช้ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 เป็นต้นไป
- 3) คณะกรรมการพิจารณากลับกรองหลักสูตร พิจารณาหลักสูตรในการประชุมครั้งที่ 1 /2559 เมื่อวันที่ 6 เดือน มกราคม พ.ศ. 2559
- 4) คณะกรรมการพิจารณากลับกรองหลักสูตร พิจารณาหลักสูตรในการประชุมครั้งที่ 2/2559 เมื่อวันที่ 10 เดือน มกราคม พ.ศ. 2559
- 5) คณะกรรมการพิจารณากลับกรองหลักสูตร พิจารณาหลักสูตรในการประชุมวิพากษ์หลักสูตร เมื่อวันที่ 26 เดือน มกราคม พ.ศ. 2559
- 6) สภาวิชาการพิจารณาหลักสูตรในการประชุม ครั้งที่ 7/2559 เมื่อวันที่ 26 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2559
- 7) สภามหาวิทยาลัยอนุมัติหลักสูตรในการประชุมครั้งที่ 9/2559 เมื่อวันที่ 17 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2559
- 8) สภาวิชาการพิจารณาเห็นชอบหลักสูตรในการประชุม ครั้งที่ 3/2560 เมื่อวันที่ 16 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2560
- 9) สภามหาวิทยาลัยอนุมัติหลักสูตรในการประชุมครั้งที่ 2/2560 เมื่อวันที่ 31 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2560
- 10) องค์กรวิชาชีพรับรองหลักสูตร (ไม่มี)

7. ความพร้อมในการเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

- ปี พ.ศ. 2559

8. อาชีพที่สามารถประกอบอาชีพได้หลังสำเร็จการศึกษา :

- 1) รับราชการครู
- 2) รับราชการทหาร
- 3) เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย
- 4) รับราชการอยู่ในกระทรวงวัฒนธรรม
- 5) รับราชการอยู่ในสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
- 6) เป็นวิทยากรอิสระ
- 7) ใช้ร่วมกับทุกอาชีพที่นักศึกษาประกอบอาชีพอยู่ก่อน

9. อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร (มคอ. 2)

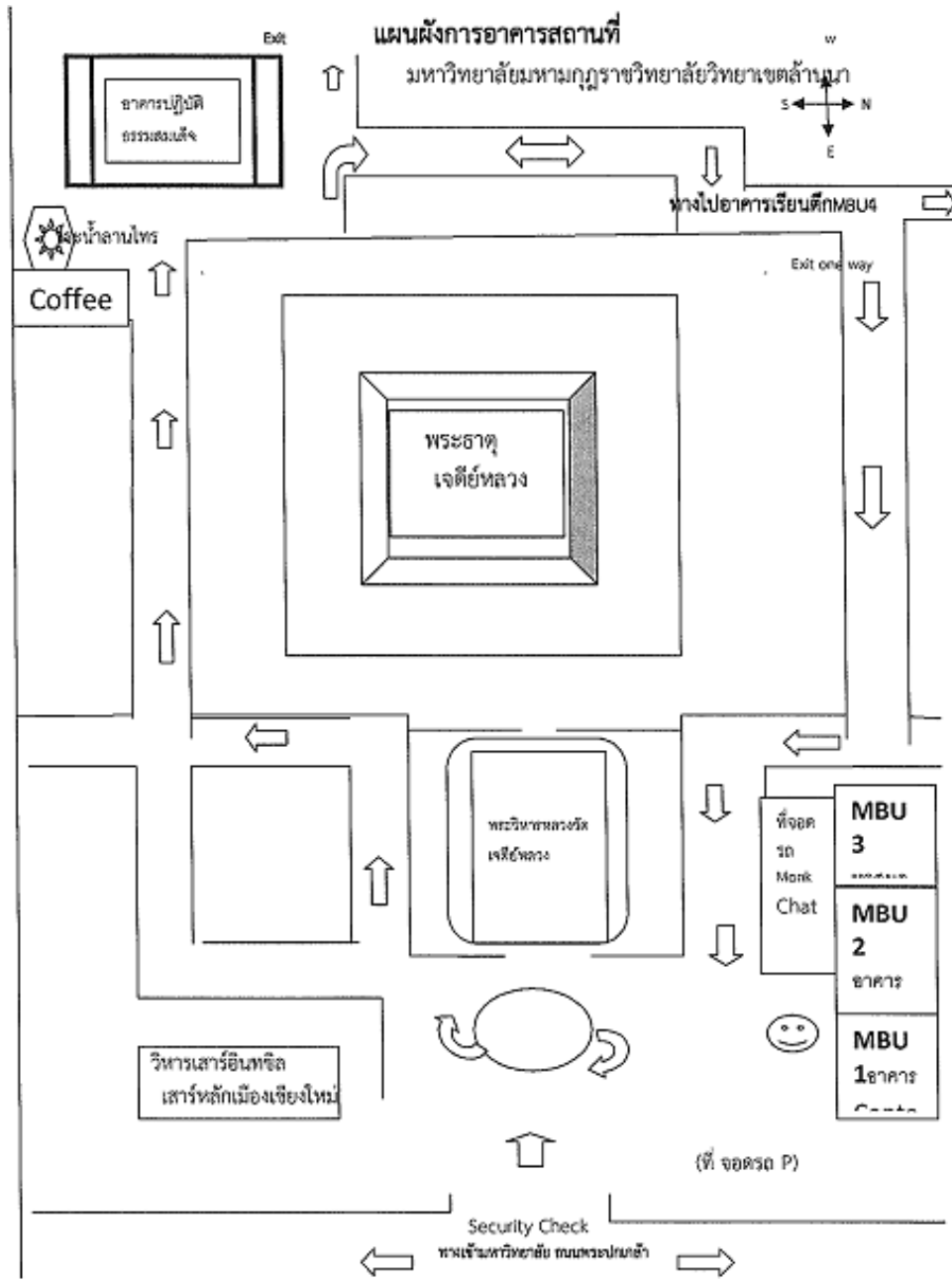
ตารางที่ 4.1 อาจารย์ประจำหลักสูตร

ที่	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ตำแหน่งทาง วิชาการ/สาขาวิชา	คุณวุฒิ/สาขา วิชาเอก	สถาบันที่สำเร็จ การศึกษา	ปีที่ สำเร็จ
1	*นายอุเทน ลาพิงค์	อาจารย์	Ph.D. ปรัชญา M.A. ปรัชญา พธ.บ. การสอน สังคม	University of Mysore University of Mysore ม.มหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย	2551 2544 2542
2	*นายทรงศักดิ์ พรหมดี 3-4803-00087-77-3	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	Ph.D. Pali & Buddhist Studies M.A. Pali & Buddhist Studies ศน.บ. การสอน ภาษาไทย	Banaras Hindu University Banaras Hindu University ม. มหามกุฏราช วิทยาลัย	2552 2549 2545
3	*นายโผน นามมณี 3-5104-00199-06-8	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) M.A. (Buddhist Studies) B.A. (Buddhist Studies)	ม. มหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย Buddhist and Pali University of Sri Lanka Buddhist and Pali University of Sri Lanka	2558 2535 2534
4	พระมหาวิเศษ ปณณาวชิโร 3-3201-00927-10-8	รองศาสตราจารย์	ปร.ด.(ผู้นำ ทางการศึกษา และการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์) ศน.ม. (พุทธ ศาสนศึกษา)	ม. ราชภัฏเชียงใหม่ ม. มหามกุฏราช วิทยาลัย	2554 2543

ที่	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ตำแหน่งทาง วิชาการ/สาขาวิชา	คุณวุฒิ/สาขา วิชาเอก	สถาบันที่สำเร็จ การศึกษา	ปีที่ สำเร็จ
			ศษ.บ. (สังคม ศึกษมัธยมศึกษา) ป.ธ.9	ม. สุโขทัยธรรมาธิราช คณะสงฆ์ไทย	2530 2545
5	*พระครูสมุห์ ธนโชติ จิระธมโม 3-5701-00165-29-0	อาจารย์	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) ศศ.ม. (การวิจัย และพัฒนา ท้องถิ่น) ศน.บ.(การศึกษา นอกระบบ)	ม.มหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย ม.ราชภัฏเชียงใหม่ ม.มหามกุฏราช วิทยาลัย	2557 2547 2541

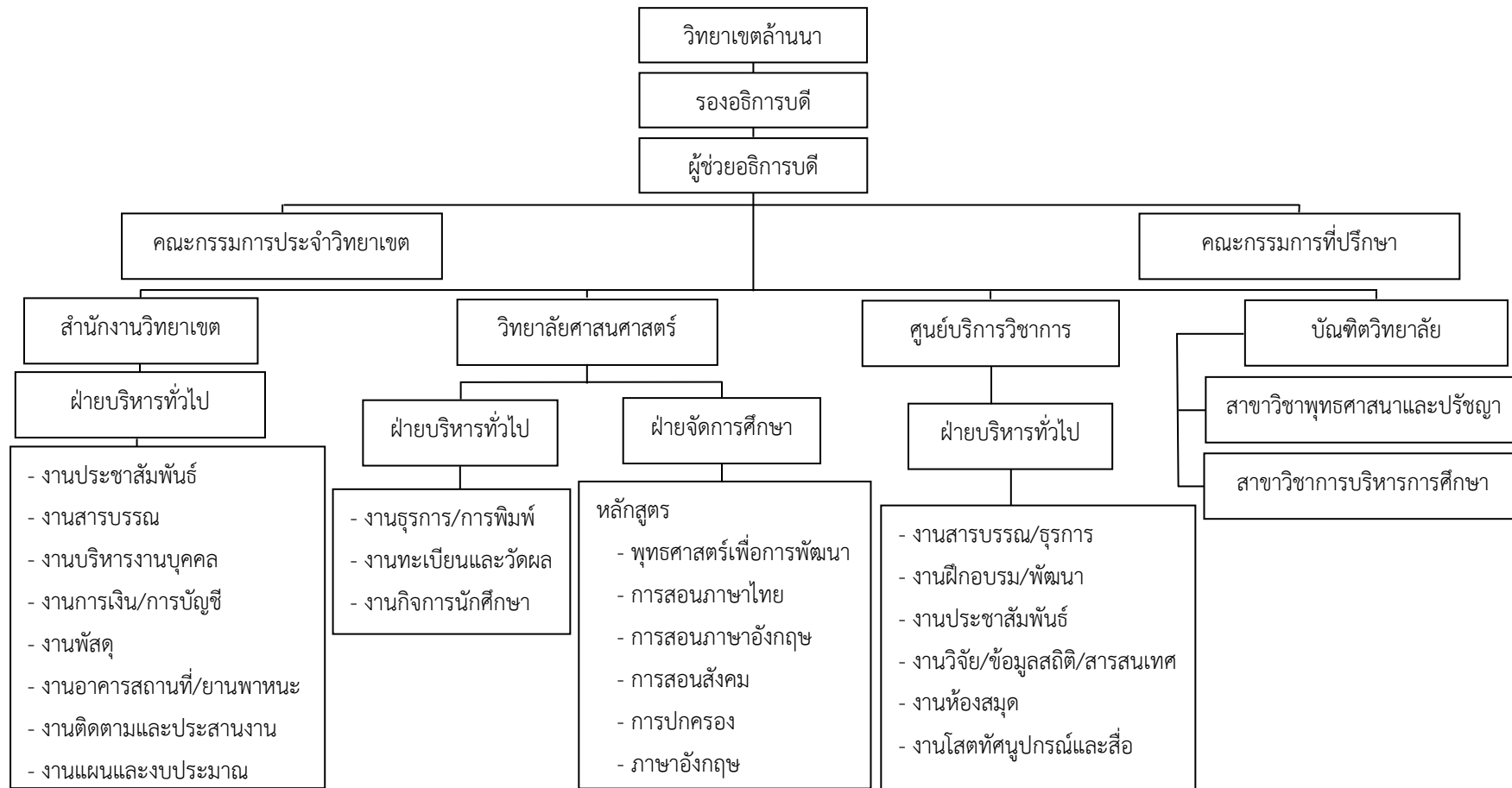
หมายเหตุ * ตารางอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 3 คน /คณะกรรมการบริหารหลักสูตรมี
จำนวน 5 รูป/คน

แผนภูมิที่ 4.1 แผนผังที่ตั้งของวิทยาเขตล้านนา

แผนภูมิที่ 4.2 แผนผังโครงสร้างการบริหารงาน

แผนผังโครงสร้างการบริหารงาน

หมายเหตุ แผนผังการบริหารจัดการศึกษาของหน่วยงานวิทยาเขตล้านนา ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่ออธิบายประกอบงานวิจัยเท่านั้น โดยนำข้อมูลงานฝ่ายบุคคลของวิทยาเขตล้านนามาประกอบเป็นหลัก

4.3 เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสิ่งสนับสนุนการศึกษาของวิทยาเขตล้านนา

4.3.1 สื่อสิ่งสนับสนุนการศึกษา ด้านบุคคลากรงานโสต

ภาพที่ 4.1 ห้องโสต สำหรับคณาจารย์เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลงานโสต

ภาพที่ 4.2 ภาพอุปกรณ์เครื่องเสียงควบคุมงานโสต

ภาพที่ 4.3 อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ควบคุมระบบเครื่องเสียงงานโสต

4.3.2 เทคโนโลยีสารสนเทศสื่อสารสนับสนุนการศึกษา ด้านอินเทอร์เน็ต และอุปกรณ์ระบบสัญญาณไวเลสเลสส์ (Wiles)

ภาพที่ 4.4 อุปกรณ์ระบบสัญญาณไวเลสเลสส์ (Wiles) ให้นักศึกษาได้ใช้ เข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ต ที่ใช้ในการค้นคว้าข้อมูลเพื่อการศึกษา ณ ตึก MBU 4 ชั้น 3

ภาพที่ 4.5 อุปกรณ์ระบบสัญญาณไวส์เลส (Wiles) ให้นักศึกษาได้ใช้ เข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการค้นคว้าข้อมูลเพื่อการศึกษา ณ ตึก MBU 4 ชั้น 2

4.3.3 ตารางบัญชี เทคโนโลยีสารสนเทศสื่อสิ่งสนับสนุนการศึกษา ด้านบริหารจัดการวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบการจัดการเรียนการสอนในแต่ละห้องเรียน

ภาพที่ 4.6 ตาราง วัสดุ-อุปกรณ์ที่ใช้ในห้องเรียนทั้งหมด

4201	รหัส	ยี่ห้อ	สถานะการใช้งาน	
			ใช้	ไม่
Overhead			✓	
Projector		Bang	✓	
Projector	002-006-039/47	Screenboy	✓	
Projector		Screenboy	✓	
Projector	003-002-018/50	Panasonic	✓	
Projector		Panasonic	✓	
4202	รหัส	ยี่ห้อ	สถานะการใช้งาน	
Overhead			✓	
Projector	003-010-017/51	Viewsonic	✓	
Projector		Vantax	✓	
Projector		Royal	✓	
Projector	003-002-016	Panasonic	✓	
Projector		Panasonic	✓	

ภาพที่ 4.7 ตาราง วัสดุ-อุปกรณ์ที่ใช้ในห้องเรียนทั้งหมดของตึก MBU 4

4.3.4 เทคโนโลยีสารสนเทศสื่อสารสนับสนุนการศึกษา ด้านวัสดุครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบการจัดการเรียนการสอน ที่ใช้ในระดับบัณฑิตศึกษา ปริญญาโท-ปริญญาเอก

ภาพที่ 4.8 ห้องศูนย์บัณฑิตวิทยาลัย เพื่อให้นักศึกษาได้ติดต่อประสานงานในการดำเนินการเรื่องเอกสารและงานธุรการของเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย

ภาพที่ 4.9-4.10 เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยกำลังปฏิบัติหน้าที่ตามภาระงาน อำนวยความสะดวกแก่อาจารย์พิเศษที่เชิญมาบรรยายในแต่ละชั่วโมง และนักศึกษาที่มาติดต่อ

4.3.5 เทคโนโลยีสารสนเทศสื่อสิ่งสนับสนุนการศึกษา ด้านห้องสมุดเอกสารตำราวิชาการ

ภาพที่ 4.11 อาคาร MBU 3 ห้องสมุดกลางของวิทยาเขตล้านนาแหล่งค้นคว้างานวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

ภาพที่ 4.12 นักศึกษาที่เข้าใช้ห้องสมุดต้องผ่านเครื่องเช็คระบบสถิติอัตโนมัติโดยสามารถรหัสจากบัตรนักศึกษาในการผ่านเข้าออกแต่ละครั้ง

ภาพที่ 4.13 ห้องสมุดใช้เครื่องสแกนแบบตรวจนับดัชนี นักศึกษาที่เข้าใช้บริการห้องสมุด นำบัตรประจำตัวนักศึกษารูดเข้า-ออก เพื่อเก็บสถิติในการบริหารและปรับปรุง

ภาพที่ 4.14 นักศึกษาที่เข้าใช้บริการ ห้องสมุดต้องปฏิบัติตามระเบียบการใช้อย่างเคร่งครัด

ภาพที่ 4.15 เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์และระบบสืบค้นห้องสมุด

ภาพที่ 4.16 เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์และระบบสืบค้นห้องสมุด

ภาพที่ 4.17 นักศึกษากำลังใช้ระบบสืบค้นจากฐานข้อมูลและเว็บไซต์ห้องสมุด

4.3.6 เทคโนโลยีสารสนเทศสื่อสิ่งสนับสนุนการศึกษา ด้านห้องสมุดเอกสารตำราวิชาการ และงานค้นคว้าด้านการวิจัย ที่ใช้ในระดับบัณฑิตศึกษา

ภาพที่ 4.18 ห้องสืบค้นวิทยานิพนธ์-สารนิพนธ์ของนักศึกษาที่จบการศึกษา วิทยานิพนธ์จากสถาบัน ภายนอก สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา และสาขาวิชาอื่น ๆ แยกห้องและหมวดหมู่ เพื่อถ่ายทอดระบบสืบค้น

ภาพที่ 4.19 ระบบสารบัญหมวดหมู่ และรหัสสืบค้นวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์

ภาพที่ 4.20 ห้องสืบค้นวิทยานิพนธ์-สารนิพนธ์ สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา สาขาวิชาอื่น ๆ แยกห้องและหมวดหมู่เพื่อง่ายต่อระบบสืบค้น

ภาพที่ 4.21 ชั้นวางหนังสือและเอกสารวิชาการทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ของนักศึกษาที่จบการศึกษา วิทยานิพนธ์จากสถาบันภายนอก แยกห้องและหมวดหมู่เพื่อง่ายต่อระบบสืบค้น

4.3.7 เทคโนโลยีสารสนเทศสื่อสิ่งสนับสนุนการศึกษา ด้านห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเพื่อสืบค้นเอกสารตำราวิชาการ และงานค้นคว้าด้านการวิจัย ที่ใช้ในระดับบัณฑิตศึกษา

ภาพที่ 4.22 ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา กำลังฝึกเรียนรู้เทคนิคและวิธีการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการเขียนวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 4.23 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา กำลังฝึกเรียนรู้การใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการสืบค้นข้อมูล เพื่อการวิจัยในฐานข้อมูลต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

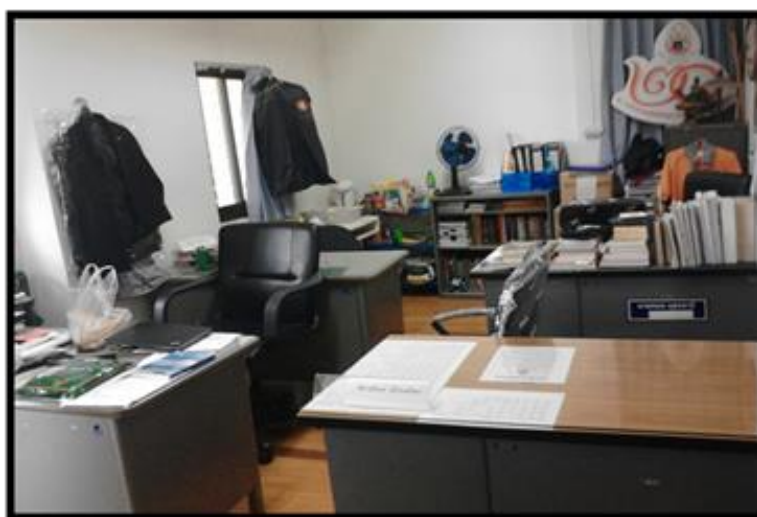
ภาพที่ 4.24 ห้องสัมมนาและสอบป้องกัน นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา กำลังสัมมนาหัวข้อวิทยานิพนธ์ บรรยายโดย ดร.สิริรัฐ โคตรรสุโพธิ์ ผู้เชี่ยวชาญจากภาควิชาปรัชญาศาสนา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

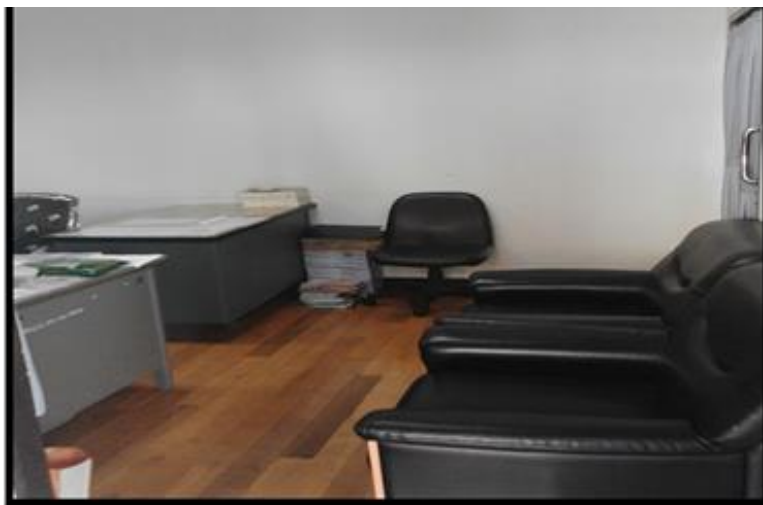
4.3.8 เทคโนโลยีสารสนเทศสื่อสิ่งสนับสนุนการศึกษา ด้านการให้คำปรึกษาและสิ่งสนับสนุน
อำนวยความสะดวกสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา

ภาพที่ 4.25 ห้องพักอาจารย์ประจำสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา นักศึกษาเข้าพบที่ปรึกษา

ภาพที่ 4.26 ห้องพักและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่คณาจารย์สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา

ภาพที่ 4.27 นักศึกษาที่จะเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาหลักและร่วมตามแบบเอกสารคู่มือนัดพบ

4.3.9 เทคโนโลยีสารสนเทศสื่อสารสนับสนุนการศึกษา ด้านอาคารสถานที่ภูมิทัศน์ และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

ภาพที่ 4.28 ภูมิทัศน์ลานน้ำพุหน้าอาคารเรียนตึก MBU4 สภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ ที่อยู่ในบริเวณวัดเจดีย์หลวงอันเป็นรมณีสถานที่เหมาะสมแก่ การศึกษาด้านศาสนาและปรัชญาเป็นอย่างมาก

บทที่ 5

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ข้อ ประกอบด้วย 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาในการประกันคุณภาพหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ผู้วิจัยได้จำแนกผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยได้รวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์ผลของการสนทนากลุ่ม นำเสนอในรูปแบบพรรณนาและตารางประกอบคำบรรยายดังต่อไปนี้

5.1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาของการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการพัฒนาระบบคุณภาพการศึกษา หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา

5.2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา

5.3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา

5.1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาของการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการพัฒนาระบบคุณภาพการศึกษา หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา

5.1.1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและบริบททั่วไปจากเอกสาร

ผลการศึกษาสภาพปัญหาและบริบททั่วไปจากเอกสารของการบริหารงานทั้ง 4 ด้านของ
หลักสูตร

ตารางที่ 5-1 ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อการประกัน
ระบบคุณภาพการศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและ
ปรัชญา วิทยาเขตล้านนา ด้านวิชาการ

ผลการศึกษาเอกสาร	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563
ด้านวิชาการ	<ul style="list-style-type: none"> - รายวิชา เสริมพื้นฐานสำหรับผู้ไม่จบปริญญาตรี สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาไม่นับหน่วยกิต มีความเหมาะสม/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ“ดี” - เนื้อหารายวิชาสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในปัจจุบันไม่มีความซ้ำซ้อนเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ“ดี” 	<ul style="list-style-type: none"> - วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันในด้านพัฒนามนุษย์ตามแนวพุทธปรัชญาศึกษา ค้นคว้า วิจัยให้บริการความรู้สู่สังคมในระดับใด/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ“ดี” - หลักสูตรมีความทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของสังคม/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ“ดี” - จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรที่กำหนดให้ศึกษาไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต มีความเหมาะสม/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ“ดี” 	<ul style="list-style-type: none"> โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในระดับใด/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ “ดีมาก” - หลักสูตรมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังให้นักศึกษามี คุณธรรม จริยธรรมและมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ“ดี” - รายวิชา บังคับพื้นฐานที่ไม่ับหน่วยกิต ที่หลักสูตรกำหนดให้เรียน มีความเหมาะสม/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ“ดี” - หลักสูตรมีการจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 5-1 ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อการประกันระบบคุณภาพการศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา ด้านวิชาการ (ต่อ)

ผลการศึกษาเอกสาร	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563
ด้านวิชาการ		<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรที่กำหนดให้ศึกษาไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต มีความเหมาะสม/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ “ดี” 	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อปลูกฝังให้นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรมและมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ “ดี”
ด้านบุคลากร/และงบประมาณ	<ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์ผู้สอนมีคุณวุฒิและความรู้ความสามารถ ในเนื้อหาวิชาของหลักสูตร/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ “ดี” - ลำดับการเรียนรายวิชาในแต่ละภาคการศึกษา มีความเหมาะสม/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ “ดี” - จำนวนอาจารย์มีเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ “ดี” - งบประมาณในการสนับสนุนในเรื่องสื่อสารสนเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> - การกำหนดแผนการศึกษาให้สามารถสำเร็จการศึกษาภายในกำหนดระยะเวลา ระดับคุณภาพ “ดีมาก” - อาจารย์ผู้สอนมีการเตรียมการสอนอย่างเหมาะสม/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ “ดี” - จำนวนอาจารย์มีเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ “ดี” - มีการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ “ดี” 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดแผนการศึกษาไว้อย่างชัดเจนตลอดหลักสูตร ระดับคุณภาพ “ดีเยี่ยม” - อาจารย์ผู้สอนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และอธิบายได้ชัดเจนเข้าใจง่าย/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ “ดี” - จำนวนอาจารย์มีเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ “ดี” - มีการนำอุปกรณ์สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ประกอบการเรียนการสอน มี

ตารางที่ 5-1 ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อการประกันระบบคุณภาพการศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา ด้านวิชาการ (ต่อ)

ผลการศึกษาเอกสาร	ปี 2561	ปี 2562	ปี2563
ด้านบุคคลากร/ และงบประมาณ	เทคโนโลยีการศึกษามีความเหมาะสมในระดับคุณภาพ “พอใช้” - มีการนำอุปกรณ์สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ประกอบการเรียนการสอน มีระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศทางการศึกษา/ในระดับคุณภาพ “พอใช้”	- มีการนำอุปกรณ์สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ประกอบการเรียนการสอน มีระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศทางการศึกษา/ในระดับคุณภาพ “พอใช้” งบประมาณในการสนับสนุนในเรื่องสื่อสารสนเทศเทคโนโลยีการศึกษามีความเหมาะสมในระดับคุณภาพ “พอใช้”	ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศทางการศึกษา/ในระดับคุณภาพ “ดี” งบประมาณในการสนับสนุนในเรื่องสื่อสารสนเทศเทคโนโลยีการศึกษามีความเหมาะสมในระดับคุณภาพ “พอใช้”
หมายเหตุ			

ตารางที่ 5-1 ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อการประกันระบบคุณภาพการศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา **ด้านอาคารสถานที่**

ผลการศึกษาเอกสาร	ปี 2561	ปี 2562	ปี2563
ด้านอาคารสถานที่	- การจัดตารางเวลาการเรียน มีความเหมาะสม/ ผ่านเกณฑ์	- ผู้สอนแจ้งให้ผู้เรียนทราบถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน	- ผู้สอนเน้นการนำความรู้ไปใช้/ผ่านเกณฑ์ในระดับ

ตารางที่ 5-1 ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อการประกันระบบคุณภาพการศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา **ด้านอาคารสถานที่** (ต่อ)

ผลการศึกษาเอกสาร	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563
ด้านอาคารสถานที่	<p>ในระดับคุณภาพ“ดี”</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหารายวิชา/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ“ดี” - การวัดผลและประเมินผลรายวิชา มีความเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาของวิชาที่เรียน/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ“ดี” - อาคารสถานที่ ห้องเรียน มีความสะอาดเหมาะสม/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ“ดี” - อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกใน ห้องเรียน มีความเหมาะสม/ในระดับคุณภาพ “พอใช้” 	<p>ผู้สอนกับ ผู้เรียนมี โอกาส ซักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอยู่เสมอ/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ“ดี”</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนปรับปรุงวิธีสอนให้มีประสิทธิภาพ อยู่เสมอ - ท่านสามารถติดต่อ อาจารย์ผู้สอนได้อย่างสะดวก/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ“ดี” - การให้บริการของคณะในภาพรวมมีความเหมาะสม - อาคารสถานที่ ห้องเรียน มีความสะอาดเหมาะสม/ในระดับคุณภาพ “พอใช้” - อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกใน ห้องเรียน มีความเหมาะสม/ในระดับคุณภาพ “พอใช้” 	<p>คุณภาพ“ดี”</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้เรียนมีโอกาสนัดความด้วยตนเอง/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ“ดี” - การเรียนการสอน ช่วยให้ เห็นปัญหา และ แนวทางการวิจัย/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ“ดี” - ช่วงเวลาในการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา (Office Hours) มีความ สะดวก เหมาะสม/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ“ดี” - อาคารสถานที่ ห้องเรียน มีความสะอาดเหมาะสม/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ“ดี” - อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกใน ห้องเรียน มีความเหมาะสม/ในระดับคุณภาพ “พอใช้”

หมายเหตุ

ตารางที่ 5-1 ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อการประกันระบบคุณภาพการศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา **ด้านปฏิบัติงาน/กิจกรรม**

ผลการศึกษาเอกสาร	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563
ด้านปฏิบัติงาน/ กิจกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - ความรู้ที่ได้จากการศึกษาในหลักสูตรมีความเพียงพอกับความต้องการของท่าน/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ “ดี” - กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ “ดี” - การวัดผลและประเมินผลรายวิชา มีความเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาของวิชาที่เรียนผ่าน/เกณฑ์ในระดับคุณภาพ “ดี” - อาคารสถานที่ ห้องเรียนมีความสะอาดเหมาะสม - อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกใน 	<ul style="list-style-type: none"> - เนื้อหารายวิชาในหลักสูตรตรงกับความต้องการของท่าน/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ “ดี” - จากการศึกษาในหลักสูตรนี้สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปวิเคราะห์และตัดสินใจในงานที่รับผิดชอบอย่างมีเหตุผล/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ “ดี” - ท่านสามารถติดต่ออาจารย์ผู้สอนได้อย่างสะดวก/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ “ดี” - การให้บริการของคณะในภาพรวมมีความเหมาะสม/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ “ดี” 	<ul style="list-style-type: none"> - การศึกษาในหลักสูตรนี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ “ดี” - ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินการด้วยตนเอง - การเรียนการสอนช่วยให้เห็นปัญหาและแนวทางการวิจัย/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ “ดี” - ช่วงเวลาในการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา (Office Hours) มีความสะดวกเหมาะสม/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ “ดี” - อาคารสถานที่ ห้องเรียนมีความสะอาดเหมาะสม - อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวก

ตารางที่ 5-1 ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อการประกันระบบคุณภาพการศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา **ด้านปฏิบัติงาน/กิจกรรม** (ต่อ)

ผลการศึกษาเอกสาร	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563
ด้านปฏิบัติงาน/ กิจกรรม	ห้องเรียน มีความเหมาะสม/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ“ดี” -ความพึงพอใจในการศึกษาในหลักสูตรนี้โดยรวม/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ“ดี”	- อาคารสถานที่ ห้องเรียน มีความสะอาดเหมาะสม/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ “ดี” -อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกใน ห้องเรียน มีความเหมาะสม/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ “ดี”	ในห้องเรียน มีความเหมาะสม/ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ“ดี” ท่านมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ตรงตามความต้องการของตลาดการจ้างงาน / ผ่านเกณฑ์ในระดับคุณภาพ“ดี”
หมายเหตุ			

จากตารางที่ 5.1 สรุปได้ว่า ด้านการบริหารจัดการวิชาการ จากการศึกษาเอกสารการประเมินหลักสูตรในรอบ 3 ปีที่ผ่านมาอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่ดี ภาระงานด้านวิชาการของหลักสูตรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้านบุคลากรและงบประมาณ อาจารย์ในหลักสูตรมีตำแหน่งวิชาการตรงตามมาตรฐานและเกณฑ์ของหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ อาจจะมีจำกัดแต่ด้วยหลักสูตรมีความเป็นสาขาเฉพาะทางด้านศาสนาและปรัชญาทำให้การจัดการเป็นแบบบูรณาการ การปฏิบัติงานและ กิจกรรม เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการจัดกิจกรรมสัมมนาวิชาการ มีการวางแผนการอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนามาตรฐานระดับหลักสูตร โครงการการอบรม การเรียนรู้ผ่านการอบรมบุคลากร ตามโครงการพัฒนาการอบรมเจ้าหน้าที่บุคลากร เพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาบุคลากรเพื่อพัฒนางานและพัฒนาด้านคุณธรรม ในหลักสูตรยังมีเกณฑ์กำหนดนักศึกษาต้องผ่านการอบรมโครงการปฏิบัติธรรมกรรมฐาน จึงจะจบการศึกษาภาคคอสเว็ค แต่กระบวนการกิจกรรมและแนวปฏิบัติบางอย่างยังขาดการบูรณาการทำให้เกิดแนวทางของการนำองค์ความรู้มาปรับประยุกต์ใช้ในสภาพจริง โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศยังมีเกณฑ์การนำมาใช้กับหลักสูตรน้อย จากการศึกษาประเมินหลักเอกสารในรอบ 3 ปีอยู่ในระดับพอใช้

ดังนั้น การศึกษาสภาพทั่วไปของหลักสูตร จึงพบปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์และการบูรณาการวิชาการด้านพุทธศาสนาและปรัชญาเข้ากับศาสตร์สมัยใหม่และการบูรณาการปรับประยุกต์กับวิทยาการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาให้หลักสูตรมีเกณฑ์คุณภาพตรงตามมาตรฐาน (TQF และ TQR) สามารถขึ้นสู่ระบบหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานระดับสากลต่อไป

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก (Key-informant) ในการสัมภาษณ์โดยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (กลุ่มที่ 1)

ตารางที่ 5-2 แสดงชื่อ/ตำแหน่งของผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก (Key-informant) ในการสัมภาษณ์ในแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา จำนวน 10 รูป/คน

ลำดับ	ชื่อผู้ให้ข้อมูล	ตำแหน่ง	วัน/เดือน/ปี
1	พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.	รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา	พุธที่ 25 กุมภาพันธ์ 2564 เวลา 13:20–14:00
2	พระมหาสกุล มหาวิโร, ผศ.ดร.	ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขตล้านนา	พุธที่ 25 กุมภาพันธ์ 2564 เวลา 15:00–16:30
3	พระมหาบุญสมบัณฑิต ปภากโร	ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	ศุกร์ที่ 27 กุมภาพันธ์ 2564 เวลา 09:30–10:30
4	พระมหาวิเศษ ปญญาวิโร, รศ.ดร.	คณะกรรมการหลักสูตรสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา	ศุกร์ที่ 27 กุมภาพันธ์ 2564 เวลา 12:20–13:30
5	ผศ.ดร.ตระกูล ชำนาญ	ผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต	วันอังคารที่ 3 มีนาคม 2564 เวลา 10:40–12:20

ตารางที่ 5-2 แสดงชื่อ/ตำแหน่งของผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก (Key-informant) ในการสัมภาษณ์ ใน แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา จำนวน 10 รูป/คน (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อผู้ให้ข้อมูล	ตำแหน่ง	วัน/เดือน/ปี
		ล้านนา	
6	ดร.ณรงค์ศักดิ์ ลุนสำโรง	หัวหน้าฝ่ายจัดการศึกษา มหา วิทยาลัยมหามกุฏ ราชวิทยาลัย วิทยาเขต ล้านนา	ศุกร์ที่ 20 มีนาคม 2564 เวลา 09:20- 10:30
7	นางเบญจวรรณ ชัยยะ	หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป วิทยาลัย ศาสนศาสตร์ ล้านนา วิทยาเขตล้านนา	ศุกร์ ที่ 6 มีนาคม 2564 เวลา 14:20- 15:30
8	นายจิรทัศน์ เนติบุตร	นัก ศึกษา ที่ สำ เร็ จ การศึกษาหลักสูตรศา สนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและ ปรัชญา	ศุกร์ที่ 13 มีนาคม 2564 เวลา 14:20- 15:30
9	นายอุทัย ชุมเหล็ก	เจ้าหน้าที่งานประกัน คุณภาพ การ ศึ ก ษ า มหาวิทยาลัยมหามกุฏ ราชวิทยาลัย วิทยาเขต ล้านนา	ศุกร์ ที่ 6 มีนาคม 2564 เวลา 12:20- 13:30
10	นายบุญนำ สุนามถาวร	เจ้าหน้าที่งานโสตและ เทคโนโลยีสารสนเทศ การศึกษา มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา	ศุกร์ที่ 13 มีนาคม 2564 เวลา 09:20- 10:30
หมายเหตุ : กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ทั้ง 10 ท่านเป็นให้ข้อมูลเชิงลึกในด้านการบริหาร จัดการ			

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ ประชากรกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key informants) ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกผู้วิจัย จึงได้แบ่งกลุ่มประชากรเป็นกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้บริหารหลักสูตร คณะกรรมการหลักสูตร และเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย และ กลุ่มที่ 2 ได้แก่ นักศึกษาที่จบหลักสูตร นักศึกษาที่กำลังใช้หลักสูตร และ ผู้ใช้บัณฑิตเป็นผู้ให้ข้อมูล ในแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา จำนวน 10 รูป/คน

5.1.3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำแนก เพศ อายุและหน้าที่ โดยใช้แบบสอบถาม สังกัด และสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (กลุ่มที่ 2)

ตารางที่ 5-3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำแนกเป็น กลุ่มที่ 1- 2 ได้แก่ ผู้บริหาร นักศึกษาที่จบหลักสูตร นักศึกษาที่กำลังใช้หลักสูตร และ ผู้ใช้บัณฑิตข้อมูล จำแนก เพศ อายุและหน้าที่ โดยใช้แบบสอบถาม สังกัด และสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ในแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา จำนวนทั้งสิ้น 40 รูป/คน

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
บรรพชิต	24	60
คฤหัสถ์ชาย	13	32.5
คฤหัสถ์หญิง	3	7.5
รวม	40	100
อายุ	จำนวน	ร้อยละ
25-30	10	25
31-35	13	32.5
36-40	12	30
41 ปีขึ้นไป	5	12.5
รวม	40	100

ตารางที่ 5-3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำแนกเป็น กลุ่มที่ 1- 2 ได้แก่ ผู้บริหาร นักศึกษาที่จบหลักสูตร นักศึกษาที่กำลังใช้หลักสูตร และ ผู้ใช้บัณฑิตข้อมูล จำแนก เพศ อายุและหน้าที่ โดยใช้แบบสอบถาม สังกัด และสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ในแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการ ประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและ ปรัชญา จำนวนทั้งสิ้น 40 รูป/คน (ต่อ)

บทบาทหน้าที่ กลุ่มที่ 1	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้บริหารวิทยาเขตล้านนา	4	10
2. คณะกรรมการหลักสูตร	1	2.5
3. เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย	5	12.5
บทบาทหน้าที่ กลุ่มที่ 2	จำนวน	ร้อยละ
1. นักศึกษาที่จบหลักสูตร	15	37.5
2. นักศึกษาที่กำลังใช้หลักสูตร	10	25.0
3. ผู้ใช้บัณฑิต	5	12.5
รวม	40	100.0

จากตาราง 5-3 สรุปได้ว่า 1) ผลสรุปในด้านเพศ ผู้รับการสัมภาษณ์เป็น บรรพชิต จำนวน 24 รูป คิดเป็นร้อยละ 60 เพศชายจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 เพศหญิงจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 และ 2) ผลสรุปอายุผู้รับการสัมภาษณ์อายุ 25-30 ปี มี จำนวน 10 รูป/คน คิดเป็น ร้อยละ 25 อายุ 31-35 มีจำนวน 13 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 อายุ 36-40 มีจำนวน 12 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 30 อายุ 41 ปี ขึ้นไปมีจำนวน 5 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 และ 3) ผลสรุปจาก บทบาทหน้าที่ ผู้รับการสัมภาษณ์ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้บริหารมีจำนวน 4 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 10 คณะกรรมการหลักสูตร จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 กลุ่มที่ 2 นักศึกษาที่จบหลักสูตร จำนวน 15 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 นักศึกษาที่กำลังใช้หลักสูตร จำนวน 10 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 25 และ ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 5 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 12.5

5.1.4 ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานการจัดการ เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ การศึกษาของหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา

10 รูป/คนโดยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (unstructured interview) สรุปผลการวิเคราะห์ต่อไป

1. ด้านวิชาการ

จากคำถามที่ 1: ในการวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาของหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา มีกระบวนการอย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า มีการวางแผนการนำเทคโนโลยีที่เป็นตัวกำหนดบทบาทการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาของหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา การใช้เทคโนโลยีในการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้รับประสบการณ์ตรงจากการจัดกิจกรรม ดังนั้น หากสถานศึกษาใดที่มีการวางแผนงานวิชาการ แผนปฏิบัติงานและนำเอาเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในระบบก็จะทำให้เกิดผลดี ทั้งต่อตัวอาจารย์ผู้สอนและตัวของผู้เรียนที่อาจมีปัญหาด้านวิญญูและทักษะในด้านเทคโนโลยี แต่หลักสูตรได้เสริมการอบรมในการใช้งานให้นักศึกษา

สรุปได้ว่าการวางแผนงานด้านกิจกรรมการเรียนการสอนการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาของหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาวิทยาเขตล้านนาจำเป็นอย่างไรที่จะต้องวางกรอบในการจัดกิจกรรมโดยการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยเพื่อให้ตัวของผู้สอนได้จัดกิจกรรมให้กับผู้เรียน ผ่านการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา ในหลายรูปแบบทั้งยังต้องยึดหลักสูตรที่สอดคล้องกับกิจกรรมที่จัดให้กับตัวของผู้เรียนเอง

จากคำถามที่ 2: ท่านมีการดำเนินการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนาหรือไม่อย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า จากการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเนื่องจาก ในปัจจุบันการศึกษาการดำเนินการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา ยังขาดการพัฒนาตัวบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ อันเกิดจากปัจจัยหลายอย่าง ทั้งยังขาดผู้เชี่ยวชาญที่จะวางระบบของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เช่น การศึกษาในระบบการเรียนการสอนที่เรียกว่า ออนไลน์ (E-learning Online) หรือจะเป็นการเรียนแบบโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม อื่นๆ ยังมีน้อยมาก จึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาระบบการเรียนการสอนที่ตัวบุคคล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพการดำเนินการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา การพัฒนาตัวหลักสูตรด้านการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษามีความพร้อม ทั้งห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องโสตศึกษา หากแต่การ

พัฒนาหลักสูตรยังทำได้ยาก เนื่องจากบุคลากรมีน้อยและไม่ครบตามสาระการเรียนรู้ ทั้งยังขาดตัวบุคคลที่จะเข้ามาดำเนินการพัฒนาหลักสูตรด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ได้เห็นความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เน้นให้เป็นหัวใจหลักในการพัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการเป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า ในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศทางการดำเนินการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของหลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา มีความจำเป็น ที่ต้องการบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาส่งเสริม อบรมและวางระบบทางการใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ ทั้งยังต้องพึ่งพาภาคีเครือข่ายสถาบันการศึกษาใหญ่ๆ ที่มีความพร้อม มีศักยภาพในการ ทั้งนี้ผู้บริหารและคณะกรรมการหลักสูตรต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาอย่างจริงจังเพื่อผลประโยชน์ของผู้ใช้งานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด

จากคำถามที่ 3: ท่านใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการวัดผล ประเมินผล ภายในของหลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา ให้มีความหลากหลายอย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษามีกรอบในการวัดผลประเมินผลตามกระบวนการอยู่ในตัวเองแล้ว เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเทคโนโลยีนั้น เป็นส่วนหนึ่งของผลงานที่อยู่ในรูปแบบของชิ้นงาน ผลงาน การนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ ที่ชัดเจนมากที่สุด เนื่องจากการทำผลงานของผู้เรียนมีการค้นคว้าหาความรู้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตโดยมีอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เป็นตัวกลางในการเชื่อมความรู้ เมื่อผู้เรียนหาข้อมูลได้ ผู้เรียนจะนำมาวิเคราะห์ เรียบเรียงออกมาเป็นองค์ความรู้ เพื่อนำมาผลิตในรูปแบบการนำเสนอ แบบต่างๆ เช่น ใบงาน โครงการ โครงงานหรือผ่านการนำเสนอ ผ่านโปรแกรมพาวเวอร์พอย (Microsoft office Power Point) การประเมินออกมาได้เป็นระดับของคะแนนในช่วงการเรียนคอสเวคและมีเกณฑ์คะแนนตามแผนที่หลักสูตร นอกจากนี้สำนักงานประกันคุณภาพทั้งในระดับสถาบันและระดับหลักสูตรจะประเมินและรับรองคุณภาพ สมศ.และ สกอ.จะดูจากแบบประเมินการใช้งาน สื่อสารสนเทศทางการศึกษา แบบประเมินความพึงพอใจ ในการใช้เทคโนโลยี ในส่วนห้องปฏิบัติการต่างๆ การใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย เนื่องจากการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีความหลากหลายเป็นอย่างมาก ตามการประเมินภายใน ในตัวชี้วัดที่ 3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา ระบบเทคโนโลยีทางการศึกษา และเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน การประเมินคุณภาพที่ดีต้องมีหลักการในประเมินและรับรองคุณภาพว่าสถานศึกษาที่มีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ต้องเป็นไปตามข้อกำหนด ของการประเมินทั้งภายในและภายนอกของสำนักงานรับรองคุณภาพและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ตามตัวชี้วัดในการประเมินข้อที่ 3.1 ผู้เรียน

ค้นคว้าหาความรู้ จากการอ่านและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จึงจะเห็นได้ว่า การประเมินที่ต้องการการส่งเสริม ในการประเมินที่มีคุณภาพสอดคล้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่สถานศึกษาต้องสนับสนุนให้ผู้เรียนต้องเป็นไปตามหลักการในการประเมินผลของสำนักงานรับรองคุณภาพและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) อย่างเป็นระบบและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานต่อไป

สรุปได้ว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการวัดผลประเมินผลภายในมีความหลากหลาย จำเป็นที่จะต้องมีการมีเกณฑ์ที่แน่นอน ชัดเจน เป็นระบบ โดยมีการตรวจสอบคุณภาพของการประเมิน การวัดผลที่เป็นกลาง ซึ่งหน่วยงานที่เข้ามา มีส่วนรับผิดชอบในการประเมินที่มีความหลากหลาย นอกจากส่วนงานวิชาการแล้ว ยังมีการประเมินภายใน (SAR) และการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองคุณภาพและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ที่ใช้ข้อมูลที่เป็นจริง ประเมินตามหลักการของการประเมิน เพื่อส่งผลที่ได้รายงานไปยังต้นสังกัด (อว.) ต่อไป

จากคำถามที่ 4: ท่านมีการทวนสอบ ตรวจสอบในระบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องการพัฒนาระบบประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ของหลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา อย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า ฝ่ายงานกลุ่มงานบริหารวิชาการด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ดูได้จากเอกสารการประเมินหลักสูตรของฝ่ายประสานงานประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย เป็นผู้กำหนดเกณฑ์และมาตรฐานตามตัวชี้วัด โดยเฉพาะ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ต้องเป็นไปตามการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การตรวจสอบ การติดตาม และการทวนสอบ เป็นกระบวนการภายใต้การบริหารของหลักสูตร ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องในการให้บริการทางการศึกษา เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอน เกิดผลสัมฤทธิ์ตามความคาดหวัง การทวนสอบ การตรวจประเมินภายในหลักสูตร (SAR) เป็นความพยายามทุกอย่างและเป็นหน้าที่ผู้จัดการศึกษาในการแนะนำอาจารย์หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ให้รู้จักปรับปรุงวิธีสอน ทั้งยังช่วยให้เกิดความงอกงามทางวิชาชีพทางการศึกษา ช่วยในการพัฒนาด้านวิชาการ และช่วยในการปรับปรุงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ช่วยในการปรับปรุงวัสดุและเนื้อหาการสอนปรับปรุงวิธีสอนและช่วยปรับปรุงการประเมินผลการสอน ทั้งนี้การประสานงานของบุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับ การประเมินผล และการทวนสอบ ด้านการจัดการศึกษา ส่งผลให้หลักสูตร สถาบัน หรือมหาวิทยาลัยเป็นที่ยอมรับของผู้รับประโยชน์ จากการประเมินทั้งภายในและภายนอกซึ่งจะนำมาผสมผสานกับแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษา แนวคิดที่เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษา แนวคิดที่ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและระดับคุณภาพของหลักสูตรตามเกณฑ์ (TQF) นั้นเอง

สรุปได้ว่า ประเมินหลักสูตร การทวนสอบ ตัวบ่งชี้ด้านการบริหารจัดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาประยุกต์ใช้เป็นหลักการในการประเมินหลักสูตร ในการจัดกิจกรรม อาจ

ทำได้โดยพิจารณาผลการประเมินตนเอง (SAR) หลักสูตรและจะต้องทำการศึกษาเป็นการเฉพาะก็ได้ ทำความเข้าใจมาตรฐานทางการศึกษาทั้งกระบวนการของหลักสูตร และของบุคลากรอย่างชัดเจน ถ่องแท้ทุกมาตรฐาน เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยง สัมพันธ์ระหว่างกัน ทำความเข้าใจพระราชบัญญัติ การศึกษาและระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประเมินผลและสรุปรายงานดำเนินการตามตัวบ่งชี้ ที่ต้องได้รับการประเมินหลักสูตร เนื้อหาสาระในประเมินดังที่กล่าวมาแล้วเป็นหลักการ แนวคิดและ แนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษา ที่จะช่วยให้หลักสูตรยุคใหม่ประสบความสำเร็จแต่จะ สำเร็จมากน้อยเพียงใดต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในและเจตคติในเรื่องการศึกษาและภาวะผู้นำ ทางวิชาการ

จากคำถามที่ 5: ท่านมีการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศทางการศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กับ สถานศึกษา หน่วยงาน ชุมชน หรือ องค์กรอื่นๆ อย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดกล่าวเป็นแนวทางเดียวกันว่า การประสานงานต้องการความร่วมมือ ร่วมใจในการพัฒนาวิชาการ ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนกับสถานศึกษา ชุมชนหรือองค์กรอื่นๆ มีจุดประสงค์เพื่อความสอดคล้องกลมเกลียวกัน ใน ขณะเดียวกันเพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การประสานงานทางด้านวิชาการ ความสามารถนำความรู้ ทักษะ กระบวนการต่างๆ ในเวลาเดียวกัน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกันด้วยการแบ่งหน้าที่กันทำและต้องการความร่วมมือจนกว่างานจะ บรรลุผลสำเร็จ โดยส่วนใหญ่การประสานงานกับความร่วมมือใน ส่วนการพัฒนาวิชาการในการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับสถานศึกษา ชุมชนหรือ องค์กรอื่นๆ มีส่วนเกี่ยวข้องกันกับนักบริหารและนักวิชาการของสถานศึกษาส่วนงานต้นสังกัด รวมทั้งความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายนอก สถานที่ราชการทั้งภาครัฐและเอกชนที่จะเป็น ประโยชน์ต่อเองการประสานงานในส่วนต่างๆ ไม่ว่าจะกำลังคน กำลังความคิด กำลังทรัพย์หรือ ส่วนอื่นๆ สถานศึกษาจะมีการประสานงานที่เรียกว่า การประสานความร่วมมือทางวิชาการ ในการ ทำข้อตกลงหรือ Memorandum of Understanding (MOU) คือ บันทึกความเข้าใจ หรือข้อตกลง ที่กล่าวถึงข้างต้นจะเห็นได้ว่า การประสานงานมีลักษณะประสานงานด้านวิชาการบุคลากร เป็นเรื่อง เกี่ยวกับการจัดให้งานสอดคล้องกันโดยปราศจากการขัดแย้ง เป็นเรื่องซึ่งเกี่ยวกับ ความร่วมมือของ ผู้นำและผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่ายในงานและหน้าที่ในทางจัดการแบบเดียวกัน เป็นการติดต่อสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดต่อสื่อสาร 2 ทาง (Two-Way Communication) จะช่วยให้มีความเข้าใจ ตรงกันถึงแม้ว่าระหว่างหน่วยงานที่อยู่ต่างระดับกัน

สรุปได้ว่า การพัฒนาวิชาการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขต

ล้านนา เป็นหลักสูตรด้านศาสนาและปรัชญา ภายใต้บริบทของมหาวิทยาลัยที่มีจัดอยู่ในกลุ่มมหาวิทยาลัยเฉพาะด้าน ดังนั้นในเรื่องเทคโนโลยี หรือระบบการจัดการศึกษาที่จะมีหลักสูตรแบบทางไกล หรือออนไลน์ จึงยังไม่ปรากฏในแผนการจัดการที่แนบชุด ที่ผ่านมานี้เนื่องจากปัญหาโควิด ที่เกิดขึ้นทำให้มหาวิทยาลัยได้มีคำสั่งและปรับแผนกลยุทธ์ด้านการบริหารจัดการศึกษาภายในหลายด้าน เช่น เรื่องการเรียนการสอนได้จัดอบรมให้บุคลากรใช้เทคโนโลยี การสอนออนไลน์ นักศึกษาต้องลงทะเบียนออนไลน์ กระบวนการหลายส่วนของหลักสูตรได้ปรับเพื่อรองรับสถานการณ์

2. ด้านบุคลากรและงบประมาณ

จากคำถามที่ 1: หลักสูตรของท่านมีโครงสร้างการบริหารที่เหมาะสมกับการบริหารหรือไม่มี การส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนนำผลจากการประเมินหลักสูตรและข้อเสนอแนะมาพัฒนาปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา อย่างไรบ้าง

ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลว่า โครงสร้างหลักสูตรนี้ตามระเบียบมหาวิทยาลัย และระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย ได้กำหนดให้นักศึกษาทุกรูป/คนต้องเข้ารับการอบรมกัมมัฏฐาน เป็นระยะเวลา 15 วัน ภายใต้ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย ดังนี้ 1) มาตรฐานผลการเรียนรู้ของประสบการณ์ภาคสนาม นักศึกษาต้องรู้จักพัฒนากายภาวนา จิตภาวนา และปัญญาภาวนา สามารถรู้ทันอารมณ์ที่เกิดขึ้นกับจิตและสามารถที่จะสงบระงับอารมณ์ด้านลบที่เกิดขึ้นได้ 2) ช่วงเวลาที่จัดประสบการณ์ หลังจากศึกษาภาคทฤษฎีในรายวิชาทฤษฎีและการปฏิบัติกัมมัฏฐานแล้ว 3) การจัดเวลาและตารางสอน ตารางเวลาและตารางสอนกัมมัฏฐานรวมเป็นระยะเวลา 15 วัน ซึ่งมีรายละเอียดตามประกาศ กำหนดการฝึกอบรมกัมมัฏฐานของบัณฑิตวิทยาลัยหรือวิทยาเขต

หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต แผน ก (2) เป็นหลักสูตรที่นักศึกษาต้องเข้ารับฟังบรรยาย ในรายวิชา โดยเฉพาะรายวิชา ระเบียบวิธีวิจัย เมื่อผ่านการศึกษาไปแล้วไม่น้อยกว่า 1 ภาคการศึกษา นักศึกษาจึงสามารถเสนอหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ 3 บท ได้เพื่อให้มีความเข้าใจในระเบียบวิธีวิจัยและเนื้อหาวิชาที่เหมาะสมกับการทำวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้ให้อยู่ภายใต้การดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา

สรุปได้ว่า หลักสูตรมีการประเมินหลักสูตรจากการประกันคุณภาพการศึกษาในรอบปีทุกๆ ปี และมีการนำข้อเสนอแนะมาพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่หลักสูตรต้องกำหนดให้นักศึกษามีองค์ความรู้และต้องผ่านเกณฑ์ในการศึกษา แต่กระบวนการ ขึ้นอยู่กับการบริหารตามโครงสร้างของหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยได้จัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการศึกษาที่จะส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตร ตามศักยภาพของสถานศึกษาในแต่ละด้านโดยยึดหลักการศึกษานำผู้เรียนด้านวิชาการ ทักษะ กระบวนการเรียนการสอนเป็นสำคัญ การสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา การบริหารงานทั่วไปรวมทั้งการจัดกิจกรรม สำหรับพัฒนา

นักศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

จากคำถามที่ 2: หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาของท่านมีการกำหนดภารกิจในการปฏิบัติงานของอาจารย์หรือไม่ มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เชื่อมโยงระบบการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอนในสถานศึกษาอย่างไร

ในแนวทางเกี่ยวกับการบริหารงานการจัดการด้านบุคลากร ทั้งสายอาจารย์และการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะในวิชาชีพ ได้แก่ การส่งบุคลากรสายสนับสนุนไปศึกษาต่อ ไปอบรมสัมมนาหรือดูงานและการเข้ารับการฝึกอบรมที่สถาบันจัดขึ้น การพัฒนาบุคลากรด้านสมรรถนะจำเป็นพื้นฐาน (Intrinsic Competency) เพื่อพัฒนาให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ ได้แก่ สมรรถนะด้านความคิด (เก่งคิด) เพื่อให้มีสมรรถนะด้านความคิดมุ่งมั่นที่จะเป็นคนดี มีจิตสำนึกในการพัฒนาตนเอง เพื่อให้รู้วิธีคิดอย่างมีระบบ รู้วิธีคิดที่ถูกต้อง มีทักษะในการใช้ความคิด (Conceptual Skills) เพื่อการบริหารและการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพสมรรถนะด้านคน (เก่งคน) เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะด้านคนมุ่งมั่นที่จะเข้าใจ และตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองและคุณค่าของผู้อื่น มีทักษะในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (Human Skills) เพื่อการบริหารและปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ สมรรถนะด้านงาน (เก่งงาน) เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะด้านงานมุ่งมั่นที่จะเป็นคนเก่งมีความรู้และทักษะในการบริหาร และปฏิบัติงาน (Technical Skills) สามารถรับมอบหมายงานตามศักยภาพ มีความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานหน้าที่ของตน ซึ่งในการบริหารและปฏิบัติงานตาม แผนยุทธศาสตร์การบริหารหลักสูตร การพัฒนาบุคลากร ให้บุคลากรสามารถสร้างสมรรถนะในการปฏิบัติงานได้อย่างสอดคล้องกับแนวทาง ที่องค์กรต้องการและเกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพตามสายงานที่ปฏิบัติหน้าที่ ทั้งสายงาน ด้านวิชาการ ด้านการบริหารจัดการเพื่อให้ได้ระบบงานที่มีความเหมาะสมกับหลักสูตร

สรุปได้ว่า หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาของท่านมีการกำหนดภารกิจในการปฏิบัติงานของอาจารย์หรือไม่ มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เชื่อมโยงระบบการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาด้านบุคลากร มีแนวนโยบายในการจัดการพัฒนาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น งานวิชาการ ด้านการจัดการในสายบริหารและการส่งเสริมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ขึ้นอยู่กับการวางแผนการพัฒนาด้านต่าง ๆ เพื่อที่จะนำงบประมาณที่ได้มาจัดในรูปแบบของกิจกรรม โครงการ งานและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนโดยมีแนวทางหลัก ในการดำเนินงานต่อไป

จากคำถามที่ 3: หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาของท่าน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพทุกครั้งหรือไม่ ท่านได้รับการส่งเสริมจาก

คณะกรรมการวิทยาเขต/คณะกรรมการหลักสูตรในการดำเนินงานด้านการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา อย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้กล่าวเป็นแนวเดียวกันว่า การประเมินหลักสูตรเป็นส่วนที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อคุณภาพของหลักสูตรทั้งนี้เพราะการประเมินหลักสูตรจะทำให้รู้คุณค่าและผลที่ได้จากการใช้หลักสูตรว่าเป็นอย่างไรสามารถจะนำไปใช้ได้ดีเพียงใดข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณค่าและคุณภาพที่ดีขึ้นอันจะเป็นผลในการนำหลักสูตรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้และเกิดประโยชน์สูงสุดกับการศึกษาและการผลิตบุคลากรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจสังคมผลจากการศึกษาในครั้งนี้น่าจะนำไปพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรในด้านเนื้อหาของหลักสูตรการบริหารจัดการหลักสูตร

สรุปได้ว่า ปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอนและการบริการและเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนและเพิ่มประสิทธิภาพของมหาบัณฑิตต่อการพัฒนาประเทศประกอบกับนำมาอ้างอิงเป็นตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553 (ตัวบ่งชี้ที่ 2.1) และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 ข้อ (16) กำหนดการพัฒนาหลักสูตรโดยให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยแสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะอย่างน้อยทุกๆ 5 ปีและมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ทั้งแผนการดำเนินงานในอนาคตตามแผนแม่บทด้าน ICT ของกระทรวงศึกษาธิการและแนวทางที่จะทำให้การพัฒนาและการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีความพร้อมในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาการศึกษาทุกระดับให้ได้รับการพัฒนาตามแผนได้รวดเร็วขึ้น

3. ด้านอาคารสถานที่

จากคำถามที่ 1: หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาท่านมีเครื่องมืออุปกรณ์ สถานที่และเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อใช้ในการศึกษาที่สอดคล้องตามลักษณะของการจัดการในการเรียนการสอน หรือไม่และมีวิธีในการจัดหาเครื่องมืออย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลการบริหารงานอาคารสถานที่ว่า เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งซึ่งช่วยให้สถาบันการศึกษาดำเนินงานไปได้โดยสะดวก อาคารสถานที่เป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำเนินงาน เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญต่อการบริหารงานอาคารสถานที่ให้เหมาะสมกับความสำคัญของงานบริหารจัดการที่ให้ความสะดวกแก่การดำเนินงานหลัก คือ งานวิชาการเป็นการบริหารงานที่ส่งเสริมให้การดำเนินงานด้านต่างๆ เป็นไปโดยสะดวก และมีประสิทธิภาพเป็นการบริหารงานเพื่อเตรียมพร้อมที่จะรองรับความคิดและความเปลี่ยนแปลงทางการจัดการศึกษา เช่น การเพิ่มหรือลดของจำนวนนักศึกษาหรือความเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรที่ต้องกำหนดตามมาตรฐานและตัวชี้วัด

การบริหารงานอาคารสถานที่ได้จากการศึกษาประโยชน์ของอาคารสถานที่ใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนโดยตรง เป็นที่เก็บวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานต่างๆ เป็นสื่อการเรียนที่ตัวอย่างหนึ่ง เป็นที่ประกอบกิจกรรมนอกห้องเรียนและกิจกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากการเรียนการสอน ทั้งยังเป็นที่พักประกอบกิจกรรมการดำเนินงานบริหาร เมื่ออาคารสถานที่ที่มีประโยชน์ดังกล่าวมาแล้ว จึงควรที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ ต่อการบริหารงานด้านนี้ให้มากพอแก่ความจำเป็นของงานและแบ่งเวลาให้กับการบริหารงานด้านนี้ให้มีสัดส่วนพอเหมาะ

สรุปได้ว่า การดูแลอาคารสถานที่และสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนของหลักสูตร กรรมการบริหารหลักสูตรต้องมีการประสานกับฝ่ายพัสดุ เพื่อวางแผนการพัฒนาอาคารสถานที่โดยส่วนใหญ่มักจะเป็นรากฐานของการพัฒนา ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ รวมทั้งเป็นห้องปฏิบัติการต่างๆ ที่จะเป็ผลของการแสวงหาความรู้ ทักษะกระบวนการในการพัฒนา ผลสรุปจากการประชุมระดมความคิดเรื่องบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ในเรื่องนี้มีว่า ผู้บริหารควรใช้เวลาในการบริหารงานอาคารสถานที่สัปดาห์ละ 3-4 ชั่วโมงของงานอาคารสถานที่ของหลักสูตรซึ่งรวมถึงห้องเรียนและห้องพิเศษต่างๆ เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องโสต ห้องพักอาจารย์ ห้องพยาบาล ห้องพัสดุ ฯลฯ อาคารประกอบหรือสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ เช่น อาคารอเนกประสงค์ โรงอาหาร ห้องสุขา เรือนเพาะชำ รั้ว ถังประปา ฯลฯ บริเวณอาคารสถานที่ เช่น สนาม ถนน ที่พักผ่อนหย่อนใจ ฯลฯ การที่ผู้บริหารจะสามารถบริหารงานอาคารสถานที่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นที่ต้องทราบขอบข่ายของงานว่าครอบคลุมถึงลักษณะงานใดบ้างโดยทั่วไปแล้วงานอาคารสถานที่จะมีขอบข่ายครอบคลุมลักษณะงาน คือ การจัดสร้างอาคารสถานที่อันรวมถึงการวางผังบริเวณที่ตั้งอาคาร การควบคุมการก่อสร้าง การตกแต่งจัดระเบียบ ให้เป็นไปตามหลักการจัดอาคารสถานที่ ตลอดจนการรื้อถอนอาคารสถานที่ การใช้อาคารสถานที่เป็นการกำหนดวางแผนการใช้ให้เกิดประโยชน์ใช้สอยมากที่สุด ต่อการเกิดการเรียนรู้นอกห้องเรียนของนักเรียนและต่อชุมชน ส่วนการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ การประดับตกแต่งและซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้คงสภาพเดิม หรือเพิ่มเติมเพื่อให้ประโยชน์ โดยคุ้มค่าที่สุด การควบคุมดูแลอาคารสถานที่เป็นการควบคุมดูแลโดยทั่วไป เป็นการกำกับติดตาม ผลการใช้ การบำรุงรักษา การตกแต่ง รวมถึงการควบคุม การปฏิบัติงานอาคารสถานที่ให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและแบบแผนของทางราชการ ที่เกี่ยวข้องและสุดท้ายต้องมีการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ เป็นการดำเนินการประเมิน ผลการใช้เพื่อการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงแนวทางการดำเนินงานด้านนี้ให้เหมาะสม เพื่อประโยชน์สูงสุดและเพื่อเก็บข้อมูลสำหรับการวางแผนดำเนินงานอาคารสถานที่ของปีถัดไป

จากคำถามที่ 2: หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาของท่านมีเครื่องมืออุปกรณ์ สถานที่และเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อใช้ในการศึกษาที่

สอดคล้องตามลักษณะของการจัดการในการเรียนการสอนในช่วงปกติและในช่วงปัญหาโรคโควิด-19 หรือไม่และมีวิธีในการจัดหาเครื่องมือ อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ส่วนใหญ่กล่าวว่า สิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนของหลักสูตร กรรมการบริหารหลักสูตรต้องมีการประสานกับฝ่ายพัสดุ เพื่อวางแผนการพัฒนาอาคารสถานที่โดยส่วนใหญ่มักจะเป็นรากฐานของการพัฒนา ทั่วโลกให้ความสำคัญกับการลงทุนทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอน จนเกิดความแตกต่างระหว่างประเทศที่มีความพร้อมประเทศที่ขาดแคลน ในขณะเดียวกันประเทศทั่วโลกต่างมุ่งสร้างสังคมใหม่ให้เป็นสังคม ที่ใช้ความรู้เป็นฐาน จนเกิดความแตกต่างระหว่างสังคมที่สมบูรณ์ด้วยความรู้กับสังคมที่ด้อยความรู้ การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอนในยุคของการปฏิรูปการศึกษาต่างก็เร่งพัฒนาการศึกษาให้การศึกษาไปพัฒนาคุณภาพของคน เพื่อให้คนไปช่วยพัฒนาประเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอน จึงเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพสูงในการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา เช่น ช่วยนำการศึกษาให้เข้าถึงประชาชน ส่งเสริมการเรียนรู้ต่อเนื่องนอกระบบหลักสูตรและการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ช่วยจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารและจัดการ ช่วยเพิ่มความรวดเร็วและแม่นยำในการจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล การเก็บรักษาและการเรียกใช้ในกิจกรรมในงานจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยการเรียนการสอน แต่การให้ความสนใจ กับการใช้เทคโนโลยีช่วยการเรียนรู้ของผู้เรียนก็อาจหลงทางได้ ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาหรือหน่วยงานเช่น หลักสูตรยึดถือแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีเป็นจุดหมายปลายทางของการศึกษา การประชาสัมพันธ์ถึงความพร้อมทางระบบคอมพิวเตอร์ การมีเครือข่ายโยงเข้า Internet สะดวก ผู้เรียนเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีและมีโอกาสใช้ได้เต็มที่ แต่ในบางสถานศึกษาผู้เรียนอาจใช้เทคโนโลยีไม่คุ้มค่าขาดเป้าหมายในการเรียนรู้สาระสำคัญตามหลักสูตรวิชาต่าง ๆ และขาดโอกาสในการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนากระบวนการ ทางปัญญา สถานศึกษาจะต้องมีรูปแบบระบบสารสนเทศ ผู้บริหารให้ความรู้ความเข้าใจ ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาในระดับเบื้องต้น ผู้บริหารต้องส่งเสริมเพื่อให้เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ที่จะนำมาบริหารจัดการทางการศึกษา คอมพิวเตอร์ สื่อการเรียนการสอน เอกสารประกอบการสอน ตำราเรียนที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา เป็นต้น

สรุปได้ว่า สถานศึกษามีความสำคัญอย่างมากที่จะช่วยพัฒนาบุคลากร คือ สถานศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ โดยสนับสนุนให้อาจารย์ใช้สื่อการเรียนการสอนด้านเทคโนโลยี เช่น สื่อประเภทคอมพิวเตอร์ช่วยสอน การผลิตสื่อการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการส่งเสริม ให้บุคลากรได้มีโอกาสพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีและที่สำคัญสถานศึกษาต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการ

ใช้งานในอัตราส่วนที่เหมาะสมและสะดวกในการใช้งานของอาจารย์ผู้สอน ในการเร่งรัดพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ในช่วงเหตุการณ์โควิด ทุกหน่วยงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาต้องมีความชัดเจนทั้งมีการดำเนินงานด้านแผนและนโยบายที่จะส่งเสริม สนับสนุน ด้านงบประมาณเพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม ในการที่จะมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และหากต้องดำเนินการตามแผนก็จะมีครบทุกแห่ง ทำให้การพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ซึ่งจะส่งผลถึงการพัฒนานักเรียนได้ทุกระดับได้รวดเร็วขึ้น คณะกรรมการหลักสูตรและผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องนำผลการดำเนินงานในด้านนี้มาพิจารณาในงบประมาณ เพื่อเสนอต่ออย่างต้นสังกัดเพื่อทราบและขอรับการสนับสนุนภายในสถานศึกษาทุกแห่ง ทั้งแผนการดำเนินงานในอนาคตตามแผนแม่บทด้าน ICT ของกระทรวงอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรมที่จะพัฒนาให้เกิดผลชัดเจนต่อไป

4. ด้านการปฏิบัติงาน/กิจกรรม

จากคำถามที่ 1 : หลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาของท่านมีแนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอนอย่างไรบ้าง

ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า การสร้างความพร้อมของเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ให้มีสรรถนะและจำนวนเพียงพอต่อการใช้งานของผู้เรียน รวมถึงการอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยี ได้ตลอดเวลา จะเป็นปัจจัยเบื้องต้นของการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ออนไลน์ และหลักสูตรควรสร้างโอกาสในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ซึ่งเป็นปัจจัยที่จะผลักดันให้มีการใช้เทคโนโลยีอย่างคุ้มค่า การประสานกับเจ้าหน้าที่ไอที หรือพัสดุด้านอินเทอร์เน็ต ต้องออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการทำกิจกรรมประกอบการเรียนรู้ เป็นกิจกรรม ที่ต้องใช้กระบวนการแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ทั้งจากการสังเกตในสถานการณ์จริง การทดลอง การค้นคว้าจากสื่อสิ่งพิมพ์และจากสื่อ เช่น จาก Web Sites เป็นกิจกรรมที่ต้องมี การทำโครงการอิสระ เป็นกิจกรรมที่ต้องฝึกปฏิบัติจาก Software สำเร็จรูป เป็นกิจกรรมที่ต้องมีการบันทึก วิเคราะห์ ข้อมูลและการนำเสนอรายงานด้วยคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะการทำวิทยานิพนธ์ และการทำวิจัย จำเป็นต้องค้นคว้าข้อมูลได้ทุกที่ มหาวิทยาลัยต้องจัดทำระบบแหล่งข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ทั้งยังเป็นปัจจัยด้านแหล่งข้อมูลสารสนเทศ เป็นตัวเสริม ที่สำคัญที่ช่วยเพิ่มคุณค่าของระบบเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน การเรียนการสอนและผู้เรียนควรช่วยกันแสวงหาแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่มีเนื้อหาสาระตรงกับหลักสูตรหรือสนองความสนใจของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรวบรวมแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่เป็น Software ชื่อของ Web Sites หรือ Page รวมถึงการลงทุน

จัดซื้อ Software จากแหล่งจำหน่าย การจ้างให้ผู้เชี่ยวชาญจัดทำหรือพัฒนาการจัดตั้งเป็นศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ หรือศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ (Learning Resources Center) เป็นตัวชี้วัดสำคัญประการหนึ่งของศักยภาพของสถานศึกษา ที่จะส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

สรุป ในการเร่งรัดพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ในช่วงนี้ทุกหน่วยงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาต้องมีความชัดเจนทั้งมีการดำเนินงานด้านแผนและนโยบายที่จะส่งเสริม สนับสนุน ด้านงบประมาณเพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม ในการที่จะมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และหากต้องดำเนินการตามแผนก็จะมีครบทุกแห่ง ทำให้การพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ซึ่งจะส่งผลถึงการพัฒนานักเรียนได้ทุกระดับได้รวดเร็วขึ้น คณะกรรมการสถานศึกษาจึงต้องนำผลการดำเนินงานในด้านนี้มาพิจารณาในงบประมาณ เพื่อเสนอต่อองค์กรต้นสังกัดเพื่อทราบและขอรับการสนับสนุนภายในสถานศึกษา

จากคำถามที่ 2: หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาของท่านมีวิธีในการจัดเตรียมสื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม

ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ที่เป็นผู้บริหารและกรรมการหลักสูตรให้ข้อมูลว่า ทั้งนี้มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา มีการจัดตั้ง ห้องสมุดเสมือน (Virtual Library) หรือ E-Library ซึ่งมีคุณสมบัติในการมีแหล่งข้อมูลสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าในวิทยาการต่างๆ ทั้งในลักษณะสำเร็จ เช่น Software แอปพลิเคชันที่ติดตั้ง รวมถึง CD – Rom หรือ Data ไดรฟ์ ข้อมูลกลาง และ Web Sites ต่างๆ ที่จัดทำเป็นดัชนีสืบค้นให้สะดวกต่อการสืบค้นทั้งยังเป็นแหล่งบริการของชุมชนโดยรอบด้วย การจัดการกระบวนการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยี ที่เรียกว่า Best Practices แบบ Online จะเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับอาจารย์และนักศึกษาทั่วไปที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยการเรียนการสอน การเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี เป็นการเรียนรู้ระบบการทำงานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทางการศึกษาที่สามารถเรียนรู้จนสามารถใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศเป็นสื่อสารข้อมูลทางไกล ผ่าน E-mail และ Internet การเรียนรู้ความรู้ใหม่ๆ และฝึกความสามารถทักษะบางประการ โดยใช้สื่อเทคโนโลยี เช่น ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรียนรู้ทักษะใหม่ๆ การค้นคว้าเรื่องที่สนใจผ่าน Internet การฝึกทักษะภาษาสามารถสร้าง Web Site ของตนขึ้นมาเพื่อเผยแพร่ จะช่วยในการปฏิบัติกรเรียน การสอนได้มาก บทบาทของอาจารย์จะเปลี่ยนไป แต่จะพบว่าการเรียนการสอนในอนาคตจะต้องเปลี่ยนไปมาก ความหวังของการศึกษาผู้สอนทุกคนก็คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้เป็นรายบุคคลโดยมีการวางแผนร่วมกัน ถ้าคนในวงการศึกษามีปรับเปลี่ยน

หลักสูตรจะล้าหลังไม่มีมาตรฐานและถูกมองว่าล้าสมัย ผู้เรียนในปัจจุบันบางแห่งไม่เข้าสู่กระบวนการศึกษาแบบระบบปกติคือมาเรียนในห้องเรียนเหมือนในอดีต บางหลักสูตรสามารถเรียนผ่านระบบออนไลน์ และสามารถเรียนได้ทุกที่ จึงสะท้อนให้สถาบันการศึกษาทุกแห่งต้องปรับตัว

สรุปได้ว่า พันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยในเรื่อง บูรณาการณวิชาการด้านพุทธศาสนาในระดับชาติและนานาชาติ เพื่อถ่ายทอดให้กับชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา บุคลากรในการให้บริการวิชาการของชุมชน สังคมและหน่วยงานอื่นๆ โดยฝ่ายการฝึกอบรมสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ทั้งในระดับชุมชน ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติหรือนานาชาติ ส่งเสริมให้ชุมชนสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากวิชาการด้านศาสนาและปรัชญาไปปรับประยุกต์กับเทคโนโลยีสารสนเทศ เผยแพร่องค์ความรู้ออกไปผ่านการบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์และการติดตามประเมินผลการบริการวิชาการ ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับสถานศึกษาชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การบริหารวิชาการเป็นไปตามเป้าหมายที่มีส่วนร่วมในการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม เป็นที่ปรึกษาในระดับท้องถิ่นหรือระดับอื่นๆ บูรณาการณโครงการบริการวิชาการและวิชาชีพที่ตอบสนองความต้องการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคม ชุมชน ประเทศชาติ เพื่อที่จะนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคม ชุมชน ประเทศชาติและนานาชาติ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยโดยการมีส่วนร่วม บุคลากร ศิษย์เก่าและชุมชนที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้าง อนุรักษ์ ถ่ายทอด สืบสานศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย เข้าใจวัฒนธรรมนานาชาติและสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ในภารกิจและสานต่องานวิชาการต่อไป

5.2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการพัฒนาาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา สรุปผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

จากคำถามที่ 1: สภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการพัฒนาาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา

ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดได้กล่าวเป็นแนวทางเดียวกันว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการพัฒนาาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา ส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านเทคนิคเช่นระบบขัดข้องไม่สามารถเข้าใช้ไฟล์ได้เพราะเครือข่ายหนาแน่น หรือไม่ก็ระบบล่มไม่สามารถเข้าได้ นักศึกษาส่วน

ใหญ่มีปัญหาด้านการใช้อินเทอร์เน็ตเพราะช้า และหน่วยข้อมูลสับสนในห้องสมุดมีน้อย แต่ก็ยังเป็นปัญหาในเชิงเทคนิค แต่ปัญหาภาพรวมในด้านเทคโนโลยี คือ มหาวิทยาลัยยังไม่มีศูนย์เทคโนโลยีของมหาวิทยาลัยที่สามารถพัฒนาระบบได้เต็มรูปแบบ งานโสต และงานเทคโนโลยีการศึกษา จึงเป็นเจ้าหน้าที่ ที่ได้รับแต่งตั้งมาเพื่อการปฏิบัติงาน ภาระงานมีมากจึงทำให้เกิดปัญหาบุคลากรไม่เพียงพอในระบบวิทยาเขต เป็นต้น

จากคำถามที่ 2: ท่านคิดว่าปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการพัฒนา ระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน สกอ. หรือไม่อย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดได้กล่าวเป็นแนวทางเดียวกันว่า สภาพการบริหารจัดการ งานวิชาการ การส่งเสริมกิจกรรมด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา การบริหารหลักสูตร

สรุปได้ว่า ในปัจจุบัน หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา ได้พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาเพื่อรองรับจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้น แต่ยังไม่ครอบคลุมทุกระบบ ซึ่งสามารถแยกออกตามการใช้งานได้ดังนี้

1. ระบบห้องสมุดและการสืบค้น MBU.LNC.Library (<http://www.Lann.mbu.ac.th>)

1.1 MBU e-library ใช้รวบรวมสื่อดิจิทัล ที่เป็นสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้สอน และผู้เรียนสามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ผ่านระบบเครือข่ายภายในมหาวิทยาลัย สืบค้นวิทยานิพนธ์

1.2 MBU Application Line นักศึกษาสามารถดาวโหลดแอปพลิเคชันจากไลน์ได้

2. ระบบบริการอินเทอร์เน็ต Wifi-Server (<http://www.Lann.mbu.ac.th>)

2.1 ระบบสืบค้นเข้าใช้อินเทอร์เน็ตโดยใช้รหัสนักศึกษาเข้าใช้เพื่อป้องกันการใช้ข้อมูลที่ผิด ๆ ในการใช้โลกออนไลน์สืบค้นข้อมูล

2.2 ระบบบริการของคณาจารย์โดยเฉพาะในกรณีเครือข่ายเต็มหรือหนาแน่น อาจารย์สามารถใช้ช่องทาง Teacher Wifi เข้าได้ และสามารถปรับที่เอกสารผ่านเครื่องปริ้นท์กลาง โดยไม่ต้องมีเครื่องส่วนตัวในโต๊ะทำงาน ง่ายต่อการบริหารจัดการในการทำงานด้วย

3. ระบบบริการงานทะเบียน WebService (<http://www.reg.mbu.ac.th/registrar/login.asp?>)

3.1 ระบบบริการการศึกษา ระบบจัดการงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานทะเบียนกลางของมหาวิทยาลัย นักศึกษาสามารถใช้ระบบนี้ในการลงทะเบียนจ่ายค่าเทอมและค่าทำเนียมต่าง ๆ

3.2 Data ใช้สำหรับให้สถานศึกษารายงานข้อมูลการรับนักเรียนจำนวน นักเรียน ห้องเรียน รายภาคเรียน ตารางเรียน และการแก้ไขวิชาที่ติด F หรือ I โดยนักศึกษาสามารถดาวโหลดเอกสาร (E-Documents) ในการยื่นคำร้องต่าง ๆ เพื่อให้สะดวกและสามารถเข้าถึงได้ง่าย

3.3 E-mail ระบบจัดการจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานในสังกัด และของบุคลากรในมหาวิทยาลัย

4. ระบบประกันคุณภาพการศึกษา MBU.E-Port (<http://www.E-port.Mbu.ac.th>)

4.1 E-Port อีพอร์ตใช้สำหรับอาจารย์ได้บันทึกรายงานผลการปฏิบัติงานต่างๆ เพื่อจัดทำเป็นระบบภาระงานทุกอย่าง ผลงานหรือการดำเนินงานอย่างเป็นระบบโดยต้องมีเอกสารยืนยันเป็นไฟล์ PDF และเอกสารยืนยัน เพื่อประมวลผลในการทำระบบประกันคุณภาพ

4.2 E-SAR ระบบประกันคุณภาพที่ต้องรายงานทุกปีการศึกษาเพื่อเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ของมหาวิทยาลัยที่ดำเนินการโดยสำนักงานประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย

จากคำถามที่ 3: ท่านคิดว่าการรายงานสภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อการพัฒนาประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา ของท่านควรดำเนินการอย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดได้กล่าวเป็นแนวทางเดียวกันว่า ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารต้องเข้าใจระบบบริหารงานบุคคลเพราะเป็นทรัพยากรที่สำคัญ มหาวิทยาลัยต้องไม่คิดว่าการมีบุคลากร คือการมีเครื่องจักรในการขับเคลื่อนทุกส่วนของงาน เพราะอาจารย์และเจ้าหน้าที่ในแต่ละส่วนงาน มีความเชี่ยวชาญเพราะงาน จึงต้องใช้ระบบบริหารงาน บริหารคน และบริหารองค์กรอย่างมืออาชีพ สภาพการบริหารงานบุคคล ที่มีการวิเคราะห์การวางแผนอัตรากำลัง กำหนดตำแหน่งและวิทยฐานะการจัดทำระเบียบ การสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง ย้ายงานภายใน และการออกของบุคลากรทางการศึกษาส่งเสริมสวัสดิการบุคลากรพัฒนาบุคลากร ส่งเสริม ยกย่อง เชิดชูเกียรติและพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ ดำเนินงานวินัย อุทธรณ์ ร้องทุกข์และจัดทำมาตรฐาน คุณภาพงาน กำหนดภาระงานขั้นต่ำและเกณฑ์การประเมินผลงานสำหรับบุคลากรทางการศึกษาของมหาวิทยาลัย ประเมินคุณภาพการบริหารงานบุคคลและจัดทำรายงานประจำปีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาในหน่วยงานการศึกษา เพื่อเสนอคณะกรรมการบริหารกลุ่มและคณะกรรมการบริหารงาน การนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้ ย่อมทำให้ “บุคลากรเดิม” ซึ่งไม่คุ้นเคยกับสิ่งใหม่เหล่านี้มีปัญหาในการปฏิบัติงาน จำเป็นต้องศึกษา ฝึกฝนอบรมเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ดี มีประสิทธิภาพ บุคลากรผู้ที่ได้รับการบรรจุ “เข้าทำงานใหม่” ต้องการแนะนำเบื้องต้นเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในวิธีการทำงาน การปฐมนิเทศ และการฝึกอบรมวิธีการทำงาน จึงมีความจำเป็นต่อการพัฒนาต่อไป

จากคำถามที่ 4: ท่านคิดว่าปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาของท่านเป็นอย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดได้กล่าวเป็นแนวทางเดียวกันว่า ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญามาใช้ในการ

วางแผนปฏิบัติงานในปีการศึกษาต่อไปอย่างไร การสร้างความพร้อมและการเตรียมแผนการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ให้มีสรรถนะและจำนวนเพียงพอต่อการใช้งานของผู้เรียน รวมถึงการอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีได้ตลอดเวลา จะเป็นปัจจัยเบื้องต้นของการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ มหาวิทยาลัย และหลักสูตรควรสร้างโอกาสในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ซึ่งเป็นปัจจัยที่จะผลักดันให้มีการใช้เทคโนโลยีอย่างคุ้มค่า การประสานกับเจ้าหน้าที่ไอที หรือ วิศวกรด้านอินเทอร์เน็ต ต้องออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการทำกิจกรรมประกอบการเรียนรู้ เป็นกิจกรรม ที่ต้องใช้กระบวนการแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งจากการสังเกตในสถานการณ์จริง การทดลอง การค้นคว้าจากสื่อสิ่งพิมพ์และจากสื่อ เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งของศักยภาพของสถานศึกษา ที่จะส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

สรุป ในการเร่งรัดพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ในช่วงนี้ทุกหน่วยงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของมหาวิทยาลัยหรือกรรมการหลักสูตร ต้องมีความชัดเจนทั้งมีการดำเนินงานด้านแผนและนโยบายที่จะส่งเสริม สนับสนุน ด้านงบประมาณเพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม ในการที่จะมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และหากต้องดำเนินการตามแผนก็จะมีครบทุกแห่ง ทำให้การพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ซึ่งจะส่งผลถึงการพัฒนานักเรียนได้ทุกระดับได้รวดเร็วขึ้น คณะกรรมการหลักสูตรและสถานศึกษาจึงต้องนำผลการดำเนินงานในด้านนี้มาพิจารณาในปีงบประมาณ การใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการตัดสินใจ ใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารที่กล่าวมาแล้ว เป็นการเสริมสร้างคุณภาพภายใน การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ รวมทั้งการจัดเตรียมกิจกรรม การปรับปรุงสถาบันอย่างต่อเนื่องสู่นาคต ที่สามารถเปรียบเทียบระหว่างสถาบันมุ่งสู่ความเป็นเลิศและการสร้างมูลค่าเพิ่มให้เกิดขึ้น ดังนั้นปัญหาการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเสริมสร้างคุณภาพนี้ จึงเกี่ยวข้องกับการพัฒนาตัวบ่งชี้การปฏิบัติงาน ซึ่งตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานของสถาบันการศึกษา ที่สำคัญการใช้เทคโนโลยีโดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบสารสนเทศ เพื่อเป็นการเสริมสร้างคุณภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะล้วนได้รับการประยุกต์ใช้กับงานพัฒนาองค์การ ทางการศึกษา เพื่อก้าวไปสู่ความเป็นผู้นำในการให้การศึกษา เฉพาะทางส่งเสริมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการเรียนการสอนในระดับบัณฑิต มหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตต่อไป เป็นการสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) ผ่านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์และมาตรการต่างๆ รวมถึงนโยบาย ที่เหมาะสมต่อการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาต่อไป

5.2.1 ผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis ในด้านการบริหารจัดการด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณและบุคคล และด้านอาคารสถานที่ ดังต่อไปนี้

ตาราง 5-4 ผลการศึกษาเอกสาร SWOT Analysis ปัญหาของการบริหารจัดการเทคโนโลยี การศึกษาเพื่อการประกันระบบคุณภาพการศึกษา หลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา

ผล การศึกษา เอกสาร SWOT Analysis	จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)	โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
ปัจจัย ด้านวิชาการ	- กรรมการ หลักสูตรมีตำแหน่ง ทางวิชาการ รศ. จำนวน 1 รูป/ผศ. จำนวน 2 คน - กรรมการ หลักสูตรมีผลงาน ด้านวิชาการทั้ง งานวิจัย งาน บทความ การ บริหารชุมชน ศิลปวัฒนธรรม - กรรมการ หลักสูตรเป็นไป ตามเกณฑ์ มาตรฐานอาจารย์ ประจำหลักสูตรที่ สกอ และ อว. กำหนด	-การผลิตผลงาน วิชาการของอาจารย์ ยังมีน้อย เหตุผล เพราะภาระงานสอน งานที่ปรึกษา และ งานอื่นๆ ทำให้มี เวลาจำกัด -กรรมการหลักสูตร มีผลงานด้าน วิชาการทั้งงานวิจัย งานบทความ การ บริหารชุมชน ศิลปวัฒนธรรม ออก ไปสู่สังคมทั้งใน รูปแบบเอกสาร และออนไลน์น้อย งานวิจัย งาน บทความ การ บริหารชุมชน	ก ร ร ม ก า ร หลักสูตรมีโอกาส ทำผลงาน ตำแหน่งทาง วิชาการระดับ ศ. จำนวน 1 รูป, รศ. จำนวน 2 คน/ผศ. จำนวน 2 รูป/คน คน - กรรมการ หลักสูตรมีผลงาน ด้านวิชาการทั้ง งานวิจัย งาน บทความ การ บริหารชุมชน ศิลปวัฒนธรรม -บุคลากรที่เป็น กรรมการบริหาร หลักสูตรมีผลงาน	-ก ร ร ม ก า ร หลักสูตรมี ตำแหน่งทาง วิชาการอย่าง น้อยต้อง ผศ. -ก ร ร ม ก า ร หลักสูตรมีผลงาน ด้านวิชาการทั้ง งานวิจัย งาน บทความ การ บริหารชุมชน ศิลปวัฒนธรรม ออกไปน้อย เพราะมีภาระงาน ด้านเอกสารและ งานอื่น ๆ -หลักสูตรยังขาด รูปแบบการ พัฒนาที่มีความ

ตาราง 5-4 ผลการศึกษาเอกสาร SWOT Analysis ปัญหาของการบริหารจัดการเทคโนโลยี การศึกษาเพื่อการประกันระบบคุณภาพการศึกษา หลักสูตรศาสตราจารย์ สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา (ต่อ)

ผล การศึกษา เอกสาร SWOT Analysis	จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)	โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
ปัจจัย ด้านวิชาการ	-มีวารสาร วิชาการ ของหลักสูตรอยู่ใน ฐ า น (TCI2) จำนวน 2 ฉบับ	ศิลปวัฒนธรรม ออกไปสู่สังคมทั้ง ในรูปแบบเอกสาร และออนไลน์ต้อง พัฒนาต่อเนื่อง	วิชาการ และมี ตำแหน่ง ทาง วิชาการ ร ศ . จำนวน 1 รูป/ผศ. จำนวน 2 คน และ มี ผลงาน ด้าน วิชาการ	ชัดเจน เพื่อตอบ โจทย์สังคม
ปัจจัย ด้าน บุคลากร	- กรรมการประจำ หลักสูตร จำนวน 5 รูป/คน จบปริญญา เอก และมีตำแหน่ง ทางวิชาการ รศ. จำนวน 1 รูป/ผศ. จำนวน 2 คน -อาจารย์บุคลากรมี เฉลี่ยอายุเกิด 36 ปีเฉลี่ยอายุงาน 7 ปีขึ้นไป และเฉลี่ย เงินเดือน อยู่ใน เกณฑ์ที่ สำ นั ก งบประมาณ กำหนดตามคุณวุฒิ	- การ บริหาร จัดการ มีข้อจำกัด ในด้านอาจารย์ บุ ค ล า ก ร งบประมาณ และ ด้านตัวนักศึกษา -ห นั ว ย ง า น บางส่วนให้การ สนับสนุนด้านการ บริหารจัดการไม่ เต็มศักยภาพขาด ความจริงใจและ ขาดความเป็นมือ อาชีพ -ยังต้องทำงาน	-สาขาวิชาหรือ ค ณ ะ ใ ช้ ห้องปฏิบัติการ ต่างๆให้เป็นสังคม แห่งการเรียนรู้ของ นั ก เรี ย น ใน หลักสูตรนั้นๆ ได้ ไม่ เต็ม ต่า ม ศักยภาพ -มีวารสารวิชาการ ของหลักสูตร -ผู้บริหารให้การ สนับสนุนและให้ อิ ส ระ ใน การ บริหารจัดการ	-การจัดการ สัมมนาวิชาการ เพื่อพัฒนา บทความหรือ งานวิจัย ใน ระดับชาติ หรือ นานาชาติยังมี น้อย - งบประมาณ และแผนงานยังไม่ครอบคลุม - หลักสูตรไม่ สามารถนำเอา แผนหรือรูปแบบ มาปฏิบัติให้เกิด

ตาราง 5-4 ผลการศึกษาเอกสาร SWOT Analysis ปัญหาของการบริหารจัดการเทคโนโลยี การศึกษาเพื่อการประกันระบบคุณภาพการศึกษา หลักสูตรศาสตราจารย์บัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา (ต่อ)

ผล การศึกษา เอกสาร SWOT Analysis	จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)	โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
ปัจจัย ด้าน บุคลากร	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นอาจารย์ บรรพชิต จำนวน 2 รูป ค ฤ ห์ ส ถ์ จำนวน 3 คน -บุคลากรมีความ เป็นอัตลักษณ์ใน ด้านศาสนาและ ปรัชญา 	<ul style="list-style-type: none"> แบบมืออาชีพใน ด้านบริหารจัดการ บางครั้งทำให้ ภายในกลุ่มขาด ความเป็นเอกภาพ ภายในขององค์กร 	<ul style="list-style-type: none"> -เจ้าหน้าที่บัณฑิต วิทยาลัย มีความ เข้าใจในเรื่อง เอกสารและ การ ติดตามงานได้ดี -บุคลากรมีความ เป็นอัตลักษณ์ใน ด้าน ศา ส น า แ ล ะ ปรัชญา -มีความเป็นมือ อาชีพในการ ทำงานและทำงาน กันเป็นทีม แบ่ง งานกันตามความ ถนัดของงาน 	<ul style="list-style-type: none"> รูปธรรมชัดเจน ต่อการบริหาร จัดการได้ เพราะ มีข้อจำกัดด้าน บุคลากร และ งบประมาณ

ตาราง 5-4 ผลการศึกษาเอกสาร SWOT Analysis ปัญหาของการบริหารจัดการเทคโนโลยี การศึกษาเพื่อการประกันระบบคุณภาพการศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา (ต่อ)

ผล การศึกษา เอกสาร SWOT Analysis	จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)	โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
ปัจจัยด้าน อาคาร สถานที่	<p>-เป็นสาขาวิชาที่ เน้นในด้านศาสนา และปรัชญา ตั้งแต่ ก่อตั้งสถาบัน</p> <p>- มีห้องปฏิบัติการ คอมพิวเตอร์ห้อง ปฏิบัติการทาง ภาษา ห้อง อินเทอร์เน็ตห้อง ประชุม ห้องสมุด เป็นต้น ตามความ เหมาะสม ของ สถานศึกษานั้นๆ</p> <p>- มีแหล่งเรียนรู้ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น เพราะสถานที่ตั้ง เป็น วัด ที่ มีความสำคัญในด้าน ประวัติศาสตร์ของ ล้านนา</p>	<p>- การ บริหาร จัดการด้านอาคาร สถานที่ยังไม่บรรลु วัตถุประสงค์ มี ข้อจำกัดในด้าน อาจารย์ บุคลากร ขบประมาณ</p> <p>-อาคารสถานที่อาจ ยังไม่เพียงพอต่อ การจัดการเรียน การสอนเพราะ วิทยาเขตยังใช้ พื้นที่วัดเป็นที่ทำ การ ทำให้ขาด เอกภาพในการ บริหารจัดการให้ได้ เต็มรูปแบบ</p>	<p>-อาคารสถานที่อาจ ยังไม่เพียงพอต่อ การจัดการเรียน การสอนเพราะ วิทยาเขตยังใช้ พื้นที่วัดเป็นที่ทำ การ แต่ก็มีข้อดี ด้านการ บูรณาการองค์ ความรู้ด้านศาสนา และปรัชญา</p> <p>มีแหล่งเรียนรู้ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น เพราะสถานที่ตั้ง เป็น วัด ที่ มีความสำคัญในด้าน ประวัติศาสตร์ของ ล้านนา</p>	<p>- ตัวหน่วยงาน กลางให้การ สนับสนุนไม่เต็ม ศักยภาพขาด ความเอาใจใส่ และ ขาด บุคลากรมี อาชีพในด้าน บริหารจัดการ</p> <p>- ขาดความเป็น เอกภาพภายใน ขององค์กรทำให้ หน่วยงานระดับ วิทยาเขตเกิด ปัญหา</p>

ตาราง 5-4 ผลการศึกษาเอกสาร SWOT Analysis ปัญหาของการบริหารจัดการเทคโนโลยี การศึกษาเพื่อการประกันระบบคุณภาพการศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา (ต่อ)

ผล การศึกษา เอกสาร SWOT Analysis	จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)	โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
ปัจจัยด้าน การจัดการ และ กิจกรรม	-การปฏิบัติการ ด้านกิจกรรมการ เรียนการสอนและ พันธกิจด้านบูรณา การ ณ์ ศิล ป - วิฒ น ธรรม เป็น หัวใจหลัก ของ หลักสูตร -การมีกิจกรรม เสริมสร้างหลักสูตร ด้านการปฏิบัติ กรรมฐานก็เป็น ส่วนหนึ่งของจุด แข็งเพราะผู้ศึกษา ได้เข้าใจหลักการ และวิธีการปฏิบัติ จริง	-เนื่องจากนักศึกษา ส่วนใหญ่เป็นผู้สูง วัยและเป็นผู้ต้อง การศึกษาเพื่อให้ เกิดความเต็มเต็ม ในด้านองค์ความรู้ ที่ต้องการศึกษา การเสริมสร้าง กิจกรรมบางอย่าง อาจยังไม่เหมาะสม กับวัยวุฒิเท่าที่ควร จึงเป็นปัญหาส่วน หนึ่งโดยเพราะ กิจกรรมด้านอบรม คอมพิวเตอร์	-ก า ร จั ด ก า ร หลักสูตรในด้าน กิจกรรมเสริมสร้าง หลักสูตร ไม่ว่าจะ เป็นการสัมมนา การศึกษานอก พื้นที่การบูรณา การณกับโครงการ ที่เกี่ยวกับการสืบ ส า น อ นุ ร ัก ษ์ ศิลปวัฒนธรรมจึง เป็นปัจจัยส่งเสริม ให้นักศึกษาได้มี โอกาสถ่ายทอด องค์ความรู้และต่อ ยอดต่อการทำวิจัย ต่อไป	-การใช้กิจกรรม เสริมสร้าง พัฒนาการเรียนรู้ ยังไม่ค่อยประสบ ผลสำเร็จเพราะ นักศึกษาส่วน ใหญ่เป็นผู้สูงวัย และเป็นพระ สังฆาธิการทำให้ ศาสนกิจและ งานอื่นๆ เยอะ จนไม่มีเวลาเข้า ร่วมกิจกรรมและ ส่วนหนึ่งเป็น ข้าราชการไม่ สามารถทำได้

สรุปได้ว่า การจัดการบริหารมีระเบียบการบริหารจัดการของหลักสูตรภายใต้ระเบียบบัณฑิต วิทยาลัย 2563 โดยใช้รูปแบบการทำงานแบบมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติการ ให้ ความอิสระแก่บุคลากรทุกระดับและทุกฝ่าย บริหารงานตามวงจรการทำงานแบบ PDCA มีระเบียบ โดยใช้โครงสร้างวิทยาเขตล้านนา เป็นแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการโดยแบ่งงานและบุคลากรเป็น

3 กลุ่ม งานบริหารโดยคำนึงถึงความสอดคล้องของปัจจัยสำคัญ 4 ด้าน คือ ภาระงาน บุคลากร งบประมาณและด้านการบริหารจัดการรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาทั้งภายในระดับหลักสูตร และภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

5.2.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมอย่างไม่เป็นทางการ ของผู้บริหาร นักวิชาการและอาจารย์ของกลุ่มหลักสูตรแผนกสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัยเลือกใช้การสังเกตโดยอ้อมแบบไม่มีโครงสร้าง (Indirect observation) การสังเกตทางอ้อมเป็นการสังเกตผ่านเครื่องมือบันทึกข้อมูลที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น ในการใช้เทคนิคบันทึกภาพวีดิทัศน์ และเสียง (Audio and video tape) การสอน กิจกรรมการบริหารทั่วไป อาคารสถานที่และสังเกตจากเอกสารหลักฐานต่างๆ ซึ่งมีข้อดี คือ สามารถสังเกตซ้ำได้หลายครั้งในภายหลัง ขจัดความลำเอียงในการบันทึกข้อมูลของผู้วิจัย มีความเหมาะสมกับบางสถานการณ์ที่หากสังเกตโดยตรงอาจจะได้ข้อมูลที่ไม่เป็นจริงได้ แต่มีข้อจำกัดคือ ข้อมูลที่ได้อาจไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยจึงจัดทำเป็นตารางบันทึกผลการสังเกตดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5-5 ผลการสังเกตสภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการภายในหลักสูตร ปัญหาของการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อการประกันระบบคุณภาพการศึกษา หลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา

สภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการภายในหลักสูตร (Indirect observation)	ผลการสังเกต (Result observation)	หมายเหตุ มี (✓) ไม่มี (X)
1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	✓	
1.1 โครงสร้างการบริหาร	✓	
1.2 การกำหนดภารกิจในการปฏิบัติงาน	✓	
1.3 การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการในการประกันคุณภาพ	✓	
1.4 แผนปฏิบัติการในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของหลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา	✓	
1.5 การดำเนินการในการอำนวยความสะดวก กำกับติดตาม ประเมินผล ตามแผนปฏิบัติการดำเนินการประกัน	✓	

ตารางที่ 5-5 ผลการสังเกตสภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการภายในหลักสูตร ปัญหาของการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อการประกันระบบคุณภาพการศึกษา หลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา (ต่อ)

สภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการภายในหลักสูตร (Indirect observation)	ผลการสังเกต (Result observation)	หมายเหตุ มี (✓) ไม่มี (X)
คุณภาพภายในหลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา		
1.6 การพัฒนาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา	✓	
1.7 การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โดยการใช้การมีส่วนร่วม	✓	
1.8 การนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจในการบริหารเพื่อการวางแผนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	✓	
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา		
2.1 แก้ไขจุดบกพร่องในการดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษา	✓	
2.2 การส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาตามวิสัยทัศน์	✓	
2.3 การส่งเสริมให้การศึกษาตามภารกิจที่จะเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อการศึกษา	✓	
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา		
3.1 การวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาตามวิสัยทัศน์และภารกิจ	✓	
3.2 การกำหนดนโยบายในการพัฒนาหลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาตามวิสัยทัศน์และภารกิจ	✓	
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา		

ตารางที่ 5-5 ผลการสังเกตสภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการภายในหลักสูตร ปัญหาของการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อการประกันระบบคุณภาพการศึกษา หลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา (ต่อ)

สภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการภายในหลักสูตร (Indirect observation)	ผลการสังเกต (Result observation)	หมายเหตุ มี (✓) ไม่มี (X)
4.1 การดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานที่กำหนดในนโยบาย	✓	
4.2 การดำเนินการพัฒนาให้มีคุณภาพตามวิสัยทัศน์	✓	
4.3 การดำเนินการตามภารกิจที่สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร	✓	
5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา		
5.1 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา	✓	
5.2 การแก้ไขจุดบกพร่องในขั้นตอนการทำงาน	✓	
5.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อการศึกษาที่เกิดจากการประกันคุณภาพของหลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา	✓	
6. การประเมินคุณภาพการศึกษา		
6.1 กระบวนการตรวจสอบระบบภายในสถานศึกษาตามแผนและวิสัยทัศน์ของหลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา	✓	
6.2 การดำเนินการตามแผนและวิสัยทัศน์ของหลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา	✓	
6.3 การจัดทำแผนและวิสัยทัศน์ที่มีความสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	✓	
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี		
7.1 การรวบรวมข้อมูลในการดำเนินงาน	✓	

ตารางที่ 5-5 ผลการสังเกตสภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการภายในหลักสูตร ปัญหาของการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อการประกันระบบคุณภาพการศึกษา หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา (ต่อ)

สภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการภายในหลักสูตร (Indirect observation)	ผลการสังเกต (Result observation)	หมายเหตุ มี (✓) ไม่มี (X)
7.2 การรวบรวมข้อมูลในการดำเนินงานที่ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อการศึกษา	✓	
7.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัดของแผนและภารกิจที่กำหนด	✓	
7.4 การนำผลการวิเคราะห์มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	✓	
8. แผนคุณภาพการศึกษาของหลักสูตร การนำข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติงานมาใช้ในการวางแผนต่อไป	✓	

สรุปผลการวิเคราะห์จากตาราง การสังเกตการณ์บริหารจัดการหลักสูตร จากการสังเกตผู้บริหาร กรรมการหลักสูตร ผู้สังเกตพบว่า ก่อนการประชุม หรือการหารือเรื่องต่าง ๆ นั้น ประธานในที่ประชุมจะมีการส่งหนังสือบันทึกข้อความเชิญประชุม วาระที่จะประชุมก่อนล่วงหน้าเพื่อเป็นการแจ้งทราบก่อนการประชุมจริง มีการวางแผน การเตรียมเอกสาร

ดังนั้น สรุปผลจากการศึกษา เอกสาร การสังเกตและการสัมภาษณ์ในด้านการบริหารจัดการ ด้านงานบริหารงานวิชาการ ด้านงบประมาณและบุคคลและด้านงานอาคารสถานที่ รวมแล้วสรุปได้ว่า

1. สรุปผลจากการศึกษา เอกสาร การสังเกตและการสัมภาษณ์ในด้านการบริหารจัดการ พบว่า จากกระบวนการเชิงนโยบายของผู้บริหารและกรรมการหลักสูตร พบว่า มีการกำหนดนโยบายส่งเสริมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษา โดยผ่านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA) มีผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในหลักสูตร เป็นการตั้งจุดมุ่งหมายความสำเร็จในการบริหารจัดการของผู้บริหาร ทำให้หลักสูตรของมหาวิทยาลัย มีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพตามกรอบที่กฎหมายกำหนด และตามแผนและนโยบายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้บรรลุตามจุดหมายของการจัดการศึกษาอย่างคุ้มค่า ตามแนวทางของการกระจายอำนาจการบริหารและการจัด

การศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ตลอดจนกฎกระทรวงว่าด้วยการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้เป็นตามระเบียบกฎหมายตามที่ต้นสังกัดกำหนด โดยสามารถจัดระบบบริหารให้มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ใช้ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ในการบริหารจัดการให้สามารถดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย โดยการใช้ระบบบริหารคุณภาพ (PDCA) การบริหารโดยใช้หลักสูตรและผู้ศึกษาเป็นฐาน การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ซึ่งในการบริหารจัดการสถานศึกษา ควรจัดให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดที่มีการแบ่งงาน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยส่วนใหญ่จากการสังเกตมีการจัดระบบการบริหารงานเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานกำหนด

2. สรุปผลจากการศึกษา เอกสาร การสังเกตและการสัมภาษณ์ในด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า ในการวางแผนงานวิชาการ ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลและจัดทำระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับงานวิชาการและการทำแผนงานวิชาการหรือโครงการพัฒนาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ในการดำเนินงานการบริหารจัดการภายในหลักสูตรพบปัญหาของการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการประกันระบบคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา การบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบตามภาระงาน การจัดตารางสอน การจัดอาจารย์เข้าสอนตามตารางสอน การจัดอาจารย์พิเศษสอนแทนในบางรายวิชา การทำงานวิจัย บทความวิชาการ บริการวิชาการชุมชน และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ดำเนินงานวิชาการของหลักสูตร จัดทำเอกสาร และอบรมการใช้งาน การปรับปรุงแผนการสอน จัดทำจัดทำ ใช้ บำรุงรักษาและส่งเสริมผลิตสื่อการเรียนการสอนตลอดจนพัฒนาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษารวมทั้งส่งเสริมทางด้านวิชาการ เอกสารการพัฒนาหลักสูตร พัฒนาระบบการเรียนรู้อัจฉริยะนักเรียนตามหลักสูตร มีการวัดผลประเมินผลและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย

3. สรุปผลจากการศึกษา เอกสาร การสังเกตและการสัมภาษณ์ในด้านการบริหารงบประมาณและบุคคล พบว่า ผลการสังเกตสภาพการดำเนินงานภายในหลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณ ที่สอดคล้องกับแผนการบริหารงานบุคคลภายในหลักสูตร ผลการวิเคราะห์และพัฒนานโยบายในการจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษาระดับหลักสูตร การวิเคราะห์ความเหมาะสมกับสภาพปัญหาหรือความจำเป็นที่ได้รับการประเมินผลจากการประกันคุณภาพและการตรวจประเมินทุกๆ รอบปี แผลผลจากเอกสารด้านการเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และโครงการพัฒนาบุคลากร การโอนเงินงบประมาณ การระดม

ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การจัดการทรัพยากร เช่น ผลการปฏิบัติงานในหลักสูตร ระบบการประเมินหลักสูตร กระบวนการประเมินหลักสูตร เอกสารการประเมินหลักสูตร และการใช้ ผลประเมินหลักสูตร อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามที่กำหนดระบบ ระเบียบ แนวปฏิบัติที่เป็นไปตามหน่วยงานกำหนดหรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในระบบประกันคุณภาพการศึกษา

4. สรุปผลจากการศึกษา เอกสาร การสังเกตและการสัมภาษณ์ในด้านการบริหารอาคารสถานที่ พบว่า การวางแผนงานบริหารทั่วไปที่ครอบคลุมภาระงานที่สำคัญในด้านการบริหารงานของ อาคารสถานที่และการพัฒนาระบบและเครือข่ายการพัฒนาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ในหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา การวางแผนการบริหารงานการศึกษา การดำเนินงานธุรการการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การรับนักศึกษา งานกิจการนักศึกษา งานประชาสัมพันธ์ชุมชน งานประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ การดำเนินการตามแผน ได้แก่ การกำหนดผู้รับผิดชอบการมีส่วนร่วมจากบุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง การกำกับติดตามให้งานบริหารทั่วไปบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ การประเมินผลการปฏิบัติงานบริหารทั่วไป การใช้ผลประเมินเพื่อพัฒนางานบริหารทั่วไปของหลักสูตรที่ผ่านเกณฑ์ การประเมินหลักสูตรทุก ๆ ปี

5.2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตร จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

จากการสนทนากลุ่มร่วมกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล สามารถวิเคราะห์และสรุปแนวทางการพัฒนาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตรโดยผ่านคำถามที่พิจารณาร่วมกันได้ ดังนี้

คำถามข้อที่ 1 ด้านการบริหารจัดการ: ท่านมีแนวทางการพัฒนาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตร อย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า ไม่แน่ใจ เพราะฝ่ายบริหารยังไม่มีแนวทางในการประกันคุณภาพทางการศึกษาที่เป็นระบบที่ชัดเจนเนื่องจากแต่ละพื้นที่การศึกษาแตกต่างกันโดยเฉพาะในวิทยาเขตล้านนา กรรมการหลักสูตรให้ความเห็นที่สอดคล้องกันว่าไม่แน่ใจ เพราะหลักสูตรได้ดำเนินการปฏิบัติตามมาตรฐานของ สกอ. แต่ขาดการติดตามอย่างต่อเนื่องเท่านั้น สอดคล้องกับผู้บริหารวิทยาเขตได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในได้ดำเนินการตามขอบเขตและกรอบการปฏิบัติงานเพื่อรองรับการประเมินระดับหลักสูตรและระดับสถาบัน การประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาเขตล้านนา ควรจะให้ทางส่วนกลางกำหนด เพราะ หลักสูตรที่อนุญาตให้เปิดต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของมหาวิทยาลัยที่มีศูนย์กลางเป็นตัวกำหนด และหลักสูตรท้องถิ่นหรือวิทยาเขตและชุมชนเป็นผู้ขับเคลื่อน

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาด้านการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาด้านการบริหารจัดการ ดังนี้

1. การกำหนดแนวนโยบายทางการศึกษาด้านการบริหารจัดการโดยมีหลักสูตรและนโยบายเป็นตัวกำหนด
2. การกำหนดการสร้างโครงสร้างพื้นฐานของการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความชัดเจน มีประสิทธิภาพ โดยกำหนดเป็นแนวทางยุทธศาสตร์ ระดับหลักสูตร
3. การพัฒนาบุคลากรทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี ทางการศึกษาที่สามารถใช้เพื่อการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมโดยความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาภาคีเครือข่ายที่มีความพร้อมทั้งภาครัฐและเอกชน
4. ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือและสร้างศูนย์ปฏิบัติการสารสนเทศ (Operation Center) เชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลระดับหลักสูตร สาขาวิชา ระดับกลุ่ม ระดับภาคหรือคณะ
5. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและให้บริการทางการศึกษา ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่สอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการ

คำถามข้อที่ 2 ด้านงานวิชาการ: ท่านมีแนวทางการจัดทำแผนการพัฒนาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตร อย่างไร

แนวทางการจัดทำแผนการพัฒนาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตรดังนั้น แนวทางการพัฒนาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตร การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ควรดำเนินการตามขอบเขตและกรอบการปฏิบัติงานเพื่อรองรับการประเมินระดับหลักสูตรและระดับสถาบัน การประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาเขตล้านนา ควรจะให้ทางส่วนกลางกำหนดเพราะ หลักสูตรที่อนุญาตให้เปิดต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของมหาวิทยาลัยที่มีศูนย์กลางเป็นตัวกำหนด และหลักสูตรท้องถิ่นหรือวิทยาเขตและชุมชนเป็นผู้ขับเคลื่อนในอัตลักษณ์ของท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นต้น

สรุปได้ว่า แนวทางการจัดทำแผนการพัฒนาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตรดังนั้น แนวทางการพัฒนาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตร ควรจะทำได้ดังนี้

- 2.1 คู่มือการประเมินปีก่อนเพื่อ ปรับปรุงแก้ไข เพื่อตั้งเป้าหมายในปีต่อไป
- 2.2 รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของหลักสูตรตามสภาพจริง เพื่อจะได้ทราบและใช้ข้อมูลที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ตรงจุด จัดตั้งคณะทำงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างชัดเจน
- 2.3 ประชุมชี้แจงเพื่อวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ
- 2.4 แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามความเหมาะสม

2.5 มีการร่วมมือกับทุกฝ่าย

2.6 ดำเนินการตามความเป็นจริง และรวดเร็ว

2.7 ผู้บริหารควรเห็นความสำคัญ และมีคณะผู้ทำรายงานด้านบริหารจัดการหลักสูตรที่เป็นระบบและชัดเจน

2.8 ควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษามาใช้จัดระบบทะเบียนและงาน ประชาสัมพันธ์ หรือส่วนงานที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น

คำถามข้อที่ 3 ด้านงานงบประมาณและบุคลากร: ท่านมีแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตร อย่างไร

แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตรต้องมีคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และนำเสนอในที่ประชุมเพื่อพิจารณาปรับปรุง จัดทำแผนตามสภาพของพื้นที่และความต้องการของชุมชน ทำตามวิสัยทัศน์ จัดทำแผนโครงการให้ตรงกับความต้องการของสถานศึกษา แต่งตั้งคณะทำงานอย่างชัดเจน จัดประชุมวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ เก็บรวบรวมข้อมูลผลการปฏิบัติงานทุกปี และดำเนินการประเมินผล ทุกครั้งมีการประชุมวางแผน ปรึกษาหารือกันให้ดำเนินการเพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรเป็นแนวทางเดียวกันและมีระบบที่ชัดเจน

สรุปได้ว่า แนวทางด้านงานพัฒนาบุคลากร ควรมีแนวทาง ดังนี้

1. พัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับความต้องการกำลังคนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทางการศึกษา
2. เพื่อให้ผู้สอนมีการพัฒนาส่งเสริมการวิจัยด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา หรือนวัตกรรมทางการศึกษาและนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้
3. ประสานความร่วมมือกับองค์กรของรัฐและเอกชน ในการพัฒนาบุคลากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการพัฒนาการศึกษามุ่งเน้นการจัดการและใช้ทรัพยากรทางด้านเครือข่ายร่วมกัน
4. ปรับปรุงกฎระเบียบเพื่อสร้างระบบรองรับวิทยฐานะสำหรับผู้สอนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
5. นำผลงานการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนหรือระบบงานต่าง ๆ มาใช้ประกอบการพิจารณาเลื่อนขั้นตำแหน่งและผลตอบแทนได้พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มหลักสูตร แผนกสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และหน่วยงานอื่น ๆ

คำถามข้อที่ 4 ด้านอาคารสถานที่: ท่านมีแนวทางการพัฒนาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตรอย่างไร

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตร ควรมีเพื่อจะได้นำจุดบกพร่องมาแก้ไขปรับปรุง พัฒนา ความร่วมมือกันของบุคลากร การระดมความคิดวิเคราะห์ผลการดำเนินการที่ผ่านมา เมื่อร่วมมือกันในการวาง

แผนการปฏิบัติงานในปีการศึกษาต่อไปโดยจัดทำข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ มีการกำกับติดตาม การปฏิบัติงานตามแผนผู้บริหารมีความเอาใจใส่ สนับสนุนการทำงานอย่างต่อเนื่อง ร่วมมือกัน วางแผนปฏิบัติงาน ศึกษาปัญหาของหลักสูตร เพื่อนำปัญหาอุปสรรคในปีไปพัฒนาแก้ไขในปีต่อไป โดยทำโครงการแก้ไขหรือพัฒนาให้ต่อเนื่อง

การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) มติของที่ประชุมกลุ่มมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน แนวทางการพัฒนาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตร ต้องมีการปรับปรุงครั้งใหญ่ในการเตรียมความพร้อมเพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการประกันคุณภาพทางการศึกษาเพื่อรองรับการประกันหลักสูตร ให้ได้รับการรับรองทุกมาตรฐาน โดยเริ่มจากการนำข้อผลการประเมินปีก่อนมาปรับปรุงแก้ไข จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีตามสภาพจริง มีการจัดคณะทำงานอย่างชัดเจน มีการประชุมชี้แจงวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ แบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามความเหมาะสมโดยความร่วมมือของทุกฝ่าย ผู้บริหารต้องเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เน้นให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ วางแผน ที่เป็นประชาธิปไตยและลงมติดด้วยเสียงข้างมาก มีการลงมือปฏิบัติจริงตามสภาพของท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาที่เรียกว่า PDCA ได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Action) ซึ่งครอบคลุมทุกกระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในหลักสูตรนั่นเอง สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ด้านอาคารสถานที่ ควรบริหารจัดการดังนี้

1. จัดหาระบบคอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการดำเนินการอย่างถูกต้อง ตามกฎหมาย โดยร่วมมือกับภาครัฐ เอกชน ชุมชนและท้องถิ่นในการบูรณาการณร่วมกัน
2. เตรียมบุคลากรปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้เพียงพอ รวมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มและการซ่อมบำรุงรักษาอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอยู่ ให้มีประสิทธิภาพ ระบบปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีต้องเชื่อมต่อกับระบบฐานข้อมูลวิชาการที่หลากหลาย
3. พัฒนาศักยภาพอาจารย์ อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาและผู้บริหารให้เชี่ยวชาญ ในการใช้และพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนาเนื้อหา สื่อและซอฟต์แวร์ เพื่อใช้ประโยชน์ให้มากขึ้น
4. บริหารจัดการศึกษาจัดซื้อ จัดหาระบบคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอน และการบริหารจัดการจัดให้มีองค์กรหรือส่วนงานและบุคคลกำกับดูแลงาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่มีความรู้ความชำนาญสูง สร้างระบบเครือข่ายให้สามารถเชื่อมต่อได้ทุกส่วนงานในมหาวิทยาลัย และหน่วยงานราชการหรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ให้

5. สร้างสมรรถนะสำคัญทางด้านการส่งเสริมความสามารถ ในการใช้เทคโนโลยีเป็น ความสามารถในการเลือกใช้ เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ เกิดมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการ พัฒนาตนเองและสังคม

6. พัฒนาหลักสูตรให้เอื้อต่อการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนการ สอน เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ จัดให้มีศูนย์ข้อมูลสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Courseware Center) ให้มี การเรียนการสอนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) จัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) จัด ให้มีห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (e-Library) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)

7. พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ แล้วยังได้ผนวกสาระสำคัญที่ เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งระบบ เพื่อให้ครอบคลุมในทิศทางการพัฒนาทางการศึกษากิจกรรมและงาน วิชาการ

8. สร้างแนวทางยุทธศาสตร์ มาตรการและโครงการที่กำหนดไว้ให้ เป็นแผนแม่บทต่อการ พัฒนา ระดับต่าง ๆ เน้นการบูรณาการเพื่อที่จะเชื่อมประสานข้อมูลสารสนเทศด้านต่าง ๆ ที่มีความ จำเป็นต่อการดำเนินพันธกิจในภาพรวมของหลักสูตร

9. เชื่อมประสานข้อมูลสารสนเทศด้านต่างๆ ที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินพันธกิจใน ภาพรวมของหลักสูตรสาขาวิชาด้านศาสนาและปรัชญา ตลอดจนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในด้านการ บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาเป็นฐาน สามารถนำเข้ามา ประยุกต์ใช้ตามบริบทของแต่ละฝ่ายได้อย่างมีเอกภาพคือ สามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกันหรือมีความต่อเนื่องกันอย่างเต็มรูปแบบ ต่อไป

5.3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทาง การศึกษาเพื่อพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธ ศาสนาและปรัชญา

5.3.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยี การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชา พุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา สถานภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. แนวทางด้านการพัฒนาบุคลากร

1) การพัฒนาอาจารย์และบุคลากรให้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อ พัฒนาคุณภาพการจักระบวนการเรียนรู้และการบริหารจัดการ

- 2) พัฒนาอาจารย์ให้มีเทคนิค วิธีการ ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างหลากหลาย ดึงดูดความสนใจเพื่อไปสู่การเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ
- 3) ส่งเสริมให้อาจารย์ผลิตสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน
- 4) พัฒนาผู้รับผิดชอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้มีความสามารถในการทำวิจัย เพื่อพัฒนางานและนำองค์ความรู้ที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงพัฒนางานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 5) พัฒนาบุคลากรทุกฝ่าย ให้มีความรู้ความสามารถสูงขึ้นกว่าขั้นพื้นฐานสามารถประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาประจำที่รับผิดชอบได้อย่างมีคุณภาพ
- 6) ส่งเสริมสนับสนุนอาจารย์ที่มีความสนใจ ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้การเรียนการสอนออนไลน์ เผยแพร่ผลงานและพัฒนาผลงานสู่ชุมชนสังคมที่กว้างออกไป
- 7) ส่งเสริมให้ผู้รับผิดชอบงาน เทคโนโลยีสารสนเทศโดยตรง เข้ารับการอบรม เพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญพิเศษหรือศึกษาดูงานและหาประสบการณ์เพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้ภายนอก

2. แนวทางการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรให้เอื้อต่อการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้พัฒนาการเรียนรู้ และทักษะชีวิต

- 1) ทุกกลุ่มสาระกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้เรียนอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม สามารถวัดประเมินผลได้จากสภาพจริง
- 2) ทุกกลุ่มสาระมีการบูรณาการภูมิปัญญา วัฒนธรรมพื้นบ้านหรือคุณธรรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศให้ผู้เรียน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะชีวิต เช่น การใช้ภาษาที่ถูกต้อง ในการ Chat การเลือกบริโภคข้อมูลที่เป็นประโยชน์ การแสดงความคิดเห็นที่สร้างสรรค์บน Web Board เป็นต้น
- 3) พัฒนาหลักสูตรวิชาคอมพิวเตอร์ทุกช่วงชั้นให้สอดคล้อง มีการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนเป็นระบบต่อเนื่อง มีสาระที่สอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการ ของผู้เรียนและสอดคล้องสภาพสังคมในปัจจุบัน

3. แนวทางการผลิตสื่อการจัดการหาอุปกรณ์

การผลิตโปรแกรมคอมพิวเตอร์และจัดหาสื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพและเพียงพอ เหมาะสมกับความต้องการ

- 1) จัดหาเครื่องและอุปกรณ์ฟ่วงต่อคอมพิวเตอร์ ให้เพียงพอเหมาะสม ต่อความต้องการของแต่ละฝ่ายในการปฏิบัติงาน

2) พัฒนาโปรแกรมเพื่อใช้ในการเรียนการสอน หรือการบริหารจัดการภายในหลักสูตรเพิ่มเติมจากที่มีอยู่

3) จัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเป็นศูนย์รวมสื่อ Software และ Hardware มีการให้บริการแก่อาจารย์เพื่อใช้ในการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ สะดวก และหลากหลาย รวมทั้งสามารถให้บริการแก่นักเรียน ผู้ปกครองและผู้สนใจในชุมชน

4) จัดทำห้องเรียน E-classroom ให้แก่นักเรียนทุกหลักสูตร

5) เพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอ เป็น 1 เครื่องต่อนักเรียน 1 คน

6) จัดหาอุปกรณ์จ่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตแบบไร้สาย พร้อมระบบการรักษาความปลอดภัยในบริเวณต่าง ๆ รอบหลักสูตร

7) จัดหาอุปกรณ์ควบคุมเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในหลักสูตร ให้สามารถควบคุมความเร็วและใช้งานอินเทอร์เน็ตอย่างมีประสิทธิภาพ

4. แนวทางการสร้างเครือข่ายและสังคมแห่งการเรียนรู้

1) เผยแพร่ผลงานอาจารย์หลักสูตร นักศึกษาและ Programmer ให้แก่สถาบันอื่นและชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

2) เข้าร่วมโครงการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับหน่วยงานภายนอกโดยมีการกำหนดผู้รับผิดชอบและแผนงานและปฏิทินงานในการติดตามผลการดำเนินงานอย่างชัดเจนต่อเนื่อง

3) สืบค้นและติดต่อหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ภายในและต่างประเทศที่มี Web site หรือโครงการ บริการที่เป็นประโยชน์และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้กว้างไกลยิ่งขึ้น

4) เก็บรวบรวมสื่ออิเล็กทรอนิกส์อย่างเป็นระบบและให้บริการสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

5) จัดให้มีการเรียนรู้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของหลักสูตร โดยให้บริการทั้งผู้สอน และผู้เรียนภายในหลักสูตรและชุมชนภายนอก

5. แนวทางการบริหารจัดการและประกันคุณภาพการศึกษา

เพื่อให้แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศของกลุ่มหลักสูตร บรรลุผลทั้งในทางปฏิบัติและผลลัพธ์การบริหารจัดการจึงต้องดำเนินการดังนี้

1) สร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ ให้มีความรู้ความเข้าใจ ยอมรับ และนำไปสู่การปฏิบัติ

2) กำหนดให้แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาการศึกษาของหลักสูตร

3) ให้มีคณะกรรมการรับผิดชอบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาสื่อและซอฟต์แวร์เพื่อการศึกษา คณะกรรมการพัฒนาและบำรุงรักษาระบบเครือข่ายการศึกษา คณะกรรมการประเมินผลแผนงาน เทคโนโลยีสารสนเทศ และคณะกรรมการติดตามประเมินผล และรายงานการประเมินตนเอง เป็นต้น

ดังนั้น กลุ่มหลักสูตรมีการดำเนินการสร้างตัวชี้วัดเพื่อบ่งชี้ถึงความสำเร็จของการดำเนินการตามแผน เพื่อใช้ในการติดตามประเมินผล

5.3.2 สรุปผลการวิเคราะห์ SWOT แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา พุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา

ผู้วิจัยได้ทำการ SWOT Analysis เพื่อนำผลที่ได้ทั้งข้อมูลเชิงบวกและปัญหาที่ได้จากแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต ดังนี้

จุดแข็ง (Strengths)

1. หลักสูตรมีบุคลากรที่มีประสิทธิภาพสามารถ พัฒนาและใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้
2. การมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายไอที และฝ่ายเทคนิคซ่อมบำรุงเครื่องคอมพิวเตอร์ ช่วยทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมใช้งานอยู่ตลอดเวลา การซ่อมบำรุงสะดวก รวดเร็วและประหยัดงบประมาณ
3. การจัดทำฐานข้อมูลร่วมกันของหลักสูตรสาขาวิชาที่เปิดสอน สามารถผลิตสารสนเทศต่าง ๆ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยความถูกต้องและรวดเร็ว ไม่ซ้ำซ้อน และนำไปใช้ร่วมกันได้
4. โปรแกรมระบบจัดการเรียนรู้ผ่านอินเทอร์เน็ต ช่วยทำให้นักศึกษาและอาจารย์สามารถเรียนรู้ได้ทุกหนทุกแห่งโดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ และเหมาะกับการศึกษาระดับมหาบัณฑิต
5. ระบบสืบค้นสามารถเชื่อมต่อเครือข่ายภายใน และใช้งานอินเทอร์เน็ตได้รวดเร็วและนักศึกษามีทักษะพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ แสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

จุดอ่อน (Weaknesses)

1. งบประมาณยังไม่เพียงพอ หลักสูตรยังต้องใช้ระบบห้องสมุดกลาง ไม่มีห้องปฏิบัติการภายในสาขาวิชา ส่งผลให้สัดส่วนของจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อนักศึกษาต้องใช้อุปกรณ์ของตัวเอง ขาดแคลนอุปกรณ์ที่จำเป็นในการสืบค้นงานวิจัยระดับนานาชาติ
2. เทคโนโลยีสารสนเทศก้าวไปอย่างรวดเร็ว บุคลากรด้านนี้ยังตามไม่คอยทัน และนักศึกษาบางคนมีอายุมากจึงทำให้เกิดปัญหาการใช้ระบบเทคโนโลยีในการพิมพ์งานวิจัยหรือการสืบค้น
3. สาขาวิชาด้านพุทธศาสนาและปรัชญายังมีทัศนคติด้านเทคโนโลยีเป็นสิ่งจำเป็นน้อยในการช่วยส่งเสริมหรือสร้างแนวทางการศึกษาให้มีรูปแบบสมัยใหม่

โอกาส (Opportunities)

1. นักศึกษาร้อยละ 95 มีคอมพิวเตอร์หรือโน้ตบุ๊กแท็บเล็ตใช้เอง และร้อยละ 80 มีอินเทอร์เน็ตใช้ที่บ้านได้ การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตมีราคาถูกลง ในขณะที่ความเร็วสูงขึ้น
2. หลายหน่วยงานเห็นความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต
3. การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศแบบออนไลน์เพื่อนำมาพัฒนาระบบการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อุปสรรค (Threats)

1. นักศึกษาหรืออาจารย์ยังคงใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบเดิม ยึดติดรูปแบบ
2. นักศึกษาบางคนยังขาดความสนใจและพัฒนาตนเอง ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
3. นักศึกษาที่เป็นบรรพชิตอาศัยอยู่ในวัดที่ห่างไกลกันดาร บางแห่งไม่มีไฟฟ้าเข้าถึง

5.3.3 แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษาสร้าง ตัวบ่งชี้ความสำเร็จในภาพรวมได้ ดังนี้

1. ด้านแผนในภาพรวม

- 1) เพิ่มอัตราผู้ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเครื่องมือ ในการเรียนรู้
- 2) เพิ่มอัตราของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทางการเรียนการสอน
- 3) เพิ่มอัตราการจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ e-Learning หรือ ออนไลน์
- 4) เพิ่มสัดส่วนการบูรณาการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

แบบห้องเรียน E-Class room การใช้บริการห้องศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ

- 5) ปริมาณของผลงานวิจัยในชั้นเรียนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา

จำนวนหลักสูตรคอมพิวเตอร์ที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น

2. ด้านการพัฒนาบุคลากร

1) บุคลากรมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ และการบริหารจัดการที่สามารถใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

- 2) เพิ่มจำนวนอัตราการของสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ
- 3) เพิ่มอัตราการของงานวิจัยพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 4) เพิ่มจำนวนผู้สอนและบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ได้รับการพัฒนาทักษะและความเชี่ยวชาญเฉพาะสูงขึ้น

5) เพิ่มจำนวนอาจารย์ผู้สอนที่มีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศ ไปใช้ในการเรียนการสอน และการเผยแพร่ผลงาน บุคลากรที่ได้รับการอบรมหรือดูงานจากการสัมมนาในระดับมาตรฐาน

3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร

1) จำนวนหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่นำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้พัฒนาการเรียนรู้และทักษะชีวิต

2) หลักสูตรมีการบูรณาการภูมิปัญญาวัฒนธรรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและวิถีชุมชนที่บูรณาการได้อย่างลงตัว

3) หลักสูตรต้องบูรณาการคอมพิวเตอร์ที่สอดคล้องกับความสนใจความต้องการของผู้เรียน และสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทันโลกทันเหตุการณ์และอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญา

4. ด้านการประกันคุณภาพหลักสูตร

1) หลักสูตรสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และปรัชญา ต้องมีระบบด้านการวัดผลประเมินผลรวมทั้งการประกันคุณภาพหลักสูตรแบบศูนย์รวมและเชื่อมต่อกันทั้งระบบ

2) หลักสูตรควรผลิตและจัดหาสื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพให้เพียงพอเหมาะสมกับความต้องการ และได้มาตรฐานตามเกณฑ์

3) จำนวนอุปกรณ์ฟังก่อคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เทคโนโลยี

4) จำนวนโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการภายในหลักสูตร ปริมาณการใช้บริการของศูนย์ เทคโนโลยีสารสนเทศ

5. ด้านการสร้างเครือข่ายและสังคมแห่งการเรียนรู้ตามอัตลักษณ์สาขาวิชา

1) สร้างระบบ Programmer เพื่อเชื่อมกับสถาบันอื่นและชุมชนในท้องถิ่น

2) เพิ่มจำนวนโครงการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ร่วมกับหน่วยงานอื่น

3) เพิ่มจำนวนแหล่งข้อมูลในการสืบค้นและติดต่อหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนภายในและต่างประเทศที่มีการบริหารจัดการแบบศูนย์ศึกษาเรียนรู้ที่แท้จริง

4) เพิ่มจำนวนอุปกรณ์ฟังก่อคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เทคโนโลยีการศึกษา

5) เพิ่มจำนวนโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการภายในมหาวิทยาลัยหรือหลักสูตรและเพิ่มปริมาณการใช้บริการของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาทั้งจากส่วนกลางและวิทยาเขตหรือหลักสูตรให้ได้มาตรฐานต่อไป

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา 2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา 3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาในการประกันคุณภาพหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (quality Research) เน้นการเก็บข้อมูลเชิงเอกสาร และการใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีวิเคราะห์แบบพรรณนา ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร จากการสังเกต จากการสัมภาษณ์และทำการวิเคราะห์ (SWOT Analysis) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2559) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ได้แก่ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน นักศึกษาที่กำลังศึกษา บัณฑิตที่จบการศึกษาและผู้ใช้บัณฑิต โดยการใช้การสุ่มกลุ่มเป้าหมาย แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 40 รูป/คน แล้วนำเสนอในรูปแบบการพรรณนาบรรยาย สามารถสรุป อภิปรายผลรวมทั้งข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

6.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

1) สภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา ที่พบคือยังขาดความชัดเจนในการวางแผนบริหารจัดการเพื่อสร้างระบบและรูปแบบการบริหารหลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยี การบริหารจัดการยังใช้รูปแบบเอกสาร (Document manual) บุคลากรคณาจารย์เจ้าหน้าที่ยังใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาน้อย จึงทำให้การปรับเกณฑ์และรูปแบบการบริหารจัดการยังคงใช้รูปแบบยึดหยุ่น เพื่อที่จะปรับให้กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์ต่อไป

2) การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาของหลักสูตรเมื่อเปรียบเทียบกับผลการประเมินในปีการศึกษา 2563 ใช้รูปแบบการประเมินแบบออนไลน์ภายใต้คำสั่ง (พ.ร.บ.) สถานการณ์ฉุกเฉินโรคระบาดโควิด-19 สรุปผลคะแนนรวมจากทุกองค์ประกอบของการประเมินได้

คะแนน 3.70 เกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับ พอใช้ และเทียบกับผลการประเมินในปีการศึกษา 2562 ผลการประเมิน คะแนนรวมได้ 3.64 เกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับ พอใช้ เช่นเดียวกัน แต่ค่าเฉลี่ยผลการประเมินระดับคะแนนเพิ่มขึ้น สรุปได้ว่าแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อนำมาพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของหลักสูตร มีเกณฑ์มาตรฐานไม่แตกต่างกันและมีเกณฑ์ดีขึ้น

3) แนวทางพัฒนาหลักสูตรควรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัยทันโลกทันเหตุการณ์ ควรเผยแพร่ข้อมูลด้านศาสนาและปรัชญาให้มากกว่านี้ มีกิจกรรมที่เป็นแรงจูงใจให้คนในสังคมเห็นถึงความสำคัญของศาสนาและปรัชญา มีวารสารด้านศาสนาและปรัชญา บทความและงานวิจัย ยังมีการประชาสัมพันธ์ออกไปสู่สังคมน้อยมาก การเผยแพร่ข้อมูล ควรสร้างช่องทางในการสื่อสารเผยแพร่ข่าวสารที่ทันสมัยการณณ์และเข้าถึงง่าย ที่มีอยู่ยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร

6.2 อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อประกันคุณภาพหลักสูตร สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ประเด็นที่สำคัญนำมาอภิปรายผลได้ ดังต่อไปนี้

1) สภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา ที่พบคือยังขาดความชัดเจนในการวางแผนบริหาร จัดการ ที่จะกำหนดเป็นมาตรการหลักในการพัฒนาเพื่อสร้างระบบและรูปแบบการบริหารหลักสูตรในยุคเทคโนโลยี ให้ได้ครบทุกองค์ประกอบที่กำหนด เพราะการบริหารจัดการยังใช้รูปแบบเอกสาร (Document manual) อย่างเดิม บุคลากรทั้งเจ้าหน้าที่และคณาจารย์ยังใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อศึกษาน้อย จึงส่งผลทำให้การปรับเกณฑ์และรูปแบบการบริหารจัดการยังคงใช้รูปแบบยึดหยุ่น

2) การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรระดับมหาบัณฑิตศึกษา อยู่ภายใต้ส่วนงานของบัณฑิตวิทยาลัย โดยมีคณะกรรมการบริหารบัณฑิตวิทยาลัย และคณะกรรมการประจำหลักสูตรเป็นผู้รับผิดชอบ ผู้บริหารและคณะกรรมการประจำหลักสูตรสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา ยึดหลักการบริหารแบบธรรมาธิปไตย และใช้เทคนิคการบริหารแบบ (PDCA) มีการนำแผนปฏิบัติงานไปสู่การจัดการพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาปี พ.ศ. 2558 และระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในรูปแบบเกณฑ์มาตรฐานระดับบัณฑิตของ สกอ. การบริหารงานของคณะกรรมการประจำหลักสูตร สามารถใช้รูปแบบการบริหารจัดการทั่วไปตามเกณฑ์มาตรฐานกำหนด ระดับพอใช้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงแนวทางการพัฒนาที่ยังขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในรูปแบบด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการศึกษาและการประกันคุณภาพหลักสูตร ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินตนเอง (SAR) ในปี

การศึกษา 2562 ซึ่งใช้การประเมินแบบปกติ เมื่อเปรียบเทียบกับผลการประเมินในปีการศึกษา 2563 ภายใต้คำสั่ง พรบ. สถานการณ์ฉุกเฉินโรคระบาดโควิด-19 ใช้รูปแบบการประเมินแบบออนไลน์ สรุปผลคะแนนรวมจากทุกองค์ประกอบของการประเมินได้ คะแนน 3.70 เกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับ พอใช้ และเทียบกับผลการประเมินในปีการศึกษา 2562 ผลการประเมิน คะแนนรวมได้ 3.64 เกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับ พอใช้ แต่ผลการประเมินคะแนนดีขึ้น สะท้อนให้เห็นว่าแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสตราจารย์ มหาบัณฑิตสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีเกณฑ์มาตรฐานไม่แตกต่างกันและดีขึ้นตามลำดับ จากการศึกษาวิจัย และผลการประเมินตนเอง (SAR) และ (SWOT Analysis) พบว่า มีความสอดคล้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อหลักสูตรที่พบว่า ปัจจัยภายในอยู่ในด้านผู้บริหารและคณะกรรมการประจำหลักสูตร อาจารย์ ผู้สอน และผู้บริหาร

3) แนวทางพัฒนาหลักสูตรควรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัยทันโลกทันเหตุการณ์ ควรเผยแพร่ข้อมูลด้านศาสนาและปรัชญาให้มากกว่านี้ มีกิจกรรมที่เป็นแรงจูงใจให้คนในสังคมเห็นถึงความสำคัญของศาสนาและปรัชญา มีวารสารด้านศาสนาและปรัชญา บทความและงานวิจัย ยังมีการประชาสัมพันธ์ออกไปสู่สังคมน้อยมาก การเผยแพร่ข้อมูล ควรสร้างช่องทางในการสื่อสารเผยแพร่ข่าวสารที่ทันสมัยและเข้าถึงง่าย ควรมีการส่งเสริมให้อาจารย์ประจำหลักสูตรได้รับการพัฒนาในเรื่องวิชาการให้มากขึ้น สนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ส่งเสริมงานวิจัยในระดับชาติและนานาชาติให้มากยิ่งขึ้น ส่วนปัจจัยภายนอกคือการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการประชาสัมพันธ์ในด้านบทบาทและความสำคัญให้เป็นที่รู้จักแก่สังคมภายนอกให้มากขึ้น

6.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อประกันคุณภาพหลักสูตร สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” โดยเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจผู้วิจัยจึงได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยการ ศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างและการประชุมสนทนากลุ่ม และสามารถสรุป อภิปรายผลรวม จึงได้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

6.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) หลักสูตรควรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัยทันโลกทันเหตุการณ์ ควรเผยแพร่ข้อมูลด้านศาสนาและปรัชญาให้มากกว่านี้ มีกิจกรรมที่เป็นแรงจูงใจให้คนใน

สังคมเห็นถึงความสำคัญของศาสนาและปรัชญา มีวารสารด้านศาสนาและปรัชญา บทความและงานวิจัย ยังมีการประชาสัมพันธ์ออกไปสู่สังคมน้อยมาก การเผยแพร่ข้อมูล

2) ควรสร้างช่องทางในการสื่อสารเผยแพร่ข่าวสารที่ทันสมัยและเข้าถึงง่าย ที่มีอยู่ยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร ดังนั้นควรมีการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบแนวทางการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาและการประชาสัมพันธ์ตามสื่อ ให้มากกว่าเท่าที่เป็นอยู่ เพราะเป็นหลักสูตรที่เป็นหัวใจของวิชาการทุกแขนงที่มีอยู่ในโลกปัจจุบัน จึงได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาและการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา

3) ควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับประยุกต์ใช้ให้มากขึ้นเพื่อรองรับแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกที่ปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว และควรมีการจัดการศึกษาด้านศาสนาและปรัชญาให้มีความเข้มข้นในรูปแบบการศึกษาวิจัย เพราะเป็นหลักสูตรที่เห็นความเป็นพุทธศาสนาที่เป็นรูปธรรมสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เพื่อเข้าใจและเข้าถึงระบบการศึกษาตามศาสตร์สมัยใหม่และสามารถที่จะอธิบายพุทธศาสนาและปรัชญาแล้วนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ไม่หลงอยู่ในเปลือกนอกของพุทธศาสนา นอกจากนั้น ยังเป็นหลักสูตรที่เหมาะสม มีองค์ความรู้ด้านพุทธศาสตร์มีเนื้อหาสนองความต้องการ ต่อผู้สนใจที่จะศึกษาในด้านนี้ และควรปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรให้เหมาะสมมากขึ้น สอดคล้องกับกฎเกณฑ์มาตรฐาน ปี พ.ศ. 2558 และตามมาตรฐานของ (สกอ.)

6.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ส่งเสริมวิสัยทัศน์และนโยบายดังกล่าว นำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านอื่นที่ตอบสนองความต้องการของสังคม

2) เพิ่มจำนวนของผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาใน ด้านการพัฒนาทักษะประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา

3) เพิ่มขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือพัฒนาทางการศึกษา โดยมีเป้าหมาย คือ การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและเป็นโรงเรียนต้นแบบ อันดับต้น ๆ โดยใช้ดัชนีผลสัมฤทธิ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเป็นเครื่องมือประเมินวัด

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาการ บริหารระบบคุณภาพ*. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ
- เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558. (2558, 13 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 13.
- โกวิท พวงงาม. (2553). *การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.
- จำนงค์ อภิวัดนสิทธิ์ และคณะ. (2540). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชูศักดิ์ เทียงตรง. (2518). *การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เดช กาญจนางกุล. (2547). *การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ*. เชียงใหม่: คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ติน ปรัชญพฤทธิ. (2539). *เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาพฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- นพวรรณ คงเทพ, 2549, หน้า 19)
- นรินทร์ชัย พัฒนาพงศา. (2538). *แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- นรินทร์ จงวุฒิเวศย์. (2531). *นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบัน*. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2525). *ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประเวส วะสี. (2549). *แนวคิดเรื่องการประชาสังคม*. กรุงเทพมหานคร: อักษราพิพัฒน์.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2528). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันไทยคดีศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2534). *กระบวนการพัฒนาและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- พัชรี สีโรรส. (2546). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน*. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม. (2545). *ประชาชนกับการประชาคม*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ไพรัตน์ เดชะรินทร์. (2527). *การพัฒนาชนบท*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ลิขิต อธิเวดิน. (2525). *การเมืองการปกครองไทย*. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิญญู อังคนารักษ์. (2519). *แนวคิดในการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น*. เอกสารประกอบการบรรยาย ฉบับพิมพ์โรเนียว.
- สมชาย กองหนู (2548, หน้า 88)
- ส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น. (2546). *คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่. *เอกสารประกอบการจัดเวทีประชาคมทบทวนแผนชุมชนจังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่: ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์.
- สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น. (2540). *ประชาคม*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงมหาดไทย.
- สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน. (2553). *การขับเคลื่อนกระบวนการแผนชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: กรมการพัฒนาชุมชน.
- อคิน รพีพัฒน์. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การศึกษา นโยบายสาธารณสุข.
- อนุชาติ พวงสาลี. (2539). *การพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตและสังคมไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อภิญา กังสนารักษ์. (2544). *รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรที่มีประสิทธิภาพระดับคณะของสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรทัย ก๊กผล. (2552). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับนักบริหารท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: จริยสุนิทวงศ์การพิมพ์.

2) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย/รายงานการค้นคว้าอิสระ

- ขวัญชัย ศิริ. (2551). *การมีส่วนร่วมของประชาคมตำบลบ้านแหวน ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2551-พ.ศ.2553) ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่.* (สารนิพนธ์ปริญญาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, นครปฐม.
- จารุพงศ์ พลเดช และคณะ. (2539). *ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล.* (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพมหานคร: สถาบันดำรงราชานุภาพ, สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- จิราภรณ์ พึ่งบุญ. (2549). *ปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลสะลอง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่.* (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ชนิกา พันล่อม. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลแม่แจ่ม อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่.* (การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ณัฏยาณี บุญทองคำ. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลท่าพล อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์.* (การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, เพชรบูรณ์.
- เทิดพงศ์ มีศิลป์. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวง อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา.* (การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- นิภา อมรางกูร. 2553. *แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนเทศบาลเมืองพิจิตร อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร.* (การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- เผด็จ ลือนันต์. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี.* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, กรุงเทพมหานคร.
- พระครูสังวรวิธานันท์. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลเนินกุ่ม อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก.* (การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- พวงทอง โยธาใหญ่. (2545). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่.* (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

- รมณ มโนรส. (2549). *บทบาทของผู้นำต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล : กรณีศึกษาแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทราย อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สมาน นวลจันทร์. (2551). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนตำบลนาโยง อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, อุดรธานี.
- สายสุนีย์ แถวโน้นจิว. (2549). *การมีส่วนร่วมในการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลของบุคลากรโรงพยาบาลหนองเรือจังหวัดขอนแก่น*. (สารนิพนธ์ปริญญาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, นครปฐม.
- สุลีพร เพี้ยเพ็ง. (2552). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสร้างแป้น อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี*. (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, อุดรธานี.
- สุวรรณณี คงทอง. (2536). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่อำเภอสีเกา จังหวัดตรัง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- อนงค์ แสงสว่าง. (2554). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสงเปือย อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น*. (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- อนวัช พงษ์ลิ้ม. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี*. (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- อภิวัฒน์ ปะกัทัง. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์*. (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

3) เอกสารอื่น ๆ ที่ไม่ได้ตีพิมพ์

- เทศบาลตำบลบ้านแหวน. (2556). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา (พ.ศ. 2556-2560) เทศบาลตำบลบ้านแหวน*. เชียงใหม่: เทศบาลตำบลบ้านแหวน. (อัดสำเนา).

4) รายงานการประชุมวิชาการ หรือการสัมมนาทางวิชาการ

สุทธนู ศรีไสย์ และคณะ. (2545). *ปัญหาการจัดอันดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการรางวัลพระปกเกล้าประจำปี 2545 ความเป็นเลิศด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชนและการศึกษาภาพรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. พระมหาสกล มหาวิโร (ผศ.ดร.)

ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

วุฒิการศึกษา : น.ธ.เอก, ศน.บ., ศษ.ม.ปร.ด. (บริหารการศึกษา)

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ตระกูล ชำนาญ

ตำแหน่ง : รักษาการผู้ช่วยอธิการบดี/หัวหน้าฝ่ายจัดการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

วุฒิการศึกษา : ป.ธ.7, ศน.บ., M.A., Ph.D. (พัฒนาสังคม)

3. ศาสตราจารย์ ดร. พศิน แดงจวง ตำแหน่ง : คณะกรรมการวิจัย บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

วุฒิการศึกษา: ศศ.ม. Ph.D. (การวิจัยและการพัฒนาท้องถิ่น)

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ..... วิทยาลัยศาสนศาสตร์ล้านนา วิทยาเขตลำปาง โทร. ๐๕๓-๒๗๐๙๗๕-๖ ต่อ ๑๕

ที่ อว ๗๕๑๕(๒)/๑๑๗ ..... วันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ..... ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตระกูล ชำนาญ

ตามที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตลำปาง ได้สนับสนุนให้คณาจารย์ทำงานวิจัย เพื่อพัฒนาตนเองและประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตลำปาง ให้ทำวิจัยเรื่อง “แนวทางบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตลำปาง จังหวัดเชียงใหม่” เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ดังนั้น กระผม ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรมดี และคณะผู้วิจัย จึงขอความกรุณาท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือเพื่อทำการวิจัยต่อไป และพร้อมกันนี้ได้แนบเครื่องมือดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสังเกต เพื่อการศึกษาอิสระ จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC) ของเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรมดี)

ผู้วิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน.....วิทยาลัยศาสนศาสตร์ล้านนา วิทยาเขตล้านนา..... โทร. ๐๕๓-๒๗๐๙๗๕-๖ ต่อ ๑๕.....

ที่ อว ๗๙๑๕(๒)/๑๑๖..... วันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔.....

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย.....

เรียน ศาสตราจารย์ ดร.พศิน แดงจวง

ตามที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ได้สนับสนุนให้คณาจารย์ทำงานวิจัย เพื่อพัฒนาตนเองและประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ให้ทำวิจัยเรื่อง “แนวทางบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จังหวัดเชียงใหม่” เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ดังนั้น กระผม ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี และคณะผู้วิจัย จึงขอความกรุณาท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือเพื่อทำการวิจัยต่อไป และพร้อมกันนี้ได้แนบเครื่องมือดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสังเกต เพื่อการศึกษาอิสระ จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC) ของเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี)

ผู้วิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาลัยศาสนศาสตร์ล้านนา วิทยาเขตล้านนา โทร. ๐๕๓-๒๗๑๙๗๕-๖ ต่อ ๑๕

ที่ อว ๗๙๑๕(๒)/๑๑๕ วันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ขออนุมัติคราะที่เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

นมัสการ พระมหาสุกุล มหาวิโร, ผศ.ดร.

ตามที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ได้สนับสนุนให้คณาจารย์ทำงานวิจัย เพื่อพัฒนาตนเองและประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ให้ทำวิจัยเรื่อง “แนวทางบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จังหวัดเชียงใหม่” เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ดังนั้น กระผม ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี และคณะผู้วิจัย จึงขอความกรุณาท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป และพร้อมกันนี้ได้แนบเครื่องมือดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสังเกต เพื่อการศึกษาอิสระ จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC) ของเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

จึงกราบนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณา

(ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี)

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย

แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต

แบบประเมินเพื่อวิเคราะห์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหา

ชื่อเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา
หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้วิจัย ผศ.ดร. ทรงศักดิ์ พรหมดี และคณะ

1. พระมหาสกุล มหาวีโร (ผศ.ดร.)

ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

วุฒิการศึกษา : น.ธ.เอก, ศน.บ., ศษ.ม.ปร.ด. (บริหารการศึกษา)

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ตระกูล ชำนาญ

ตำแหน่ง : รักษาการผู้ช่วยอธิการบดี/หัวหน้าฝ่ายจัดการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

วุฒิการศึกษา : ป.ธ.7, ศน.บ., M.A., Ph.D. (พัฒนาสังคม)

3. ศาสตราจารย์พิเศษ แต่งจง

ตำแหน่ง : คณะกรรมการวิจัย บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

วุฒิการศึกษา : ศศ.ม. Ph.D. (การวิจัยและการพัฒนาท้องถิ่น)

คำชี้แจง

แบบวัดของการวิจัยตอนที่ 2 ทำขึ้นเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามหัวข้อวิจัยเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ในแต่ละหัวข้อหากท่านผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเห็นว่าคำถามในข้อใดที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามความคิดเห็นของท่าน โปรดทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องความคิดเห็น

โดยผู้วิจัยได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการริเริ่ม 2) ด้านการวางแผน 3) ด้านการดำเนินการ 4) ด้านการรับผลประโยชน์ และ 5) ด้านการประเมินผล

- ให้คะแนน +1** หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- ให้คะแนน 0** หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- ให้คะแนน -1** หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้ไม่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ตารางที่ ค_1 แบบประเมินเพื่อวิเคราะห์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหา

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา กับการดำเนินงานการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอนทั้ง 4 ด้าน					
ข้อความ		การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			ค่าเฉลี่ย
		1	2	3	
1.1	ในการวางแผนงานด้านวิชาการการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาของหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา มีกระบวนการอย่างไร	+1	+1	+1	1
1.2	ท่านมีการดำเนินการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนาหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	1
1.3	ท่านใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการวัดผลประเมินผล ภายในของหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา ให้มีความหลากหลายอย่างไร	+1	+1	+1	1
1.4	ท่านมีการทวนสอบ ตรวจสอบ ในระบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้	+1	+1	+1	1

ตารางที่ ค_1 แบบประเมินเพื่อวิเคราะห์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหา (ต่อ)

ข้อความ	การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	
1.5	สอดคล้องการพัฒนาาระบบประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ของหลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา อย่างไร			
1.6	ท่านมีการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับสถานศึกษา หน่วยงาน ชุมชน หรือองค์กรอื่นๆ อย่างไร			
1.7	หลักสูตรของท่านมีโครงสร้างการบริหารที่เหมาะสมกับการบริหารหรือไม่			
1.8	มีการส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนนำผลจากการประเมินหลักสูตรและข้อเสนอแนะมาพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา อย่างไรบ้าง			
1.9	ท่านคิดว่าปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการพัฒนาาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา สอดคล้องกันกับเกณฑ์มาตรฐาน สกอ. หรือไม่อย่างไร			
1.10	หลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาของท่าน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพทุกครั้งหรือไม่			
1.11	ท่านได้รับการส่งเสริมจากคณะกรรมการวิทยาเขต/คณะกรรมการหลักสูตรในการดำเนินงานด้านการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา อย่างไร			
1.12	หลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา ท่านมีเครื่องมืออุปกรณ์ สถานที่และเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อใช้ในการศึกษาที่สอดคล้องตามลักษณะของการจัดการเรียนการสอนหรือไม่และมีวิธีในการจัดหาเครื่องมืออย่างไร			

ตารางที่ ค_1 แบบประเมินเพื่อวิเคราะห์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหา (ต่อ)

ข้อความ	การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			ค่าเฉลี่ย	
	1	2	3		
1.12	หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาของท่านมีเครื่องมืออุปกรณ์ สถานที่และเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อใช้ในการศึกษาที่สอดคล้องตามลักษณะของการจัดการในการเรียนการสอนในช่วงปกติและในช่วงปัญหาโรคโควิด-19 หรือไม่และมีวิธีในการจัดหาเครื่องมือ อย่างไร	+1	+1	+1	1
1.13	หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาของท่านมีแนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอนอย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	1
1.14	หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาของท่านมีวิธีในการจัดเตรียมสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้หรือไม่ อย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	1
ตอนที่ 2 ปัญหาการดำเนินการ หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา					
2.1	ท่านคิดว่าอุปสรรคปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา ไม่บรรลุเป้าหมายเพราะอะไร	+1	+1	+1	1
2.2	ท่านคิดว่าอุปสรรคปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา ไม่บรรลุเป้าหมายเพราะอะไร	+1	+1	+1	1
2.3	ท่านคิดว่าอุปสรรคปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา ของท่านควรดำเนินการอย่างไร	+1	+1	+1	1

ตารางที่ ค_1 แบบประเมินเพื่อวิเคราะห์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหา (ต่อ)

ข้อความ	การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	
2.4 ท่านคิดว่าปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาของท่านเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1
2.5 ท่านคิดว่าควรนำอุปสรรคปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา มาใช้ในการวางแผนปฏิบัติงานในปีการศึกษาต่อไปอย่างไร	+1	+1	+1	1
ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาทั้ง 4 ด้าน				
3.1 ด้านการบริหารจัดการ: ท่านมีแนวทางการพัฒนาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตร อย่างไร	+1	+1	+1	1
3.2 ด้านงานวิชาการ: ท่านมีแนวทางการจัดทำแผนการพัฒนาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตร อย่างไร	+1	+1	+1	1
3.3 ด้านงานงบประมาณและบุคคลกร: ท่านมีแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตร อย่างไร	+1	+1	+1	1
3.4 ด้านอาคารสถานที่: ท่านมีแนวทางการพัฒนาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตรอย่างไร	+1	+1	+1	1
ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ				

เครื่องมือแบบสัมภาษณ์

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพ การศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

*****

คำชี้แจง: เครื่องมือแบบสัมภาษณ์นี้เป็นแบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัยแนวทางการบริหารจัดการ เทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ข้อมูลต่าง ๆ ที่ท่านให้เป็นการศึกษาในเชิงวิชาการ จะไม่มีผลสะท้อนกลับในแง่ลบ แก่ท่าน ผู้ให้สัมภาษณ์แต่ประการใด จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้คำตอบในการตอบแบบ สัมภาษณ์อย่างตรงไปตรงมาตามข้อเท็จจริง ทั้งนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณที่ท่านได้สละเวลาในการให้ข้อมูลที่สำคัญ ในครั้งนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....
 วุฒิการศึกษา.....สถานที่ทำงาน.....
 สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
 สถานที่สัมภาษณ์.....
 เริ่มการสัมภาษณ์เวลา.....น. จบการสัมภาษณ์เวลา.....น.

ส่วนที่ 2 สภาพทั่วไปของการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการประกันระบบคุณภาพ การศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา

1. การบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาของคณะกรรมการประจำหลักสูตร

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อการพัฒนาระบบประกัน คุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขต ล้านนา กับการดำเนินงานการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ในการเรียนการสอนทั้ง 4 ด้าน

1. ด้านวิชาการ

1.1 ในการวางแผนงานด้านวิชาการการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ การศึกษาของหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา มีกระบวนการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.2 ท่านมีการดำเนินการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของหลักสูตร ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนาหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.3 ท่านใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการวัดผล ประเมินผล ภายในของ หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา ให้มีความ หลากหลายอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

1.4 ท่านมีการทวนสอบ ตรวจสอบ ในระบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาใน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องการพัฒนาระบบประกันคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษา ของหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

1.5 ท่านมีการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กับ สถานศึกษา หน่วยงาน ชุมชน หรือองค์กรอื่นๆ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. ด้านบุคลากรและงบประมาณ

2.1 หลักสูตรของท่านมีโครงสร้างการบริหารที่เหมาะสมกับการบริหารหรือไม่มีการส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนนำผลจากการประเมินหลักสูตรและข้อเสนอแนะมาพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

2.2 หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาของท่านมีการกำหนดภารกิจในการปฏิบัติงานของอาจารย์หรือไม่ มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เชื่อมโยงระบบการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอนในสถานศึกษา อย่างไร

.....

.....

.....

.....

2.3 หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาของท่าน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพทุกครั้งหรือไม่ ท่านได้รับการส่งเสริมจากคณะกรรมการวิทยาเขต/คณะกรรมการหลักสูตรในการดำเนินงานด้านการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา อย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. ด้านอาคารสถานที่

3.1 หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาท่านมีเครื่องมือ อุปกรณ์ สถานที่และเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อใช้ในการศึกษาที่สอดคล้องตามลักษณะของการจัดการในการเรียนการสอน หรือไม่และมีวิธีในการจัดหาเครื่องมืออย่างไร

.....

.....

.....

3.2 หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาของท่านมีเครื่องมือ อุปกรณ์ สถานที่และเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อใช้ในการศึกษาที่สอดคล้องตามลักษณะของการจัดการในการเรียนการสอนในช่วงปกติและในช่วงปัญหาโรคโควิด-19 หรือไม่และมีวิธีในการจัดหาเครื่องมือ อย่างไร

.....

.....

.....

4. ด้านการปฏิบัติงานกิจกรรม

4.1 หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาของท่านมีแนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอนอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

4.2 หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาของท่านมีวิธีในการจัดเตรียมสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้หรือไม่อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

**2. สภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา
หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา**

ตอนที่ 2 ปัญหาการดำเนินการ หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา

2.1 ท่านคิดว่าอุปสรรคปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา ไม่บรรลุเป้าหมายเพราะอะไร

.....
 .....
 .....

2.2 ท่านคิดว่าปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน สกอ. หรือไม่อย่างไร

.....
 .....
 .....

2.3 ท่านคิดว่าการรายงานสภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา ของท่านควรดำเนินการอย่างไร

.....
 .....
 .....

2.4 ท่านคิดว่าปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาของท่านเป็นอย่างไร

.....
 .....
 .....

2.5 ท่านคิดว่าควรนำอุปสรรคปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา มาใช้ในการวางแผนปฏิบัติงานในปีการศึกษาต่อไปอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการประกันคุณภาพ การศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาทั้ง 4 ด้าน

3.1 ด้านการบริหารจัดการ: ท่านมีแนวทางการพัฒนาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อประกันคุณภาพหลักสูตร อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 ด้านงานวิชาการ: ท่านมีแนวทางการจัดทำแผนการพัฒนาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อประกันคุณภาพหลักสูตร อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3.3 ด้านงานงบประมาณและบุคคลกร: ท่านมีแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อประกันคุณภาพหลักสูตร อย่างไร

.....

.....

.....

.....

3.4 ด้านอาคารสถานที่: ท่านมีแนวทางการพัฒนาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อประกันคุณภาพหลักสูตรอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

หมายเหตุ แบบสอบถามออนไลน์

กรุณาแสกน QR คิวอาร์โค้ด

แล้วตอบแบบสอบถามส่งตามลิงค์ที่แนบมา

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ทรงศักดิ์ พรหมดี และคณะ

ผู้วิจัย

แบบสังเกตเพื่อการศึกษาอิสระ

เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา
หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช
วิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

วัน/เดือน/ปี ที่สังเกต.....

ตารางที่ ค_2 แบบสังเกตเพื่อการศึกษาอิสระ

สภาพการดำเนินงานบริหารจัดการภายในหลักสูตร (Indirect observation)	ผลการสังเกต (Result observation)	หมายเหตุ มี(✓) ไม่มี (X)
1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ		
1.1 โครงสร้างการบริหาร		
1.2 การกำหนดภารกิจในการปฏิบัติงาน		
1.3 การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการในการประกัน คุณภาพ		
1.4 แผนปฏิบัติการในการดำเนินการประกันคุณภาพ ภายในของหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธ ศาสนาและปรัชญา		
1.5 การดำเนินการในการอำนวยความสะดวก กำกับ ติดตาม ประเมินผล ตามแผนปฏิบัติการดำเนินการประกัน คุณภาพภายในหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา พุทธศาสนาและปรัชญา		
1.6 การพัฒนาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกัน คุณภาพการศึกษา		
1.7 การดำเนินการประกันคุณภาพภายในโดยการใช้การมี ส่วนร่วม		
1.8 การนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจในการบริหารเพื่อการ วางแผนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา		
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา		
2.1 แก้ไขจุดบกพร่องในการดำเนินการตามมาตรฐาน การศึกษา		

ตารางที่ ค_2 แบบสังเกตเพื่อการศึกษาอิสระ (ต่อ)

สภาพการดำเนินงานบริหารจัดการภายในหลักสูตร (Indirect observation)	ผลการสังเกต (Result observation)	หมายเหตุ มี(/) ไม่มี (X)
2.2 การส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาตามวิสัยทัศน์		
2.3 การส่งเสริมให้การศึกษาตามภารกิจที่จะเกิดผลสัมฤทธิ์ ต่อการศึกษา		
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา		
3.1 การวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหา บัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาตามวิสัยทัศน์และ ภารกิจ		
3.2 การกำหนดนโยบายในการพัฒนาหลักสูตรศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาตามวิสัยทัศน์ และภารกิจ		
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา		
4.1 การดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานที่กำหนดในนโยบาย		
สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน		
4.2 การดำเนินการพัฒนาให้มีคุณภาพตามวิสัยทัศน์		
4.3 การดำเนินการตามภารกิจที่สอดคล้องกับการพัฒนา ผู้เรียนตามหลักสูตร		
5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา		
5.1 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของ คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา		
5.2 การแก้ไขจุดบกพร่องในขั้นตอนการทำงาน		
5.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อการศึกษาที่เกิดจากการ ประกันคุณภาพของหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา		
6. การประเมินคุณภาพการศึกษา		
6.1 กระบวนการตรวจสอบระบบภายในสถานศึกษาตาม แผนและวิสัยทัศน์ของหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา		
6.2 การดำเนินการตามแผนและวิสัยทัศน์ของหลักสูตร ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา		

ตารางที่ ค_2 แบบสังเกตเพื่อการศึกษาอิสระ (ต่อ)

สภาพการดำเนินงานบริหารจัดการภายในหลักสูตร (Indirect observation)	ผลการสังเกต (Result observation)	หมายเหตุ มี(/) ไม่มี (X)
6.3 การจัดทำแผนและวิสัยทัศน์ที่มีความสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา		
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี		
7.1 การรวบรวมข้อมูลในการดำเนินงาน		
7.2 การรวบรวมข้อมูลในการดำเนินงานที่ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อการศึกษา		
7.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัดของแผนและภารกิจที่กำหนด		
7.4 การนำผลการวิเคราะห์มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา		
8. แผนคุณภาพการศึกษาของหลักสูตร การนำข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติงานมาใช้ในการวางแผนต่อไป		

หมายเหตุ แบบสอบถามออนไลน์

กรุณาแสกน QR คิวอาร์โค้ด

แล้วตอบแบบสอบถามส่งตามลิงค์ที่แนบมา

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ทรงศักดิ์ พรหมดี และคณะ

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญในการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา โทร. ๐๕๓-๒๗๐-๙๗๕ ต่อ ๑๔
 ที่ อว ๕๙๑๕(๒)/๑๑๙ ว. วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๔
 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลและเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

กราบนำส่งการ พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร. (รองอธิการบดี วิทยาเขตล้านนา)

ตามที่คณะกรรมการวิจัยสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้สนับสนุนให้คณาจารย์ทำงานวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

ดังนั้น กระผม ผศ. ดร. ทรงศักดิ์ พรหมดี และคณะผู้วิจัย จึงขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย ด้านผู้บริหาร และพร้อมกันนี้ได้แนบเอกสารมาดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสังเกตเพื่อการศึกษาอิสระ จำนวน ๑ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

 (ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี)
 หัวหน้าโครงการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ..... วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา โทร. ๐๕๓-๒๗๐-๙๗๕ ต่อ ๑๔
 ที่ ..... อว. ๙๙๑๕(๒)/๑๑๙ ว. .... วันที่ ..... ๔ มีนาคม ๒๕๖๔
 เรื่อง ..... ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลและเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

กราบมัสการ พระมหาปุณณสมมติ ปากาโร (ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ วิทยาเขตล้านนา)

ตามที่คณะกรรมการวิจัยสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้สนับสนุนให้คณาจารย์ทำงานวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

ดังนั้น กระผม ผศ. ดร. ทรงศักดิ์ พรหมดี และคณะผู้วิจัย จึงขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยด้านผู้บริหาร และพร้อมกันนี้ได้แนบเอกสารมาดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสังเกตเพื่อการศึกษาอิสระ จำนวน ๑ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

 (ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี)
 หัวหน้าโครงการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน .....วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา โทร. ๐๕๓-๒๗๐-๙๗๕ ต่อ ๑๔.....
 ที่ .....อว.๙๙๑๕(๒)/๑๑๙ ว..... วันที่ .....๔ มีนาคม ๒๕๖๔.....
 เรื่อง .....ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลและเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย.....

กราบนำส่งการ พระสัญญาชัย ญาณวีโร, ดร. (ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ล้านนา)

ตามที่คณะกรรมการวิจัยสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้สนับสนุนให้คณาจารย์ทำงานวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

ดังนั้น กระผม ผศ. ดร. ทรงศักดิ์ พรหมดี และคณะผู้วิจัย จึงขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยด้านผู้ใช้บัณฑิต และพร้อมกันนี้ได้แนบเอกสารมาดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสังเกตเพื่อการศึกษาอิสระ จำนวน ๑ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

(ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี)

หัวหน้าโครงการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน .....วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา โทร. ๐๕๓-๒๗๐-๙๗๕ ต่อ ๑๔
 ที่ ..... อว. ๙๙๑๕(๒)/๑๑๙.ว. .... วันที่ ..... ๔ มีนาคม ๒๕๖๔
 เรื่อง ..... ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลและเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

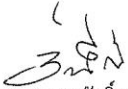
เรียน คณะกรรมการประจำหลักสูตร (สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา)

ตามที่คณะกรรมการวิจัยสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้สนับสนุนให้คณาจารย์ทำงานวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

ดังนั้น กระผม ผศ. ดร. ทรงศักดิ์ พรหมดี และคณะผู้วิจัย จึงขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย ด้านบริหารจัดการหลักสูตร และพร้อมกันนี้ได้แนบเอกสารมาดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสังเกตเพื่อการศึกษาอิสระ จำนวน ๑ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

 (ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี)

หัวหน้าโครงการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ..... วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา โทร. ๐๕๓-๒๗๐-๙๗๕ ต่อ ๑๔
 ที่ ..... อว. ๙๙๑๕(๒)/๑๑๙ ว ..... วันที่ ..... ๔ มีนาคม ๒๕๖๔
 เรื่อง ..... ขออนุมัติโครงการเก็บข้อมูลและเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

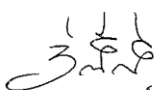
เรียน ดร. ณรงค์ศักดิ์ ลุนสาลี (รักษาการหัวหน้าฝ่ายจัดการศึกษา)

ตามที่คณะกรรมการวิจัยสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้สนับสนุนให้คณาจารย์ทำงานวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

ดังนั้น กระผม ผศ. ดร. ทรงศักดิ์ พรมดี และคณะผู้วิจัย จึงขออนุมัติหมายังท่านเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยด้านการจัดการเรียนการสอน และพร้อมกันนี้ได้แนบเอกสารมาดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสังเกตเพื่อการศึกษาอิสระ จำนวน ๑ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

 (ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรมดี)
 หัวหน้าโครงการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา โทร. ๐๕๓-๒๗๐-๙๗๕ ต่อ ๑๔
 ที่ อว.๙๙๑๕(๒)/๑๑๙ ว. วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔
 เรื่อง ขออนุมัติโครงการเก็บข้อมูลและเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายอุทัย ชุมเหล็ก (เจ้าหน้าที่งานประกันคุณภาพการศึกษา วิทยาเขตล้านนา)

ตามที่คณะกรรมการวิจัยสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้สนับสนุนให้คณาจารย์ทำงานวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

ดังนั้น กระผม ผศ. ดร. ทรงศักดิ์ พรหมดี และคณะผู้วิจัย จึงขออนุมัติหมายังท่านเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย ด้านงานประกันคุณภาพการศึกษา และพร้อมกันนี้ได้แนบเอกสารมาดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสังเกตเพื่อการศึกษาอิสระ จำนวน ๑ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

(ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี)
 หัวหน้าโครงการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน .....วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา โทร. ๐๕๓-๒๗๐-๙๗๕ ต่อ ๑๔
 ที่ ..... อว.๙๙๑๕(๒)/๑๑๙.ว ..... วันที่ ..... ๔ มีนาคม ๒๕๖๔
 เรื่อง ..... ขออนุมัติครุภัณฑ์ในการเก็บข้อมูลและเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายบุญนำ สุนามถาวร (เจ้าหน้าที่งานโสตและศูนย์สารสนเทศ วิทยาเขตล้านนา)

ตามที่คณะกรรมการวิจัยสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้สนับสนุนให้คณาจารย์ทำงานวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

ดังนั้น กระผม ผศ. ดร. ทรงศักดิ์ พรหมดี และคณะผู้วิจัย จึงขออนุมัติครุภัณฑ์มายังท่านเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยด้าน งานโสตและศูนย์สารสนเทศ และพร้อมกันนี้ได้แนบเอกสารมาดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสังเกตเพื่อการศึกษาอิสระ จำนวน ๑ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

(ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี)

หัวหน้าโครงการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ..... วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา โทร. ๐๕๓-๒๗๐-๙๗๕ ต่อ ๑๔
 ที่ ..... อว.๙๙๑๕(๒)/๑๑๙ ว. .... วันที่ ..... ๙ มีนาคม ๒๕๖๔
 เรื่อง ..... ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลและเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายจිරัทศน์ เนติบุตร (เจ้าหน้าที่งานประชาสัมพันธ์ วิทยาเขตล้านนา)

ตามที่คณะกรรมการวิจัยสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้สนับสนุนให้คณาจารย์ทำงานวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

ดังนั้น กระผม ผศ. ดร. ทรงศักดิ์ พรหมดี และคณะผู้วิจัย จึงขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยดำเนินงานสื่อและประชาสัมพันธ์การศึกษา และพร้อมกันนี้ได้แนบเอกสารดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสังเกตเพื่อการศึกษาอิสระ จำนวน ๑ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

(ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี)

หัวหน้าโครงการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ..... วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา โทร. ๐๕๓-๒๗๐-๙๗๕ ต่อ ๑๔
 ที่ ..... อว.๙๙๑๕(๒)/๑๑๙ ว. .... วันที่ ..... ๔ มีนาคม ๒๕๖๔
 เรื่อง ..... ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลและเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

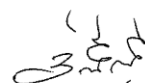
เรียน นางอรรรรม จันทร์คำ (เจ้าหน้าที่งานห้องสมุด วิทยาเขตล้านนา)

ตามที่คณะกรรมการวิจัยสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้สนับสนุนให้คณาจารย์ทำงานวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

ดังนั้น กระผม ผศ. ดร. ทรงศักดิ์ พรหมดี และคณะผู้วิจัย จึงขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยด้านห้องสมุดและสิ่งสนับสนุนคักงานวิจัย และพร้อมกันนี้ได้แนบเอกสารมาดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสังเกตเพื่อการศึกษาอิสระ จำนวน ๑ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

 (ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี)
 หัวหน้าโครงการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา โทร ๐๕๓-๒๗๐-๙๗๕ ต่อ ๑๔
 ที่ อว.๙๙๑๕(๒)/๑๑๙ ว. วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔
 เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นในการเก็บข้อมูลและเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายบวร แก้วร้าน (เจ้าหน้าที่งานบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา)

ตามที่คณะกรรมการวิจัยสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้สนับสนุนให้คณาจารย์ทำงานวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

ดังนั้น กระผม ผศ. ดร. ทรงศักดิ์ พรหมดี และคณะผู้วิจัย จึงขออนุมัติขอความเห็นของท่านเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย ด้านงานบริการบัณฑิตวิทยาลัย และพร้อมกันนี้ได้แนบเอกสารมาดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสังเกตเพื่อการศึกษาอิสระ จำนวน ๑ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

 (ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี)
 หัวหน้าโครงการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ..... วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา โทร. ๐๕๓-๒๗๐-๙๗๕ ต่อ ๑๔

ที่ ..... อว ๙๙๑๕(๒)/๑๑๙ ว ..... วันที่ ..... ๔ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ..... ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลและเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นางเอมอร อินทนนท์ (เจ้าหน้าที่งานทะเบียนและวัดผล วิทยาเขตล้านนา)

ตามที่คณะกรรมการวิจัยสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้สนับสนุนให้คณาจารย์ทำงานวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

ดังนั้น กระผม ผศ. ดร. ทรงศักดิ์ พรหมดี และคณะผู้วิจัย จึงขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย ด้านงานทะเบียนและวัดผล และพร้อมกันนี้ได้แนบเอกสารมาดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสังเกตเพื่อการศึกษาอิสระ จำนวน ๑ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

(ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี)
หัวหน้าโครงการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา โทร. ๐๕๓-๒๗๐-๙๗๕ ต่อ ๑๔
 ที่ อว.๙๙๑๕(๒)/๑๑๙ ว. วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๔
 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลและเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

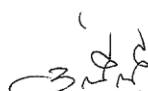
เรียน นางสาววรรณ ปัญญา มัง (เจ้าหน้าที่งานพัสดุ วิทยาเขตล้านนา)

ตามที่คณะกรรมการวิจัยสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้สนับสนุนให้คณาจารย์ทำงานวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

ดังนั้น กระผม ผศ. ดร. ทรงศักดิ์ พรหมดี และคณะผู้วิจัย จึงขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยงานพัสดุและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และพร้อมกันนี้ได้แนบเอกสารมาดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสังเกตเพื่อการศึกษาอิสระ จำนวน ๑ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

 (ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี)
 หัวหน้าโครงการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา โทร ๐๕๓-๒๗๐-๙๗๕ ต่อ ๑๔
 ที่ อว.๙๙๑๕(๒)/๑๑๙ ว วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๔
 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลและเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นางวีณา สุริโย (เจ้าหน้าที่งานแผนและงบประมาณ วิทยาเขตล้านนา)

ตามที่คณะกรรมการวิจัยสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้สนับสนุนให้คณาจารย์ทำงานวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

ดังนั้น กระผม ผศ. ดร. ทรงศักดิ์ พรหมดี และคณะผู้วิจัย จึงขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย ด้านงานแผนและงบประมาณ และพร้อมกันนี้ได้แนบเอกสารมาดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสังเกตเพื่อการศึกษาอิสระ จำนวน ๑ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

(ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี)
 หัวหน้าโครงการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา โทร. ๐๕๓-๒๗๐-๙๗๕ ต่อ ๑๔
 ที่ อว.๙๙๑๕(๒)/๑๑๙ ว. วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๔
 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลและเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายกมล บุตรชาติ (บัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา)

ตามที่คณะกรรมการวิจัยสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้สนับสนุนให้คณาจารย์ทำงานวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

ดังนั้น กระผม ผศ. ดร. ทรงศักดิ์ พรหมดี และคณะผู้วิจัย จึงขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย ด้านตัวแทนศิษย์เก่า และพร้อมกันนี้ได้แนบเอกสารมาดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสังเกตเพื่อการศึกษาอิสระ จำนวน ๑ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

(ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี)
 หัวหน้าโครงการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ..... วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา โทร. ๐๕๓-๒๗๐-๙๗๕ ต่อ ๑๔
 ที่ ..... อว ๙๙๑๕(๒)/๑๑๙ ว. .... วันที่ ..... ๔ มีนาคม ๒๕๖๔
 เรื่อง ..... ขออนุญาตคราะห์ในการเก็บข้อมูลและเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณะกรรมการนักศึกษา (บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา)

ตามที่คณะกรรมการวิจัยสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้สนับสนุนให้คณาจารย์ทำงานวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

ดังนั้น กระผม ผศ. ดร. ทรงศักดิ์ พรหมดี และคณะผู้วิจัย จึงขออนุญาตคราะห์มายังท่านเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย ด้านนักศึกษาและผู้ใช้หลักสูตร และพร้อมกันนี้ได้แนบเอกสารมาดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสังเกตเพื่อการศึกษาอิสระ จำนวน ๑ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

(ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี)
 หัวหน้าโครงการวิจัย

ภาคผนวก จ

เอกสารรับรองการตีพิมพ์ในฐาน TCI และการรับรองจริยธรรมวิจัยในมนุษย์

ที่ ขว ๘๓๙๓(๑๐).๖/๐๐๑๑๙

ภาควิชาปรัชญาและศาสนา
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๒๓๙ ถนนห้วยแก้ว ตำบลสุเทพ
อำเภอเมืองฯ จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

๒๘ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง การตอบรับบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารปณิธาน

เรียน ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี

ตามที่ท่านได้ส่งบทความวิจัยเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา (Guidelines for the development Educational technology management of the educational quality assurance system) จำนวน ๑ เรื่อง เพื่อพิจารณาตีพิมพ์ลงในวารสารปณิธานของภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นั้น

บัดนี้ทางวารสารปณิธาน ได้ดำเนินการตามกระบวนการของวารสารและจะตีพิมพ์ในระบบออนไลน์ของวารสารปณิธาน ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๔) จึงเรียนแจ้งเพื่อใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงทางวิชาการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความที่มีคุณภาพจากท่านอีกในโอกาสต่อไป

จึงเรียนเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สยาม ราชวัตร)
หัวหน้าภาควิชาปรัชญาและศาสนา

ภาควิชาฯ

โทร. ๐-๕๓๙๔-๓๒๖๓ ๐-๕๓๙๔-๓๒๘๐

โทรสาร ๐-๕๓๙๔-๒๓๓๒

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ-นามสกุล** : ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี
- เกิด** : 24 มิถุนายน 2522
- ที่อยู่** : 263/140 หมู่ที่ 3 ตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
50140
- ประวัติการศึกษา**
พ.ศ. 2552 : Ph.D. (Pali & Buddhist Studies) Banaras Hindu University
(India)
- ประวัติการทำงาน** : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
พ.ศ. 2558 – ปัจจุบัน : เลขานุการ/อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาพุทธศาสนาและ
ปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย
- ตำแหน่ง/สถานที่ทำงาน** : อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต
ล้านนา 103 ถ.พระปกเกล้า อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200
- ชื่อ-นามสกุล** : พระมหาวิเศษ ปญญาวิชโร, รองศาสตราจารย์ ดร.
- ประวัติการศึกษา** : ประ.ด.(ผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์)
- ประวัติการทำงาน :** : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
พ.ศ. 2558 – ปัจจุบัน : อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา
บัณฑิตวิทยาลัย
- ตำแหน่ง/สถานที่ทำงาน** : อาจารย์ประจำหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตล้านนา
: 103 ถ.พระปกเกล้า อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200

- ชื่อ-นามสกุล** : พระครูสมุห์ธนโชติ จิระมโฆ ดร.
ที่อยู่ : 2 ถนนสามล้าน ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
 50200
- ประวัติการศึกษา :**
 พ.ศ. 2557 : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ประวัติการทำงาน :**
 พ.ศ. 2558 – ปัจจุบัน : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
 อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาบัณฑิตวิทยาลัย
- ตำแหน่ง/สถานที่ทำงาน** : อาจารย์ประจำหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาเขตล้านนา 103 ถนนพระปกเกล้า อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200
- ชื่อ-นามสกุล** : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โพน นามณี
ประวัติการศึกษา
 พ.ศ. 2557 : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ประวัติการทำงาน** : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
 พ.ศ. 2558 – ปัจจุบัน : อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาบัณฑิตวิทยาลัย
- ตำแหน่ง/สถานที่ทำงาน** : อาจารย์ประจำหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาเขตล้านนา 103 ถนนพระปกเกล้า อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200
- ชื่อ-นามสกุล** : ดร.อุเทน ลาพิงค์
ประวัติการศึกษา : Ph.D. ปรัชญา University of Mysore

- ประวัติการทำงาน** : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
พ.ศ. 2558 – ปัจจุบัน : อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาพุทธศาสนาและ
ปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย
- ตำแหน่ง/สถานที่ทำงาน** : อาจารย์ประจำหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตล้านนา 103 ถ.พระปกเกล้า อำเภอเมือง จังหวัด
เชียงใหม่ 50200